

30. VIII. 30.

Nr 23

Rok XIII

WARSZAWA

dnia 28 lipca

1930 r.

DZIENNIK ROZKAZÓW

T R E Ś Ć:

II. Rozkazy ministra spraw wojskowych:

283. Obwieszczenie ministra spraw wojskowych z dnia 8 marca 1930 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej.
284. Rozporządzenie ministra spraw wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z ministrami: spraw wewnętrznych, zagranicznych, skarbu, sprawiedliwości, wyznań religijnych i oświecenia publicznego, rolnictwa, przemysłu i handlu, komunikacji, oraz pracy i opieki społecznej w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej, zmienionej i uzupełnionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r.

II. ROZKAZY MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH.

283.

Dep. Piech. 9500 Pers. III.

Obwieszczenie ministra spraw wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

(Dz. U. R. P. Nr 46/28 poz. 458).

Na zasadzie art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r. w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 4 poz. 26) ogłaszam jednolity tekst ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 61 poz. 609) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do niej przez rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 4 poz. 26) i obowiązujących od dnia 1 maja 1928 r.

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. (poz. 458).

U S T A W A

z dnia 23 maja 1924 r.

o powszechnym obowiązku wojskowym.

R o z d z i a ł I.

Postanowienia wstępne.

Art. 1.

Wojsko narodowe, siła zbrojna Państwa, będące ochroną i ostoją niepodległości i wolności Rzeczypospolitej, po wsze czasy podlegać będzie opiece Narodu.

R o z d z i a ł II.

Przepisy ogólne o powszechnym obowiązku wojskowym.

Art. 2.

Każdy obywatel płci męskiej podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu i powinien spełnić go osobiście.

Art. 3.

Powszechny obowiązek wojskowy obejmuje:

- 1) obowiązek zgłoszenia się do spisów poborowych i obowiązek stawiennictwa do poboru;
 - 2) w wypadkach i terminach ustawą przepisanych obowiązek służby czynnej, służby w rezerwie i w pospolitem ruszeniu;
 - 3) obowiązek meldowania się.
- Postanowienia punktów 2) i 3) nie dotyczą wojskowych zawodowych.

Art. 4.

Czas trwania służby wojskowej, o ile ustawa niniejsza nie postanawia inaczej, jest następujący:

- 1) w służbie czynnej:
 - a) we wszystkich rodzajach służby wojskowej prócz kawalerji, artylerji konnej i marynarki wojennej — 2 lata,
 - b) w kawalerji i artylerji konnej — 2 lata i 3 miesiące,
 - c) w marynarce wojennej — 2 lata i 3 miesiące;
- 2) w rezerwie — do końca tego roku kalendarzowego, w którym szeregowy rezerwy kończy 40 lat życia, zaś oficer rezerwy — 50 lat życia;
- 3) w pospolitem ruszeniu — do końca tego roku kalendarzowego, w którym zaliczony do pospolitego ruszenia kończy 50 lat życia, zaś oficer pospolitego ruszenia 60 lat życia.

Art. 5.

Względem osób, obowiązanych do służby wojskowej, które wykazały się czynnym udziałem w pracy

przysposobienia wojskowego, będą stosowane ulgi w wykonywaniu obowiązku służby wojskowej. Zakres tych ulg do czasu ustawowego unormowania tej sprawy będzie uregulowany rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 6.

Wiek poborowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku, w którym podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu kończy 21 lat życia i trwa do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończy on 23 lat życia.

W razie wybuchu wojny, wiek poborowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu kończy 19 lat życia.

Urodzeni w tym samym roku kalendarzowym stanowią jeden rocznik, oznaczany według roku ich urodzenia.

Art. 7.

Cudzoziemcy, którzy w okresie życia, ustalonym dla wieku poborowego, lub przed tym okresem uzyskali obywatelstwo polskie, zaliczeni będą do rocznika, odpowiadającego rokowi urodzenia i powinni zadość uczynić powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Jeżeli osoby te uzyskały obywatelstwo polskie po wyjściu z lat, ustalonych dla wieku poborowego, jednak przed ukończeniem 38 lat życia, mają obowiązek stawienia się raz jeden do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej, poczem, o ile zostaną uznane za zdolnych do służby wojskowej, odbędą czynną służbę wojskową, względnie zostaną zaliczone do służby w pospolitem ruszeniu.

Odbyta poprzednio służba wojskowa w innym państwie, z zastrzeżeniem zasady wzajemności, liczy się jako służba czynna.

Cudzoziemcy, którzy stali się obywatelami polskimi po ukończeniu 38 lat życia, jednak przed 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, mają obowiązek stawienia się raz jeden do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej, poczem zostaną zaliczeni do pospolitego ruszenia, względnie zupełnie zwolnieni od obowiązku służby wojskowej.

Cudzoziemcy, którzy stali się obywatelami polskimi po ukończeniu 50 lat życia, a posiadający stopień oficerski po ukończeniu 60 lat życia, nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej.

Art. 8.

Osoby, które przebywają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, o ile nie udowodnią, że są obywatelami państwa obcego, podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu stosownie do przepisów niniejszej ustawy.

Spełnienie powyższych obowiązków przez te osoby nie powoduje samo przez się nabycia przez nie obywatelstwa polskiego.

Te jednakże z pomiędzy powyższych osób, które odbyły służbę czynną na zasadzie przepisów art. 4 pkt. 1, art. 81 wzgl. art. 84 niniejszej ustawy przez okres co najmniej 5-ciu miesięcy otrzymać powinny na swą prośbę obywatelstwo polskie w drodze nadania, chociażby nie uczyniły zadość warunkom, przewidzianym w art. 8 pkt. 2, 3 i 4 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 7 poz. 44)

Przed wydaniem orzeczenia o nadaniu obywatelstwa władze nadające je powinny porozumieć się z właściwymi władzami wojskowymi.

Art. 9.

Od czynnej służby oraz od służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu wykluczone są z mocy samego prawa osoby, skazane prawomocnym wyrokiem sądowym na karę więzienia lub ciężkiego więzienia na czas powyżej 3 lat. W województwie poznańskim, pomorskim i w górnośląskiej części województwa śląskiego kara więzienia, orzeczona w rozmiarze wyżej oznaczonym, pociąga za sobą określone skutki w wypadku dodatkowego orzeczenia pozbawienia obywatelskich praw honorowych.

Wykluczenie trwa przez okres lat 10, licząc od dnia odcierpienia, przedawnienia lub darowania kary. W razie przedterminowego zwolnienia termin powyższy liczy się od dnia zwolnienia, o ile nie nastąpiło jego cofnięcie.

W innych wypadkach karnosądowego skazania na karę pozbawienia wolności przez okres co najmniej 3 miesięczny za czyny, popełnione z nikczemnych pobudek lub niecnego sposobu myślenia lub skierowane przeciw całości Państwa lub państwowemu albo społecznemu ustrojowi, może władza wojskowa orzec wykluczenie z czynnej służby wojskowej, ze służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu na czas nie dłuższy od lat 10, licząc od dnia, określonego w poprzedzającym ustępie.

Minister Spraw Wojskowych jest władny oznaczyć rozporządzeniem władze wojskowe właściwe do wydawania orzeczeń na zasadzie ustępu 3 niniejszego artykułu, tudzież określać obowiązek czynnej służby, służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu w razie wojny osób, wykluczonych na zasadzie niniejszego artykułu.

R o z d z i a ł III.

O władzach, powołujących do wykonania powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 10.

Przeprowadzenie czynności i załatwienie spraw związanych z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego, określonego w niniejszej ustawie, należy do władz cywilnych i wojskowych.

Art. 11.

Cywilnymi władzami dla spraw, wymienionych w art. 10, są powiatowe władze administracji ogólnej i władze samorządowe. W miastach, w których czynności powiatowej władzy administracji ogólnej sprawują władze samorządowe, mogą być czynności, należące do zakresu działania powiatowych władz administracji ogólnej, przekazane władzom państwowym w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

W sprawach, należących do zakresu działania powiatowych władz administracji ogólnej i władz samorządowych, władze te podlegają w toku instancyj Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 12.

Dla celów organizacji wojskowych władz uzupełnień siły zbrojnej i administracji rezerw, obszar Rzeczypospolitej Polskiej dzieli się na powiatowe komendy uzupełnień. Granice tych komend mogą obejmować jeden lub więcej powiatów.

Podział Państwa na powiatowe komendy uzupełnień ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, wydane w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych. Powiatowa komenda uzupełnień jest wojskową władzą dla spraw uzupełnień siły zbrojnej i administracji rezerw na obszarze swego okręgu. Powiatowa komenda uzupełnień (P. K. U.) w sprawach, należących do jej zakresu działania, podlega dowódcy korpusu, a w najwyższej instancji Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 13.

Zakres działania władz administracji ogólnej i samorządowych w sprawach, związanych z wykonaniem przez obywateli obowiązku wojskowego ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 14.

Zakres działania władz wojskowych w sprawach, wymienionych w art. 12, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 15.

Władzami dla spraw, związanych z wykonaniem obowiązku wojskowego przez obywateli polskich, zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, są właściwe dla ich miejsca pobytu konsulatory polskie, względnie urzędy konsularne, pełniące czynności konsulatów.

Zakres działania tych władz określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 16.

Władzami, powołanymi do wykonywania przeglądów poborowych i orzekania o ich zdolności do służby wojskowej są w I instancji:

w kraju — komisje poborowe,
zagranicą — w krajach, które ustali rozporządzenie wykonawcze — konsularne komisje poborowe;
w II instancji:
w kraju — komisje rozpoznawcze,
zagranicą — w krajach, które ustali rozporządzenie wykonawcze — konsularne komisje rozpoznawcze.

Art. 17.

W skład komisji poborowej wchodzi:

1) kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej lub wyznaczony przez wojewodę na jego zastępcę wyższy urzędnik administracyjny, a w miejscowościach, w których czynności poborowe przekazane zostały władzom państwowym w myśl art. 11 — kierownik tej władzy lub jego zastępca, jako przewodniczący;

2) powiatowy komendant uzupełnień lub oficer, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu;

3) lekarz wojskowy, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu;

4) lekarz, wyznaczony przez wojewodę;

5) przedstawiciel powiatowego samorządu.

W miastach, mających własne statuty, zamiast kierownika powiatowej władzy administracji ogólnej bierze udział prezydent miasta lub jego zastępca, zaś zamiast delegata sejmiku — delegat rady miejskiej.

Niestawienie się przedstawiciela powiatowego samorządu, względnie delegata rady miejskiej, nie stanowi przeszkody czynnościom komisji.

Przy poborze poborowych z poszczególnych gmin ma być obecny naczelnik odnośnej gminy lub jego zastępca.

W razie niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej przez lekarzy rządowych obowiązani są zastąpić ich w tych czynnościach lekarze cywilni, wolno praktykujący, powołani do tego przez władzę administracji ogólnej, gdy chodzi o zastępstwo cywilnego lekarza rządowego, zaś przez władze wojskowe, gdy chodzi o zastępstwo lekarza wojskowego.

W obu wypadkach otrzymują cywilni lekarze, wolno praktykujący,ienne wynagrodzenie, zaś w razie podróży diety i zwrot kosztów podróży. Wysokość wynagrodzenia dziennego i diet ustali Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i z Ministrem Skarbu.

Postanowienia co do trybu urzędowania komisji poborowej, zakresu jej działania, tudzież praw i obowiązków jej członków oraz osób, w jej czynnościach uczestniczących, określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 18.

Skład konsularnej komisji poborowej oraz postanowienia co do trybu urzędowania tej komisji, zakresu jej działania, tudzież praw i obowiązków jej członków oraz osób w jej czynnościach uczestniczących, określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 19.

Lokali, mebli, opału, oświetlenia, potrzebnych dla urzędowania komisji poborowej, dostarcza gmina, w której pobór się odbywa. Lokal i jego umeblowanie mają odpowiadać wymogom, ustalonym przez powiatowe władze administracji ogólnej w porozumieniu z powiatowym komendantem uzupełnień i mają być utrzymywane w porządku przez odnośną gminę.

Wydatki, połączone z wykonaniem przewidzianych w ustępie pierwszym obowiązków, pokrywają:

1) w gminach miejskich, wydzielonych z powiatowego związku komunalnego — te gminy,

2) w miastach niewydzielonych i w gminach wiejskich — powiatowe związki komunalne z prawem rozłożenia wydatkowanej kwoty na gminy w poborze uczestniczące.

Gminy miejskie i wiejskie względnie powiatowe związki komunalne pokrywają wspomniane wydatki z ogólnych źródeł dochodowych.

Wymienionym pod 1) gminom miejskim oraz pod 2) powiatowym związkom komunalnym przysługuje w razie przeprowadzenia na ich obszarze poboru dla gmin innego powiatowego związku komunalnego — prawo do żądania zwrotu spowodowanych tem wydatków, o których mowa w ustępie pierwszym, od odnośnego powiatowego związku komunalnego, temu zaś prawo rozłożenia, należnej sumy w myśl zasady, wyrażonej w pkt. 2).

Podstawę do obliczenia podlegających zwrotowi lub rozłożenia sum stanowi ilość osób, przedstawionych komisji poborowej w okresie obrachunkowym.

Wynikające z tytułu powyższych rozliczeń kwestje sporne rozstrzyga ostatecznie właściwa władza nadzorca.

Przyrządów techniczno-lekarskich, służących do zbadania zdolności poborowego do służby wojskowej, względnie do oceny zdolności do pracy członków rodziny poborowego, w wypadkach, niniejszą ustawą przewidzianych, dostarczyć ma lekarz powiatowy tego powiatu, w którym komisja poborowa urzęduje. Wydatki z tem połączone ponosi Skarb Państwa.

Wydatki na przybory pisarskie, potrzebne dla komisji poborowej, mają być pokryte z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Koszty podróży i diet członków komisji i osób, przy poborze uczestniczących, pokrywa ta władza, która tych członków, względnie te osoby, delegowała.

Koszty podróży i diet lekarzy cywilnych opłacane będą z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Koszty, związane z urzędowaniem konsularnych komisji poborowych, pokrywa Skarb Państwa.

Art. 20

Zadaniem komisji rozpoznawczej jest ponowne zbadanie:

a) zdolności fizycznej poborowych, jeżeli przy ustalaniu tej zdolności przez komisję poborową nastąpiła różnica zdań pomiędzy członkami komisji;

b) poborowych, uznanych przy poborze za niezdolnych do służby wojskowej, skoro zajdą okoliczności, uzasadniające konieczność ponownego poboru;

c) mężczyzn członków rodziny reklamowanego w wypadkach, wskazanych niniejszą ustawą i rozporządzeniami wykonawczymi.

Art. 21.

W skład komisji rozpoznawczej wchodzi:

1) wojewoda lub wyznaczony przez niego wyższy urzędnik administracyjny, jako przewodniczący;

2) generał lub pułkownik, wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu;

3) lekarz wojskowy w stopniu oficera sztabowego;

4) dyrektor wojewódzkiego urzędu zdrowia lub jego zastępca;

5) oficer sztabowy;

6) przedstawiciel rady wojewódzkiej, lub wyznaczony przez wojewodę przedstawiciel samorządu tam, gdzie niema rady wojewódzkiej.

Niestawienie się przedstawiciela samorządu wojewódzkiego nie stoi na przeszkodzie czynnościom komisji.

Miejsce i sposób urzędowania komisji rozpoznawczej, jej zakres działania oraz prawa i obowiązki jej członków określi rozporządzenie wykonawcze.

Uchwały komisji rozpoznawczej są ostateczne.

Koszty, związane z urzędowaniem komisji rozpoznawczej, pokrywają władze tak samo, jak przewiduje art. 19 dla komisji poborowej.

Art. 22.

Skład konsularnej komisji rozpoznawczej oraz miejsce i sposób urzędowania tej komisji, jej zakres działania, prawa i obowiązki jej członków określi rozporządzenie wykonawcze.

Uchwały konsularnych komisji rozpoznawczych są ostateczne.

Koszty, związane z urzędowaniem konsularnych komisji rozpoznawczych, pokrywa Skarb Państwa.

R o z d z i a ł IV.

Czynności przygotowawcze do poboru.

Art. 23.

Urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący metryki, a w tych wypadkach, gdy dotyczące księgi stanu cywilnego uległy zniszczeniu lub zaginięciu, urzędy i instytucje, otrzymujące duplikaty tych ksiąg, mają obowiązek przesyłać corocznie najpóźniej do dnia 15 września urzędowi gminnym wyciąg z metryk urodzonych i zmarłych, odnoszący się do osób płci mę-

skiej, które w danym roku, kalendarzowym ukończyły, ukończą lub ukończyłyby, gdyby żyły, 18 lat życia.

W razie opieszałości powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić wykonanie tych czynności na koszt winnego.

Art. 24.

Urzędy gminne obowiązane są co roku wpisywać do rejestru osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, które w danym roku kończą 18 lat życia i które zamieszkują w danej gminie.

Osoby, posiadające miejsce faktycznego zamieszkania w dwóch lub więcej gminach, powinny być wpisane do rejestru w każdej z tych gmin.

Osoby, nie mające miejsca zamieszkania, lub których miejsce zamieszkania nie jest wiadome, obowiązane są zgłosić się wraz z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość ich osoby, w urzędzie gminnym, właściwym dla ich faktycznego miejsca pobytu.

Osoby, w ustępie 3 wymienione, obowiązane są w razie zmiany miejsca pobytu zgłosić się niezwłocznie w urzędzie gminnym nowego miejsca pobytu, względnie zamieszkania, który wciągnie je do swego rejestru, zawiadamiając zarazem o przyjęciu zgłoszenia urząd gminny poprzedniego miejsca pobytu.

Obywatele polscy, którzy w okresie, wyżej wymienionym, przebywają poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, mają zgłosić się wraz z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość ich osoby, we właściwym urzędzie konsularnym, który wciąga te osoby do rejestru osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu i wydaje zgłaszającym się pisemne poświadczenie o dokonaniem zgłoszenia.

W razie zmiany miejsca zamieszkania urząd gminny (urząd konsularny) obowiązany jest zawiadomić tę gminę (urząd konsularny), do której odnośna osoba przeniosła się.

Urzędy gminne mogą wzywać osoby, powyżej wymienione, do osobistego zgłoszenia wiadomości, wymaganych dla zarejestrowania.

Art. 25.

Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, obowiązane są w ciągu miesiąca października i listopada tego roku kalendarzowego, w którym ukończyły lub ukończą 20 lat życia, zgłosić się we właściwym art. 24) urzędzie gminnym (konsularnym). W razie osobistego zgłoszenia osoby te powinny przedstawić dokumenty, stwierdzające tożsamość osoby. Sposób uskutecznienia zgłoszeń w drodze pisemnej określi rozporządzenie wykonawcze.

Na osoby, które we wskazanym powyżej terminie z jakichkolwiek powodów nie uczyniły zadość obowiązkowi zgłoszenia się do spisów poborowych i nie zostały wpisane do list poborowych, rozciąga się ten obowiązek do 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia.

Art. 26.

Na podstawie przewidzianych w artykułach poprzednich: zgłoszeń, wyciągów metrykalnych, rejestrów gminnych, tudzież innych dających się spżytkować wykazów oraz wszystkich sprawdzonych danych wciągają urzędy gminne nazwiska poborowych do spisu poborowych w alfabetycznym porządku.

Przy nazwiskach tych wszystkich poborowych, którzy nie spełnili obowiązku zgłoszenia się w przepisany terminie, winna być zamieszczona uwaga, wyjaśniająca powód niestawienia się, jak: śmierć, emigracja, obłożna choroba, pozbawienie wolności i t. p.

Przy nazwiskach tych wszystkich poborowych, co do których powód niezgłoszenia się nie jest wiadomy, winna być również zrobiona odpowiednia uwaga.

Art. 27.

Spisy poborowych mają być ukończone do dnia 1 stycznia.

Spisy te powinny być od tego terminu przez przeciąg dwóch tygodni wyłożone w urzędzie gminnym do przejrzenia. Każdemu pominętemu w spisie, lub niewłaściwie wpisanemu przysługuje prawo żądania uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.

Art. 28.

Po upływie przewidzianego w art. 27 dwutygodniowego terminu wyłożenia spisów poborowych:

1) magistrat m. st. Warszawy oraz magistraty miast, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych, sporządzają na podstawie spisów poborowych listę poborową w jednym egzemplarzu i przesyłają ją właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, o ile same nie posiadają uprawnień powiatowej władzy administracji ogólnej;

2) magistraty pozostałych miast oraz urzędy gminne sporządzają spisy poborowych w dwóch egzemplarzach, przyczem pierwszy egzemplarz spisu poborowych pozostaje w urzędzie gminnym (magistracie), drugi zaś egzemplarz przesyłają właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która na jego podstawie sporządza listę poborową w jednym egzemplarzu.

Władza wojewódzka administracji ogólnej może magistratom, wymienionym pod 2), oraz urzędom gminnym w częściach Państwa, w których istnieją gminy zbiorowe, przekazać w miejsce drugiego egzemplarza spisów poborowych sporządzenie listy poborowej, o ile urzędy te dają należyta rękojmię prawidłowego wykonania tej czynności.

Art. 29.

Listę poborową przesyłają właściwe powiatowe władze administracji ogólnej przed głównym poborem do powiatowych komend uzupełnień celem zało-

zenia głównej księgi ewidencyjnej dla danego rocznika poborowego.

Art. 30.

Lista poborowa i główna księga ewidencyjna pozostają w przechowaniu i pod opieką — pierwsza powiatowej władzy administracji ogólnej, druga — powiatowej komendy uzupełnień.

Po ukończeniu sporządzenia listy poborowej wszelkie zmiany w tej liście mogą być skuteczniiane tylko przez właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, zaś w okresie poboru (głównego i dodatkowego) również przez komisję poborową.

Lista poborowa i główna księga ewidencyjna powinny być we wszystkich wzajemnie pokrywających się rubrykach równobrzmiące.

Wszelkie zmiany, dokonane w liście poborowej, podaje powiatowa władza administracji ogólnej do wiadomości:

1) powiatowej komendzie uzupełnień, celem uwi docznienia ich w głównej księdze ewidencyjnej, oraz

2) urzędowi gminnemu celem powiadomienia o nich poborowego.

Zmiany w poszczególnych rubrykach głównej księgi ewidencyjnej, pokrywających się z rubrykami listy poborowej, skuteczniiane być mogą zasadniczo dopiero po dokonaniu tych zmian w odnośnych rubrykach listy poborowej. Powiatowa komenda uzupełnień może uksutecznić w głównej księdze ewidencyjnej we własnym zakresie zmiany, dotyczące zawodu, wykształcenia, stanu cywilnego i ukarań sądowych, podając poczynione zmiany każdorazowo do wiadomości właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Art. 31.

Urzędy i organa, wymienione w art. 23, obowiązane są co 3 miesiące przysyłać do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wykaz zmarłych osób w wieku od 19—50 lat celem wykreślenia nazwisk tych osób ze spisów i list poborowych.

Powiatowe władze administracji ogólnej będą wykazy te niezwłocznie po wykorzystaniu przysyłać do właściwych powiatowych komend uzupełnień celem poczynienia analogicznych zmian w ewidencji osób wojskowych.

Urzędy i organa, wymienione w art. 28, obowiązane są ponadto udzielać wszelkich wyjaśnień, wyciągów i odpisów potrzebnych przy układaniu oraz prowadzeniu list poborowych i głównych ksiąg ewidencyjnych, jak również wogóle przy czynnościach urzędowych, wynikających z wykonania niniejszej ustawy.

Do występowania z odnośnemi żadaniami wobec wymienionych urzędów i organów uprawnione są władze administracji ogólnej, powiatowe komendy uzupełnień, komisje poborowe, oraz te urzędy gminne (magistraty), którym na zasadzie art. 28 poruczono sporządzenie list poborowych.

Art. 32.

Koszty, związane z przeprowadzeniem przewidzianej art. 24 rejestracji, koszty spisów poborowych, oraz koszty sporządzenia listy poborowej w tych wypadkach, w których listy te sporządzać ma urząd gminny (magistrat) w myśl art. 28, ponoszą odnośne gminy.

Koszty sporządzenia list poborowych we wszystkich pozostałych wypadkach, oraz koszty potrzebnych do niej skorowidzów, względnie innych do przeprowadzenia poboru niezbędnych wykazów, tudzież koszty kancelaryjne urzędów i organów, wymienionych w art. 23, wynikające z wykonania żadań, wystosowanych do nich na zasadzie art. 31, pokryte będą z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Koszty, związane z przeprowadzeniem rejestracji, spisów poborowych, oraz koszty sporządzenia list poborowych zagranicą pokryte będą z budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

R o z d z i a ł V.

O obowiązku stawiennictwa do poboru i o poborze.

Art. 33.

Każdy podlegający obowiązkowi wojskowemu ma się co roku w okresie wieku poborowego stawiać do poboru, dopóki właściwa komisja poborowa bądź to nie uzna go za zdolnego do czynnej służby wojskowej lub do służby w pospolitem ruszeniu, bądź też zupełnie od służby wojskowej nie zwolni.

Art. 34.

Obowiązek stawienia się do poboru należy spełnić przed komisją poborową właściwą dla tej gminy, w której spisach poborowych został wykazany poborowy zgodnie z art. 25 i 26 niniejszej ustawy.

Osoby, wymienione w ustępie 2 i 3 art. 24 ustawy, mają stawić się do poboru przed komisją poborową, właściwą dla gminy, w której zostały zarejestrowane.

W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może być obowiązek stawienia się do poboru spełniony także przed komisją poborową właściwą dla miejsca pobytu w chwili poboru. Zezwoleń na to udzielają na prośbę powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach został wpisany poborowy zgodnie z niniejszą ustawą.

Art. 35.

Na osoby, obowiązane do służby wojskowej, których stosunek do tej służby nie został jeszcze ustalony lub które z jakichkolwiek powodów obowiązkowi stawienia się do poboru w wieku poborowym nie uczyniły zadość, — rozciąga się obowiązek stawienia się do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, niezależnie od odpowiedzialności karnej za niestawienie się do poboru w przepisany terminie.

W tym okresie czasu podlegają osoby powyższe jednorazowemu przeglądowi i będą obowiązane zależnie od jego wyniku odbyć czynną służbę wojskową; jeżeli w chwili poboru osoby te ukończyły 38 lat życia, zostaną zaliczone do pospolitego ruszenia.

Art. 36.

Pobór zarządza Minister Spraw Wojskowych, a przeprowadza Minister Spraw Wewnętrznych; co do osób, przebywających zagranicą, — w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

Do poboru powołuje się corocznie wszystkich, którzy w myśl art. 6 i 35 powinni uczynić zadość w danym roku obowiązkowi stawiennictwa.

Pobór główny odbywa się corocznie zasadniczo pomiędzy 1 maja a 30 czerwca. Pobory dodatkowe odbywają się w miarę potrzeby.

Minister Spraw Wojskowych może zarządzić pobór główny także w innym terminie.

Przeгляд poborowych dokonywa się zasadniczo według gmin. Obecni przy poborze przedstawiciele gmin są odpowiedzialni za tożsamość osób, które stały się do poboru.

Art. 37.

Warunki fizycznej zdolności do służby wojskowej określa przepisy sanitarne wojskowe, wydane przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 38.

Komisja poborowa wydaje orzeczenie, że poborowy jest albo:

- A) zdolny do czynnej służby wojskowej,
- B) czasowo niezdolny do służby wojskowej,
- C) zdolny do służby w pospolitem ruszeniu z bronią,
- D) zdolny do służby w pospolitem ruszeniu bez broni,
- E) zupełnie niezdolny do służby wojskowej.

Od orzeczenia komisji (krajowej i konsularnej) nie ma odwołania. Unieważnienie tych decyzji przez władze wyższe może nastąpić tylko w wypadkach niniejszą ustawą przewidzianych.

Poborowi kategorii A) zostają przeznaczeni do czynnej służby wojskowej.

W stosunku do poborowych, zakwalifikowanych w myśl p. B), obowiązek stawiennictwa trwa nadal zgodnie z art. 33 niniejszej ustawy.

W razie ogłoszenia mobilizacji poborowi ci mogą być wskutek zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych, na wezwanie właściwej władzy administracji ogólnej, powołani do stawiennictwa przed komisją poborową, chociażby w danym roku już raz uczynili zadość temu obowiązkowi.

Poborowi kategorii C) i D) zostają zaliczeni do pospolitego ruszenia. Poborowi kategorii E) są wolni od służby wojskowej.

Art. 39.

Osoba, zaliczona przy poborze do kategorii A), może być przed wcieleniem do szeregów ponownie badana przez właściwą komisję poborową, o ile udowodni świadectwem lekarza rządowego, że po poborze stan zdrowia zmienił się wskutek kalectwa lub choroby. W tych wypadkach ważne jest orzeczenie, wydane na podstawie powtórnego zbadania.

Art. 40.

Osoby, zaliczone przy poborze ze względu na ich zdolność fizyczną do kategorii C) i D), mogą być powoływane do odbycia służby wojskowej, dostosowanej do ich zdolności fizycznych i umysłowych.

Sposób odbycia i czas trwania ich służby ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 41.

W wypadkach, gdy komisja poborowa nie jest w stanie przy poborze stwierdzić wady lub ułomności poborowego w sposób, wystarczający dla wydania orzeczenia o jego zdolności do służby wojskowej, komisji poborowej przysługuje prawo odesłania poborowego do szpitala wojskowego; odstawienie do szpitala zarządza powiatowa władza administracji ogólnej.

Jak długo urzęduje komisja poborowa, która zdecydowała odesłanie poborowego do szpitala, poborowy zostaje po zbadaniu przedstawiony jej zpowrotem wraz z dotyczącą opinią szpitala. W pozostałych wypadkach szpital przesyła swoją opinię właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, poborowego zaś kieruje pod adresem przez nią wskazanym. Powiatowa władza administracji ogólnej przedkłada otrzymaną opinię komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania i zarządza przedstawienie jej dotyczącego poborowego, jeżeli obecność jego jest potrzebna, do wydania orzeczenia.

Na podstawie opinii szpitala, komisja poborowa wydaje jedno z orzeczeń wymienionych w art. 38 od A) do E).

Jeżeli przy poborze stwierdzona zostanie u poborowego wada lub ułomność, czyniąca go niezdolnym do służby wojskowej, ale dająca się w ciągu najwyżej 4-ch miesięcy wyleczyć, może komisja poborowa zarządzić odesłanie poborowego do szpitala cywilnego, ten zaś obowiązany jest poborowego przyjąć i podać właściwemu leczeniu.

Art. 42.

Osoby, które w celu uchylenia się od obowiązku służby wojskowej wywołały u siebie rozmyślnie chorobę lub uszkodzenie cielesne, uzasadniające wydanie jednego z przewidzianych w art. 38 p. B), C) lub D) orzeczeń, będą niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej powołane do odbycia czynnej służby wojskowej, o ile tylko są zdolne do jakiegokolwiek

służby wojskowej i o ile nie przekroczyły 38 lat życia.

Ewentualne koszty ekspertyzy lekarskiej względnie leczenia tych osób ponoszą one same, a w razie niemożności zapłacenia mają zastosowanie obowiązujące przepisy o kosztach leczenia w szpitalach powszechnych z prawem późniejszego regresu.

Art. 43.

W razie stwierdzenia w drodze administracyjnej lub sądowej faktu, iż zaszły okoliczności, uzasadniające podejrzenie co do bezstronności lub słuszności wydanych przez komisję poborową orzeczeń, przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, względnie upoważnionym przez tych ministrów wojewodom w porozumieniu z właściwymi dowódcami okręgów korpusu — prawo unieważnienia tych orzeczeń, jak długo dotyczący poborowi znajdują się w wieku poborowym.

Jeżeli stwierdzony został współudział tych poborowych w dokonywanych nadużyciach lub wpływ na wydanie wadliwego orzeczenia, unieważnienie odnoszących się do nich orzeczeń komisji poborowej może w powyższym trybie nastąpić do końca tego roku kalendarzowego, w którym poborowi ci kończą 50 lat życia.

W razie unieważnienia orzeczenia poborowi obowiązani są stawić się przed komisją rozpoznawczą, która wyda co do nich jedną z decyzji, wymienionych w punktach A) — E) art. 38. Jeżeli jednak w tym czasie poborowi ci ukończyli 38 lat życia, zostaną, w razie uznania ich przez komisję rozpoznawczą za zdolnych do czynnej służby wojskowej, zaliczeni do pospolitego ruszenia z bronią.

W razie stwierdzenia w drodze administracyjnej faktu wydania orzeczenia o zdolności poborowego do służby wojskowej przez niewłaściwą komisję poborową, względnie wadliwości orzeczenia komisji poborowej, niewłaściwe lub wadliwe orzeczenie może być uchylone w drodze nadzoru przez wojewódzką władzę administracji ogólnej w porozumieniu z dowództwem okręgu korpusu.

W razie niedojścia do porozumienia władz poborowych II instancji sprawa o niewłaściwe wydanie orzeczenia ma być z urzędu przedłożona Ministrowi Spraw Wewnętrznych, który rozstrzyga ostatecznie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 44.

Ustalenie w drodze administracyjnej lub sądowej faktu udawania przez poborowego przy poborze choroby lub ułomności, z powodu której komisja wydała orzeczenie, nie odpowiadające istotnemu stanowi zdrowia poborowego, pociąga za sobą samo przez się nieważność tego orzeczenia i poddanie poborowego ponownemu przeglądowi przez komisję rozpoznawczą, chociażby przekroczył wiek poborowy, nie dłużej jednak niż do ukończenia 38 lat życia.

Art. 45.

Powiatowe władze administracji ogólnej wykonywają nadzór nad należytem wypełnieniem przez poborowych obowiązku stawiennictwa. Za pośrednictwem podległych sobie urzędów gminnych tudzież policji państwowej przeprowadzają uchylających się od poboru do najbliższej komisji poborowej. W razie uzasadnionej obawy ponownego uchylenia się od poboru może być zarządzone przytrzymanie uchylającego się aż do najbliższego dodatkowego przeglądu.

R o z d z i a ł VI.

O służbie pomocniczej.

Art. 46.

Obok powszechnego obowiązku wojskowego istnieje obowiązek służby pomocniczej. Obowiązkowi temu podlegają wszyscy obywatele Rzeczypospolitej płci męskiej od ukończonych lat 17 do lat 60, którzy nie pełnią czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu.

Powołanie osób, podlegających obowiązkowi służby pomocniczej do pełnienia tej służby może nastąpić z chwilą wybuchu wojny, zarządzenia mobilizacji lub gdy wymaga tego interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, powziętą na wniosek Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 47.

Sposób powoływania do służby pomocniczej, rodzaj tej służby oraz warunki jej pełnienia ustali osobna ustawa, a do czasu jej uchwalenia — rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 48.

W wypadkach, określonych w art. 46 ust. 2, mogą być przyjmowane do służby pomocniczej osoby płci żeńskiej, które zgłoszą się do niej ochotniczo. Warunki i sposób przyjmowania tych osób do służby pomocniczej, rodzaj tej służby oraz warunki jej pełnienia określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

R o z d z i a ł VII.

O skróceniu i odroczeniu czasu służby wojskowej.

Art. 49.

Poborowi i ochotnicy, uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej, którzy ukończyli:

1) szkołę średnią ogólnokształcącą państwową albo prywatną, mającą prawa szkół państwowych, albo

2) inną szkołę krajową lub zagraniczną, państwową lub prywatną, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędną ze szkołą średnią ogólnokształcącą, t. j. złożyli egzamin dojrzałości gimnazjalny lub seminarjalny, w innych szkołach zaś ustanowiony w nich prawnie egzamin końcowy,

odbywają skróconą czynną służbę wojskową, której czas trwania ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, jednak na okres nie dłuższy, niż 15 miesięcy.

Śluchacze państwowych szkół zawodowych, których warunkiem przyjęcia na pierwszy kurs jest ukończenie co najmniej 6-ciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej i w których nauka trwa nie mniej niż 3 lata (tak zwane szkoły zawodowe typu wyższego), odbywają skróconą służbę czynną po ukończeniu 4-ch półroczy takiej szkoły.

Minister Spraw Wojskowych może powołać do skróconej czynnej służby wojskowej również poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas ogólnokształcącej szkoły średniej państwowej lub prywatnej, mającej prawa szkół państwowych, albo odpowiednią ilość klas innych szkół, którą Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędną z 6-cioma klasami szkoły średniej ogólnokształcącej, wreszcie, którzy złożyli egzamin specjalny, odpowiadający co najmniej 6-ciu klasom państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej.

Program, zakres wymagań i sposób składania egzaminu specjalnego określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 50.

Ustalenie osób, podlegających skróconej czynnej służbie wojskowej, dokonywają z urzędu powiatowe komendy uzupełnień na podstawie wykazów, przesyłanych przez właściwe zakłady naukowe, względnie na podstawie przedkładanych przez poborowych świadectw.

Sposób sporządzania i przysyłania wykazów, wspomnianych w ust. 1, ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 51.

Osoby, obowiązane do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49), odbywają tę służbę zasadniczo w jednym nieprzerwanym okresie.

W razie potrzeby Minister Spraw Wojskowych może ustalić inny sposób odbywania czynnej służby wojskowej przez osoby, obowiązane do skróconej służby (art. 49).

Art. 52.

Osoby, które w czasie odbywania skróconej czynnej służby nie uzyskały warunków mianowania podporucznikiem rezerwy, odbywają czynną służbę wojskową przez okres czasu, oznaczony w art. 4.

Art. 53.

Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz z właściwymi ministrami oznaczy, w drodze rozporządzenia te zakłady naukowe tudzież egzaminy, których ukończenie, względnie złożenie, uprawnia do skróconej służby czynnej (art. 49).

Art. 54.

Skróconej czynnej służby wojskowej nie mogą odbywać osoby, wykluczone ze służby wojskowej w myśl art. 9, ponadto zaś uczniowie szkół oficerskich i przygotowawczych, wydaleny z tych szkół, oraz osoby, prawomocnie skazane:

1) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny z 1903 r. — na kary, z którymi łączy się pozbawienie praw (art. 30 k. k. z roku 1903);

2) na obszarze, na którym obowiązuje ustawa karna z 1852 r. — za zbrodnie;

3) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny z 1871 r. na ciężkie więzienie lub na utratę obywatelskich praw honorowych;

4) na całym obszarze Państwa za przestępstwa kradzieży, oszustwa (fałszu), sprzeniewierzenia, kuplerstwa i lichwiarskiego wyzysku.

Art. 55.

Duchowni wyznania katolickiego, którzy otrzymali święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów katolickich i nowicjusze zakonów i zgromadzeń katolickich, tudzież duchowni innych przez Państwo uznanych wyznań chrześcijańskich, którzy otrzymali wyższe święcenia, i zakonnicy, którzy złożyli uroczyste śluby zakonne, wreszcie zatwierdzeni przez władzę rządową rabini i podrabini oraz duchowni innych uznanych wyznań niechrześcijańskich — zostają przy poborze bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu zaliczeni do politego ruszenia bez broni.

W razie powołania do służby wojskowej po uprzednim zbadaniu ich zdolności fizycznej księża katoliccy, którzy posiadają święcenia kapłańskie, jako też i duchowni innych powyżej wymienionych wyznań, pełnią w wojsku czynności duszpasterskie.

Katoliccy duchowni, nie posiadający święceń kapłańskich, i uczniowie seminarjów katolickich, oraz nowicjusze zakonów i zgromadzeń katolickich będą w razie powołania ich po uprzednim zbadaniu zdolności fizycznej użyci do służby sanitarnej.

W razie wojny postanowienia niniejszego artykułu dotyczą tylko tych uczniów katolickich seminarjów oraz nowicjuszków zakonów i zgromadzeń katolickich, którzy wstąpili do seminarjów, nowicjatu lub zgromadzenia przed wypowiedzeniem wojny.

Art. 56.

Osoby, wymienione w art. 55, które wystąpiły ze stanu duchownego, nowicjatu (zgromadzeń) lub semi-

narjów duchownych, powinny uczynić zadość powszechnemu obowiązowi wojskowemu na ogólnych zasadach (art. 35).

Art. 57.

Odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej może być udzielone:

- 1) jedynym żywicielom rodzin,
- 2) właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych,
- 3) osobom, odbywającym studia teoretyczne i praktyczne.

Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z przyczyn, wymienionych w punktach 1) i 2), mogą być udzielone tylko na przeciąg jednego roku, po upływie którego poborowy, o ile nie uzyska ponownego odroczenia, obowiązany jest odbyć czynną służbę wojskową.

Odroczenia z przyczyn, wymienionych w punkcie 3), mogą być udzielane na dłuższy od jednego roku przeciąg czasu, nie dłuższy jednak, niż to przewiduje art. 61.

Poborowi, korzystający z takich odroczeń, jako też osoby, obowiązane do prowadzenia ewidencji uczniów w szkołach i zakładach, wymienionych w pkt. 2) i 3) art. 61, mają obowiązek o fakcie opuszczenia szkoły (zakładu) zawiadomić bezzwłocznie właściwą powiatową władzę administracji ogólnej celem orzeczenia utraty prawa do odroczenia.

Art. 58.

Za jedynych żywicieli rodzin mają być uważani:

- 1) syn niezdolnych do pracy rodziców lub też wdowy lub wdowca i syn niezdolnej do pracy nieślubnej matki;
- 2) rodzony lub przyrodni brat osieroconego i do pracy niezdolnego ślubnego lub nieślubnego rodzeństwa;
- 3) wnuk niezdolnych do pracy dziadków, względnie dziadka lub babki w linii prostej, o ile osoby te nie posiadają zdolnych do pracy dzieci.

Odroczenia z art. 57 pkt. 1 mogą być udzielone tylko w tym wypadku, jeżeli utrzymanie osób wymienionych w punkcie 1), 2) i 3) ustępu poprzedniego, jest zależne wyłącznie od pracy poborowego i o ile on ten obowiązek istotnie spełnia.

Rodzice (dziadkowie) o ile ukończyli lat 60, oraz matki (babki) samotne, o ile ukończyły 45 lat, chłopcy o ile nie ukończyli 16 lat, oraz osoby płci żeńskiej, o ile nie ukończyły 18 lat życia, uważani być winni za niezdolnych do pracy i badania w tym kierunku nie podlegają.

Art. 59.

Za właścicieli odziedziczonych gospodarstw rolnych uważane być mają osoby, które odziedziczyły w linii zstępnej gospodarstwa rolne, wystarczające

na wyżywienie jednej rodziny, a nie przekraczające trzykrotnie takiego dochodu, o ile prowadzą te gospodarstwa samodzielnie, jako jedyne źródło utrzymania.

Wielkość gospodarstw lub dochód, wystarczający na wyżywienie jednej rodziny, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 60.

Odroczenia z art. 57 pkt. 1) i 2) mogą być udzielane najdalej do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym obowiązany do służby wojskowej kończy 23 lat życia.

Poborowy posiadający warunki do odroczenia służby wojskowej z art. 57 pkt. 1) i 2), w tym roku kalendarzowym, w którym kończy lat 23, zostaje powołany do czynnej służby wojskowej na 5 miesięcy i przeniesiony po ich przesłużeniu do rezerwy.

Postanowienie ustępu drugiego niniejszego artykułu dotyczy również osób, które stają do poboru po raz pierwszy po wyjściu z wieku poborowego, o ile opóźnione stawienie jest usprawiedliwione i warunki, uzasadniające prawo do odroczeń z art. 57 pkt. 1) i 2), istnieją w dniu stawienia się do poboru.

Art. 61.

Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z art. 57 pkt. 3) mogą być udzielone:

1) uczniom ostatniej klasy szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich państwowych lub prywatnych, mających prawa szkół państwowych, średnich szkół zawodowych oraz innych szkół państwowych, krajowych lub zagranicznych, uznanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z państwową szkołą średnią ogólnokształcącą — najwyżej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 22 lat życia;

2) studentom szkół akademickich, tudzież uczniom (słuchaczom) zwyczajnym (rzeczywistym) innych wyższych zakładów naukowych państwowych lub prywatnych, uznanych przez Państwo za równorzędne, dalej wyższych zakładów naukowych zagranicznych, o ile uznane są przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z krajowymi — najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lat życia;

3) poświęcającym się studjom teologii wyznań chrześcijańskich dla uzyskania święceń duchownych, jak również uczniom zakładów rabinackich przez Państwo uznanych i nadzorowanych dla przygotowania się do stanu duchownego, ewentualnie w ciągu 2-ch lat po ukończeniu tych zakładów celem uzyskania stanowiska duchownego — najdalej do terminu

wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia;

4) uczniom, terminującym w rzemiośle u majstrów i terminującym w handlu, o ile wykażą się poświadczeniem właściwej izby rzemieślniczej lub równorzędnej instytucji zawodowej, względnie odpowiedniej władzy przemysłowej, do czasu ukończenia terminu, jednak najwyżej do terminu wcielenia (art. 74 ust. 2) poborowych (ochotników) — w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 22 lat życia.

Przepisy powyższe mają zastosowanie również do osób, przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska.

Oznaczenie zakładów naukowych, których uczniowie bądź słuchacze są uprawnieni do żądania odroczenia czynnej służby wojskowej, oraz o ile idzie o zakłady zagraniczne, oznaczenie także warunków przyznania odroczenia, nastąpi w drodze rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 62.

Przedłużenie odroczeń służby wojskowej dla osób, wymienionych w art. 61 pkt. 2, może nastąpić tylko w zależności od potrzeb wojska na zasadach, jakie ustali rozporządzenie wykonawcze, jednak najdalej do terminu wcielenia poborowych (ochotników), odbywających skróconą czynną służbę wojskową (art. 49), w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 25 lat życia.

Art. 63.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji odroczenia tracą moc i osoby, które je uzyskały, mogą być na zasadzie rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych powołane do służby wojskowej.

W czasie wojny odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej mogą być udzielane na warunkach, ustalonych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 64.

Prośby o udzielenie odroczeń, przewidzianych w art. 57, powinny być wniesione najdalej do 14 dni po uznaniu poborowego za zdolnego do czynnej służby wojskowej. Jeżeli okoliczności, uzasadniające prawo do ubiegania się o powyższe odroczenia, powstały po wymienionych wyżej terminach, prośba powinna być wniesiona najdalej do 4 tygodni od chwili uzyskania wiadomości o tych okolicznościach.

Zgłoszenie prawa do ulgi z art. 55 powinno nastąpić najpóźniej w dniu poboru danego poborowego.

Nieusprawiedliwione niedotrzymanie powyższych terminów pociąga za sobą utratę prawa do wymienionych odroczeń i ulg.

Art. 65.

Władzą właściwą do przeprowadzenia dochodzeń w celu sprawdzenia warunków, uzasadniających prawo do ubiegania się o odroczenie czasu czynnej służby wojskowej, do ubiegania się o ulgi, przewidziane w art. 55, oraz do stwierdzenia niezdolności do pracy kobiet w wypadkach odroczeń z art. 57 pkt. 1, jest powiatowa władza administracji ogólnej.

O przyznaniu lub odmowie prawa do odroczeń lub ulg orzeka powiatowa władza administracji ogólnej, a o przyznaniu lub odmowie ulgi, określonej w art. 55, orzeka właściwa komisja poborowa.

Wniesienie odwołania od odmownego orzeczenia nie odracza wcielenia do szeregów.

Dla osób, przebywających zagranicą, odroczeń określonych w art. 61 oraz ulg wyszczególnionych w art. 55 mogą udzielać właściwe konsularne komisje poborowe, względnie urzędy konsularne na zasadach, określonych w rozporządzeniu wykonawczem.

Art. 66.

W czasie odbywania pięciomiesięcznego okresu służby czynnej, przewidzianego w art. 60, jako też z powodu powołania do tej służby umowa o pracę nie może być przez pracodawcę wypowiedziana, ani rozwiązana, o ile stosunek służbowy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej jeden rok. Wszelkie umowy sprzeczne z powyższym przepisem są nieważne.

Przepis niniejszy nie narusza postanowień, zawartych w ustawie o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska.

R o z d z i a ł VIII.

Koszty stawienia się poborowych i członków rodzin.

Art. 67.

Koszty stawienia się poborowego przed komisją poborową, tudzież koszty stawienia się członków jego rodziny, wezwanych dla zbadania ich zdolności do pracy, ponosi poborowy, względnie członkowie rodziny. Osoby te w razie stwierdzonej niezdolności będą przedstawione do poboru, względnie do zbadania zdolności do pracy, przez gminę ich miejsca pobytu na jej koszt.

Koszty stawienia się poborowych, tudzież ich członków rodzin, mężczyzn przed komisją rozpoznawczą lub do szpitala wojskowego oraz koszty pobytu poborowego w szpitalu wojskowym, pokryte będą z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wyjąwszy wypadek, przewidziany w art. 43.

Koszty przytrzymania w areszcie poborowego, podejrzanego o zamiar ponownego uchylenia się od stawiania do poboru, ponosi poborowy. W razie ich nieściągalności pokrywa je gmina miejsca pobytu poborowego.

R o z d z i a ł IX.

O służbie ochotniczej.

Art. 68.

Do czynnej służby wojskowej może być w charakterze ochotnika przyjęty każdy, o ile:

- 1) jest obywatelem polskim,
- 2) ma ukończone 17 lat, a nie osiągnął jeszcze wieku poborowego (art. 6),
- 3) jest fizycznie zdolny do czynnej służby wojskowej,
- 4) przedstawił urzędowe poświadczenie nienaganego prowadzenia się,
- 5) jeżeli jest niepełnoletni, przedłożył pozwolenie ojca, względnie prawnego opiekuna na wstąpienie do wojska.

Warunki zaciągu ochotniczego w czasie wojny ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Ochotnikom przysługuje prawo wyboru broni na warunkach, które określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 69.

Zgłoszenia ochotników przyjmują P. K. U. stosownie do wydanych w tej mierze przez Ministra Spraw Wojskowych przepisów. Przepisy te określają również szczegółowe warunki odbycia ochotniczej czynnej służby wojskowej, tudzież stosunek ochotnika do powszechnego obowiązku wojskowego z uwagi na odbyty okres służby ochotniczej.

Ochotnicy zobowiązują się służyć czynnie przez dwa lata, a w razie wojny aż do demobilizacji. Gdyby demobilizacja została przeprowadzona przed ukończeniem dwuletniej służby przez ochotnika, ochotnik musi w służbie czynnej odsłużyć miesiące, brakujące do dwóch lat.

Ochotnikom czasu wojny może Minister Spraw Wojskowych odroczyć uzupełnienie dwuletniej służby czynnej, przyczem czas służby ochotniczej zalicza się na poczet obowiązkowej służby czynnej na zasadach, które ustali Minister Spraw Wojskowych.

Postanowienia art. 49 i 72 niniejszej ustawy mają zastosowanie do ochotników.

Art. 70.

Cudzoziemcy mogą być przyjęci do służby wojskowej wyłącznie jako ochotnicy i tylko za pozwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Przez fakt służby wojskowej cudzoziemcy ci nie stają się obywatelami Państwa Polskiego.

R o z d z i a ł X.

O kontyngensie.

Art. 71.

Corocznego poboru rekruta dokonywają powołane władze wyłącznie na podstawie uzyskanego w drodze ustawodawczej zezwolenia.

Stan liczebny wojska w czasie pokoju określa odrębna ustawa.

Art. 72.

Celem zapewnienia wyszkolenia wojskowego w ramach stanu liczebnego wojska wszystkim poborowym, zdolnym do czynnej służby wojskowej (art. 38 A) Minister Spraw Wojskowych może skrócić czas trwania służby wojskowej, ustalony w art. 4 pkt. 1, lub też udzielać urlopu pewnej części szeregowych, ażeby w ich miejsce powołać poborowych, podlegających wcieleniu do szeregów.

Art. 73.

Poborowi, którzy nie mogli być powołani do czynnej służby wojskowej w ramach stanu liczebnego wojska i czasu trwania czynnej służby wojskowej, ustalonego dla poszczególnych rodzajów wojska przez Ministra Spraw Wojskowych, na zasadzie art. 72, mają być zaliczeni do ponadkontyngentowych.

Powołanie takich poborowych do czynnej służby wojskowej może nastąpić do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat.

Zaliczenie ponadkontyngentowych do rezerwy zarządza Minister Spraw Wojskowych bez względu na to, czy i jak długo odbywali czynną służbę wojskową.

R o z d z i a ł XI.

Czynna służba wojskowa, służba w rezerwie i pospolitem ruszeniu

A. Czynna służba wojskowa.

Art. 74.

Poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej, o ile nie uzyskali odroczenia, jako też wszyscy obowiązani do odbycia czynnej służby wojskowej oraz ochotnicy mają się zgłosić do odbycia tej służby na wezwanie powiatowych komend uzupełnień.

Termin wcielenia tych osób do szeregów, jako też termin do wcielenia do szeregów osób, których dotyczy postanowienie art. 60 i 73, ustala corocznie Minister Spraw Wojskowych w sposób i w czasie, określonym w rozporządzeniu wykonawczem.

Poborowi, których próśby o odroczenie nie zostały do terminu wcielenia prawomocnie rozstrzygnięte, podlegają powołaniu do czynnej służby wojskowej narówni ze wszystkimi innymi poborowymi i w tym samym terminie.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych zmienić ustalony poprzednio termin wcielenia do czynnej służby wojskowej.

Art. 75.

Okres obowiązkowej służby czynnej liczy się dla wcielonych w terminie, ustalonym przez Ministra

Spraw Wojskowych, od pierwszego dnia tego okresu, w ciągu którego ma nastąpić wcielenie, a dla wcielenych po tym okresie — od dnia wcielenia.

Zwolnienie z czynnej służby i przeniesienie do rezerwy następuje po upływie okresu czasu czynnej służby wojskowej, przewidzianego w art. 4 pkt. 1 a), b), c), w art. 49 względnie w art. 60, licząc od dnia, określonego w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Przepis niniejszy nie dotyczy osób, skazanych przed wcieleniem do szeregów, względnie w czasie odbywania czynnej służby wojskowej prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności ponad 6 tygodni, a które po odbyciu kary podlegają czynnej służbie wojskowej na ogólnych zasadach (art. 35), jak również nie narusza postanowień uprawniających Ministra Spraw Wojskowych do przenoszenia szeregowych niewyszkolonych do rezerwy (art. 73).

Sposób postępowania w wypadkach, gdy w terminie, oznaczonym jako termin wcielenia, poborowy okaże się chwilowo niezdolny do czynnej służby wojskowej, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

B. Służba w rezerwie.

Art. 76.

Do służby w rezerwie obowiązani są ci, którzy zaliczeni zostali do tej kategorii służby wojskowej.

Art. 77.

Szeregowi rezerwy obowiązani są do odbycia w czasie służby w rezerwie 14 tygodni ćwiczeń wojskowych, przyczem czas trwania jednego ćwiczenia nie może być dłuższy, niż 6 tygodni.

W wypadkach, gdy interes wojska tego wymaga, może Minister Spraw Wojskowych na podstawie uchwały Rady Ministrów powoływać ich na dodatkowe ćwiczenia wojskowe, których czas trwania ustala każdorazowo uchwała Rady Ministrów.

Oficerowie rezerwy, zarówno mianowani w rezerwie, jak i przeniesieni z korpusu oficerów zawodowych do rezerwy, są obowiązani do odbywania ćwiczeń wojskowych do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 40 lat życia.

Oficerowie rezerwy, mianowani w rezerwie, obowiązani są odbyć 36 tygodni ćwiczeń, przyczem czas trwania jednego ćwiczenia nie może być dłuższy, niż 8 tygodni.

Odbywanie ćwiczeń przez oficerów rezerwy, przeniesionych do rezerwy z korpusu oficerów zawodowych, uregułuje rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Podchorążym rezerwy, względnie rezerwistom podchorążym (plutonowy, kapral i t. p.), którzy odbywając ćwiczenia dla szeregowych rezerwy, zostaną zakwalifikowani do awansu na podporuczników rezerwy, przedłuża się automatycznie czas ćwiczeń do okresu, jaki jest ustalony dla oficerów rezerwy.

Od końca tego roku kalendarzowego, w którym oficerowie rezerwy, zarówno mianowani w rezerwie, jak i przeniesieni z korpusu oficerów zawodowych, ukończyli 40 rok życia, do końca tego roku kalendarzowego, w którym ci oficerowie kończą 50 rok życia, mogą oni być powołani przez Ministra Spraw Wojskowych na podstawie uchwały Rady Ministrów na dodatkowe ćwiczenia i kursy, których czas trwania ustala każdorazowo uchwała Rady Ministrów.

Terminy powołania oficerów i szeregowych rezerwy na zwyczajne i dodatkowe ćwiczenia ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 78.

Szeregowych rezerwy, zaliczonych do rezerwy bez odbycia służby czynnej (art. 73), Minister Spraw Wojskowych może powołać do odbycia tej służby w okresie czasu, ustalonym w art. 73.

Art. 79.

Minister Spraw Wojskowych ma prawo, ze względu na stan wyszkolenia rezerwistów, skrócić ustalone w art. 77 okresy ćwiczeń wojskowych lub też zwolnić od nich pewną kategorię oficerów i szeregowych rezerwy.

Sposób odbycia ćwiczeń wojskowych przez te osoby, które zostały do szeregów wcielone po wyjściu z wieku poborowego, jednak przed ukończeniem 38 lat życia, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 80.

Powołani do ćwiczeń nie zaliczają się do stanu liczebnego wojska.

Art. 81.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych powołać rezerwistów do służby wojskowej.

O ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych także w czasie pokojowym zarządzić powołanie rezerwistów, lub pewnych ich kategorii — do służby wojskowej.

Art. 82.

Postanowienie art. 66 niniejszej ustawy ma również zastosowanie względem oficerów i szeregowych rezerwy, powołanych na zwyczajne lub dodatkowe ćwiczenia wojskowe (art. 77), względnie odbywających te ćwiczenia, z tem ograniczeniem, że powołany tam warunek jednorocznego trwania stosunku służbowego nie stosuje się do tych wypadków, gdy ćwiczenia wojskowe nie trwają dłużej, niż 6 względnie 8 tygodni.

Istniejące przepisy prawne normują, czy i o ile osobom, pozostającym w stosunku służbowym, po-

wołanym do służby wojskowej, służy w czasie tej służby prawo do wynagrodzenia.

C. Służba w pospolitem ruszeniu.

Art. 83.

Do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu obowiązani są:

- 1) rezerwiści po wyjściu z rezerwy;
- 2) poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do służby tylko w pospolitem ruszeniu;
- 3) ci, którzy w myśl postanowień niniejszej ustawy do pospolitego ruszenia zostaną zaliczeni.

Czas trwania służby w pospolitem ruszeniu rozciąga się dla oficerów pospolitego ruszenia do 31 grudnia tego roku, w którym kończą 60 lat życia.

Art. 84.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji Minister Spraw Wojskowych może powołać zaliczonych do służby w pospolitem ruszeniu do służby wojskowej.

O ile bezpieczeństwo Państwa tego wymaga, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych także w czasie pokojowym zarządzić powołanie zaliczonych do pospolitego ruszenia do służby wojskowej.

Art. 85.

Sposób, w jaki osoby, uznane za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu bez broni, będą miały służbę tę odbyć, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji może Minister Spraw Wojskowych zarządzić ponowne przedstawienie tej kategorii osób przed komisją poborową.

Art. 86.

Mobilizację zarządza Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 87.

Koszty przejazdu osób, powołanych do służby wojskowej, wykszolenia, ćwiczeń lub wogóle do spełnienia służby w formacjach wojskowych, jako też koszty odnośnych wezwań, plakatów, komunikatów prasowych i t. p. — ponosi Skarb Państwa.

R o z d z i a ł XII.

Zwolnienia i wykluczenia od powszechnego obowiązku wojskowego.

Art. 88.

Od obowiązków, wymienionych w punkcie 2) i 3) art. 3, wolne są osoby, uznane za zupełnie niezdolne

do służby wojskowej, z chwilą wydania co do nich takiego orzeczenia, oraz szeregowi i duchowni z końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia.

Od obowiązków, wymienionych w punktach 2) i 3) art. 3, wolni są oficerowie pospolitego ruszenia — z końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 60 lat życia.

Osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami o obywatelstwie polskim udowodnią fakt posiadania lub uzyskania obcej przynależności państwowej, nie podlegają od chwili stwierdzenia tego faktu żadnemu z obowiązków, wymienionych w art. 3. Do stwierdzenia faktu posiadania obcej przynależności powołane są wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Osoby, zasądzone prawomocnym wyrokiem sądowym na jedną z kar pozbawienia wolności, wymienionych w art. 9, wykluczone są od możliwości spełniania obowiązków, przewidzianych w punkcie 2) art. 3, przez czas, oznaczony w art. 9 względnie w orzeczeniu władzy wojskowej, wydanem na podstawie art. 9.

Osoby, wydalone z wojska tudzież wydalone z korpusu oficerskiego prawomocnym wyrokiem sądowym lub wykluczone z korpusu oficerskiego prawomocnem orzeczeniem sądu honorowego, wolne są od obowiązków, wymienionych w art. 3 pkt. 2) i 3).

Osoby, które zostały zwolnione od jednego z obowiązków, określonych w art. 3, podlegają tymże obowiązkom ponownie, a w szczególności zostają zaliczone z powrotem do rezerwy, względnie pospolitego ruszenia w stopniu poprzednio posiadanym, jeżeli ustana okoliczności, które spowodowały ich zwolnienie od obowiązków, wymienionych w art. 3.

Art. 89.

Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego może nastąpić także w razie ubiegania się osoby, temu obowiązkowi podlegającej, o uzyskanie obcego obywatelstwa.

Zwolnienia z powodu ubiegania się o obce obywatelstwo udzielane być mogą osobom, uznanym za zdolne do czynnej służby, względnie obowiązany do służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu.

Zwolnienia z powodu ubiegania się o obce obywatelstwo mogą być udzielane ponadto osobom, które są w myśl niniejszej ustawy obowiązane do stawienia się do poboru, tudzież wszystkim osobom, które wprawdzie nie wstąpiły w wiek poborowy, ale ukończyły już 17 lat życia.

Osoby, powołane do odbycia czynnej służby wojskowej, mogą być zwolnione od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo dopiero po ukończeniu tej służby.

Prośby o zwolnienie powinny być wnoszone do powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych proszący jest umieszczony.

O zwolnieniu rozstrzyga dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewódzką władzą administracji ogólnej. W razie niedojścia do porozumienia lub w razie wniesienia przez stronę, której zwolnienia odmówiono, odwołania, decyduje ostatecznie Mini-

ster Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Odwołanie powinno być wniesione w ciągu dni 14 od dnia doręczenia orzeczenia w drodze przez właściwe dowództwo okręgu korpusu.

Okres czasu, na jaki może być orzeczone zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo, ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 90.

Osoby, zwolnione w całości lub częściowo od obowiązku służby wojskowej (art. 38 C), D), E) i art. 60), płacą podatek wojskowy, którego wysokość ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 91.

Kto uchyli się od spełnienia obowiązku, przewidzianego w art. 3 pkt. 2) niniejszej ustawy, traci prawo do zajmowania stanowiska w służbie państwowej i publicznej.

Postanowienie powyższe dotyczy również stanowisk, obsadzonych z wyboru.

R o z d z i a ł XIII.

O zawieraniu małżeństw przez osoby, obowiązane do służby wojskowej.

Art. 92.

Zawarcie małżeństwa przed wstąpieniem do służby wojskowej, lub w czasie jej trwania, nie daje prawa do odroczenia powszechnego obowiązku wojskowego ani jego skrócenia, ani też prawa do żadnych świadczeń ze Skarbu Państwa na rzecz rodziny z tytułu i w czasie trwania służby wojskowej.

R o z d z i a ł XIV.

Wyjazd zagranicę osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Art. 93.

Warunki wyjazdu zagranicę obywateli, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, ustali rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a po ogłoszeniu mobilizacji tudzież w czasie wojny — Minister Spraw Wojskowych.

R o z d z i a ł XV.

O obowiązku meldunkowym i o zebraniach kontrolnych.

Art. 94.

Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, od 1 września tego roku, w którym kończą 18 lat życia, aż do chwili stawienia się do poboru, oraz poborowi (ochotnicy), od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych lub czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (art. 38 A), B), jak również szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia (art. 88 ustęp 2) — obowiązani są zawiadomić właściwe urzędy dla spraw meldunkowych o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania w sposób, określony w rozporządzeniu wykonawczem.

Temu samemu obowiązkowi podlegają szeregowi, urlopowani w myśl art. 72 oraz urlopowani na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej, jak również osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Art. 95.

Szeregowi rezerwy i pospolitego ruszenia obowiązani są do osobistego zgłoszenia się na wezwanie władz wojskowych i cywilnych w sprawach wojskowych.

Art. 96.

Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo corocznego zarządzenia zebrań kontrolnych rezerwistów i osób, obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu.

Sposób przeprowadzenia zebrań kontrolnych oraz zakres działania organów kontrolnych określi rozporządzenie wykonawcze.

R o z d z i a ł XVI.

Postanowienia karne.

Art. 97.

Winny:

1) niedopełnienia bez uzasadnionych przyczyn obowiązku zgłoszenia się lub zawiadomienia w sposób i terminie, przewidzianym w art. 24, 25, w ustępie ostatnim art. 57, o ile obowiązek dotyczy poborów, i w art. 94;

2) niestawienia się bez uzasadnionych przyczyn przed komisją poborową lub komisją rozpoznawczą albo wogóle niezgłoszenia się w terminie przed wydziałem, powołanym do stwierdzenia niezdolności do służby wojskowej;

3) wyjazdu zagranicę bez przestrzegania przepisów rozporządzeń, wydanych na zasadzie art. 93;

4) niespełnienia lub nienależytego spełnienia bez uzasadnionych przyczyn obowiązku, przewidzianego w art. 23, o ile dotyczy organów, wymienionych w art. 23, 17 ust. 5, 31 i w art. 57 ustęp ostatni, o ile obowiązek dotyczy osób, powołanych do prowadzenia ewidencji;

5) przeciwdziałania należytemu ułożeniu wykazów, spisów i list, przewidzianych w art. 26 —

uleganie karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie.

W wypadku, pod 4) przewidzianym, karę aresztu jako karę główną można stosować w razie działania umyślnego.

Art. 98.

Winny:

1) niejawienia się na wezwanie władz administracyjnych lub samorządowych w sprawach wojskowych,

2) nieposiadania z własnej winy otrzymanego wojskowego dokumentu legitymacyjnego, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej lub określającego przeznaczenie na wypadek mobilizacji, a wydanego przez komisję poborową lub przez władzę wojskową,

3) dania lub przyjęcia takich dokumentów pod zastrzeżeniem, utrudniającem natychmiastowy zwrot, w szczególności w zastaw,

4) nieprzyjęcia dokumentów, wymienionych w punkcie 2, oraz wojskowych kart powołania, wzywających do służby wojskowej wszelkiego rodzaju,

5) umyślnego zniszczenia dokumentów, wymienionych w punkcie 2) i 4),

— uleganie karze grzywny do 150 złotych lub aresztu do dni 14 albo obu tym karom łącznie.

Art. 99.

Winny czynu, określonego w art. 97 punkt 2), popełnionego w zamiarze uchylenia się od służby wojskowej, uleganie karze więzienia do lat dwóch, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — do lat pięciu.

Art. 100.

Winny opuszczenia granic Rzeczypospolitej, lub pozostawiania zagranicą w celu uchylenia się od służby wojskowej uleganie karze więzienia do lat dwóch, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — od jednego roku do lat pięciu.

Art. 101.

Winny oszukańczych zabiegów w celu uzyskania dla siebie, lub dla innej osoby nieprawnych odroczeń lub skrócenia czasu służby wojskowej uleganie karze więzienia do jednego roku, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — do lat trzech.

Art. 102.

Winny oszukańczych zabiegów w celu uzyskania dla siebie, lub dla innej osoby nieprawego zwolnienia od służby wojskowej uleganie karze więzienia do lat trzech, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — do lat pięciu.

Art. 103.

Winny spowodowania u siebie choroby lub uszkodzenia cielesnego w zamiarze uchylenia się od służby wojskowej, bez względu na to, czy uszkodzenie to, lub chorobę wywołał osobiście, czy za pośrednictwem lub przy pomocy obcej osoby, uleganie karze więzienia do lat trzech, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — do lat pięciu.

Art. 104.

Winny spowodowania u innej osoby za jej zgodą choroby, lub uszkodzenia cielesnego, w celu dopomoczenia jej do uchylenia się od służby wojskowej, uleganie karze więzienia od jednego roku do lat pięciu, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — ciężkiego więzienia od jednego roku do lat ośmiu.

Jeżeli winny trudnił się tem przestępstwem zawodowo lub w szerszym rozmiarze — uleganie karze ciężkiego więzienia od lat trzech do ośmiu, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — od lat pięciu do piętnastu; jeżeli zaś zachodzi okoliczności obciążające — uleganie karze śmierci.

Art. 105.

Winny werbowania obywateli polskich, a na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej choćby obywateli obcych, do wojskowej służby zagranicznej uleganie karze więzienia do lat trzech, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — do lat pięciu.

Art. 106.

Winny skłonięcia osoby, wezwanej do służby wojskowej, do niestawienia się na służbę w terminie oznaczonym uleganie karze więzienia do 6 miesięcy, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — do lat dwóch.

Tej samej karze i na tych samych zasadach ulegnie również ten, kto stara się skłonić osobę, wezwaną do służby wojskowej, do niestawienia się na służbę w terminie oznaczonym, o ile czyn odnośny nie stanowi przestępstwa surowiej karanego.

Przepis niniejszy nie wyklucza kary surowszej za podżeganie do dezercji, jeśli podżegano do takiego niestawienia się na służbę, które pociąga za sobą odpowiedzialność za dezercję.

Art. 107.

Winny:

1) podlegania wojskowego do dezercji choćby podlegania nie odniosło skutku;

2) dopomagania wojskowemu do dezercji, popierania jej, ukrywania dezertera lub współdziałania w jego ukryciu — ulegnie karze więzienia do lat trzech, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — ciężkiego więzienia od jednego roku do lat ośmiu.

Jeżeli winny trudnił się tem przestępstwem zawodowo, lub w szerszym rozmiarze —

ulegnie karze ciężkiego więzienia od lat trzech do ośmiu, a w razie popełnienia przestępstwa w czasie wojny lub mobilizacji — od lat pięciu do piętnastu; jeżeli zaś zachodzą okoliczności obciążające — ulegnie karze śmierci.

Art. 108.

Winny udziału w przestępstwach, przewidzianych w wojskowych ustawach karnych, o ile czyn jego nie stanowi przestępstwa, przewidzianego w art. 106 i 107, oraz jeżeli czyn ten nie stanowi przestępstwa surowiej karanego —

ulegnie karze aresztu do 6 tygodni lub więzienia do lat trzech, jednak nie wedle cięższego rodzaju kary i nie na dłuższy czas, niż rodzaj i najwyższy wymiar kary, przewidziany w wojskowym kodeksie karnym za udział w popełnionem przestępstwie; w wypadkach mniejszej wagi można orzec grzywnę do 500 złotych.

Jeśli przestępstwo wojskowe jest również według prawa karnego powszechnego czynem, pod groźbą kary zakazanym, do udziału w takim przestępstwie stosuje się surowszy przepis prawa karnego powszechnego.

Na zasadach niniejszego artykułu ulega karze również ten, kto inną osobę do popełnienia przestępstwa, przewidzianego w wojskowych ustawach karnych, lub do udziału w niem bezskutecznie wzywa lub skłaniać się stara.

Art. 109.

Postanowienia karne niniejszej ustawy nie wykluczają ukarania według surowszych przepisów innych ustaw karnych.

Art. 110.

Postanowienia karne niniejszej ustawy stosują się do obywateli polskich także w wypadku, gdy czyn popełnili zagranicą, bez względu na ograniczenia, przewidziane w tym przedmiocie w innych ustawach.

Art. 111.

Przez uchylenie się od służby wojskowej należy rozumieć czyn, zmierzający bądź do stałego uchylenia się od tej służby, bądź do uchylenia się od speł-

nienia tego obowiązku w czasie i w sposób, ustawą przewidziany.

Art. 112.

Usiłowania zbrodni i występków, przewidzianych w niniejszej ustawie, tudzież udział w nich ulega karze narówni z dokonaniem.

Art. 113.

O ile w ustawie niniejszej inaczej nie postanowiono, karę więzienia wymierzać należy w granicach od dwóch tygodni do granicy najwyższej, dla danego przestępstwa określonej.

Na obszarach, na których obowiązuje rosyjski kodeks karny z roku 1903 i austr. ustawa karna z dn. 27 maja 1852 r., nie stosują się przepisy ogólne o łagodzeniu kar i zamianie.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny karę zastępczą aresztu według słusznego uznania, jednak nie powyżej 6 tygodni.

Art. 114.

Na obszarze, na którym obowiązuje rosyjski kodeks karny z r. 1903:

1) z więzieniem, oznaczonem w rozmiarze przynajmniej jednego roku, łączą się te same skutki, jakie łączą się z więzieniem, zastępującem dom poprawy;

2) przepis ustępu ostatniego art. 113 nie wyklucza łagodzenia kary w myśl art. 14 k. k.

Art. 115.

Na obszarze, na którym obowiązuje austriacka ustawa karna z dnia 27 maja 1852 r.:

1) przestępstwa, przewidziane w art. 99, 100, 102, 103 i 105 są występkami, a jeśli je popełniono w czasie wojny lub mobilizacji — zbrodniami;

2) przestępstwa, przewidziane w art. 101, 106 i 108 są występkami;

3) przestępstwa, przewidziane w art. 104 i 107 — są zbrodniami;

4) zamiast więzienia należy za występkę wyznaczać ścisły areszt;

5) odwołanie jest dopuszczalne bez względu na ograniczenia, przewidziane w § 283 ustawy o postępowaniu karnem.

Art. 116.

Na obszarze, na którym obowiązuje niemiecki kodeks karny:

1) przez ciężkie więzienie należy rozumieć karę określoną w §§ 14 i 15 k. k.;

2) obok więzienia można orzec utratę obywatelskich praw honorowych (§ 32 niem. k. k.).

Art. 117.

Niezależnie od skutków skazania, przewidzianych w obowiązujących ustawach karnych, z prawomocnem ukaraniem osoby, podlegającej powszechnemu obowiązкови wojskowemu, łączy się w wypadkach przestępstw wymienionych w art. 97 do 108 włącznie i w art. 112 utrata możliwości odbywania skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) i prawa do korzystania z odroczeń, przewidzianych w art. 57.

Art. 118.

Przestępstwa, przewidziane w art. 97 i 98 karane będą w drodze administracyjnej; o ile zaś osoba, która się ich dopuściła, podlega orzecznictwu władz wojskowych — przez sądy wojskowe.

Przeciwko orzeczeniom powiatowych władz administracji ogólnej można w ciągu dni 7 od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi wedle przepisów postępowania, obowiązujących w pierwszej instancji sądowej.

Na obszarze mocy obowiązującej niem. ust. post. karn. z r. 1877 stosuje się przepisy o policyjnych rozporządzeniach karnych, z tą zmianą, że mandaty karne wydają powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 119.

Ściganie przestępstwa, podlegającego orzecznictwu karno-administracyjnemu, przedawnia się w ciągu trzech lat.

Okres powyższy zaczyna biec w razie popełnienia przestępstw:

1) z art. 97 punkt 1 i 2 od chwili, kiedy osoba, podlegająca powszechnemu obowiązкови wojskowemu, dopełniła zgłoszenia, zawiadomienia, względnie stawiła się przed władzą, powołaną do stwierdzenia zdolności do służby wojskowej — lub od chwili, gdy ukończyła lat 50 życia;

2) z art. 97 punkt 3 od chwili powrotu z zagranicy i z tegoż artykułu p. 4 i 5 od chwili popełnienia czynu.

Przedawnienie wedle art. 68 ust. 2 k. k. z roku 1903 nie stosuje się do powyższych przestępstw.

R o z d z i a ł XVII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 120.

Czas służby wojskowej, odbytej przed 1 listopada 1918 roku w armjach państw zaborczych, lub polskich formacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, zaliczony będzie na poczet służby wojskowej, określonej niniejszą ustawą.

Zaliczenia tego dokonają powiatowe komendy uzupełnień w sposób, ustalony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Postanowienie niniejszego artykułu nie stosuje się do osób, których stosunek do służby wojskowej ustalony już został zgodnie z postanowieniem art. 119 i 120 Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 roku (Dz. P. K. P. Nr 13 poz. 28).

Art. 121.

Organa i urzędy, wymienione w art. 23, mają obowiązek przesyłania w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia urzędów gminnym wyciągów metrykalnych dla osób dwudziestoletnich.

Art. 122.

Obywatele polscy, którzy wykażą wiarogodnie nadanie im stopnia oficerskiego w armjach obcych lub w formacjach polskich, uznanych przez Państwo Polskie, a którzy nie zostaną uznani za oficerów Wojsk Polskich, są zwolnieni od czynnej służby wojskowej, od służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

Art. 123.

Osoby, wymienione w art. 122, mogą być w razie wojny przyjęte do służby wojskowej w charakterze ochotników — szeregowców w każdym poszczególnym wypadku na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

W razie położenia przez osoby wyżej wymienione zasług w obronie kraju Ministrowi Spraw Wojskowych przysługuje prawo przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej wniosku na nadanie im stopnia oficerskiego, nie wyższego jednak od wykazanego.

Art. 124.

Przepis art. 88 ustęp przedostatni ma również zastosowanie do osób, zwolnionych ze służby prawomocnym wyrokiem sądowym.

Art. 125.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą:

1) Tymczasowa Ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 r. (Dz. P. K. P. Nr 13 poz. 28).

2) Dekret z dnia 16 stycznia 1919 r. w sprawie niektórych zmian Tymczasowej Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. P. P. P. Nr 8 poz. 119).

3) Ustawa z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 20 poz. 104).

4) §§ 92 oraz 220 do 222 włącznie austriackiej ustawy karnej.

5) Ustawa austriacka z dnia 28 czerwca 1890 r. (aust. Dz. Ust. P. Nr 137), dotycząca kar za nieusłuchanie rozkazu, powołującego do służby wojskowej i uwiedzenie do tego przestępstwa.

6) Postanowienie karne, zawarte w austriackiej ustawie z dnia 5 lipca 1912 r. (aust. Dz. Ust. P. Nr 128) w przedmiocie wprowadzenia nowej ustawy wojskowej.

7) §§ 112, 140 — 143 niemieckiego k. k.

Art. 126.

Osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej (art. 38 A), C), D), nie wyłączając ochotników, tudzież osoby, wymienione w art. 72, jak również szeregowi, urlopowani na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej — uważane są za osoby stanu urlopowanych (§ 6 k. k. wojsk.) aż do chwili wcielenia ich do szeregów, zaś osoby, zwolnione do rezerwy lub obowiązane po wyjściu z rezerwy do pospolitego ruszenia — aż do dnia zgłoszenia się do służby.

Osoba stanu urlopowanych w razie niestawienia się do służby wojskowej, mimo wezwania rozkazem, jej doręczonym lub ogłoszonym, albo ogłoszonym publicznie, będzie karana według § 92 (113) k. k. wojsk., o ile nie ulega karze w myśl § 68 k. k. wojsk. lub za dezercję. Osoba taka nie może odbywać skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49).

Przepis § 101 k. k. wojsk. stosuje się względem osób, wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, jeżeli nie pozostają na służbie, tylko do spraw, dotyczących zakresu stosunków, w jakich którykolwiek uczestnik pozostaje do służby wojskowej.

Przestępstwo, przewidziane w § 68 k. k. wojsk., ulega karze pozbawienia wolności do lat pięciu; w § 70 k. k. wojsk. wyrazy „do lat dwu” zastępuje się wyrazami „do lat trzech”. Zresztą ustawa niniejsza nie uchyla żadnych postanowień kodeksu karnego wojskowego.

Zarazem przepisy wojskowego prawa karnego, materialnego i procesowego, obowiązujące w województwach: pomorskiem i poznańskim, rozciąga się na obszar górnośląskiej części województwa śląskiego; z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy te uważane będą za prawnie ogłoszone.

Art. 127.

W razie zawieszenia nad osobą, odbywającą obowiązkową służbę wojskową, aresztu śledczego za czyn, popełniony przed wstąpieniem do służby wojskowej, następuje niezwłocznie przeniesienie takiej osoby do stanu urlopowanych i przekazanie jej sądownictwu cywilnemu. Powołanie do służby wojskowej następuje w tych wypadkach na zasadach, wymienionych w art. 35, po odbyciu kary, orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym.

Art. 128.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i zainteresowanymi ministrami, odnośnie zaś do postanowień karnych — Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 129.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 4 miesiące po jej ogłoszeniu i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

284.

Dep. Piech. 9500 Pers. III.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 16 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Zagranicznych, Skarbu, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Przemysłu i Handlu, Komunikacji oraz Pracy i Opieki Społecznej w sprawie wykonania ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej, zmienionej i uzupełnionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r.

(Dz. U. R. P. Nr 31/30 poz. 270 z dnia 30 kwietnia 1930 r.).

Na podstawie art. 9 ustęp czwarty, 11 ustęp pierwszy, 12 ustęp drugi, 13, 14, 15 ustęp drugi, 16, 17 ustęp ostatni, 18, 21 ustęp trzeci, 22 ustęp pierwszy, 25 ustęp pierwszy, 43 ustęp pierwszy, 49 ustęp pierwszy punkt 2, 50 ustęp drugi, 53, 59 ustęp drugi, 62, 63 ustęp drugi, 65 ustęp ostatni, 68 ustęp ostatni, 69 ustęp pierwszy, 74 ustęp drugi, 75 ustęp ostatni, 79 ustęp ostatni, 89 ustęp ostatni, 93, 94 ustęp pierwszy, 96 ustęp drugi, 120 ustęp drugi oraz 128 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, której jednolity tekst ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 46 poz. 458) zarządza się co następuje:

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne o powszechnym obowiązku wojskowym.

Do art. 6.

§ 1. Wiek poborowy rozpoczyna się w czasie wojny o 2 lata wcześniej i trwa na ogólnych zasadach do ukończenia lat 23-ch. W tym okresie obowiązuje sta-

wienie się przed komisję poborową na każdorazowe zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 7 i 8.

§ 2. Cudzoziemcy, którzy stali się obywatelami polskimi w okresie czasu od osiągnięcia wieku poborowego do lat 5-ciu włącznie powinni być wpisani do listy poborowej i do głównej księgi ewidencyjnej na ogólnych zasadach.

§ 3. Osoby, wyszczególnione w art. 7 ustęp 2, obowiązane są odbyć czynną służbę wojskową na ogólnych zasadach, nie dłużej jednak, niż do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 40 lat życia. Z tym terminem muszą one być bezwzględnie zwolnione z czynnej służby wojskowej i zaliczone do pospolitego ruszenia.

§ 4. Osoby, wyszczególnione w przedostatnim ustępie art. 7, które orzeczeniem komisji poborowej uznane zostały za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A), zalicza komisja poborowa w dniu wydania tego orzeczenia do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 5. Osoby, podające się za cudzoziemców, które nie mogą wykazać się dokumentami, ustalonymi dla cudzoziemców w art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr 83 poz. 465) podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu na zasadach, określonych w ustawie o powszechnym obowiązkowi wojskowym.

Zaliczanie służby wojskowej, odbytej w państwie obcym może mieć miejsce w wypadkach przewidzianych w art. 7 ustęp 3. Za dowody odbycia takiej służby należy uważać tylko dokumenty władz obcych względnie polskich, stwierdzające odbycie czynnej służby wojskowej w państwie obcym lub urzędowo poświadczone ich odpisy.

Przyznawanie stopni oficerskich i podoficerskich osobom, które takie stopnie uzyskały w armii obcej przed nabyciem obywatelstwa polskiego zależy od decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

Wystarczalność dowodów jako też okoliczność, czy między Państwem Polskim i danym państwem obcym istnieje zasada wzajemności stwierdza Minister Spraw Wojskowych.

§ 6. Prośba o nadanie osobom wymienionym w art. 8 obywatelstwa polskiego powinna być wniesiona do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, przyczem udowodnić należy:

a) odbycie czynnej służby na zasadzie art. 4 pkt. 1, art. 81 względnie 84, art. 49, art. 60 ustęp 2 i 3 lub art. 73 przez okres nie mniejszy niż 5 miesięcy, tudzież

b) posiadanie warunku przewidzianego w pkt. 1 art. 8 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego (nieposzlakowany tryb życia).

§ 7. Przed nadaniem obywatelstwa lub odmownem załatwieniem prośby wojewoda, a w mieście stołecznym Warszawie — Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, zasięga opinii właściwego dowódcy okręgu korpusu. Minister Spraw Wewnętrznych jako władza odwoławcza porozumiewa się z Ministrem Spraw Wojskowych.

Do art. 9 i 88 ustęp 4 i 6.

§ 8. Wykluczeniu od czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu w myśl art. 9, zarówno z mocy samego prawa, jako też na podstawie decyzji właściwej władzy wojskowej, mogą podlegać osoby, uznane za zdolne do służby wojskowej według jednej z kategorii A, C lub D, do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia.

§ 9. Osoby, wykluczone od służby wojskowej, podlegają w czasie wykluczenia obowiązkowi meldowania się (art. 94) na ogólnych zasadach.

§ 10. Osoby, zakwalifikowane do kategorii A, które zostały wykluczone od służby wojskowej przed powołaniem do czynnej służby wojskowej, jako też osoby, wykluczone od służby wojskowej podczas pełnienia czynnej służby, są obowiązane odbyć tę służbę, jeżeli termin wykluczenia upływa przed końcem tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia. W przeciwnym razie osoby te powinny być zaliczone do rezerwy względnie pospolitego ruszenia, zależnie od wieku, osiągniętego w chwili ustania wykluczenia.

Osoby należące do rezerwy lub pospolitego ruszenia, wykluczone od służby wojskowej, zostają po upływie terminu wykluczenia zaliczone zpowrotem do rezerwy lub pospolitego ruszenia, zależnie od wieku, jaki osiągnęły w chwili, gdy upłynął termin wykluczenia.

§ 11. Względem osób, skazanych na kary, powodujące wykluczenie od służby wojskowej w myśl art. 9 przed osiągnięciem wieku poborowego lub stawieniem się przed komisją poborową, wykluczenie od służby wojskowej może nastąpić dopiero po uznaniu tych osób przez komisję poborową za zdolne do służby wojskowej według kategorii A, C lub D, jednak termin wykluczenia liczy się takim osobom normalnie od dnia odbycia (darowania, przedawnienia) kary.

§ 12. Wykluczenie, które następuje z mocy samego prawa wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądowym na jedną z kar, wyszczególnionych w art. 9 ustęp 1, przeprowadza właściwy powiatowy komendant uzupełnień na podstawie zawiadomień, otrzymanych od sądów powszechnych w myśl § 375.

Jeżeli osoba, która na podstawie takiego zawiadomienia podlega wykluczeniu od służby wojskowej z mocy samego prawa, odbywa czynną służbę wojskową, należy zawiadomienie to niezwłocznie przedłożyć dowódcy okręgu korpusu, który na tej zasadzie zarzą-

dzi zwolnienie danej osoby z szeregów jako wykluczonej od czynnej służby wojskowej.

§ 13. Jeżeli osoba, odbywająca czynną służbę wojskową, została podczas odbywania tej służby skazana prawomocnym wyrokiem sądu wojskowego na karę, powodującą wykluczenie od służby wojskowej z mocy samego prawa, dowódca okręgu korpusu zarządza niezwłoczne zwolnienie danej osoby z szeregów na podstawie meldunku właściwego prokuratora wojskowego.

§ 14. Prawo do wydawania orzeczeń o wykluczeniu w myśl art. 9 ustęp 3 przysługuje dowódcy okręgu korpusu, który decyduje po otrzymaniu wniosku lub pisemnej opinii prokuratora wojskowego.

W tych wypadkach, jeżeli prawomocny wyrok zapadł w sądzie wojskowym, z wnioskiem na wykluczenie występuje z urzędu właściwy prokurator wojskowy; jeżeli wyrok orzeczony był przez sąd powszechny, właściwy powiatowy komendant uzupełnień przesyła po otrzymaniu zawiadomienia o wyroku i wpisaniu kary do dokumentów ewidencyjnych zawiadomienie do właściwego prokuratora wojskowego, który przedkłada dowódcy okręgu korpusu pisemną opinię i wniosek w przedmiocie wykluczenia danej osoby od służby wojskowej.

Właściwym do wydawania orzeczenia o wykluczeniu w myśl art. 9 ustęp 3 jest w stosunku do osób, odbywających czynną służbę wojskową, dowódca okręgu korpusu właściwy dla danej formacji, w innych wypadkach — dowódca okręgu korpusu, na którego obszarze dana osoba zamieszkuje.

§ 15. Dowódca okręgu korpusu może orzec wykluczenie od służby wojskowej na podstawie art. 9 ustęp 3 na czas od 2 lat do lat 10, zależnie od wysokości orzeczonej kary pozbawienia wolności, od rodzaju przestępstw, od stopnia nikczemnych pobudek oraz stopnia niecnego sposobu myślenia, okazanego przez popełnienie przestępstwa.

§ 16. Osoby, skazane podczas odbywania czynnej służby wojskowej prawomocnym wyrokiem na karę, powodującą wykluczenie od służby wojskowej z mocy samego prawa lub też na podstawie decyzji właściwej władzy wojskowej, podlegają zwolnieniu z czynnej służby wojskowej z dniem uprawomocnienia się wyroku.

§ 17. O wykluczeniu, orzeczonym w myśl art. 9 ustęp 3, zawiadamia dowódca okręgu korpusu:

właściwego dowódcę formacji — jeżeli osoba wykluczona odbywa czynną służbę wojskową;

właściwego powiatowego komendanta uzupełnień — we wszystkich innych wypadkach.

Dowódcy formacji przesyłają dokumenty ewidencyjne osób, wykluczonych od służby wojskowej do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Powiatowy komendant uzupełnień wpisuje fakt wykluczenia od służby wojskowej do głównej księgi

ewidencyjnej i zawiadamia o każdym wypadku wykluczenia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej celem wpisania faktu wykluczenia do list poborowych.

Powiatowy komendant uzupełnień przesyła osobom wykluczonym zaświadczenie o wykluczeniu od służby wojskowej, żądając jednocześnie zwrotu posiadanych przez nie wojskowych dokumentów osobistych w trybie, przewidzianym w § 429 ustęp 2, które przechowuje w archiwum. Wydane zaświadczenie jest ważne na czas wykluczenia.

§ 18. Przeciwno wykluczeniu orzeczonemu przez właściwą władzę wojskową w myśl art. 9 ustęp 3 przysługuje osobie wykluczonej w terminie 14 dniowym od dnia zawiadomienia zażalenie do Ministra Spraw Wojskowych, który rozstrzyga ostatecznie. Zażalenia muszą być wniesione w drodze przez dowódcę okręgu korpusu, który wydał orzeczenie o wykluczeniu.

Orzeczenie wydane na podstawie ustępu 3 art. 9 nie ulega wykonaniu przed upływem 14 dniowego terminu, o ile wykluczony wyraźnie nie zrzekł się zażalenia.

Wniesienie zażalenia w powyższym terminie wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

§ 19. Czas trwania wykluczenia w tych wypadkach, w których wykonanie orzeczonej kary zostało przez sąd zawieszone, liczy się od dnia, z upływem którego karę należy uważać za umorzoną (darowaną), wedle przepisów art. 19 — 22 przepisów przechodnich do kodeksu karnego z 1903 r., art. 6 ustawy z dnia 10 czerwca 1926 r. o warunkowym zawieszeniu wykonania kary na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego z dnia 23 maja 1873 r. (Dz. U. R. P. Nr 61 poz. 354), tudzież art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 września 1927 r. o warunkowym zawieszeniu wykonania kary na obszarze, na którym obowiązuje ustawa postępowania karnego z dnia 1 lutego 1877 r. (Dz. U. R. P. Nr 83 poz. 741).

§ 20. W razie wojny obowiązek służby czynnej, służby w rezerwie i w pospolitem ruszeniu osób, wykluczonych od tej służby będzie określony osobnym rozporządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

§ 21. W razie darowania w drodze łaski skutków karno sądowego skazania, wykluczenie nie następuje lub ustaje. Ułaskawione osoby podlegają w tym wypadku powszechnemu obowiązkowi wojskowemu według zasad, podanych w § 10.

R o z d z i a ł II.

O władzach powołujących do wykonania powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 11.

§ 22. Cywilnymi władzami powołanymi do wykonania przepisów ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym w pierwszej instancji są powiatowe wła-

dze administracji ogólnej, zaś w miastach Bielsko, Katowice i Królewska Huta — dyrekcje policji.

Na terenie m. st. Warszawy władzą tą jest Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

W dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego przez wyrażenie „powiatowe władze administracji ogólnej” należy rozumieć władze wymienione w ustępach 1 i 2 niniejszego paragrafu, o ile rozporządzenie wyrażnie nie stanowi inaczej.

§ 23. Tok instancyj dla władz wymienionych w § 22 jest następujący:

II instancją z wyjątkiem Komisarza Rządu m. st. Warszawy jest wojewoda;

II instancją dla Komisarza Rządu m. st. Warszawy jest Minister Spraw Wewnętrznych.

W wypadkach, określonych poszczególnymi przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia, decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Do art. 12.

§ 24. Podział obszaru Rzeczypospolitej Polskiej na powiatowe komendy uzupełnień (P. K. U.), jak również wykaz przydzielonych im powiatów, zawiera załącznik Nr 1.

Zmiany w podziale państwa na P. K. U. przeprowadza Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Organizację powiatowych komend uzupełnień regulują odrębne zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 15

§ 25. Sprawy, związane z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego przez obywateli polskich, przebywających poza granicami Rzeczypospolitej, należą do konsulatów generalnych, konsulatów, wydziałów konsularnych poselstw, wicekonsulatów i agencji konsularnych.

W sprawach tych urzędy konsularne obowiązują następujący tok instancyj:

II instancją jest wojewoda właściwy dla stałego miejsca zamieszkania danego obywatela w kraju, a w razie nieposiadania stałego miejsca zamieszkania w kraju — wojewoda, właściwy dla tej powiatowej władzy administracji ogólnej, do której dany obywatel został ewidencyjnie przydzielony przez urząd konsularny (§ 86 ust. 3).

W wypadkach, określonych poszczególnymi przepisami ustawy i niniejszego rozporządzenia decyduje Minister Spraw Wewnętrznych.

Jeżeli miejscem stałego zamieszkania danego obywatela jest miasto stołeczne Warszawa, II instancją dla urzędów konsularnych jest Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

§ 26. Sprawy związane z wykonaniem powszechnego obowiązku wojskowego przez obywateli, mających miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska należą do powiatowej władzy

administracji ogólnej, właściwej dla powiatu starogardzkiego.

W czynnościach tych władzą współdziałającą jest Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk.

§ 27. Wzajemna korespondencja między urzędami konsularnymi Rzeczypospolitej Polskiej a władzami administracji ogólnej i wojskowymi I i II instancji w sprawach wynikających z wykonania ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym odbywa się bezpośrednio.

Do art. 17.

§ 28. Pobór przeprowadzają komisje poborowe, powoływane przez wojewodę (Komisarza Rządu na m. st. Warszawę) w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu oddzielnie na okres każdego poboru głównego i oddzielnie na okres dodatkowych poborów.

§ 29. Skład komisji poborowej ma być ustalony imiennie przez władze, powołane do wyznaczania członków komisji poborowych, przyczem należy wyznaczyć imiennie odpowiednią ilość zastępców członków komisji poborowej, którzyby w razie potrzeby mogli bezzwłocznie objąć obowiązki danych członków komisji.

§ 30. W wypadkach, gdy kierownik władzy, przeprowadzającej pobór, nie będzie mógł przewodniczyć komisji poborowej, wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) wyznacza na przewodniczącego komisji poborowej jego zastępcę lub zamianuje na to stanowisko jednego urzędnika referendarskiego co najmniej VII stopnia służbowego. W wypadkach wyjątkowych może wojewoda po porozumieniu się z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć na przewodniczącego komisji poborowej także urzędnika referendarskiego VIII stopnia służbowego.

§ 31. Na wojskowych członków komisji poborowych dowódcy okręgów korpusów mają wyznaczać powiatowych komendantów uzupełnień. W wypadkach, gdy powiatowy komendant uzupełnień nie może wziąć udziału w komisji poborowej, należy do tych funkcji wyznaczyć oficera P. K. U. w stopniu co najmniej kapitana.

W razie niemożności wyznaczenia oficera P. K. U. należy na wojskowego członka komisji poborowej wyznaczyć oficera sztabowego z innej formacji wojskowej.

§ 32. Na lekarzy wojskowych — członków komisji poborowej dowódcy okręgów korpusów mają wyznaczać przede wszystkim lekarzy w stopniu oficerów sztabowych. W razie niemożności powołania takich lekarzy można wyznaczać lekarzy w stopniu oficerów młodszych, przeszkolonych w szkole podchorążych sanitarnych.

Powołanie cywilnego lekarza — wolnopraktykującego do pełnienia funkcji w komisji poborowej w za-

stępstwie lekarza wojskowego może nastąpić tylko na skutek upoważnienia, udzielonego dowódcy okręgu korpusu przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 33. Cywilnych lekarzy do komisji poborowych wyznacza wojewoda z pośród podległych mu lekarzy cywilnej administracji państwowej. W wypadkach niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej przez lekarza rządowego, wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) powołuje do pełnienia jego funkcji w komisji poborowej cywilnego lekarza wolno praktykującego.

§ 34. Przedstawiciele samorządu do komisji poborowej wyznacza na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, wołyńskiego, kieleckiego, białostockiego, łódzkiego, poleskiego, nowogródzkiego i wileńskiego — sejmik powiatowy, w miastach zaś wydzielonych ze związku powiatowego na obszarze tych województw — rada miejska.

Na obszarze województw: tarnopolskiego, stanisławowskiego, lwowskiego, krakowskiego, tudzież w powiatach: Cieszyn, Bielsko-Powiat i Bielsko-Miasto z obszaru województwa śląskiego, przedstawiciele tych wyznacza rada powiatowa względnie komisarz rządowy po wysłuchaniu rady przybocznej. W miastach o własnym statucie wyznacza przedstawiciele samorządu rada miejska.

Na obszarze województw: pomorskiego, poznańskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego wyznaczają przedstawiciele samorządu sejmiki powiatowe, w miastach zaś wydzielonych z powiatowego związku komunalnego — rady miejskie.

Przedstawiciele samorządu zasiadają w komisji poborowej w czasie stawiania do poboru osób z obszaru przez nich reprezentowanego.

§ 35. Wszystkie osoby, wyznaczone na członków komisji poborowych, mają być o tem powiadomione i do objęcia swych czynności wezwane przez władze, które je wyznaczyły, najpóźniej na 3 dni przed rozpoczęciem czynności komisji poborowej.

Osoby, przewidziane na zastępców członków komisji poborowych mają być o tem zawiadomione w powyższy sposób z zaznaczeniem, że natychmiastowe objęcie czynności członka komisji poborowej obowiązuje bezwzględnie w razie wezwania ich przez kierownika powiatowej władzy administracji ogólnej, względnie przez dowódcę okręgu korpusu, jeżeli chodzi o powołanie zastępców oficerów, zasiadających w komisji poborowej.

Zawiadomienia należy wysyłać za potwierdzeniem odbioru.

§ 36. W razie uzasadnionej niemożności wzięcia udziału w komisji poborowej osoby, wyznaczone na cywilnych członków komisji, powinny zawiadomić o tem niezwłocznie kierownika właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, zaś osoby wyznaczone na wojskowych członków komisji poborowej — właściwego dowódcę okręgu korpusu. Władze te powołują na ich miejsce przewidzianego zastępcę.

Ewentualna zmiana członków komisji poborowej powinna być przeprowadzona tak, ażeby wykluczyć możliwość przerwy w pracach komisji poborowej.

§ 37. Zmiana przewodniczącego lub poszczególnych cywilnych względnie wojskowych członków komisji poborowej w czasie ich urzędowania może nastąpić z urzędu na skutek zarządzenia wojewody względnie dowódcy okręgu korpusu.

§ 38. Poza członkami wymienionymi w art. 17 w czynnościach komisji poborowej biorą udział następujące osoby:

a) ze strony cywilnej: referent wojskowy powiatowej władzy administracji ogólnej lub jego pomocnik, urzędnik kancelaryjny tej władzy w charakterze pisarza oraz niższy funkcjonariusz państwowy dla obsługi wagi i miary;

b) ze strony wojskowej — odpowiednia ilość pisarzy.

§ 39. Do zakresu działania komisji poborowej należą:

a) badanie stanu zdrowia poborowych, względnie innych osób podlegających obowiązkowi wojskowemu i ochotników oraz orzekanie o ich fizycznej zdolności do służby wojskowej;

b) badanie stanu zdrowia mężczyzn — członków rodziny poborowego i procentowe ustalanie ich niezdolności do zarobkowania w danym zawodzie w wypadkach ubiegania się o odroczenie służby wojskowej z art. 57 pkt. 1;

c) odsyłanie poborowych do szpitali w myśl art. 41;

d) orzekanie o zaliczeniu osób, wymienionych w art. 55 ust. 1 do pospolitego ruszenia;

e) ustalanie wieku poborowych w wypadkach braku dowodów (§ 121);

f) zaliczanie do pospolitego ruszenia osób, uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A) po ukończeniu 38 lat życia.

§ 40. Wszyscy członkowie komisji poborowej obowiązani są urzędować razem w sali, przeznaczonej na dokonanie przeglądu lekarskiego.

§ 41. Członkowie komisji poborowej, jako też personel pomocniczy obowiązani są zachować tajemnicę co do przebiegu czynności komisji poborowej oraz co do chorób, stwierdzonych u poborowych względnie członków ich rodzin.

§ 42. Komisje poborowe otrzymują od powiatowych władz administracji ogólnej niezbędne ustawy, rozporządzenia i instrukcje, dotyczące spraw poborowych i przeprowadzanie poboru oraz listy poborowe ze skorowidzami, a nadto potrzebne druki i pieczęć, tudzież wszystkie materiały piśmienne i przybory pisarskie.

Nie dotyczy to ksiąg i druków prowadzonych przez wojskowy personel komisji poborowej, które dostarcza właściwa powiatowa komenda uzupełnień.

§ 43. Przewodniczący komisji poborowej kieruje całokształtem prac tej komisji. Do jego obowiązków należy w szczególności:

a) dbanie o planowe i prawidłowe przeprowadzenie akcji poboru;

b) nadzór nad należytem wykorzystaniem lokalu poborowego, utrzymaniem w nim porządku oraz odpowiednie jego zabezpieczenie wewnętrzne i zewnętrzne.

c) sprawdzanie przy pomocy naczelników gmin względnie sołtysów tożsamości osób stojących do przeglądu lekarskiego;

d) kierowanie obradami i urzędowaniem komisji poborowej;

e) wpisywanie do kart indywidualnych orzeczeń komisji poborowej;

f) prowadzenie protokołu posiedzenia komisji poborowej;

g) nadzór nad prawidłowym wypełnianiem listy poborowej;

h) podpisywanie wszystkich dokumentów poborowych, jakie komisja poborowa obowiązana jest wydawać poborowym (ochotnikom);

i) nadzór nad należytem i bezpiecznym przechowaniem list poborowych, wykazów, druków, pieczęci i dokumentów, jak również przedmiotów potrzebnych do badania poborowych, pochodzących od władz cywilnych, a co do pochodzących od władz wojskowych tylko wtedy, gdy warunki nie pozwalają na bezpieczne przechowanie ich u miejscowych władz wojskowych.

§ 44. W sprawach, przekraczających kompetencję przewodniczącego komisji poborowej, powinien on się odnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 45. Zadaniem wojskowego członka komisji poborowej jest:

a) czynny udział w orzecznictwie komisji;

b) przeznaczenie do poszczególnych rodzajów wojska osób, uznanych za zdolne do czynnej służby wojskowej i do służby w pospolitem ruszeniu z bronią;

c) prowadzenie przy pomocy pisarzy wojskowych głównej księgi ewidencyjnej, oraz książki przydziałów (wzór Nr 1) dla uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej;

d) zestawianie wykazów statystycznych, potrzebnych dla władz wojskowych;

e) podział czynności między wojskowy personel pomocniczy komisji poborowej;

f) przyjmowanie próśb o zaliczanie poprzednio odbytej służby wojskowej;

g) wydawanie dokumentów wojskowych osobom zaliczonym do pospolitego ruszenia z bronią lub bez

broni (art. 38 pkt. C i D, art. 7 ustęp 4, art. 35 ustęp 2 oraz art. 55).

§ 46. Codziennie po zakończeniu czynności komisji poborowej wojskowy członek komisji obowiązany jest sprawdzić zgodność wpisów w głównej księdze ewidencyjnej, dotyczących orzeczenia komisji poborowej z analogicznymi wpisami w liście poborowej.

W tym celu ma on prawo wglądu do list poborowych, kart indywidualnych i protokołu komisji poborowej także po ukończeniu jej czynności.

§ 47. Obowiązkiem lekarzy, przydzielonych do komisji poborowej, jest jaknajdokładniejsze zbadanie stanu zdrowia osoby stojącej do poboru i w zależności od tego określenie stopnia jej zdolności do służby wojskowej na zasadach, określonych w przepisach wojskowych o badaniu i ocenie zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Lekarz wojskowy ma dbać, ażeby przegląd lekarski odbył się ściśle według obowiązujących przepisów.

§ 48. Lekarzom — członkom komisji poborowej nie wolno badać poborowych poza urzędowaniem komisji. Nie mogą oni również wydawać osobom badanym lub osobom trzecim jakichkolwiek poświadczeń o wynikach badania lekarskiego w komisji poborowej, ani też dotyczących wyciągów z dokumentów poborowych.

§ 49. Przedstawiciel samorządu, o ile jest obecny podczas urzędowania komisji poborowej, bierze czynny udział w orzecznictwie tej komisji, spełniając zarazem rolę męża zaufania powiatu, którego przegląd odbywa się.

§ 50. Zadaniem referenta wojskowego powiatowej władzy administracji ogólnej, przydzielonego do komisji poborowej, jest:

a) sprawdzanie tożsamości osób, stojących do poboru i członków ich rodzin, przedstawionych komisji, przy pomocy naczelnika odnośnej gminy (jego zastępcy), względnie na podstawie dowodów osobistych;

b) wydawanie kart indywidualnych stojącym do przeglądu;

c) wypełnianie i wydawanie badanym osobom dokumentów poborowych;

d) prowadzenie protokołu badań mężczyzn-członków rodzin poborowych;

e) prowadzenie imiennego wykazu poborowych, wysyłanych na ekspertyzę lekarską lub na leczenie (wzór Nr 30).

§ 51. Czynności cywilnego oraz wojskowego personelu pomocniczego komisji poborowej określają specjalne instrukcje, wydane przez właściwych ministrów.

Do art. 19.

§ 52. Zabezpieczenie dostarczania przez urzędy gminne lokali dla komisji poborowej należy do obowiązku powiatowych władz administracji ogólnej.

§ 53. Lokale, przeznaczone dla komisji poborowej, powinny składać się z odpowiedniej ilości izb, przeznaczonych na poczekalnie i rozbieralnie dla poborowych oraz na urzędowanie komisji poborowej.

Izba, w której urzęduje komisja poborowa, w żadnym wypadku nie może służyć jako rozbieralnia lub poczekalnia.

Wszystkie izby lokalu poborowego powinny być dostatecznie obszerne i posiadać niezbędne urządzenia.

Izba przeznaczona do badania poborowych przez komisję poborową powinna liczyć co najmniej 6 mtr. długości i 4 mtr. szerokości oraz posiadać dostateczne oświetlenie. Temperatura wewnętrzna powinna wynosić co najmniej 19° Celsjusza.

§ 54. Utrzymanie lokalu komisji poborowej w porządku należy do urzędów gminnych (magistratów). Dla uniknięcia zawleczenia przez poborowych chorób zakaźnych, lokale komisji poborowych powinny być przez cały czas trwania poboru dezynfekowane na koszt urzędów gminnych (magistratów) według wskazówek i pod nadzorem lekarza powiatowego.

W czasie poboru lokal komisji poborowej powinien być pilnowany przez stałego stróża dziennego i nocnego, płatnego przez właściwy urząd gminny (magistrat).

§ 55. Koszty podróży i wysokość diet jako też koszty wynagrodzenia dziennego lekarza wolnopraktykującego, pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, gdy lekarz ten powołany został w miejsce lekarza cywilnej administracji państwowej, zaś z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych, gdy taki lekarz powołany został w miejsce lekarza wojskowego.

Wynagrodzenieienne lekarzy wolnopraktykujących, powołanych do komisji poborowych w miejsce lekarza cywilnej administracji państwowej lub lekarza wojskowego, ustala się w wysokości pełnej diety, określonej w obowiązujących przepisach o poborach służbowych dla funkcjonariuszów państwowych VI stopnia służbowego. Diety przysługujące tym lekarzom w razie podróży oblicza się również według VI stopnia służbowego funkcjonariuszów państwowych.

Do art. 20 i 21.

§ 56. Komisje rozpoznawcze urzędują przy każdym urzędzie wojewódzkim w siedzibie tych urzędów. W wypadkach szczególnie ważnych może wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) po porozumieniu się z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć także inne miejsce urzędowania tej komisji, o czym powinien zawsze zawiadomić Ministra Spraw Wewnętrznych.

Zwoływanie komisji rozpoznawczych odbywa się w miarę potrzeby. Terminy urzędowania ustala wojewoda (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu i podaje je do wiadomości powiatowych władz administracji ogólnej.

O terminie posiedzeń komisji rozpoznawczej zawiadamia poszczególnych jej członków przewodniczący komisji.

Zarządzenia, dotyczące terminowego stawiania się osób, podlegających ponownemu badaniu przez komisję rozpoznawczą wydaje właściwa powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 57. Wojskowych członków komisji rozpoznawczej wyznacza dowódca okręgu korpusu, właściwy dla siedziby województwa, przy którym urzęduje komisja rozpoznawcza. Wyznaczeni oficerowie nie mogą należeć do składu jednej z powiatowych komend uzupełnień. Przedstawiciele władz wojskowych, wyznaczeni do komisji rozpoznawczej są właściwymi dla wszystkich spraw przedstawionych komisji rozpoznawczej do rozpatrzenia, chociażby sprawy pochodziły z powiatów, nienależących terytorjalnie do obszaru danego okręgu korpusu.

§ 58. Przedstawiciela, wymienionego w pkt 6 art. 21, wybiera rada wojewódzka, względnie w wypadkach, przewidzianych w art. 47 ustęp 2 i 115 ustęp 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 86) — wydział wojewódzki. Wojewoda wyznacza tego przedstawiciela w wypadkach, przewidzianych w art. 57 ustęp 1 wyżej wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r.

Przedstawicielem wymienionym powyżej może być jedynie osoba, posiadająca bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej (art. 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r.).

§ 59. W skład komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które w charakterze członków komisji poborowej uczestniczyły w wydaniu orzeczeń rozpatrywanych przez komisję rozpoznawczą.

§ 60. W czynnościach komisji rozpoznawczej ze strony władz cywilnych bierze udział referent wojskowy właściwego urzędu wojewódzkiego, jak również pisarz i niższy funkcjonariusz dla obsłużenia miary i wagi.

§ 61. Obowiązki członków komisji rozpoznawczej są analogiczne jak członków komisji poborowej. Obowiązki te określają §§ 43 — 49.

§ 62. W wypadku, gdy lekarze komisji rozpoznawczej nie mogą wyczerpująco rozpoznać wady lub cierpienia poborowego, względnie, gdy lekarze ci nie mogą uzgodnić swej opinii co do stopnia fizycz-

nej zdolności poborowego do służby wojskowej, przewodniczący powinien poborowego odesłać do wojskowego szpitala okręgowego, celem wydania orzeczenia lekarskiego.

§ 63. Podstawą orzeczenia komisji rozpoznawczej o stopniu zdolności poborowego do służby wojskowej jest orzeczenie i zgodny wniosek obu lekarzy komisji.

§ 64. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu przeciwko zgodnemu wnioskowi obu lekarzy komisji rozpoznawczej przez jednego z członków tej komisji, przewodniczący zarządza wypowiedzenie się co do wniosku lekarzy przez wszystkich członków komisji rozpoznawczej z wyjątkiem lekarzy.

Jeżeli dwóch lub więcej członków komisji rozpoznawczej wypowie się za wnioskiem lekarzy, wniesiony sprzeciw upada i wniosek lekarzy staje się podstawą do wydania orzeczenia komisji rozpoznawczej.

W razie wypowiedzenia się trzech lub wszystkich głosujących członków komisji rozpoznawczej przeciw zgodnemu wnioskowi obu lekarzy komisji, przewodniczący powinien poborowego skierować do okręgowego szpitala wojskowego, celem ostatecznego zbadania stanu zdrowia danej osoby.

§ 65. Orzeczenia okręgowych szpitali wojskowych, wydane tak w wypadkach z § 62 jako też z § 64 nie podlegają zakwestjonowaniu i stanowią podstawę do wydania przez komisję rozpoznawczą orzeczenia o fizycznej zdolności danego poborowego do służby wojskowej.

§ 66. Szpital wojskowy odsyła poborowego po zbadaniu do miejsca zamieszkania, zaś właściwemu urzędowi wojewódzkiemu przesyła orzeczenie lekarskie, w którym należy podać kategorię zdolności do służby wojskowej, oraz te rodzaje służby wojskowej, do których dany poborowy ze względu na stan zdrowia nie nadaje się.

Urząd wojewódzki przedstawia orzeczenie szpitalne komisji rozpoznawczej w najbliższym terminie jej urzędowania, celem wydania orzeczenia o fizycznej zdolności danego poborowego do służby wojskowej.

Jeżeli obecność poborowego dla wydania takiej decyzji jest konieczna, urząd wojewódzki zarządza wezwanie poborowego przed komisję rozpoznawczą.

§ 67. Poborowych uznanych przez komisję rozpoznawczą za zdolnych do czynnej służby wojskowej (art. 38 pkt. A) wojskowy członek komisji, przewidziany w stopniu generała lub pułkownika, przeznaczają do właściwego rodzaju służby wojskowej.

§ 68. Komisja rozpoznawcza przeprowadza ponowne badanie niezdolności do pracy zawodowej mężczyzn — członków rodziny poborowego w wypadkach, przewidzianych w § 268.

§ 69. Komisja rozpoznawcza prowadzi własną listę poborową i protokół badań mężczyzn — członków rodziny poborowego. Lista poborowa komisji rozpoznawczej nazywa się „lista rozpoznawcza” i ma być prowadzona według wzoru Nr 9. Księga protokołu badań mężczyzn — członków rodziny poborowego nazywa się „protokół rozpoznawczy dla mężczyzn — członków rodzin poborowych” i powinna odpowiadać wzorowi Nr 14. Dokumenty te przechowuje u siebie urząd wojewódzki.

Dla listy rozpoznawczej oraz księgi protokołu prowadzi urząd wojewódzki jeden wspólny skorowidz wyjaśniający, w której księdze należy danych osób szukać.

§ 70. Wpisów do list rozpoznawczych i protokołu rozpoznawczego dla mężczyzn — członków rodzin poborowych dokonują urzędy wojewódzkie na podstawie nadsyłanych przez powiatowe władze administracji ogólnej wyciągów z list poborowych względnie wyciągów z księgi protokołów badań mężczyzn — członków rodziny poborowego, według kolejności nadesłanych wyciągów bez przestrzegania porządku alfabetycznego.

§ 71. Orzeczenie i wniosek lekarski tudzież orzeczenie komisji rozpoznawczej mają być wpisane podczas urzędowania komisji do listy rozpoznawczej względnie do protokołu rozpoznawczego dla mężczyzn — członków rodziny poborowego i podpisane w trybie obowiązującym komisje poborowe przy wpisywaniu orzeczeń do listy poborowej lub protokołu badań mężczyzn — członków rodziny poborowego. W razie uznania poborowego przez komisję rozpoznawczą za zdolnego do czynnej służby wojskowej (art. 38 pkt. A) wojskowy członek komisji rozpoznawczej wpisuje i podpisuje w liście rozpoznawczej nadane przeznaczenie.

Dane powyższe wpisuje urząd wojewódzki do otrzymanych wyciągów z listy poborowej względnie z księgi protokołów badań mężczyzn — członków rodziny poborowego.

Orzeczenie komisji rozpoznawczej, wpisane do tych wyciągów, podpisuje przewodniczący komisji, poczem wyciągi te należy odesłać do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 72. Powiatowa władza administracji ogólnej uzupełnia na podstawie otrzymanych wyciągów listę poborową względnie księgę protokołów badań mężczyzn — członków rodzin poborowych, wyciągi zaś przechowuje w aktach.

Odpis wyników przeglądu i orzeczenia komisji rozpoznawczej wraz z datą powzięcia orzeczenia oraz ewentualnie nadane przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej podaje powiatowa władza administracji ogólnej niezwłocznie do wiadomości właściwej powiatowej komendy uzupełnień, która wpisuje te dane do głównej księgi ewidencyjnej.

§ 73. Poborowym, zbadanym przez komisję rozpoznawczą, przesyła powiatowa władza administracji

ogólnej jeden z dokumentów przewidzianych w § 182 ustęp 1. Jeżeli poborowy zaliczony został do pospolitego ruszenia z bronią lub bez broni, powiatowy komendant uzupełnień przesyła mu odpowiednie zaświadczenie wojskowe.

§ 74. W sprawie dostarczenia lokalu dla komisji rozpoznawczej oraz zaopatrzenia go w niezbędne urządzenie i sprzęty obowiązują postanowienia §§ 42 i 53.

R o z d z i a ł III.

Czynności przygotowawcze do poboru.

Do art. 23.

§ 75. Wyciągi z metryk urodzenia (wzór Nr 2) i wyciągi z metryk śmierci (wzór Nr 3), o których mowa w art. 23 powinny być sporządzane przez osoby i urzędy, wskazane w tymże artykule, dla każdej gminy z osobna corocznie i przesyłane najpóźniej do dnia 15 września urzędowi gminnym właściwym dla miejsca urodzenia względnie śmierci wykazanych osób.

Co do osób zmarłych, których miejsce śmierci nie pokrywa się z miejscem urodzenia, urzędy te zawiadamiają o fakcie śmierci urzędy gminne miejsca urodzenia zmarłej osoby, podając wszystkie dane zawarte w wyciągu.

W wypadku zniszczenia lub zaginięcia ksiąg metrykalnych urzędnicy stanu cywilnego, prowadzący metryki, są obowiązani wystąpić do urzędów i instytucji, utrzymujących duplikaty tych ksiąg, z żądaniem sporządzenia wyciągów metrykalnych, o których mowa w art. 23.

§ 76. Urzędy gminne, o których mowa w ustępie pierwszym § 75 przeprowadzają w miarę potrzeby dochodzenia co do obecnego miejsca stałego zamieszkania osób zamieszczonych w wyciągu z metryk urodzenia i przesyłają otrzymane wyciągi względnie wypisy z tych wyciągów przed dniem 15 listopada do właściwych urzędów gminnych tegoż miejsca zamieszkania. Jeżeli miejsca stałego zamieszkania nie da się ustalić, wyciągi względnie wypisy powinny być w tym samym terminie przesłane do urzędów gminnych, właściwych dla miejsca faktycznego pobytu danych osób.

Do art. 24.

§ 77. Rejestry mają być sporządzane na podstawie danych:

a) zgłoszonych i udowodnionych przez osoby podlegające rejestracji,

b) dostarczanych przez urzędy stanu cywilnego w wyciągach z metryk urodzenia i śmierci.

Osoby podlegające rejestracji, przewidzianej w art. 24, obowiązane są do zgłoszenia na wezwanie we właściwym urzędzie gminnym (zagranicą w urzędzie

konsularnym) danych personalnych potrzebnych do ujęcia ich w ewidencję. Zgłoszenie tych danych może być dokonane pisemnie lub ustnie.

§ 78. Najpóźniej do dnia 15 sierpnia każdego roku urzędy gminne (konsularne) wzywają osoby, podlegające rejestracji, a przebywające na terenie danej gminy (urzędu konsularnego), do zgłoszenia się w urzędzie gminnym (konsularnym) w miesiącu wrześniu, celem zarejestrowania się.

Wezwanie ze strony urzędów gminnych ma nastąpić w drodze publicznego ogłoszenia oraz w sposób na miejscu przyjęty, ze strony zaś urzędów konsularnych, w sposób dla tych urzędów ustanowiony, przyczem należy dokładnie podać miejsce i czas zgłoszeń (lokal i godziny urzędowe) tudzież rodzaj dowodów i dokumentów, które należy przy zgłoszeniu przedstawić.

§ 79. W dniu 1 września przystępują urzędy gminne (konsularne) do przyjmowania zgłoszeń.

Zeznania zgłaszających się, tak ustne jak i pisemne, powinny być spiswane na wzorach rejestru (wzór Nr 4) i mają być oparte na dokumentach, stwierdzających datę i miejsce urodzenia zgłaszającego się, miejsce jego zamieszkania, zawód, względnie zatrudnienie i wykształcenie.

W razie braku wyżej wspomnianych dokumentów z przyczyn uzasadnionych zgłoszenie należy przyjąć na podstawie zeznań zgłaszającego się, przyczem fakt ten należy odnotować w rubryce „uwagi” rejestru.

§ 80. Jeżeli urząd gminny (konsularny) ma wątpliwości co do tożsamości zgłaszającego się, może zażądać od niego przedstawienia dokumentów lub innych dowodów, stwierdzających tożsamość jego osoby.

§ 81. W razie pisemnego zgłoszenia powinien zgłaszający się podać w sposób dokładny i czytelny swoje imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców i nazwisko panieńskie matki (czy żyją, miejsce ich zamieszkania), miejsce swego pobytu, a jeżeli nie pokrywa się ono z miejscem zamieszkania — również miejsce zamieszkania, narodowość, wyznanie, zawód względnie zatrudnienie, wykształcenie, stan cywilny, ukarania sądowe, czy służył w innem wojsku lub formacji wojskowej oraz ewentualne ułomności lub wady fizyczne.

Fakt pisemnego zgłoszenia należy odnotować w rubryce „uwagi” rejestru. Zgłoszenia pisemne mają być przechowane w aktach.

§ 82. Zgłaszającym się należy wydawać zaświadczenia o dokonanej rejestracji według wzoru Nr 5. Zaświadczenie to ma zarejestrowany przechować do czasu zgłoszenia się do spisów poborowych i przedłożyć je urzędowi gminnemu (konsularnemu), który spisów dokonywa.

Osobom, które dokonały zgłoszenia pisemnie, zaświadczenie o dokonanej rejestracji ma być przesłane.

§ 83. W dniu 30 września przyjmowanie zgłoszeń w urzędach gminnych (konsularnych) mają być zakończone.

Zgłaszających się po tym terminie wpisywać należy do dalszych bieżących arkuszy rejestru z wymienieniem przyczyn opóźnienia, a nadto wpisać ich do osobnego wykazu. Wykaz ten przesyłają urzędy gminne właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej, celem pociągnięcia opóźnionych do odpowiedzialności karnej w myśl art. 97. Urzędy konsularne powinny w stosunku do opóźnionych stosować odmowę ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny (§ 321).

§ 84. Na podstawie wyciągów z ksiąg stanu cywilnego względnie ksiąg metrykalnych i na podstawie wpisów, dokonanych podczas zgłoszeń, przystępują urzędy gminne do sporządzania w porządku alfabetycznym jednego egzemplarza rejestru według wzoru Nr 4.

Do rejestrów wpisać należy wszystkich, którzy posiadają w danej gminie miejsce zamieszkania lub faktycznie w danej gminie przebywają, a nie mają miejsca zamieszkania względnie miejsce to jest nie wiadome, jak również tych, którzy urodzili się w danej gminie, a których miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane.

§ 85. Urzędy gminne, które zapisały do swych rejestrów osoby, urodzone w innej gminie, powinny już w czasie przyjmowania zgłoszeń, a najpóźniej w trzy dni po sporządzeniu rejestru przystąpić do zawiadamiania o tem urzędów gminnych właściwych dla miejsca urodzenia danych osób. Urząd gminny miejsca urodzenia po otrzymaniu takiego zawiadomienia wykreśla daną osobę w swoich rejestrach, zaznaczając w rubryce „uwagi” datę i liczbę, pod którą zawiadomienie wpisano do dziennika podawczego gminy, w której zgłoszony wpisany został do rejestru.

§ 86. Urzędy konsularne sporządzają rejestry w porządku alfabetycznym w jednym egzemplarzu na podstawie zgłoszeń. Pełne wyciągi z tych rejestrów przesyłają urzędy konsularne najpóźniej do końca grudnia danego roku za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej urzędowi gminnym miejsca stałego zamieszkania danej osoby w kraju. Jeżeli zarejestrowany nie ma miejsca stałego zamieszkania w kraju lub miejsce to nie jest znane, należy wyciągi te przesłać urzędowi gminnym miejsca urodzenia.

Wyciągi zarejestrowanych, których miejsce stałego zamieszkania, ani miejsce urodzenia w kraju nie jest znane, urzędy konsularne przesyłają do jednego (najbliższego) z urzędów gminnych (magistratów) niżej wymienionych:

Kościerzyna, Poznań, Częstochowa, Katowice, Białą (woj. krakowskie), Bielsko na Śląsku, Nowy-Sącz, Sanok, Stryj, Kołomyja, Tarnopol, Równe, Łuniniec, Wilejka, Baranowicze, Wilno, Białystok, Ciechanów.

§ 87. Po uzupełnieniu rejestrów na podstawie zawiadomień wskazanych w § 85 oraz nadesłanych przez urzędy konsularne wyciągów, urzędy gminne przystępują z dniem 1 stycznia do wysłедzenia miejsca zamieszkania względnie pobytu tych, którzy zostali wpisani do rejestrów na podstawie wyciągów z ksiąg stanu cywilnego względnie ksiąg metrykalnych, a których miejsce zamieszkania względnie pobytu nie jest znane.

§ 88. Rejestry powinny być utrzymywane w aktualności do czasu sporządzenia dla danego rocznika spisów poborowych.

W razie zmiany miejsca zamieszkania zarejestrowanego przed sporządzeniem spisów poborowych urząd gminny (konsularny), który rejestracji dokonał, powinien przekazać dane, zawarte w rejestrze, urzędowi gminnemu (konsularnemu) nowego jego miejsca zamieszkania, skreślając go w swoich rejestrach po odnotowaniu tego faktu w rubryce „uwagi” rejestru.

Do art. 25, 26 i 27.

§ 89. Urzędy gminne zwracają otrzymane wyciągi z metryk urodzenia z końcem sierpnia drugiego roku po ich otrzymaniu urzędowi i organom, wyszczególnionym w art. 23, celem uwzględnienia w tych wyciągach zmian, zaszłych w międzyczasie. Wyciągi te powinny być po odpowiednim uzupełnieniu zwrócone właściwym urzędowi gminnym najdalej do końca września.

§ 90. Najpóźniej do dnia 15 września każdego roku naczelnicy gmin i kierownicy urzędów konsularnych wzywają mężczyzn, kończących w danym roku 20 lat życia, oraz mężczyzn w wieku od 23 do 50 roku życia, którzy się do spisów poborowych jeszcze nie zgłosili i nie zostali wpisani do list poborowych, aby zgłoszenie się do spisu uskuteczнили w ciągu października i listopada. W wezwaniach tych należy ogłosić, że obowiązani do spisu mają się zgłaszać z wydanymi im zaświadczeniami o zgłoszeniu się do rejestracji i z dokumentami, stwierdzającymi ich datę i miejsce urodzenia, narodowość, wyznanie, zawód względnie zatrudnienie i wykształcenie, oraz że niedopełniający obowiązku zgłoszenia się będą pociągani do odpowiedzialności karnej w myśl przepisów art. 97.

Sankcje przewidziane w art. 97 mają zastosowanie do poborowych stale zamieszkałych zagranicą z chwilą przyjazdu ich do kraju. W czasie zaś przebywania ich zagranicą urzędy konsularne powinny za niezgłoszenie się do spisów poborowych stosować odmowę ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny.

§ 91. Zgłoszenia do spisu poborowych mają być dokonane w urzędzie gminnym, właściwym dla miejsca stałego zamieszkania obowiązującego do spisu. Osoby, które nie mają miejsca stałego zamieszkania lub których miejsce stałego zamieszkania nie jest wiadome, mają zgłosić się w urzędzie gminnym, właściwym dla ich faktycznego miejsca pobytu.

Zgłoszenie może być dokonane ustnie przez osobiste stawienie się we właściwym urzędzie gminnym, albo pisemnie. Osoby, przebywające zagranicą, mają zgłosić się osobiście lub pisemnie w urzędzie konsularnym, w którego okręgu przebywają.

Osoby, mające miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, obowiązane są zgłaszać się osobiście lub pisemnie do Komisarjatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej na Wolne Miasto Gdańsk.

Sposób dokonania i przyjmowania zgłoszeń do spisu poborowych obowiązuje taki sam jaki jest wskazany w §§ 79 — 81 dla rejestracji.

Do pisemnego zgłoszenia mają być dołączone wszystkie dokumenty, wymienione w § 90, jak również zaświadczenie o dokonanej rejestracji.

Urząd gminny, otrzymujący pisemne zgłoszenie, może zaważać daną osobę do osobistego zgłoszenia się, celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości.

§ 92. Osoby, przebywające w okresie zgłaszania się do spisów poborowych poza miejscem stałego zamieszkania mogą obowiązkowi zgłoszenia się uczynić zadość bądź to w drodze przesłania właściwemu urzędowi gminnemu pisemnego zgłoszenia wraz z wymaganymi dokumentami, bądź też w drodze osobistego zgłoszenia się w urzędzie gminnym miejsca pobytu. W tym ostatnim wypadku urzędy gminne, przyjmujące zgłoszenia osobiste, powinny dane osoby wpisać do oddzielnych formularzy spisów poborowych, oraz przesłać wyciągi z tych formularzy do urzędu gminnego, właściwego dla miejsca stałego zamieszkania zgłaszającego się, który to urząd wpisuje daną osobę do spisów poborowych.

Przepis ten dotyczy również osób, stale zamieszkających zagranicą, a przebywających czasowo na obszarze innego okręgu konsularnego.

§ 93. Obowiązanych do zgłoszenia się do spisów poborowych, pozostających w zakładach poprawczych, w zakładach dla umysłowo chorych, w aresztach lub w więzieniach, zgłaszają kierownicy tych zakładów, przesyłając do dnia 30 listopada danego roku właściwym urzędem gminnym imienne wykazy tych osób. Wykazy te mają być sporządzone według wzoru Nr 6.

§ 94. Urzędy konsularne wzywają do zadośćuczynienia obowiązkowi zgłoszenia się do spisów poborowych w sposób, ustanowiony dla urzędów konsularnych.

§ 95. Przyjmowanie zgłoszeń do spisów poborowych powinno być zakończone z dniem 30 listo-

pada. Do zgłaszających się po tym terminie stosować należy przepisy ustępu 2-go § 83.

§ 96. Osobom, które zgłosiły się do spisów poborowych, wydać należy poświadczenie według wzoru Nr 7. Poświadczenia te wydają tylko urzędy gminne (konsularne), właściwe dla stałego miejsca zamieszkania danej osoby. W wypadku, wskazanym w § 91, ustę 1 (zdanie drugie) poświadczenie wydaje urząd gminny (konsularny) właściwy dla faktycznego miejsca pobytu danej osoby.

Osobom, które zgłoszenia dokonały pisemnie należy poświadczenie przesłać.

§ 97. Na podstawie zgłoszeń, sprawdzonych wyciągów z ksiąg stanu cywilnego względnie ksiąg metrykalnych, wykazów kierowników zakładów poprawczych, zakładów dla umysłowo chorych, aresztów i więzień oraz rejestrów 18-to letnich, sporządzają urzędy gminne w porządku alfabetycznym spisy poborowych w 2-ch egzemplarzach. Magistrat m. st. Warszawy, magistraty miast wydzielonych z powiatowego związku komunalnego oraz urzędy gminne, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej na zasadzie art. 28 przekazały sporządzanie list poborowych, sporządzają spisy poborowych tylko w jednym egzemplarzu. W miejsce drugiego egzemplarza spisów poborowych urzędy te sporządzają w jednym egzemplarzu listę poborową.

Urzędy konsularne i Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk sporządzają spisy poborowych w jednym egzemplarzu według kolejności zgłaszania się poborowych.

§ 98. Do spisu poborowych w kraju i na obszarze wolnego miasta Gdańska należy zapisać:

- a) wszystkie osoby, które mają stałe miejsce zamieszkania w danej gminie;
- b) wszystkie osoby, które na obszarze danej gminy faktycznie przebywają, a nie mają miejsca stałego zamieszkania, względnie miejsce to nie jest wiadome;
- c) wszystkie osoby, które się w danej gminie urodziły, a których miejsce stałego zamieszkania lub pobytu nie mogło być ustalone.

Osoby, które urodziły się w danej gminie, a których stałe miejsce zamieszkania lub pobytu nie zostało ustalone przez urzędy gminne na podstawie rejestrów, niezależnie od wpisania ich do spisów poborowych objąć należy ponadto osobnym wykazem z rubrykami „spisu poborowych”. Wykaz ten ma być łącznie ze spisem poborowych względnie listą poborową przesłany właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem dalszego poszukiwania ich miejsca zamieszkania względnie pobytu.

W wykazie tym w rubryce „uwagi” należy wpisać rzeczowe adnotacje, wskazujące dokładnie co urzędy gminne przedsięwzięły w okresie 2-ch lat, ażeby odnaleźć miejsce stałego zamieszkania względnie pobytu danych osób.

Urzędy konsularne umieszczają w spisach poborowych wszystkie osoby, wskazane w § 90, a przebywające w danym okręgu konsularnym.

§ 99. Spis poborowych powinien być sporządzony według wzoru Nr 8.

§ 100. Najdalej do końca grudnia urzędy gminne (konsularne) powinny ukończyć sporządzanie spisów poborowych z uwzględnieniem uzupełnień i sprostowań, dokonanych na podstawie zawiadomień, nadsyłanych z innych urzędów gminnych i urzędów konsularnych względnie na podstawie przeprowadzonych dochodzeń.

§ 101. W wypadkach, gdy okaże się potrzeba dodatkowego wpisania do spisów poborowych (opóźnionych, wypadki z art. 7 i t. p.) należy to uskutecznić na końcu spisu. Jeżeli wypadek taki nastąpi po odesłaniu spisu poborowych do powiatowych władz administracji ogólnej, urząd gminny (konsularny) po uskutecznieniu dodatkowego wpisu w swoim egzemplarzu zawiadamia o tem zapomocą wyciągu właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, celem uzupełnienia przesłanego tej władzy egzemplarza spisu. Należy też podać przyczyny, które dodatkowy wpis spowodowały.

§ 102. Urzędy gminne (konsularne) mają najdalej w połowie grudnia każdego roku w drodze publicznych ogłoszeń względnie w inny sposób na miejscu przyjęty, podać do ogólnej wiadomości termin oraz miejsce i lokal wyłożenia spisu poborowych do wglądu.

W ogłoszeniach urząd gminny (konsularny) ma wskazać, że o mylnym lub niewłaściwym wpisie powinien każdy donieść naczelnikowi urzędu gminnego (kierownikowi urzędu konsularnego).

§ 103. Sprostowania i uzupełnienia spisów poborowych mogą być przeprowadzone przez urząd gminny (konsularny) tylko na podstawie przedstawionych wiarygodnych dowodów.

Jeżeli wpisany do spisów poborowych zgłosi w urzędzie gminnym (konsularnym) jakąś poprawkę po przesłaniu spisów do powiatowych władz administracji ogólnej, zgłoszenie to przesyła urząd gminny (konsularny) po odpowiednim uzupełnieniu swego egzemplarza spisu poborowych do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która uskutecznia odpowiednie uzupełnienie w posiadanych egzemplarzach spisu poborowych.

§ 104. Jeżeli wpisany do spisów poborowych kwestjonuje swą przynależność do danego rocznika poborowego bez poparcia odpowiednimi dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg metrykalnych), urząd gminny (konsularny) wpisuje to zgłoszenie w rubryce „uwagi” spisu poborowych, a niezależnie od tego donosi o tem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej celem wydania decyzji.

W razie braku wyżej wspomnianych dokumentów wiek mężczyzn ustala w myśl § 189 komisja poborowa, zaś zagranicą — konsularna komisja poborowa, o ile taka jest zwołana.

§ 105. W dniu 15 stycznia każdego roku urzędy gminne z wyjątkiem urzędów wskazanych w drugiej części ust. 1 § 97 przesyłają jeden egzemplarz spisów poborowych po zaopatrzeniu go podpisem naczelnika gminy i pieczęcią urzędową właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wraz z wyciągami z metryk urodzenia i śmierci, względnie innymi aktami, z których wynika wątpliwość co do właściwego wpisania pewnych osób.

Powiatowa władza administracji ogólnej po otrzymaniu spisów poborowych poprawia ewentualne omyłki, rozstrzyga zgłoszone przez urzędy gminne wątpliwości i wdraża konieczne dochodzenia uzupełniające. Te same czynności, dotyczące poprawek lub uzupełnień w spisach poborowych, o ile nie są zastrzeżone wyłącznie powiatowym władzom administracji ogólnej, uskuteczniają magistrat m. st. Warszawy, magistraty miast wydzielonych z powiatowego związku komunalnego oraz urzędy gminne, którym wojewódzkie władze administracji ogólnej przekazały sporządzanie list poborowych.

Urzędy konsularne przesyłają wyciągi z tych spisów najdalej w dniu 31 grudnia właściwym powiatowym władzom administracji ogólnej, które przekazują je urzędowi gminnym miejsca stałego zamieszkania wykazanego w spisach. Ewentualne poprawki, zgłoszone podczas wyłożenia spisów poborowych przesyłają urzędy konsularne tym władzom dodatkowo.

W razie, gdy osoba zamieszczona w spisach poborowych nie ma miejsca stałego zamieszkania w kraju, lub miejsce to nie jest znane, urzędy konsularne mają przysyłać wyciągi na takie osoby do powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla miejsca urodzenia.

W wypadkach, gdy zamieszczony w spisach urodził się poza granicami Rzeczypospolitej, wyciąg ze spisu poborowych urząd konsularny powinien przesyłać do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla jednej (najbliższej) z następujących miejscowości: Kościerzyna, Poznań, Częstochowa, Katowice, Biała (woj. krakowskie), Bielsko na Śląsku, Nowy-Sącz, Sanok, Stryj, Kołomyja, Tarnopol, Równe, Łuniniec, Wilejka, Baranowicze, Wilno, Białystok, Ciechanów.

Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk przesyła wyciągi ze spisu takich osób do powiatowej władzy administracji ogólnej właściwej dla powiatu starogardzkiego.

§ 106. Na podstawie poprawionych i uzupełnionych spisów poborowych powiatowe władze administracji ogólnej podają właściwym powiatowym komendantom uzupełnień w terminie do dnia 1 lutego ogólną ilość osób, wpisanych do spisów poborowych.

Do art. 28 i 29.

§ 107. Listy poborowe mają być sporządzone w jednym egzemplarzu według wzoru Nr 9 przez powiatowe władze administracji ogólnej, magistrat m. st. Warszawy, magistraty miast wydzielonych ze związku komunalnego, oraz przez te urzędy gminne,

którym wojewódzkie władze administracji ogólnej w myśl ustępu ostatniego art. 28 powierzyły sporządzanie list poborowych.

Podstawą do sporządzania list poborowych są poprawione i uzupełnione przez wyżej wymienione władze spisu poborowych. Do list poborowych powinny być wpisane wszystkie żyjące osoby i wszystkie dotyczące się ich dane, zawarte w spisach.

Nazwiska poborowych jednego rocznika wpisywać należy do listy poborowej według gmin, zaś w obrębie każdej gminy — w alfabetycznym porządku.

W miastach podzielonych na komisariaty policyjne, listy poborowe mają być sporządzone przy zachowaniu tego samego porządku według komisariatów.

§ 108. Listy poborowe mają być sporządzone z trwałego papieru w jednym względzie w więcej tomach, zależnie od ilości osób podlegających wpisaniu do tych list. Jeden tom listy poborowej może obejmować najwyżej 500 poborowych.

W miastach podzielonych na komisariaty policyjne, dla których ustanowiona jest więcej aniżeli jedna P. K. U., tomy list poborowych mają być sporządzone odpowiednio do podziału miasta na P. K. U.

Stronice listy poborowej powinny być numerowane w nieprzerwanym kolejnym porządku przez wszystkie tomy listy poborowej jednego powiatu i rocznika.

Wpisy do list poborowych mają być dokonane czarnym atramentem, pismem wyraźnym i czytelnym. Używanie stempli lub ołówka kopjowego przy wypełnianiu rubryk listy poborowej jest niedozwolone.

Wycieranie, wywabianie lub skrobanie wpisów w listach poborowych jest zabronione.

Szczegóły, dotyczące wypełniania i prowadzenia listy poborowej ustalają instrukcje Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 109. Po sporządzeniu listy poborowej poszczególne jej tomy powinny być zamknięte przez kierownika danej władzy i przesnurowane, przyczem końce sznurów mają być zabezpieczone okrągłą pieczęcią lakową. W miejscu zamknięcia umieszcza kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej względnie urzędu gminnego, wskazanego w ustępie 1-szym § 97 wpis, zawierający stwierdzenie ilości stron danego tomu, datę, podpis i okrągłą pieczęć urzędową.

Na końcu listy poborowej jednego rocznika i powiatu (miasta) za ostatnim poborowym kierownik wspomnianej wyżej władzy umieszcza wpis, stwierdzający ogólną ilość poborowych, a pod nim umieszcza datę, swój podpis i okrągłą pieczęć urzędową.

§ 110. Listy poborowe mają być założone najdalej na dwa miesiące przed poborem głównym.

Władze samorządowe, którym zostało powierzone sporządzanie list poborowych (art. 28) powinny listy te przesyłać powiatowym władzom administracji ogólnej najdalej na dwa tygodnie przed ogólnym terminem, wyznaczonym dla sporządzania list poborowych.

§ 111. Opóźnionych i osoby, wymienione w art. 7, należy wpisać dodatkowo do listy poborowej ich rocznika, w dalszym ciągu w porządku kolejnym czyli po wpisie końcowym i podpisie, o których mowa w § 109.

§ 112. Powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają listy poborowe najdalej w ciągu 5 dni po terminie, wyznaczonym dla sporządzenia list poborowych, do właściwych powiatowych komendantów uzupełnień, celem wpisania poborowych danego rocznika do głównej księgi ewidencyjnej.

Sposób założenia głównych ksiąg ewidencyjnych, ich prowadzenia i utrzymania w aktualności normują odrębne instrukcje Ministra Spraw Wojskowych.

§ 113. Listy poborowe mają powiatowi komendanci uzupełnień zwrócić powiatowym władzom administracji ogólnej najpóźniej na 10 dni przed rozpoczęciem poboru głównego.

§ 114. Urzędy konsularne sporządzają listy poborowe tylko wówczas, gdy zarządzone został pobór zagranicą, przyczem listy te mają być sporządzone według wzoru Nr 9 w sposób, obowiązujący przy sporządzaniu list poborowych w kraju.

§ 115. Powiatowe władze administracji ogólnej (w m. st. Warszawie — Komisarz Rządu na m. st. Warszawie), obowiązane są czuwać nad należytem i prawidłowem sporządzaniem rejestrów 18-to letnich, spisów poborowych i list poborowych w wypadkach, gdy władze samorządowe sporządzają te listy. Nadzór ten powyższe władze wykonują w drodze odpowiedniej kontroli.

Do art. 30.

§ 116. Po zamknięciu list poborowych wszelkie uzupełnienia i zmiany w tych listach mogą być dokonane tylko przez powiatowe władze administracji ogólnej względnie władze samorządowe, posiadające uprawnienia powiatowej władzy administracji ogólnej.

W czasie urzędowania komisji poborowych zmiany i uzupełnienia w tych listach nastąpić mogą tylko na podstawie przedkładanych przy poborze dowodów, przyczem zmiany te przeprowadza przewodniczący komisji poborowej w porozumieniu z wojskowym członkiem tej komisji.

Powody uzasadniające zmiany mają być treściwie omówione w rubryce „uwagi” listy poborowej. Skreślenia pierwotnego wpisu mają być dokonane w sposób pozwalający na jego odczytanie. Usuwanie lub zniekształcanie pierwotnego wpisu jest niedopuszczalne.

§ 117. Wszelkie zmiany i uzupełnienia, jakie będą przeprowadzone w listach poborowych po założeniu przez powiatową komendę uzupełnień głównych ksiąg ewidencyjnych, muszą być podawane do wiadomości właściwej powiatowej komendy uzupełnień, celem przeprowadzenia analogicznych zmian w tych księgach.

§ 118. Powiatowi komendanci uzupełnień, a w czasie poboru — wojskowi członkowie komisji poborowych, mogą przeprowadzać zmiany wpisów w rubrykach głównych ksiąg ewidencyjnych, pokrywających się z rubrykami listy poborowej, dopiero po uprzednim wprowadzeniu zmian w liście poborowej przez powiatowe władze administracji ogólnej względnie przez przewodniczącego komisji poborowej.

Jedynie wpisy dotyczące miejsca zamieszkania, zawodu cywilnego, wykształcenia, stanu cywilnego i ukarań sądowych mogą powiatowi komendanci uzupełnień po poborze zmieniać w głównych księgach ewidencyjnych we własnym zakresie na podstawie odpowiednich dokumentów.

Obowiązek zawiadamiania powiatowych władz administracji ogólnej o tych zmianach istnieje tylko wówczas, gdy oparty na liście poborowej wpis, jest niezgodny ze stanem faktycznym, jaki istniał w chwili stawienia się poborowego przed komisją poborową.

Jeżeli natomiast zmiany te polegają jedynie na wprowadzeniu do ewidencji wojskowej danych, powstałych po ostatecznym ustaleniu stosunku do służby wojskowej poborowego przez komisję poborową, — powiatowi komendanci uzupełnień nie zawiadamiają powiatowych władz administracji ogólnej o tych zmianach.

§ 119. Całkowite skreślenie poborowego z list poborowych następuje w razie:

- a) stwierdzenia, że poborowy należy do innego rocznika, a przez mylnie podanie daty urodzenia został wpisany w listach poborowych danego rocznika;
- b) zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z art. 88 ustęp 3 ustawy z tytułu obcej przynależności państwowej;
- c) wpisania poborowego do listy poborowej innego powiatu;
- d) stwierdzenia wypadku śmierci poborowego.

Wypadek śmierci przyjąć należy za stwierdzony wówczas, jeżeli zgon poborowego wpisany został do ksiąg metrykalnych (rejestrów stanu cywilnego).

§ 120. Przenoszenie ewidencji poborowych z list poborowych jednego powiatu do list poborowych innego powiatu może być dokonywane w wypadkach przewidzianych w § 137. Zmiany przynależności ewidencyjnej do powiatowej komendy uzupełnień, które zachodzą po ustaleniu stosunku poborowego do służby wojskowej, nie mają być uwidaczniane w listach poborowych.

§ 121. W wypadku kwestjonowania przez poborowego przynależności do danego rocznika bez poparcia tego wymaganiami dokumentami (metryką urodzenia, wyciągiem z ksiąg metrykalnych) powiatowa władza administracji ogólnej powinna przeprowadzić potrzebne dochodzenia, usuwające powstałe wątpliwości.

Gdyby dochodzenia administracyjne nie dały dostatecznych wyników, ustalenia wieku dokonuje komisja poborowa w myśl § 189.

Do art. 31.

§ 122. Wykazy, oznaczone w art. 31 ustęp 1 ustawy, powinny zawierać następujące rubryki: 1) nazwisko i imię, 2) data i miejsce urodzenia, 3) imiona rodziców, 4) data i miejsce śmierci. Wykazy te mają być zaopatrzone w podpis i pieczęć urzędową.

R o z d z i a ł IV.

O obowiązku stawiennictwa do poboru i o poborze.

Do art. 33, 35 i 45.

§ 123. Poborowy, który w wyznaczonym mu terminie bez uzasadnionych przyczyn nie stawiał się przed komisją poborową względnie rozpoznawczą, uważany jest za uchylającego się od poboru. W razie niemożności stawienia się poborowego w danym dniu przed komisją poborową (rozpoznawczą) powinien on za pośrednictwem naczelnika gminy usprawiedliwić niestawiennictwo, podając przyczyny poparte dowodami. W wypadkach, gdy przewodniczący komisji poborowej (rozpoznawczej) przyczyny te lub dowody uzna za niewystarczające, przekazuje on sprawę dla ostatecznej oceny właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 124. Nie są obowiązani do osobistego stawienia się przed komisją poborową głuchoniemi, ociemniałi i umysłowo upośledzeni lub chorzy, przebywający w jednym z zakładów, wymienionych w załączniku Nr 2, o ile powiatowym władzom administracji ogólnej będą przedstawione świadectwa tych zakładów. Poborowi głuchoniemi i ociemniałi nie przebywający w tych zakładach są zwolnieni od osobistego stawienia się przed komisją poborową, o ile ich stan choroby zostanie urzędowo stwierdzony:

a) świadectwem lekarza powiatowego lub państwowego względnie komunalnego zakładu leczniczego, albo

b) świadectwem, wydanem przez jeden z zakładów, wymienionych w załączniku Nr 2.

Poborowi umysłowo upośledzeni lub umysłowo chorzy nie przebywający w specjalnych zakładach są zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, jeżeli stan choroby zostanie urzędowo stwierdzony:

a) świadectwem właściwego państwowego lub komunalnego zakładu leczniczego, względnie

b) świadectwem, wydanem przez jeden z zakładów wymienionych w załączniku Nr 2.

§ 125. Cierpiący na padaczkę (epilepsję) mogą być zwolnieni od stawienia się przed komisją poborową, jeżeli istnienie tej choroby będzie stwierdzone świadectwem lekarza powiatowego względnie jednego ze szpitali publicznych lub pisemnem poświadczeniem urzędu gminnego, podpisanem przez naczelnika gminy oraz dwóch godnych zaufania obywateli tej gminy, stwierdzającym pod osobistą ich odpowiedzialnością istnienie tej choroby u poborowego.

§ 126. Fakt zwolnienia poborowego od stawienia się przed komisją poborową na podstawie §§ 124

i 125 należy odnotować w listach poborowych i głównych księgach ewidencyjnych w rubryce „uwagi” z powołaniem się na odpowiednie świadectwa lub zaświadczenia oraz na decyzję władzy, przeprowadzającej pobór, lub uchwałę komisji poborowej.

§ 127. Jeżeli komisja poborowa uzna przedstawione świadectwa lub poświadczenia wymienione w §§ 124 i 125 za niewystarczające, powiatowa władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie danej osoby komisji poborowej.

§ 128. Jeżeli obowiązany do stawienia się przed komisją poborową udowodni za pośrednictwem naczelnika gminy, że jest trwale obłożnie chory, komisja poborowa może delegować do chorego lekarza rządowego, celem dokładnego i szczegółowego zbadania stanu zdrowia i wydania pisemnego orzeczenia lekarskiego. Badanie takiego poborowego może nastąpić dopiero po stwierdzeniu w obecności lekarza rządowego jego tożsamości przez organ samorządowy. W orzeczeniu lekarskim delegowany lekarz ma wymienić powody choroby oraz zaznaczyć, czy i w jakim czasie chory będzie mógł stawić się przed komisją poborową. Prócz tego w orzeczeniu należy wymienić nazwisko, imię i stanowisko służbowe organu samorządowego, który stwierdził tożsamość chorego poborowego. Na podstawie pisemnego orzeczenia lekarza rządowego może komisja poborowa zwolnić chorego od osobistego stawienia się przed komisją poborową i wydać zaoczne orzeczenie o zdolności jego do służby wojskowej w myśl § 167 ustęp 2.

§ 129. Osoby, podlegające obowiązkowi stawienia się do poboru, które odbywają w tym czasie karę pozbawienia wolności lub pozostają w areszcie tymczasowym (śledczym), powinny stawić się przed komisją poborową po ukończeniu kary względnie uchyleniu aresztu tymczasowego (śledczego).

Termin stawienia się takiej osoby przed komisją poborową wyznacza powiatowa władza administracji ogólnej w porozumieniu z zarządem więzienia (aresztu), który skutecznie odpowiedni wpis o tem w aktach osobowych więźnia

Osoby, którym termin poboru przypada na dzień ukończenia kary doprowadza do komisji poborowej eskorta, dostarczona przez powiatowe władze administracji ogólnej.

Jeżeli wyznaczony termin stawienia się do poboru nie pokrywa się z dniem ukończenia kary, wówczas powiatowa władza administracji ogólnej przesyła więźniowi za pośrednictwem zarządu więzienia (aresztu) osobiste wezwanie do poboru, które zarząd więzienia (aresztu) wręcza za pokwitowaniem.

Przetrzymanie w więzieniu osób ponad termin określony wyrokiem względnie w zarządzeniu władzy administracji ogólnej, w celu uregulowania stosunku do służby wojskowej jest niedopuszczalne.

W wypadkach, w których dzień zwolnienia z więzienia lub aresztu nie da się przewidzieć (darowanie kary, uchylenie aresztu śledczego i t. p.), zarząd więzienia (aresztu) z chwilą otrzymania nakazu zwolnienia powinien się natychmiast porozumieć w najkrót-

szej drodze z powiatową władzą administracji ogólnej, celem wyznaczenia terminu stawienia się zwolnionego przed komisją poborową.

§ 130. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane czuwać nad terminowym stawieniem się wszystkich poborowych do poboru głównego. Władze te powinny stosownymi zarządzeniami za pośrednictwem podległych organów zapewnić, aby poborowi, którzy nie stawili się w terminie przed komisją poborową, wykonali ten obowiązek o ile możliwości jeszcze w czasie poboru głównego.

§ 131. Obowiązkiem naczelników gmin jest dopilnowanie, ażeby poborowi z danych gmin uczynili zadość obowiązkowi stawienia się do poboru, w terminie, wyznaczonym dla danej gminy. W razie nieuzasadnionego niedotrzymania tego terminu poborowi mają być doprowadzeni przymusowo.

Po ukończeniu poboru głównego powiatowa władza administracji ogólnej wdraża co do każdego z poborowych, nieprzedstawionych komisji poborowej w czasie poboru głównego, indywidualne dochodzenia, celem stwierdzenia przyczyn niestawiennictwa i wydania zarządzeń, zabezpieczających przedstawienie tych poborowych przed najbliższą dodatkową komisją poborową.

Organy policji państwowej są obowiązane udzielać w tym kierunku urzędowi gminnym wszelkiej pomocy.

§ 132. W razie wyśledzenia lub doprowadzenia przez urzędy gminne lub organy policji państwowej do powiatowej władzy administracji ogólnej uchylających się poborowych, należących z tytułu stałego miejsca zamieszkania do innego powiatu lub nieobjętych listami poborowymi danego powiatu, powiatowa władza administracji ogólnej, po ustaleniu tożsamości osoby przytrzymanego, stwierdza w pierwszym rzędzie, w którym powiecie został on wpisany do list poborowych. Po ustaleniu tej okoliczności powiatowa władza administracji ogólnej odnosi się do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o przysłanie wyciągów z listy poborowej. Po nadejściu tych wyciągów powiatowa władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie takiego poborowego do poboru w najbliższym terminie urzędowania komisji poborowej.

Jeżeli nie można było ustalić wpisu do list poborowych, powiatowa władza administracji ogólnej zapisuje doprowadzonego poborowego do swojej listy poborowej właściwego rocznika i zawiadamia o tem równocześnie powiatową komendę uzupełnień, celem odpowiedniego uzupełnienia głównej księgi ewidencyjnej.

§ 133. W wypadkach, gdy zachodzi potrzeba przytrzymania poborowego, celem zapobieżenia ponownemu chyleniu się jego do stawienia się do poboru, powiatowa władza administracji ogólnej skutecznie przytrzymanie w aresztach gminnych lub sądowych. Przytrzymanego należy przedstawić komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania,

jednak najpóźniej w ciągu 14 dni od dnia przytrzymania.

§ 134. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane prowadzić ewidencję osób uchylających się od stawiennictwa do poboru według wzoru Nr. 10 i utrzymywać ją w stanie ciągłej aktualności.

Indywidualne wyniki akcji ścigania poborowych, uchylających się od poboru podawać będzie powiatowa władza administracji ogólnej do wiadomości właściwych P. K. U., celem odnotowania w głównych księgach ewidencyjnych.

Kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej składa wojewódzkiej władzy administracji ogólnej dwa razy do roku, w terminach ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, sprawozdania o ilości uchylających się od poboru i o wynikach akcji ich ścigania.

Wojewódzka władza administracji ogólnej informuje dwa razy do roku, w terminach ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, właściwego dowódcę okręgu korpusu o rezultatach akcji ścigania uchylających się od poboru.

§ 135. W stosunku do mężczyzn, którzy przekroczyli 21 rok życia i:

- a) ubiegają się o zezwolenie na uprawianie przemysłu lub handlu,
- b) ubiegają się o dowód osobisty, książkę robotniczą lub służbową,
- c) zgłaszają zmianę miejsca zamieszkania lub pobytu,
- d) starają się o posadę w służbie publicznej — mają właściwe władze przekonać się czy i w jaki sposób dany mężczyzna wypełnił wszystkie powinności wynikające z ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

W razie stwierdzenia, że dany mężczyzna powinnościom tym nie uczynił zadość, należy o tem zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 136. Osoby, które stają do przeglądu lekarskiego po ukończeniu 38 lat życia i orzeczeniem komisji poborowej uznane będą za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A), zalicza komisja poborowa w dniu wydania takiego orzeczenia do polspolitego ruszenia z bronią.

Do art. 34.

§ 137. Obowiązek stawienia się do poboru powinien być wykonany zasadniczo przed komisją poborową; właściwą dla gminy, w której podlegający stawiennictwu wpisany został do spisów poborowych. Jeżeli dana osoba zmieniła w międzyczasie miejsce stałego zamieszkania, może ona w drodze wyjątku uzyskać zezwolenie na stawienie się przed komisją poborową nowego miejsca stałego zamieszkania, o ile do dnia 1 kwietnia roku poboru wniesie do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania, podanie o pozwolenie na dopełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszka-

W razie uwzględnienia takiego podania powiatowa władza administracji ogólnej poprzedniego miejsca zamieszkania przesyła wyciągi z listy poborowej do powiatowej władzy administracji ogólnej nowego miejsca zamieszkania, celem zapisania danej osoby do listy poborowej, skreślając ją w swojej liście poborowej.

O takich zmianach w listach poborowych należy zawiadomić właściwych powiatowych komendantów uzupełnień.

§ 138. Obywatele polscy podlegający obowiązkowi stawienia się do poboru, którzy mają miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska lub przebywający tam czasowo, których miejsce stałego zamieszkania w kraju nie jest znane, obowiązani są stanąć do poboru przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

Obywatele polscy podlegający stawiennictwu do poboru, którzy przebywają na obszarze wolnego miasta Gdańska, lecz których miejsce stałego zamieszkania w kraju jest wiadome, obowiązani są stanąć przed komisją poborową, właściwą dla ich miejsca stałego zamieszkania.

W uzasadnionych wypadkach mogą osoby te stanąć w drodze delegacji przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

§ 139. Poborowi przebywający tylko czasowo poza obrębem powiatu, w którym obowiązani są stawiać się przed komisją poborową, a którzy z uzasadnionych powodów nie mogą stanąć przed właściwą komisją poborową, mogą na swą prośbę uczynić zadość stawieniu się przed komisją poborową miejsca ich pobytu w drodze delegacji.

§ 140. Prośby o zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji mają być wnoszone do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej gminy, w której poborowy ten został wpisany do spisów poborowych.

Prośby takie mogą być wnoszone najdalej do dnia 1 kwietnia tego roku, w którym dany poborowy obowiązany jest stanąć do poboru.

§ 141. Poborowi, którym udzielono zezwolenia na stawienie się do poboru w drodze delegacji, mają przy poborze wykazać w sposób usuwający wszelką wątpliwość tożsamość ich osoby.

Jeżeli poborowy nie może dostarczyć dowodów tożsamości lub dostarczony dowód nasuwa wątpliwość, należy skierować takiego poborowego do właściwej komisji poborowej.

§ 142. Zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji ma być z reguły udzielane tylko na okres poboru głównego.

Zezwolenie na stawienie się do poboru w drodze delegacji przed dodatkowymi komisjami poborowymi może być udzielone tylko w wyjątkowych wypadkach i to tylko przy okolicznościach szczególnie ważnych.

§ 143. Równocześnie z udzieleniem zezwolenia na stawienie się do poboru w drodze delegacji powiatowa władza administracji ogólnej, udzielająca zezwolenia, przesyła władzy delegowanej w 2-ch egzemplarzach wyciąg z listy poborowej na danego poborowego. Wyniki poboru powinny być przez władzę delegowaną wpisane do nadesłanych wyciągów, z których jeden egzemplarz władza ta przesyła władzy delegującej, zaś drugi egzemplarz przechowuje u siebie w aktach.

§ 144. Wojskowy członek komisji poborowej delegowanej powinien do wyciągu z listy poborowej załączyć wypełniony i podpisany wyciąg ewidencyjny.

§ 145. Po otrzymaniu wyciągu z listy poborowej władza delegująca wpisuje decyzję komisji poborowej i dane ustalone przez tę komisję do listy poborowej i przesyła jej odpis wraz z wyciągiem ewidencyjnym właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień, celem wypełnienia głównej księgi ewidencyjnej.

Do art. 36.

§ 146. Pobór główny odbywa się na podstawie ogólnych i szczegółowych planów poboru.

Ogólny plan obejmuje terytorjalnie obszar całego województwa, zaś plan szczegółowy — obszar jednego powiatu względnie miasta, wydzielonego z powiatowego związku komunalnego.

Ogólny plan poboru ustala wojewoda w porozumieniu z właściwym dowódcą okręgu korpusu.

Celem ułożenia ogólnego planu poboru powiatowe władze administracji ogólnej i magistraty miast, wydzielonych z powiatowego związku komunalnego, posiadające uprawnienia powiatowej władzy administracji ogólnej mają co roku najdalej na 2 miesiące przed rozpoczęciem poboru głównego po porozumieniu się z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień przesłać wojewódzkiej władzy administracji ogólnej wnioski, obejmujące ilość komisji poborowych na obszarze danego powiatu (miasta) oraz miejsce ich urzędowania, podając jednocześnie ilość poborowych, wpisanych do list poborowych danego powiatu (miasta).

§ 147. Ogólny plan poboru powinien zawierać:

- a) ilość komisji poborowych na obszarze danego województwa,
- b) miejsce urzędowania komisji poborowych,
- c) czas trwania poboru głównego w poszczególnych powiatach.

§ 148. Przy układaniu ogólnego planu poboru należy przestrzegać następujących zasad:

- a) pobór główny, o ile nie został zarządzony przez Ministra Spraw Wojskowych w innym terminie, ma być przeprowadzony w czasie od 1 maja do 30 czerwca każdego roku;
- b) pobór ma być przeprowadzony powiatami, zasadniczo w siedzibach powiatowych władz administracji ogólnej. Poza siedzibą powiatowej władzy ad-

ministracji ogólnej może być przeprowadzony pobór tylko w wypadkach, gdy tego wymaga wzgląd na interes ludności i na prawidłowe przeprowadzenie poboru;

c) ilość poborowych, przeznaczonych do zbadania przez jedną komisję poborową w jednym dniu nie może przekraczać liczby 75-ciu. Badanie może się odbywać tylko przy świetle dziennym;

d) terminy urzędowania komisji poborowych powinny być ułożone tak, aby do wszystkich komisji poborowych na obszarze jednej powiatowej komendy uzupełnień mógł wejść kolejno ten sam personel wojskowy.

Jeżeli jednak przy zachowaniu tej zasady pobór nie mógłby być na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień ukończony w wyznaczonym terminie, należy wyznaczyć drugi skład personelu wojskowego dla tej komisji poborowej, do której pierwotnie wyznaczony personel wojskowy nie może wejść z braku czasu.

W wypadkach, gdy jedna komisja poborowa nie zdąży w danym powiecie (mieście) ukończyć poboru głównego w ustawowym czasie (pkt. a), należy na obszarze tego powiatu (miasta), o ile nie staną na przeszkodzie względy techniczne (podział list poborowych, głównych ksiąg ewidencyjnych i t. p.), utworzyć w tym czasie równolegle pomocniczą komisję poborową, lecz tylko na taką ilość dni, jakaby zasadnicza komisja potrzebowała po upływie ustawowego czasu, aby pobór zakończyć. Taka komisja otrzymuje całkowity skład personalny, zarówno cywilny jak i wojskowy, zgodnie z art. 17.

Podane wyżej zasady mają być przestrzegane również w stosunku do takich powiatowych komend uzupełnień, których obszar administracyjny należy do różnych województw. Kolejność urzędowania komisji poborowych na obszarze takich powiatowych komend uzupełnień powinna być ułożona we wzajemnym porozumieniu się kierowników wojewódzkich władz administracji ogólnej z właściwym dowódcą okręgu korpusu;

e) w niedzielę i święta rzymsko-katolickie tudzież w święta narodowe nie należy dokonywać poboru. W okolicach, zamieszkałych w większości przez obywateli wyznania grecko-katolickiego względnie wyznań niekatolickich, nie należy o ile możliwości dokonywać poboru w najuroczystsze święta tych wyznań.

§ 149. Po ustaleniu ogólnego planu poboru wojewódzka władza administracji ogólnej przesyła powiatowym władzom administracji ogólnej wyciągi z tego planu, dotyczące danych powiatów.

§ 150. Na podstawie wyciągów z ogólnego planu poboru, nadesłanych przez wojewódzkie władze administracji ogólnej, opracowują kierownicy władz przeprowadzających pobór w porozumieniu z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień szczegółowy plan poboru dla danego powiatu względnie miasta według następujących rubryk:

- a) miejsce urzędowania komisji poborowej;
- b) imienny skład komisji poborowej;

- c) czas rozpoczęcia i trwania urzędowania komisji poborowej (datę rozpoczęcia i ukończenia czynności komisji poborowej w każdej miejscowości;
- d) ilość poborowych w każdej gminie;
- e) kolejność i datę stawiania gmin do poboru;
- f) ilość dni faktycznego urzędowania komisji poborowej w danym powiecie względnie mieście, wydzielonym z powiatowego związku komunalnego;
- g) datę odjazdu członków komisji poborowej;
- h) uwagi.

§ 151. Szczegółowy plan poboru przesyła kierownik władzy przeprowadzającej pobór do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w terminie przez nią wyznaczonym oraz podaje plan ten do wiadomości właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 152. Wojewódzka władza administracji ogólnej przedkłada Ministrowi Spraw Wewnętrznych na podstawie szczegółowych planów poboru zestawienie, zawierające:

- a) ilość poborowych (ochotników) w województwie, stających do poboru, według powiatów;
- b) daty rozpoczęcia i ukończenia poboru w poszczególnych powiatach;
- c) miejsce i czas trwania urzędowania komisji poborowych.

§ 153. O terminie poboru głównego władze administracji ogólnej zawiadamiają ludność zapomocą obwieszczeń.

Treść obwieszczeń o poborze układa wojewódzka władza administracji ogólnej.

Obwieszczenia mają wymieniać prawną podstawę zarządzenia poboru i kategorie osób, podlegających poborowi, oraz zawierać pouczenie o trybie wnoszenia próśb o ulgi lub odroczenia czasu czynnej służby wojskowej, tudzież przepisy karne za niespełnienie obowiązku stawiania się przed komisją poborową. Obwieszczenia mają ponadto zawierać plan, podający terminy stawiania się poborowych według poszczególnych gmin oraz obowiązek przynoszenia ze sobą do poboru dokumentów, stwierdzających wykształcenie i zatrudnienie.

Obwieszczenia o poborze należy podać do publicznej wiadomości najmniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem poboru głównego przez nalepienie w miejscach najbardziej widocznych, a niezależnie od tego również w inny sposób, na miejscu przyjęty.

Mogą być stosowane także imienne wezwania do stawiania się przed komisją poborową.

§ 154. Przy poborze danej gminy powinien być obecny naczelnik gminy względnie jego zastępca, oraz jeżeli nie zachodzą szczególne przeszkody, co najmniej jeden funkcjonariusz z zarządu tej gminy. W tych częściach Rzeczypospolitej Polskiej, w których istnieją gminy zbiorowe może naczelnik gminy powołać do pomocy jednego lub więcej z pomiędzy sołtysów danej gminy.

§ 155. Obowiązkiem naczelników gmin względnie ich zastępców oraz powołanych funkcjonariuszów jest terminowe (punktualne) doprowadzenie poborowych do poboru umytych i w stanie trzeźwym oraz utrzymywanie porządku pomiędzy nimi. Naczelnik gminy jest ponadto obowiązany do stwierdzenia tożsamości osób stających do poboru z jego gminy oraz do udzielania komisji żądanych przez nią wyjaśnień, dotyczących poborowych obecnych i nieobecnych. W spisach poborowych, które naczelnik gminy ma obowiązek przynieść ze sobą, powinien on odnotować wszystkie wypadki niestawienia się poborowych do poboru.

§ 156. Kolejność stawiania gmin do przeglądu lekarskiego w danym dniu oznacza przewodniczący komisji poborowej.

Po ustaleniu tej kolejności, naczelnicy gmin powinni natychmiast zebrać poborowych swej gminy i oczekiwać dalszych zarządzeń przewodniczącego.

§ 157. Przewodniczący komisji poborowej poleca z grupy danej gminy wprowadzić pokolei według listy poborowej tyłu poborowych, ilu będzie można umieścić w poczekalni i rozbieralni lokalu poborowego.

Poborowi, wprowadzeni do lokalu w liczbie, wskazanej przez przewodniczącego, rozbierają się i w miarę wywoływania ich wchodzi do sali komisji poborowej z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość ich osoby.

W wypadkach, gdy podlegający badaniu z powodu istnienia u niego pewnych chorób, anormalności fizycznych, mogących wywołać w nim zrozumiałe uczucie wstydu, zgłosi u naczelnika gminy prośbę o zbadanie go w nieobecności innych osób, nienależących do komisji poborowej, należy w miarę możliwości prośbę tę uwzględnić.

Po wprowadzeniu każdego poborowego do sali komisji poborowej referent wojskowy powiatowej władzy administracji ogólnej sprawdza jego tożsamość i wydaje mu przygotowaną co najmniej na jeden dzień przedtem kartę indywidualną według wzoru Nr 11, po umieszczeniu na tej karcie przez poborowego odcisku palca wskazującego prawej ręki.

Z kartą indywidualną zostaje poborowy skierowany do pomiarów ciała, a następnie do wagi. Osoba, wyznaczona do mierzenia i ważenia, wpisuje ołówkiem chemicznym pod kontrolą jednego lekarza ustalone wymiary do karty indywidualnej.

§ 158. Dodatkowe komisje poborowe urzędują z reguły w miejscowościach, które są siedzibą powiatowej komendy uzupełnień. W uzasadnionych wypadkach może wojewódzka władza administracji ogólnej w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu wyznaczyć, jako miejsce urzędowania dodatkowej komisji poborowej, również miejscowość, która nie jest siedzibą powiatowej komendy uzupełnień.

Dodatkowe komisje poborowe są właściwe dla wszystkich powiatów, położonych na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień.

Zaopatrzenie dodatkowych komisji poborowych w potrzebne urządzenia i przybory należy do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urzędowania dodatkowej komisji poborowej.

§ 159. Przewodniczącym dodatkowej komisji poborowej jest kierownik władzy, oznaczonej w art. 17 pkt. 1, właściwej dla miejsca urzędowania tej komisji względnie jego zastępca.

§ 160. Zakres działania dodatkowych komisji poborowych jest taki sam, jaki ustalony został dla komisji poborowych w czasie poboru głównego.

§ 161. Terminy urzędowania, dodatkowych komisji poborowych ustala kierownik powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca urzędowania tych komisji w porozumieniu z każdą powiatową władzą administracji ogólnej, położoną na obszarze danej P. K. U. i z powiatowym komendantem uzupełnień.

§ 162. Tryb badania i kwalifikowania poborowych oraz sposób urzędowania dodatkowych komisji poborowych jest taki sam, jaki przewiduje niniejsze rozporządzenie dla komisji poborowej w czasie głównego poboru.

W stosunku do osób pochodzących z powiatu, w którym urzęduje dodatkowa komisja poborowa, wykonuje ona swe czynności w taki sam sposób, jak komisja poborowa w czasie poboru głównego.

Na osoby, pochodzące z innych powiatów, właściwe powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają do powiatowych władz administracji ogólnej, organizujących dodatkowe komisje poborowe, wyciągi z list poborowych dla wskazanych osób w dwóch egzemplarzach.

Wydane przez dodatkową komisję poborową orzeczenie o stopniu zdolności do służby wojskowej wpisuje się w tym wypadku tylko do obu egzemplarzy wyciągu, które podpisują wszyscy członkowie komisji. Jeden z tych egzemplarzy powiatowa władza administracji ogólnej zwraca tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która je nadesłała, drugi zaś przechowuje u siebie w aktach. Właściwa powiatowa władza administracji ogólnej wpisuje dane, dotyczące wyniku przeglądu, do listy poborowej. Wpis ten podpisuje kierownik tej władzy. W rubryce „uwagi” listy poborowej należy stwierdzić, że wpis dokonano na podstawie wspomnianego wyżej wyciągu.

§ 163. Wyniki badań mężczyzn — członków rodzin poborowych, pochodzących z innych powiatów, stwierdzone przez dodatkową komisję poborową, należy wpisać do oddzielnych formularzy, sporządzonych w 2-ch egzemplarzach według wzoru Nr 15. Jeden egzemplarz formularza pozostaje w aktach powiatowej władzy administracji ogólnej, która pobór przeprowadza, drugi zaś egzemplarz władza ta przesyła do powiatowej władzy administracji ogólnej, która danego członka rodziny do zbadania przysyła.

Władza ta wpisuje wyniki badania mężczyzn — członków rodziny poborowego do księgi protokółów badań rodzin poborowych (wzór Nr 14).

Fakt wpisania orzeczenia komisji poborowej do protokołu badań rodzin poborowych na podstawie wyciągu odnotować należy w rubryce „uwagi” protokołu badań.

Do art. 38.

§ 164. Przy ustalaniu stanu zdrowia lekarze komisji poborowej działają jedynie na podstawie własnego przeświadczenia i wojskowych przepisów o badaniu i ocenie zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Poborowych (ochotników) należy poddawać oględzinom lekarskim według gmin w następującym porządku:

- a) wszystkich ochotników;
- b) wszystkich poborowych danego rocznika poborowego;
- c) poborowych, ubiegających się o ponowne badanie stanu zdrowia na podstawie art. 39;
- d) poborowych z lat poprzednich, których uznano za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. B);
- e) osoby, należące do roczników starszych, które do poboru w latach ubiegłych z jakiegokolwiek przyczyny nie stawiły się.

§ 165. Orzeczenie lekarskie powinno zawierać: orzeczenie o stanie zdrowia i wniosek co do stopnia zdolności do służby wojskowej.

Orzeczenie o stanie zdrowia powinno zawierać:

- a) o ile danego poborowego (ochotnika) uznano za zdolnego do czynnej służby wojskowej — określenie „zdrow”;
- b) o ile danego poborowego uznano za zdolnego do czynnej służby wojskowej przy istnieniu pewnych wad fizycznych — słowa „zdolny” z dodaniem odpowiednich paragrafów przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej i krótkiego opisu stanów chorobowych;

c) o ile u poborowego stwierdzono wady fizyczne, kwalifikujące do kategorii B, C, D lub E — określenie stanów chorobowych z podaniem ich głównych objawów oraz z wymienieniem paragrafów przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, którym stwierdzone stany chorobowe odpowiadają. W razie rozpoznania choroby za pomocą badań dodatkowych (rentgen, rozbiór płwocin, moczu i t. p.) należy wpisać wyniki tych badań.

Wniosek lekarski powinien zawierać jedną z kategorii, wymienionych w art. 38, odpowiadającą orzeczeniu o stanie zdrowia („kat. A”, względnie „kat. B”, „kat. C”, „kat. D”, „kat. E”).

§ 166. Poborowi mogą być uznani za czasowo niezdolnych do czynnej służby wojskowej (kategoria B) tylko w 21-ym i 22-gim roku życia.

Poborowi, stający przed komisją poborową w 23-cim roku życia lub później mogą być zakwalifikowani tylko do jednej z kategorii A, C, D lub E.

§ 167. W stosunku do osób, nieobowiązanych do osobistego stawienia się przed komisją poborową z powodu cierpień wymienionych w §§ 124 i 125, orzeczenie i wniosek lekarski mają być oparte na przedstawionych przez nie świadectwach lub zaświadczeniach.

W razie stwierdzenia przez lekarza rządowego w wypadkach przewidzianych w § 128, że obłożna choroba poborowego jest trwała i uniemożliwia stawienie się przed komisją poborową, komisja może na zasadzie orzeczenia pisemnego tego lekarza powziąć zaoczną decyzję o zdolności poborowego do służby wojskowej. Fakt wydania takiej decyzji należy uwidocznic w protokóle komisji poborowej, w rubryce „uwagi” listy poborowej i głównej księgi ewidencyjnej z podaniem liczby i daty orzeczenia lekarza rządowego, jego nazwiska i stanowiska służbowego.

§ 168. Badanie lekarskie poborowych (ochotników) ma być przeprowadzone według instrukcji dla lekarzy, podanej w wojskowych przepisach o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej.

Obaj lekarze komisji poborowej mają wydać orzeczenie o ogólnym stanie zdrowia poborowego w ten sposób, że zasadniczo najpierw bada poborowego oddzielnie lekarz cywilny, a następnie lekarz wojskowy i po uzgodnieniu swych opinii stawiają wniosek wspólny co do stopnia zdolności poborowego do służby wojskowej.

Wyniki badań wpisuje się do karty indywidualnej. Orzeczenie i wniosek lekarzy wpisane do karty indywidualnej mają być podpisane przez obu lekarzy. W wypadku dwóch odmiennych orzeczeń lekarskich każdy z lekarzy wpisuje i podpisuje w karcie indywidualnej swoje własne orzeczenie.

W razie stwierdzenia konieczności wysłania danej osoby na ekspertyzę szpitalną lub na leczenie przymusowe do szpitala publicznego, jeden z lekarzy komisji powinien wniosek ten wpisać do karty indywidualnej, podając cierpienia względnie chorobę, wymagającą ekspertyzy lub leczenia oraz uwidaczniając właściwe paragrafy wojskowych przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, którym stwierdzone stany chorobowe odpowiadają.

Po podpisaniu orzeczenia i wniosku lekarskiego jeden z lekarzy komisji poborowej wręcza kartę indywidualną przewodniczącemu, poczem następuje wydanie przez komisję poborową orzeczenia o zdolności danej osoby do służby wojskowej względnie odesłanie poborowego na ekspertyzę lub leczenie szpitalne.

§ 169. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej co do stopnia zdolności poborowego do służby wojskowej orzeczenia komisji poborowej nie może zapaść, a natomiast:

a) w wypadku dwóch odmiennych orzeczeń lekarskich komisja poborowa przekazuje zbadanie zdolności poborowego do służby wojskowej komisji rozpoznawczej;

b) w wypadkach zaś, jeżeli jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, gdyż zdaniem jego konieczne jest badanie szpitalne (ekspertyza), wówczas komisja poborowa wydaje decyzję odesłania poborowego na ekspertyzę do szpitala wojskowego.

W obu wypadkach przewodniczący powinien przestrzegać, aby orzeczenie każdego z lekarzy było wpisane do karty indywidualnej i do listy poborowej.

§ 170. W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej co do konieczności odesłania poborowego na leczenie do szpitala publicznego obowiązuje tryb, przewidziany w § 169 pkt b).

§ 171. Podstawą orzeczenia komisji poborowej o stopniu zdolności poborowego (ochotnika) do służby wojskowej jest orzeczenie i zgodny wniosek obu lekarzy komisji.

Orzeczeniu komisji poborowej należy nadać brzmienie ściśle według jednego z punktów A — E art. 38.

§ 172. W wypadku zgłoszenia sprzeciwu przeciwko zgodnemu wnioskowi obu lekarzy przez jednego z członków komisji poborowej, przewodniczący zarządza wypowiedzenie się co do wniosku przez wszystkich członków komisji poborowej z wyjątkiem lekarzy. Jeżeli jeden z członków komisji wypowie się za wnioskiem lekarzy, wniesione sprzeciwy upadają i wniosek lekarzy staje się podstawą do wydania orzeczenia komisji poborowej.

W razie wypowiedzenia się wszystkich członków komisji poborowej przeciwko zgodnemu zdaniu obu lekarzy, przewodniczący przekazuje zbadanie zdolności poborowego do służby wojskowej komisji rozpoznawczej.

Wypowiedzenie się choćby jednego z członków komisji poborowej przeciw zgodnemu zdaniu obu lekarzy powinno być odnotowane w protokóle komisji poborowej, przyczem zdanie każdego członka komisji ma być treściwie umotywowane i przez niego podpisane.

Wypowiadanie się w sprawie wniosku lekarskiego nie może odbywać się w sposób, dający badanym możliwość zapoznania się ze zdaniem poszczególnych członków komisji poborowej.

§ 173. Uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kategoria A) wojskowy członek komisji poborowej przeznacza do właściwego rodzaju służby wojskowej, zależnie od ich kwalifikacji fizycznych, umysłowych i fachowych.

Przeznaczenie ma być dokonane w myśl odpowiednich instrukcji Ministra Spraw Wojskowych i wpisane do karty indywidualnej.

Na decyzję wojskowego członka komisji poborowej o przeznaczaniu do rodzajów służby wojskowej pozostali członkowie komisji wpływu nie mają. Do przeprowadzania zmian nadanego przeznaczenia upoważniony jest powiatowy komendant uzupełnień.

§ 174. Poborowi, którym nadane zostało przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej, mają być wpi-

sani do książki przydziałów, założonej według wzoru Nr 1.

Do książki przydziałów powinni być zapisani pod nadzorem wojskowego członka komisji poborowej wszyscy poborowi (ochotnicy) zakwalifikowani do kategorii A w kolejności wydawania tych orzeczeń przez komisję poborową.

§ 175. Podczas urzędowania komisji poborowej prowadzi się protokół imienny poboru oddzielnie za każdy dzień według wzoru Nr 12 pod nadzorem przewodniczącego.

Protokoły mają być oprowiane za czas jednego roku kalendarzowego, oddzielnie dla poboru głównego i oddzielnie dla poborów dodatkowych.

Przy wypełnianiu w tym protokole składu komisji poborowej należy przy nazwiskach poszczególnych członków komisji wymienić stały charakter urzędowy względnie tytuł.

§ 176. Do protokołu wpisywać należy imiennie wszystkich poborowych i ochotników, którzy w danym dniu stanęli do poboru, w kolejności stawiania ich przed komisją poborową. Ponadto należy wpisywać poborowych zwolnionych od stawienia się przed komisją poborową z powodu cierpień wymienionych w §§ 124, 125 i 128.

§ 177. Po ukończeniu czynności komisji poborowej w danym dniu imienny protokół poboru powinien być zamknięty, porównany z listami poborowymi i podpisany przez wszystkich członków komisji poborowej.

Na końcu protokołu należy wpisywać wszelkie zastrzeżenia, dotyczące akcji poboru, zgłoszone przez członków komisji poborowej.

§ 178. Wydane przez komisję poborową orzeczenie wpisuje przewodniczący osobiście do karty indywidualnej, poczem zarządza wpisanie do listy poborowej na podstawie tej karty danych, dotyczących wyników przeglądu oraz orzeczenia komisji poborowej. Kartę indywidualną otrzymuje następnie wojskowy członek komisji poborowej, który wpisuje do niej przeznaczenie, nadane poborowym (ochotnikom) kategorii A oraz poborowym kategorii C. Po podpisaniu tego wpisu wojskowy członek komisji poborowej zarządza wpisanie poszczególnych danych z karty indywidualnej do głównej księgi ewidencyjnej i innych dokumentów przez wojskowy personel pomocniczy. Ostatni z pisarzy wojskowych wręcza kartę indywidualną referentowi wojskowemu powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 179. Wszystkie wpisy i podpisy w karcie indywidualnej mają być dokonane czytelnie atramentem lub ołówkiem chemicznym. Ewentualnie błędy powinny być u dołu karty omówione, a omówienie podpisane przez przewodniczącego komisji. Wycieranie tekstu jest wzbronione. Omyłki muszą być przekreślone, jednak tak, aby tekst skreślony był czytelny. Wszelkie poprawki przeprowadzone w listach poborowych, muszą być przeprowadzone również w odpowiednich rubrykach karty indywidualnej.

Na kartach indywidualnych nie wolno czynić żadnych notatek lub zapisów, nieprzewidzianych obowiązującymi przepisami.

§ 180. Karty indywidualne przechowuje w archiwum właściwa powiatowa władza administracji ogólnej, jak długo władze przełożone nie wydadzą innych zarządzeń.

§ 181. Wpisane do listy poborowej orzeczenia lekarskie i orzeczenia komisji poborowej podpisuje przewodniczący i jeden z lekarzy w ten sposób, że lekarz umieszcza swój podpis w rubryce 18 listy poborowej, przewodniczący zaś w rubryce 19 tej listy, pod właściwymi wpisami, dotyczącymi każdego poborowego.

W razie różnicy zdań pomiędzy lekarzami komisji poborowej każdy lekarz-członek komisji poborowej obowiązany jest podpisać w rubryce 18 listy poborowej swoje własne orzeczenie, uzasadniając je krótko w protokole komisji poborowej w rubryce „zastrzeżenia członków komisji”.

W stosunku do poborowych, którzy zostają wysłani na ekspertyzę lekarską, względnie do komisji rozpoznawczej lub na leczenie do szpitala publicznego, należy pod datą stawienia się do poboru umieścić datę wydania ostatecznego orzeczenia lekarskiego, powziętego po powrocie poborowego z ekspertyzy względnie ze szpitala publicznego lub datę wydania ostatecznego orzeczenia przez komisję rozpoznawczą.

§ 182. Wszystkim osobom, zakwalifikowanym do kat. A, B i E wydaje przewodniczący komisji poborowej zaświadczenie według wzoru Nr 13 zawierające orzeczenie komisji poborowej. Zaświadczenia te są różnokolorowe zależnie od kategorii, do której stający do poboru został zakwalifikowany, a to dla poborowych zakwalifikowanych do kategorii A — koloru różowego, dla zakwalifikowanych do kategorii B — koloru zielonego, dla zakwalifikowanych do kategorii E — koloru białego. Zaświadczenia koloru białego powinny być sporządzone z papieru trwałego.

Poborowym zaliczonym do pospolitego ruszenia z bronia (art. 38 pkt. C, art. 7 ustęp 4, art. 35 ustęp 2) oraz zaliczonym do pospolitego ruszenia bez broni (art. 38 pkt. D i art. 55) wydaje powiatowy komendant uzupełnień lub wojskowy członek komisji poborowej zaświadczenie wojskowe według wzoru, ustalonego odrębnym zarządzeniem Ministra Spraw Wojskowych.

§ 183. Doręczanie wojskowych dokumentów (książeczek stanu służby oficerskiej, książeczek wojskowych i t. p.) poszczególnym osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, odbywa się przez urzędy gminne (magistraty), które powinny skutecznie to doręczenie w czasie, oznaczonym przez władze wojskowe.

W razie odmowy przyjęcia dokumentu wojskowego doręczenie uważa się mimo to za dokonane. Fakt odmowy przyjęcia dokumentu wojskowego organ doręczający powinien stwierdzić pisemnie w obecności

jednego świadka, dokument wojskowy zaś zwrócić za pośrednictwem urzędu gminnego (magistratu) właściwej władzy administracji ogólnej, która powinna postąpić w myśl art. 98 pkt. 4 i 118, zawiadamiając o tem powiatowego komendanta uzupełnień.

§ 184. Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane czuwać nad terminowem doręczaniem przez urzędy gminne (magistraty) dokumentów wojskowych, przesłanych im przez władze wojskowe celem doręczenia.

§ 185. Zagubienie, zniszczenie lub odmowa przyjęcia dokumentu wojskowego, wzywającego do służby wojskowej osobę, podlegającą powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, nie zwalnia danej osoby od stawienia się do właściwej formacji wojskowej w terminie, w dokumencie tym uwidocznionym.

§ 186. W razie utraty dokumentu, stwierdzającego stosunek do służby wojskowej, należy jaknajrychlej prosić właściwe władze o duplikat dokumentu.

Duplikaty zaświadczeń o zgłoszeniu się do rejestracji i do spisów poborowych wydają właściwe urzędy gminne (konsularne) na pisemną prośbę zainteresowanego.

Jako właściwy należy rozumieć ten urząd gminny (wiejski lub miejski względnie konsularny), w którego rejestrze względnie spisie poborowych starający się o duplikat jest zapisany.

Duplikaty zaświadczeń, wystawione osobom zakwalifikowanym do kategorii A, B i E, wydaje na pisemną prośbę ta powiatowa władza administracji ogólnej, w której listach poborowych proszący o duplikat jest wpisany.

Do podania o wydanie duplikatu dokumentu poborowego, wystawionego dla zakwalifikowanych do kategorii A i B, należy dołączyć dowód, stwierdzający, że utrata dokumentu została zgłoszona we właściwym posterunku względnie w komisariacie policji państwowej.

Właściwym posterunkiem (komisarjatem) policji państwowej jest ten, w którego rejonie utrata (kradzież, zgubienie, zniszczenie i t. p.) dokumentu miała miejsce.

Duplikaty dokumentów poborowych stwierdzających całkowitą niezdolność do służby wojskowej (kat. E) wydają na pisemną prośbę te powiatowe władze administracji ogólnej, w których listach poborowych żądający duplikatu jest zapisany przy przestrzeganiu zasady, że proszący o duplikat powinien utratę dokumentu ogłosić jednorazowo w „Dzienniku Wojewódzkim” tego województwa, na którego obszarze utrata dokumentu nastąpiła, a na obszarze m. Warszawy — w „Dzienniku Urzędowym Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę”. Dziennik ten powinien być w jednym egzemplarzu dołączony do podania o wydanie duplikatu. Duplikat powinien być wydany po upływie 30 dni po ogłoszeniu utraty dokumentu.

Od ogłaszania utraty zaświadczeń wolni są ci, którzy wykazują się urzędowym świadectwem ubóstwa. Świadectwo takie powinno być dołączone do podania.

§ 187. W razie utraty dokumentu wojskowego (książeczki stanu służby oficerskiej, zaświadczenia wojskowego, książeczki wojskowej lub karty mobilizacyjnej) należy fakt ten zgłosić natychmiast we właściwym posterunku względnie komisariacie policji państwowej, na którego obszarze fakt utraty miał miejsce.

Posterunek (komisarjat) policji państwowej po spisaniu w tej sprawie protokołu wydaje zainteresowanemu poświadczenie o zgłoszeniu utraty dokumentu.

Utratę książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) należy ponadto ogłosić jednorazowo w „Dzienniku Wojewódzkim” tego województwa, na którego obszarze utrata dokumentu nastąpiła, a na obszarze m. Warszawy — w „Dzienniku Urzędowym Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę”.

Duplikaty książeczek stanu służby oficerskiej względnie książeczek wojskowych lub zaświadczeń wojskowych oraz nowe karty mobilizacyjne (w miejscach zagubionych, skradzionych lub zniszczonych) wydaje właściwa powiatowa komenda uzupełnień na podstawie wniesionego podania.

Do podania o duplikat książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) mają być dołączone: poświadczenie posterunku (komisarjatu) policji państwowej o zgłoszeniu faktu utraty dokumentu wojskowego oraz Dziennik Wojewódzki („Dziennik Urzędowy Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę”), w którym utrata dokumentu została ogłoszona.

Od ogłaszania utraty dokumentów wojskowych wolni są ci, którzy wykazują się urzędowym świadectwem ubóstwa, dołączonem do podania.

Wydanie duplikatu książeczki stanu służby oficerskiej (książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego) może nastąpić po upływie 30 dni od ogłoszenia utraty w Dzienniku Wojewódzkim („Dzienniku Urzędowym Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę”), względnie w wypadku zwolnienia od obowiązku ogłaszania — po zgłoszeniu utraty w posterunku (komisarjacie) policji państwowej.

Wydanie nowej karty mobilizacyjnej powinno nastąpić natychmiast po zgłoszeniu jej utraty w posterunku (komisarjacie) policji państwowej i wniesieniu podania.

Do podania o wydanie nowej karty mobilizacyjnej należy dołączyć tylko poświadczenie posterunku (komisarjatu) policji państwowej o zgłoszeniu utraty.

§ 188. Osoby, które w ciągu 14 dni, licząc od dnia utraty dokumentu wojskowego nie wniosą podania wraz z wymaganymi załącznikami o wydanie duplikatu książeczki stanu służby oficerskiej, książeczki wojskowej, zaświadczenia wojskowego względnie o wydanie nowej karty mobilizacyjnej, będą uważane za nieposiadające dokumentów woj-

skowych z własnej winy i pociągane do odpowiedzialności na podstawie art. 98 punkt 2.

§ 189. Ustalenia wieku poborowych, w wypadkach przewidzianych w § 121 dokonuje komisja poborowa na podstawie orzeczenia lekarzy tej komisji oraz dokumentów ewentualnie przez zainteresowanego przedstawionych, a pośrednio o jego wieku świadczących (paszport, dowód osobisty, świadectwa szkolne). W każdym jednak z powyżej omówionych wypadków ostateczna decyzja należy do komisji poborowej (głównej lub dodatkowej).

Orzeczenie i wniosek lekarski, dotyczący ustalonego wieku wpisuje się u dołu rubryki 18, zaś orzeczenie komisji poborowej — do rubryki 19 listy poborowej.

Przy stwierdzaniu daty urodzenia na podstawie dokumentu, należy za miarodajną uważać wyłącznie metrykę urodzenia.

W wypadku późniejszego urzędowego stwierdzenia właściwej daty urodzenia poborowego powiatowa władza administracji ogólnej zarządza potrzebne sprostowanie.

Do art. 39.

§ 190. Prośbę o ponowne zbadanie stanu zdrowia i zmianę orzeczenia komisji poborowej o zdolności fizycznej do służby wojskowej należy wniesć do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych dana osoba jest zamieszczona.

W razie wyraźnego kalectwa (utrata ręki, nogi, oka, kilku palców i t. p.), naczelnik gminy powinien na podaniu wymienić okoliczności, wśród których kalectwo nastąpiło.

§ 191. Prośby te powiatowa władza administracji ogólnej przekazuje niezwłocznie lekarzowi powiatowemu (rządowemu), który powinien stwierdzić:

a) czy zgłoszona przez daną osobę choroba lub ułomność powstała lub mogła powstać po stawieniu się tej osoby do poboru;

b) czy choroba lub ułomność czyni daną osobę faktycznie niezdolną do czynnej służby wojskowej i uzasadnia ponowne przedstawienie jej przed komisją poborową.

Ocenę swoją lekarz powiatowy (rządowy) wydaje wyłącznie na podstawie wyników badań przez siebie przeprowadzonych.

Przedstawione przez poborowego świadectwa lekarzy wolno praktykujących (zdjęcia rentgenologiczne) nie mogą w niczem krępować zdania i oceny lekarza powiatowego (rządowego).

§ 192. W razie stwierdzenia przez lekarza konieczności ponownego badania powiatowa władza administracji ogólnej wzywa niezwłocznie poborowego imiennem wezwaniem przed komisję poborową w najbliższym terminie jej urzędowania, w przeciwnym zaś wypadku zawiadamia poborowego o odroczonym załatwieniu podania o ponowny przegląd lekarski.

§ 193. Poborowi przedstawieni ponownie komisji poborowej w trybie art. 39, o ile nie są dotknięci widocznym kalectwem, mają być przed powzięciem decyzji przez komisję poborową wysyłani na ekspertyzę szpitalną.

§ 194. Wyniki ponownego badania oraz orzeczenie komisji poborowej należy wpisać do listy poborowej, w miejscu przeznaczonym na zapisanie wyników przeglądu przy dalszych stawiennictwach. W rubryce „uwagi” listy poborowej i protokołu komisji poborowej przewodniczący uzasadnia krótko ponowny przegląd, przytaczając liczbę i datę właściwego aktu w tej sprawie i podpisuje tę adnotację.

W razie zmiany poborowemu w drodze ponownego przeglądu kategorii A na inną należy go skreślić z książki przydziałów. Ponadto należy takim poborowym wydane w swoim czasie zaświadczenie o stawieniu się do poboru wymienić na odpowiedni nowy dokument, odpowiadający nowemu orzeczeniu komisji poborowej.

Do art. 41.

§ 195. W wypadkach, gdy lekarze komisji poborowej nie mogą należycie lub wyczerpująco ustalić wady lub określić cierpienia, na które badany uskarża się, względnie które lekarze przy badaniu sami zauważyli, oraz w razie konieczności obserwacji dłuższej, względnie specjalnego badania danej wady (cierpienia), lekarze komisji poborowej obowiązani są wystąpić z wnioskiem na odesłanie badanego do szpitala wojskowego, celem zbadania wady względnie choroby (ekspertyza lekarska) i wydania właściwego orzeczenia.

§ 196. Poborowy powinien być odesłany na ekspertyzę do szpitala wojskowego również w tych wypadkach, gdy jeden z lekarzy nie może wydać orzeczenia, ponieważ jego zdaniem konieczne jest badanie szpitalne.

§ 197. Poborowych, u których stwierdzono dwa lub więcej stanów chorobowych, ograniczających w różnym stopniu zdolność do służby wojskowej, należy zakwalifikować do kategorii, odpowiadającej cierpieniu ograniczającemu najbardziej zdolność do służby wojskowej. Jeżeli to właśnie cierpienie wymaga ekspertyzy szpitalnej, wówczas ekspertyza musi być bezwzględnie przeprowadzona.

W wypadku, gdy cierpienie najbardziej ograniczające zdolność poborowego do służby wojskowej może być przez obu lekarzy komisji poborowej dostatecznie rozpoznane, powinno być na tej zasadzie wydane ostateczne orzeczenie o stanie zdrowia, bez względu na to, czy pozostałe cierpienia, mniej zdolność ograniczające, wymagają ekspertyzy, czy też jej nie wymagają. W tych wypadkach ekspertyzy stanów chorobowych mniej ograniczających zdolność do służby wojskowej przeprowadzać nie należy. Te stany chorobowe muszą być jednak przez lekarzy w orzeczeniu wymienione.

§ 198. W decyzji swej w sprawie wysyłania poborowych na ekspertyzę lekarze komisji poborowej nie mogą być krępowani żadnymi względami.

§ 199. Właściwy szpital wojskowy, do którego poborowy ma być odesłany, wskazuje lekarz wojskowy komisji, przestrzegając zasady, że poborowych należy odsyłać w wypadkach badań chorób wewnętrznych i chirurgicznych do najbliższego szpitala wojskowego, zaś w wypadkach badań chorób usznych, ocznych, nerwowych, skórnych oraz wymagających badań specjalnych — do najbliższego wojskowego szpitala okręgowego, o ile badanie nie może być przeprowadzone w bliższym szpitalu wojskowym.

§ 200. Wysyłanie poborowych na ekspertyzę szpitalną zarządza przewodniczący komisji poborowej, przesyłając równocześnie dla każdego poborowego w zamkniętej kopercie kartę służbową, wystawioną według wzoru Nr 16, do wskazanego przez lekarza wojskowego szpitala.

Poborowemu należy wydać bilet na przejazd do szpitala i zpowrotem do miejsca zamieszkania.

Bilety na przejazd dostarcza powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 201. Zgłoszenie się poborowego w izbie przyjęć szpitala wojskowego wraz z dokumentami musi nastąpić niezwłocznie po wystaniu go na ekspertyzę szpitalną.

Szpitalne wojskowe są obowiązane przyjąć zgłoszenie poborowych o każdej porze.

§ 202. Szpitale przeprowadzają ekspertyzę lekarską w myśl obowiązujących przepisów w czasie możliwie rychłym.

Orzeczenie szpitalne ma być wpisane do otrzymanej z komisji poborowej karty służbowej (wzór Nr 16) i powinno zawierać prócz diagnozy lekarskiej i kwalifikacji do służby wojskowej również te rodzaje służby wojskowej, do których się poborowy ze względu na swój stan zdrowia nie nadaje. Tak uzupełniona karta służbową ma być natychmiast po zbadaniu poborowego listem poleconym lub książką doręczeń jako przesyłka poufna przesłana do właściwej komisji poborowej, względnie, o ile ta już nie urzęduje, do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Poborowy ma być po zbadaniu skierowany przez szpital do miejsca wskazanego w wydanym mu przez powiatową władzę administracji ogólnej bilecie na przejazd.

§ 203. Komisja poborowa względnie powiatowa władza administracji ogólnej, po otrzymaniu orzeczenia szpitalnego zarządza w razie potrzeby wezwanie poborowego przed komisją poborową w najbliższym terminie jej urzędowania, celem powzięcia na podstawie orzeczenia szpitalnego ostatecznej decyzji o jego zdolności do służby wojskowej w myśl art. 38 pkt A — EE. Decyzja ta ma być wpisana do karty

indywidualnej, listy poborowej i głównej księgi ewidencyjnej na ogólnych zasadach.

§ 204. Lekarze komisji poborowej nie mogą zmieniać orzeczeń szpitali wojskowych wydanych wskutek zarządzenia ekspertyzy. Takie orzeczenia mogą być jednak zakwestjonowane przez lekarzy komisji poborowej ze stanowiska wiedzy lekarskiej. W razie zakwestjonowania tych orzeczeń przewodniczący komisji odsyła poborowego na ogólnych zasadach do wojskowego szpitala okręgowego, celem powtórnego zbadania.

Badanie lekarskie w wojskowych szpitalach okręgowych powinno się odbywać w tych wypadkach co najmniej przez 2-ch lekarzy ze współudziałem komendanta szpitala.

Takie orzeczenia szpitali okręgowych zakwestjonowaniu przez lekarzy komisji poborowej nie podlegają.

§ 205. Jeżeli wada lub ułomność, stwierdzona u poborowego, da się wyleczyć w ciągu 4 miesięcy, może komisja poborowa skierować go z kartą służbową według wzoru Nr 17 do szpitala publicznego, posiadającego oddział potrzebny do leczenia danej choroby, a wskazanego przez lekarza powiatowego.

Zasadniczo mogą być poddawani przymusowemu leczeniu tylko tacy poborowi, którzy po wyleczeniu względnie usunięciu wad cielesnych lub ułomności będą mogli być zakwalifikowani do kategorii A i odbyć czynną służbę wojskową.

Poborowy jest obowiązany poddać się decyzji komisji poborowej co do przymusowego leczenia.

§ 206. Przymusowemu leczeniu nie podlegają wady lub ułomności, których usunięcie mogłoby wywołać inne komplikacje, zagrażające zdrowiu lub życiu danej osoby, względnie, których usunięcie mogłoby nastąpić tylko przez zabieg chirurgiczny. W takich wypadkach wymagana jest zgoda danej osoby.

§ 207. Po wyleczeniu poborowego szpital kieruje go do miejsca zamieszkania i przesyła natychmiast orzeczenie lekarskie do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, która powołuje daną osobę do przeglądu przed najbliższą dodatkową komisją poborową.

§ 208. Koszty odesłania poborowego do szpitala publicznego celem leczenia, tudzież koszty jego pobytu w szpitalu mają być pokryte w myśl ogólnych przepisów o pokrywaniu kosztów za leczenie w szpitalach publicznych.

Koszty przejazdu poborowych na leczenie do szpitali cywilnych ponosi Skarb Państwa; pokrywa się je z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

§ 209. Powiatowej władzy administracji ogólnej i jej organom wykonawczym służą w stosunku do poborowego, poddanego przymusowemu leczeniu wszystkie uprawnienia, wynikające z art. 45.

Do art. 42.

§ 210. Jeżeli lekarze komisji poborowej przy badaniu poborowego powezną uzasadnione podejrzenie, że wada fizyczna została spowodowana umyślnie w tym celu, ażeby spowodować całkowitą lub częściową niezdolność do służby wojskowej, wydają oni orzeczenie lekarskie odpowiadające stwierdzonej wadzie fizycznej. W wypadkach zakwalifikowania poborowego na podstawie takiej wady do kategorii B, C, lub D, lekarze komisji poborowej stawiają jednocześnie wniosek na przeznaczenie go do czynnej służby wojskowej w takim rodzaju broni, w którym stwierdzona wada fizyczna pozwala na odbycie jakiegokolwiek służby.

Komisja poborowa wydaje w tych wypadkach na podstawie wniosku lekarzy orzeczenie o zdolności poborowego do służby wojskowej według brzmienia jednego z punktów B, C lub D art. 38 z dodaniem następującej decyzji: „poborowy może być powołany do czynnej służby wojskowej w (wymienić rodzaj broni)“.

Powołanie i wcielenie takich osób do odbycia czynnej służby wojskowej przeprowadzają powiatowi komendanci uzupełnień po ustaleniu prawomocnym wyrokiem sądowym rozmyślnego wywołania choroby lub uszkodzenia cielesnego, w celu uchylenia się od obowiązku czynnej służby wojskowej w granicach wieku, przewidzianych w art. 35, po odbyciu kary, o ile wyrok względnie pobudki czynu karygodnego nie spowodowały wykluczenia tych osób od służby wojskowej.

§ 211. Niezależnie od postanowień § 210 w każdym wypadku podejrzenia poborowego o samouszkodzenie ciała, tak u zakwalifikowanych do kategorii A lub E jako też u wymienionych w § 210, komisja poborowa powinna spisać protokół z dokładnym podaniem orzeczenia lekarzy — członków komisji poborowej. Protokół ten mają podpisać przewodniczący i wszyscy członkowie komisji.

Powiatowa władza administracji ogólnej przesyła takie protokoły niezwłocznie po poborze do właściwego prokuratora.

Komisje poborowe mogą w wypadkach z art. 42 korzystać w całej rozciągłości z art. 41 ustęp ostatni w sprawie leczenia w szpitalach publicznych.

§ 212. Jeżeli przed komisją poborową (również w wypadkach z art. 39) staje osoba, obarczona kalectwem względnie chorobą, a zachodzi podejrzenie, że kalectwo lub choroba zostały wywołane rozmyślnie w tym celu, ażeby spowodować całkowitą lub częściową niezdolność do służby wojskowej, przewodniczący komisji poborowej powinien zażądać od poborowego świadectwa lekarza, który go operował względnie leczył. Świadectwo to powinno stwierdzać, że cierpienie nie zostało wywołane rozmyślnie, względnie, że usunięcie brakujących członków nastąpiło wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku. Z osobą, która nie może przedłożyć takiego świadectwa należy postąpić w myśl § 210 i 211.

Do art. 43 i 44.

§ 213. Do rozstrzygania spraw, wyszczególnionych w art. 43 ustęp 1 i 2, oraz unieważniania na tej zasadzie orzeczeń komisji poborowej upoważnia się właściwych wojewodów w porozumieniu z dowódcami okręgów korpusów.

W razie nieosiągnięcia porozumienia w łonie tych władz akta sprawy powinny być przedłożone Ministrowi Spraw Wewnętrznych, który rozstrzyga w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 214. Powiatowe władze administracji ogólnej, do których wiadomości doszły fakty wymienione w art. 43 ustęp 1 i 2, bądź od władz i urzędów, bądź od osób prywatnych, lub które stwierdziły takie fakty z urzędu, są obowiązane przeprowadzić w tej sprawie niezwłocznie dochodzenia i przedstawić następnie całokształt sprawy wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Władza ta powinna sprawę rozpatrzyć, przeprowadzić ewentualnie konieczne dodatkowe dochodzenia i zależnie od wyników dochodzeń sprawę rozstrzygnąć.

§ 215. Przedstawienie komisji rozpoznawczej osób, objętych art. 43 ustęp 1 i 2, nastąpić może dopiero po wydaniu decyzji, unieważniającej zakwestjonowane orzeczenie komisji poborowej.

Osoby, które przez komisję rozpoznawczą zostały uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A) przed upływem 38 lat życia obowiązane są służbę tę odbyć na ogólnych zasadach.

Jeżeli osoby przez komisję rozpoznawczą zakwalifikowane będą kategorii A po upływie 38 lat życia, komisja rozpoznawcza powinna je w dniu wydania tego orzeczenia zaliczyć do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 216. Niewłaściwe lub wadliwe orzeczenie komisji poborowej może być uchylone w drodze nadzoru z urzędu lub na wniosek powiatowej władzy administracji ogólnej przez właściwego wojewodę w porozumieniu z dowódcą okręgu korpusu. Gdyby między temi władzami nie doszło do porozumienia, sprawę rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 217. W wypadku uchylenia orzeczenia komisji poborowej w drodze nadzoru z powodu stwierdzonej jego wadliwości (art. 43 ustęp 4) wojewódzka władza administracji ogólnej zarządza przedstawienie danej osoby przed właściwą komisją poborową.

Jeżeli orzeczenie o zdolności poborowego do służby wojskowej uchylone zostało w drodze nadzoru jako wydane przez niewłaściwą komisję poborową, wojewódzka władza administracji ogólnej powinna wskazać:

a) które orzeczenie komisji poborowej jest ważne, o ile w stosunku do poborowego wydano więcej orzeczeń,

b) przez jaką komisję poborową jako właściwą powinien być poborowy ponownie zbadany, o ile

istniało tylko jedno orzeczenie komisji poborowej, następnie uchylone w drodze nadzoru.

Uchylenie orzeczenia komisji poborowej w drodze nadzoru, powodujące ponowne przedstawienie danej osoby komisji poborowej, może nastąpić tylko tak długo, jak długo ona znajduje się w wieku poborowym.

§ 218. Wezwanie poborowych do stawienia się przed komisją poborową lub rozpoznawczą w sprawach, wynikających z art. 43, uskutecznia powiatowa władza administracji ogólnej.

§ 219. Władze wojskowe, powiadomione o wypadkach z art. 43 ustęp 1 lub 2 powinny sprawy te przekazywać natychmiast właściwym władzom administracji ogólnej.

Sądy powszechne obowiązane są zawiadamiać o stwierdzonym przez siebie wypadku z art. 43 ust. 1 i 2 właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Sądy wojskowe zawiadamiają o takich wypadkach właściwego dowódcę okręgu korpusu, który akta sprawy przekazuje wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 220. Ustalenie w drodze administracyjnej faktu udawania przez poborowego przy poborze choroby lub ułomności, z powodu której komisja poborowa wydała orzeczenie, nieodpowiadające istotnemu stanowi zdrowia poborowego należy do powiatowej władzy administracji ogólnej w porozumieniu z powiatową komendą uzupełnień.

§ 221. W wypadkach z art. 44 orzeczenie komisji poborowej staje się samo przez się nieważne, zaś powiatowa władza administracji ogólnej unieważnia wpisy, dotyczące orzeczenia komisji poborowej w listach poborowych i przedkłada akta sprawy wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, celem zarządzenia przedstawienia poborowego przed komisję rozpoznawczą.

Osoby takie w razie uznania je za zdolne do czynnej służby wojskowej będą obowiązane służbę tę odbyć na ogólnych zasadach (art. 35).

§ 222. Postanowienia o unieważnieniu i uchylaniu orzeczeń komisji poborowej stosują się również do wypadków ponownego badania przez komisję poborową w myśl art. 39.

R o z d z i a ł V.

O skróceniu i odroczeniu czasu służby wojskowej.

§ 223. Zakłady naukowe, których ukończenie, tudzież egzaminy, których złożenie uprawnia do skróconej czynnej służby wojskowej, jak również szkoły zawodowe typu wyższego, których słuchaczom przysługuje prawo do takiej służby po ukończeniu 4-letniego szkolenia — są wyszczególnione w rozporządzeniu

Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 37 poz 331).

§ 224. Powołanie do skróconej czynnej służby wojskowej poborowych (ochotników), którzy ukończyli co najmniej 6 klas jednej ze szkół, wymienionych w powołanym wyżej rozporządzeniu względnie, którzy zdali egzamin specjalny, odpowiadający ukończeniu co najmniej 6 klas państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, pozostawione jest swobodnemu uznaniu Ministra Spraw Wojskowych, który zarządza je zależnie od potrzeb wojska.

§ 225. Dyrekcje zakładów naukowych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 kwietnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr 37 poz. 331) obowiązane są corocznie przysłać do właściwych powiatowych komend uzupełnień następujące wykazy uczniów i byłych uczniów:

a) szkoły średnio ogólnokształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, państwowe i prywatne, mające prawa szkół państwowych:

1) w terminie do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w danym zakładzie naukowym uzyskali świadectwa dojrzałości względnie którzy opuścili szkołę po ukończeniu 6 lub 7 względnie 8 klasy, nie uzyskując świadectwa dojrzałości;

2) najpóźniej w 1 dzień po zakończeniu w danej szkole egzaminów maturalnych, wykaz uczniów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w tymże roku uzyskali w danym zakładzie naukowym świadectwo dojrzałości, oraz tych, którzy przeszli do 7 lub 8 klasy, nie opuszczając szkoły;

b) państwowe szkoły zawodowe typu wyższego:

1) w terminie do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych słuchaczy, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy ukończyli 4 półroczną szkołę;

2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu roku szkolnego — wykaz słuchaczy w wieku lat 21, którzy w bieżącym roku szkolnym ukończyli 4 półroczną szkołę;

c) inne szkoły zawodowe:

1) w terminie do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych uczniów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w danej szkole obowiązujące świadectwo końcowe;

2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów końcowych — wykaz uczniów kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy w tym roku uzyskali obowiązujące świadectwa końcowe;

d) państwowe szkoły średnie ogólno-kształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, w których odbywają się egzaminy dojrzałości (egzaminy dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych) dla eksternów:

- 1) najdalej do dnia 1 kwietnia — wykaz byłych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w latach ubiegłych w danej szkole świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);
- 2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów dojrzałości (egzaminów dyplomowych na nauczycieli szkół powszechnych) — wykaz tych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w tym roku świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);

e) prywatne nie mające prawa szkół państwowych szkoły średnie ogólno-kształcące i zakłady kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych, których uczniowie składają egzamin dojrzałości (egzamin dyplomowy na nauczycieli szkół powszechnych) przed państwową komisją egzaminacyjną:

- 1) najdalej do dnia 1 kwietnia wykaz byłych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w latach ubiegłych w danej szkole świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);
- 2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów dojrzałości (egzaminów dyplomowych na nauczycieli szkół powszechnych) — wykaz tych eksternów, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy uzyskali w tym roku świadectwa dojrzałości (świadectwa dyplomowe na nauczycieli szkół powszechnych);

f) inspektoraty szkolne w siedzibie komisji egzaminacyjnej dla czynnych, a nie kwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych:

- 1) najdalej do dnia 1 kwietnia wykaz tych nauczycieli, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy złożyli w latach ubiegłych obowiązujące egzaminy.
- 2) najdalej w 1 dzień po zakończeniu egzaminów — wykaz tych nauczycieli, kończących w bieżącym roku kalendarzowym lat 21, którzy złożyli w tymże roku wymagane egzaminy.

§ 226. Wykazy wymienione w § 225 powinny być sporządzone według wzoru Nr 18 na podstawie posiadanej przez zakłady naukowe (inspektorów szkolnych) ewidencji personalnej uczniów (słuchaczy, eksternistów, nauczycieli) i byłych uczniów (byłych słuchaczy, eksternistów, nauczycieli).

Wykazy powinny być przesłane do powiatowych komend uzupełnień właściwych dla powiatu, na któ-

rego obszarze znajduje się ostatnie stałe miejsce zamieszkania rodziców danego ucznia (słuchacza, eksternisty, nauczyciela), wykazane w aktach szkolnych.

W wypadku wyszczególnionym w § 225 pkt f) inspektor szkolny, przesyłając wykaz według wzoru Nr 18 podpisuje go w rubryce: „podpis dyrektora” i opatruje pieczęcią inspektoratu.

§ 227. Na podstawie danych o rodzaju wykształcenia, zawartych w wykazach szkół, powiatowi komendanci uzupełnień przystępują niezwłocznie do uzupełniania wpisów w rubryce „wykształcenie” głównych ksiąg ewidencyjnych.

§ 228. Jeżeli poborowy (ochotnik) nie jest objęty wykazami, nadesłanymi przez zakłady naukowe do powiatowej komendy uzupełnień, jednak ugodni przed komisją poborową lub w powiatowej komendzie uzupełnień świadectwami szkolnymi, nie budzącymi żadnych wątpliwości, że posiada wykształcenie, uprawniające do skróconej czynnej służby wojskowej, należy to wykształcenie przyjąć za ostatecznie stwierdzone.

§ 229. Osoby, które ukończyły szkołę średnią zagraniczną, mogą być przeznaczone do skróconej czynnej służby wojskowej, o ile przedstawią we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień orzeczenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o uznaniu ich świadectw szkół zagranicznych za równorzędne ze świadectwami średnich szkół krajowych. Jeżeli uznanie to będzie uzależnione od złożenia egzaminu uzupełniającego z kilku przedmiotów, osoby te obowiązane będą złożyć ten egzamin przed państwową komisją egzaminacyjną kuratorium okręgu szkolnego przed terminem wcielenia do szeregów i przedstawić we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień wraz z orzeczeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego świadectwo zagraniczne i świadectwo ze złożenia z pomyślnym wynikiem egzaminu uzupełniającego.

§ 230. Termin i sposób wcielania poborowych (ochotników) do szeregów dla odbycia skróconej czynnej służby wojskowej, oraz rodzaje służby wojskowej, w których poborowi (ochotnicy) mogą odbywać skróconą czynną służbę wojskową, ustala Minister Spraw Wojskowych.

§ 231. Z pośród osób, posiadających wykształcenie, uprawniające w myśl art. 49 do skróconej czynnej służby wojskowej, nie mogą być powołane do tej służby osoby wyszczególnione w art. 54, oraz osoby, karane za jedno z przestępstw, wymienionych w art. 97 — 108 i 112.

Do stwierdzenia tych okoliczności powołany jest właściwy powiatowy komendant uzupełnień.

§ 232. Osoby, powołane do skróconej czynnej służby wojskowej zostają pozbawione tego prawa w razie uchylenia się od wcielenia do szeregów

(art. 126 ustęp 2) lub w razie nieuzyskania warunków mianowania podporucznikiem rezerwy podczas odbywania skróconej czynnej służby wojskowej (art. 52).

Pozbawienie prawa do skróconej czynnej służby wojskowej za uchylenie się od wcielenia przeprowadza powiatowy komendant uzupełnień na podstawie prawomocnego wyroku sądowego, skazującego daną osobę z tego tytułu na jakąkolwiek karę.

§ 233. O utracie prawa do skróconej czynnej służby wojskowej z powodu nieuzyskania warunków mianowania podporucznikiem rezerwy decyduje Minister Spraw Wojskowych względnie organa przez niego do tego upoważnione.

O decyzji tej ma być powiadomiony właściwy powiatowy komendant uzupełnień w trybie ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 55 i 56.

§ 234. Na zasadzie art. 55 podlegają przy poborze bez poddawania przeglądowi lekarskiemu zaliczeniu do pospolitego ruszenia bez broni następujące osoby:

a) duchowni wyznania katolickiego wszystkich obrządków posiadający święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby, uczniowie seminarjów duchownych, nowicjusze zakonów i zgromadzeń tego wyznania;

b) duchowni kościołów i związków religijnych ewangelickich, a mianowicie: kościoła ewangelicko-augsburskiego, kościoła ewangelicko-reformowanego, ewangelickiego kościoła augsburskiego i helweckiego wyznania, kościoła ewangelicko-unijnego, starołuterskiego, tudzież innych ewangelickich związków religijnych, uznanych przez Państwo Polskie, t. j. wikariusze, prefekci, diakoni, pastory, superintendenci, senjorzy oraz inne osoby, posiadające charakter osób duchownych w myśl uznanych przez Państwo statutów i przepisów kościelnych wymienionych powyżej związków;

c) duchowni prawosławni, posiadający wyższe święcenia, t. j. biskupi, przebiterzy i diakoni, tudzież zakonnicy, którzy złożyli uroczyste śluby zakonne;

d) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania marjawickiego;

e) duchowni wyznania możeszowego, uznani przez Państwo Polskie (rabini i podrabini, t. j. pomocnicy rabinów);

f) uznani przez Państwo Polskie duchowni wyznania mahometkańskiego i karaimskiego;

g) uznani przez Państwo Polskie duchowni wschodniego kościoła staroobrzędowego, nieposiadającego hierarchii duchownej.

§ 235. Celem zaliczenia do pospolitego ruszenia bez broni w myśl art. 55 zainteresowane osoby powinny w dniu stawienia się przed komisją poborową złożyć następujące dowody:

ad § 234 pkt a): zaświadczenia wydane przez konsystorze djecezejalne, kurje biskupie lub biskupów oraz przełożonych zakonów i seminarjów duchownych;

ad § 234 pkt b): zaświadczenia wydane przez konsystorze ewangelicko-augsburski, ewangelicko-reformowany, ewangelicko-unijny, tudzież superintendenturę ewangelickiego kościoła augsburskiego i helweckiego wyznania oraz superintendenta kościoła starołuterskiego, lub przez właściwe władze państwowe i państwowe instytucje naukowe, t. j. przez urzędy wojewódzkie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz dziekanat odpowiedniego wydziału teologicznego Uniwersytetu Warszawskiego;

ad § 234 pkt c) i d): zaświadczenia, wydane przez urzędy wojewódzkie, a w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu;

ad § 234 pkt e): dokumenty, zawierające zatwierdzenie na stanowisku rabina i podrabina, wystawione przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w myśl art. 43 i 54 przepisów o organizacji gmin wyznaniowych żydowskich z dnia 14 października 1927 r., w brzmieniu rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 5 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 52 poz. 500);

ad § 234 pkt f) i g): zaświadczenia wydane przez urzędy wojewódzkie, a w m. st. Warszawie — przez Komisarza Rządu.

§ 236. Wzory zaświadczeń dla osób, wyszczególnionych w § 234 pkt a), b), c), d), f), g), ze wskazaniem władz, wydających zaświadczenia, zawiera załącznik Nr 3 do niniejszego rozporządzenia.

§ 237. Osoby, zakwalifikowane przy poborze do kategorii A, B, C lub D (nie wyłączając zaliczonych do ponadkontyngentowych) mogą ubiegać się o ulgę z art. 55 po stawieniu się przed komisją poborową, jeżeli powód niewniesienia próśby o tę ulgę w dniu poboru należycie usprawiedliwią.

W tych wypadkach podanie o przyznanie ulgi wraz z wymaganymi dowodami powinno być wniesione do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, a zagranicą do urzędu konsularnego, które to władze decydują o przyznaniu lub odmowie ulgi.

W razie przyznania takiej ulgi, orzeczenia komisji poborowej kwalifikujące dane osoby do kat. A, B, C lub D nie podlegają unieważnieniu. Mają one moc obowiązującą na wypadek wystąpienia danej osoby ze stanu duchownego lub powołania jej do służby wojskowej na podstawie art. 55.

W razie opuszczenia stanu duchownego przez osobę zakwalifikowaną do kat. B, jest ona obowiązana stanąć ponownie przed komisją poborową na ogólnych zasadach, celem definitywnego ustalenia jej zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Powiatowa władza administracji ogólnej (urząd konsularny) powinna w razie przyznania ulgi z art. 55 po poborze zawiadomić właściwą powiatową ko-

mendę uzupełnień, która wyda takiej osobie obowiązujący dokument wojskowy.

Jeżeli osoba, której po poborze przyznano ulgę z art. 55, odbywa czynną służbę wojskową, powiatowa komenda uzupełnień zawiadamia o tem właściwego dowódcę formacji, celem niezwłocznego zwolnienia jej z tej służby, dołączając do zawiadomienia dokument wojskowy.

§ 238. Osoby, które w chwili wstąpienia do stanu duchownego (art. 55) należą do rezerwy lub pospolitego ruszenia, są na czas pozostawania w stanie duchownym wolne od służby wojskowej, przewidzianej dla rezerwy i pospolitego ruszenia. Powołanie ich do służby może nastąpić jedynie na zasadach, wymienionych w art. 55 ustęp 2 i 3.

O wstąpieniu do stanu duchownego powinny takie osoby zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu jeden z dokumentów wymienionych w § 235.

§ 239. O opuszczeniu stanu duchownego przez osoby wymienione w art. 55 przed 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, powinny ich właściwe przełożone władze duchowne, a co do osób wyznania mojżeszowego i wszystkich innych wyznań niechrześcijańskich, uznanych przez Państwo Polskie, właściwe gminy wyznaniowe, niezwłocznie zawiadomić tę powiatową władzę administracji ogólnej, na której obszarze wspomniana osoba przed wystąpieniem ze stanu duchownego miała stałe miejsce zamieszkania, a w Warszawie — Komisarza Rządu. W zawiadomieniu należy podać imię i nazwisko danej osoby, jej rok urodzenia, komisję poborową, przed którą dana osoba stawiała do poboru z dołączeniem odpisu dokumentu poborowego względnie wojskowego i podaniem jej nowego adresu.

Osoby te powinny być przedstawione komisji poborowej celem ustalenia ich zdolności fizycznej do służby wojskowej w myśl jednego z punktów A, C, D lub E art. 38, o ile nie zachodzi wypadek wymieniony w § 237.

Osoby, uznane przez komisję poborową za zdolne do czynnej służby wojskowej (kat. A) odbędą, o ile nie ukończyły jeszcze 38 lat życia, czynną służbę wojskową jako szeregowi. Jeżeli osoby te ukończyły 38 lat życia, mają one być zaliczone do pospolitego ruszenia z bronią.

Duchowni, którzy wystąpili ze stanu duchownego po dniu 31 grudnia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 50 lat życia, nie podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

§ 240. Postanowienia § 239 nie odnoszą się do tych byłych duchownych, którzy w chwili wstąpienia do stanu duchownego należeli do rezerwy i pospolitego ruszenia. Osoby te po wystąpieniu ze stanu duchownego są obowiązane nadal do służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu w stopniu wojskowym, posiadanym przed wstąpieniem do stanu duchownego, zależnie od zdolności fizycznej do służby wojskowej, stwierdzonej w dokumentach wojskowych, jako też od wieku (art. 4 pkt 2 i 3).

§ 241. Badanie fizycznej zdolności do służby wojskowej osób podpadających pod ustęp 2 i 3 art. 55, które mają być powołane do służby wojskowej, przeprowadzają komisje poborowe na ogólnych zasadach.

Do art. 57 — 65.

§ 242. Uprawnionymi do wnoszenia podań o odroczenie służby wojskowej są:

- a) poborowi,
- b) ojciec, matka (także nieślubna), dziadkowie i babki oraz rodzeni, przyrodni, ślubni lub nieślubni bracia i siostry,
- c) ustawowi zastępcy osób wymienionych w punktach a) i b).

§ 243. Termin 14-dniowy dla wnoszenia próśb o odroczenie służby wojskowej (art. 64) obowiązuje tych poborowych, u których warunki, uzasadniające prawo do odroczenia istnieją w dniu uznania ich za zdolnych do czynnej służby wojskowej.

Jeżeli warunki te powstaną po tym dniu, prośba o odroczenie powinna być wniesiona do 4 tygodni od chwili uzyskania wiadomości o powstaniu tych okoliczności.

Podania o przedłużenie odroczenia służby wojskowej, uzyskanego na podstawie art. 57 punkt 1) lub 2), należy wносить najdalej do dnia 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy się poprzednio udzielone odroczenie.

§ 244. Uczniowie szkół średnich, zakwalifikowani podczas poboru głównego do kategorii A przed zakończeniem bieżącego roku szkolnego, którzy z ukończeniem roku szkolnego przechodzą do ostatniej klasy szkoły i uzyskują warunki do odroczenia z art. 61 pkt 1, mogą wnieść podanie o odroczenie służby wojskowej do 4 tygodni od chwili uzyskania świadectwa szkolnego.

Uczniowie ostatniej klasy szkół średnich (równorzędnych), zakwalifikowani do kategorii A podczas poboru głównego, lecz przed zakończeniem bieżącego roku szkolnego, nie mogą uzyskać odroczenia służby wojskowej z art. 61 pkt 1. O odroczenie takie mogą się ubiegać jedynie ci z pośród nich, którzy nie zostali dopuszczeni do egzaminu dojrzałości (końcowego) lub egzaminu tego nie zdali, a władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy (kursu) względnie ponowne przystąpienie do tych egzaminów. Osoby te powinny podanie wnieść do 4-ch tygodni licząc od daty otrzymania decyzji właściwej władzy szkolnej.

§ 245. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej jako jedynemu żywicielowi rodziny (art. 57 pkt a) powinny być dołączone następujące dokumenty:

- a) wyciąg familijny na podstawie ksiąg ludności stałej względnie ksiąg metrykalnych lub rejestrów urzędu stanu cywilnego. W wyciągu tym powinni

być umieszczeni wszyscy członkowie rodziny bez względu na to, czy mieszkają razem czy też oddzielnie.

Jeżeli wyciągu takiego z jakiegokolwiek przyczyny nie można dołączyć należy podanie uzupełnić zaświadczeniem urzędu gminnego (magistratu, urzędu meldunkowego lub innej instytucji prowadzącej ewidencję ludności na obszarze danej gminy), o ilości członków danej rodziny, z wymienieniem każdej poszczególnej osoby, oraz ich metryką urodzenia;

b) zaświadczenie urzędu gminnego (magistratu) o stanie majątkowym, dochodach i zarobkach proszącego i jego rodziny. Zaświadczenie to powinno dokładnie wykazywać stan majątkowy z wyszczególnieniem posiadanych nieruchomości oraz wartości i dochodu z posiadanego majątku.

W zaświadczeniu musi być wykazane, czy zainteresowane osoby nie otrzymują jakichkolwiek wsparć lub zapomóg rządowych względnie prywatnych.

§ 246. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej z tytułu odziedziczonego gospodarstwa rolnego należy dołączyć:

a) dowód sposobu nabycia gospodarstwa rolnego, określonego w ustępie 1 art. 59;

b) dowody, stwierdzające wielkość gospodarstwa w hektarach oraz jego rodzaj (ogrody, grunty orne, łąki, pastwiska);

c) poświadczenie właściwego urzędu gminnego, że poborowy zajmuje się sam prowadzeniem gospodarstwa oraz że dochód z gospodarstwa wystarcza na wyżywienie jednej rodziny, złożonej z 5-ciu osób i nie przekracza trzykrotnie takiego dochodu;

d) wyciągi z arkuszy katastralnych, stwierdzające wysokość czystego dochodu katastralnego względnie zaświadczenia władz skarbowych, stwierdzające wysokość podatku gruntowego (§ 269).

§ 247. Do podania o odroczenie czynnej służby wojskowej z tytułu odbywania studiów teoretycznych lub praktycznych dołączyć należy zaświadczenie zakładu naukowego, do którego poborowy w danym roku szkolnym uczęszcza, zawierające nazwę szkoły (zakładu naukowego), rok względnie kurs nauki w chwili wydania zaświadczenia oraz okres czasu, potrzebny do zupełnego ukończenia nauki (studiów) w normalnych warunkach.

Uczniowie szkół średnich (równorzędnych) ubiegający się o odroczenie z art. 61 pkt 1 na tej zasadzie, że władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy względnie na ponowne przystąpienie do egzaminu dojrzałości (końcowego), powinni do podania o odroczenie dołączyć pisemną decyzję władzy szkolnej w oryginale lub uwierzytelnionym odpisie.

Uczniowie, terminujący w rzemiośle u majstrów lub w przedsiębiorstwach fabrycznych, albo odbywający naukę w handlu na podstawie zawartych pisemnych umów o naukę, powinni dołączyć do podania o odroczenie zaświadczenie o odbywaniu nauki rzemiosła względnie nauki handlu, wydane przez zarząd

właściwego cechu rzemieślniczego względnie korporacji przemysłowej, o ile przemysłowiec udzielający nauki jest członkiem cechu względnie korporacji. W przeciwnym razie zaświadczenie takie wydają w wypadkach nauki rzemieślniczej — zarząd izby rzemieślniczej, zaś w wypadku nauki w handlu — zarząd izby przemysłowo-handlowej. Zaświadczenia takie mają być potwierdzane:

a) u terminujących w rzemiośle — przez instruktora korporacji przemysłowych względnie przez wydział przemysłowy danego województwa;

b) u odbywających naukę w handlu — przez właściwą władzę przemysłową.

W braku cechów rzemieślniczych względnie korporacji przemysłowych, lub o ile izba rzemieślnicza względnie izba przemysłowo-handlowa nie działałaby na danym terenie, zaświadczenia takie powinien wydać instruktor korporacji przemysłowych względnie właściwa władza przemysłowa.

Zaświadczenia tego rodzaju wydaje władza przemysłowa I instancji, a potwierdza właściwa władza przemysłowa wojewódzka.

§ 248. Jeżeli poborowemu przysługuje prawo do odroczenia czynnej służby wojskowej z 2-ich tytułów jednocześnie, wówczas w podaniu wymienić należy w sposób wyraźny, o jakie odroczenie proszący się ubiega.

§ 249. Jeżeli powiatowa władza administracji ogólnej przy rozpatrywaniu podań o odroczenie czynnej służby wojskowej uzna, że dołączone dokumenty są niedostateczne do wydania decyzji, lub gdy dostarczone dokumenty budzą wątpliwość co do ich wiarygodności, powiatowa władza administracji ogólnej przeprowadza dodatkowo potrzebne dochodzenia.

§ 250. Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej dla jedyne go żywiciela rodziny (art. 57 pkt 1) i właściciela odziedziczonego gospodarstwa rolnego (art. 57 pkt 2) udziela się tylko na przeciąg jednego roku w sposób następujący:

a) poborowym, którzy proszą o odroczenie w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 21 lat życia względnie do rozpoczęcia poboru głównego w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 22 lat życia — do 1 października tego roku, w którym kończą 22 lat życia,

b) poborowym, którzy proszą o odroczenia w okresie od rozpoczęcia poboru głównego do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia, — do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia.

§ 251. Osobom, które posiadają warunki do odroczenia z art. 57 pkt 1 i 2 w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lat życia, tudzież osobom, posiadającym te warunki, które z uzasadnionych przyczyn stawiły się do poboru po wyjściu z wieku poborowego, odroczenie z art. 57 pkt 1 i 2 nie może być udzielone. Korzystają one natomiast

z ulgi 5-cio miesięcznej służby wojskowej, przewidzianej w art. 60 ustęp 2.

Ulga ta może być udzielona również poborowym, zaliczonym do ponadkontyngentowych, jeżeli warunki do odroczenia z art. 57 pkt 1 lub 2 ustawy powstały po wyjściu danych osób z wieku poborowego i podania zostały wniesione we właściwym terminie, wskazanym w art. 64 ustawy.

Ulga z art. 60 ustęp 2 ma być przyznawana przez powiatową władzę administracji ogólnej na podstawie podania i tych samych dowodów, jakie są wymagane od poborowych przy ubieganiu się o odroczenie służby wojskowej z art. 57 pkt 1 i 2.

§ 252. Odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej poborowym, odbywającym nauki teoretyczne i praktyczne (art. 61) należy udzielać na następujące okresy czasu:

a) poborowym, wyszczególnionym w art. 61 pkt 1 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia;

b) poborowym, wymienionym w art. 61 pkt 2 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia;

c) poborowym, wymienionym w art. 61 pkt 3 — do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia;

d) poborowym, wymienionym w art. 61 pkt 4 — do 1 października tego roku kalendarzowego, w którym kończą 22 lat życia.

§ 253. Odroczenia, przewidziane w art. 61 pkt 2 i 3 mogą być udzielane jednorazowo, t. j. zgóry, na okres czasu, przewidziany w § 252 pkt b) lub c), jednak tylko w granicach, potrzebnych dla ukończenia studjów.

§ 254. Poborowi korzystający z odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 57 pkt 3 (art. 61) mogą w okresie wieku poborowego ubiegać się o odroczenie służby wojskowej na podstawie art. 57 pkt 1 i 2 względnie o ulgę w myśl art. 60 ustęp 2 tylko w razie powstania okoliczności, uzasadniających prawo do takiego odroczenia (ulgi), jeżeli wniosą podanie o odroczenie (ulgę) w terminie, określonym w art. 64 ustęp 1 zdanie drugie.

Poborowi, korzystający z odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 61 pkt 2 lub 3 względnie z przedłużenia odroczenia na podstawie art. 62, a którzy stawali do poboru w okresie wieku poborowego, nie mogą po wyjściu z tego wieku uzyskać ulgi z art. 60 ustęp 2.

§ 255. Poborowym, wymienionym w art. 61 pkt 2, którzy do terminu wskazanego w § 252 pkt b) nie ukończyli studjów, a udowodnią:

1) że są zwyczajnymi słuchaczami politechniki (w kraju lub zagranicą) na wydziałach: mechanicznym, elektrotechnicznym, mierniczym, chemicznym, inżynierji lądowej, inżynierji wodnej, — względnie

2) że są zwyczajnymi słuchaczami wydziałów medycyny lub weterynarii uniwersytetów krajowych — względnie

3) że zgłaszali się przed wstąpieniem do wyższego zakładu naukowego ochotniczo do wojska, lecz nie zostali przyjęci z powodu braku warunków fizycznych —

można na podstawie art. 62 zależnie od okresu czasu, potrzebnego do ukończenia studjów, przedłużyć odroczenie służby wojskowej z art. 61 pkt 2 (§ 252 pkt b), jednak najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Przedłużenie odroczeń służby wojskowej w myśl art. 62 może być udzielone dopiero po upływie okresu czasu, przewidzianego w § 252 pkt b).

§ 256. Przedłużenie odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 62 (§ 255) nie może być udzielone poborowym, którzy zmienili rodzaj studjów, dla których poprzednio uzyskiwali odroczenia w myśl art. 61 pkt 2, nawet w tym wypadku, gdyby nowo rozpoczęte studia odpowiadały wymienionym w § 255 pkt 1 i 2.

§ 257. Prośby o przedłużenie odroczeń w myśl art. 62 (§ 255) powinny być wniesione do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej najdalej w terminie do dnia 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończy się poprzednio udzielone odroczenie.

Poborowym, którzy z usprawiedliwionych przyczyn stanęli do poboru, w tym roku kalendarzowym, w którym kończą 23 lub 24 lata życia i posiadają warunki do odroczeń z art. 61 pkt 2, mogą być udzielone odroczenia służby wojskowej na podstawie art. 62 do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia, jeżeli odpowiadają warunkom, wskazanym w § 255 pkt 1, 2 i 3.

§ 258. Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustalić inne terminy końcowe dla odroczeń służby wojskowej, niż to przewidują §§ 250, 252, 255 i 257.

§ 259. Udzielone odroczenie gaśnie samo przez się przed upływem okresu, oznaczonego w art. 61 względnie 62 z chwilą ukończenia przez poborowego nauki lub opuszczenia zakładu naukowego, o czym dana osoba musi w ciągu 8 dni zawiadomić tę powiatową władzę administracji ogólnej, która jej odroczenia udzieliła.

§ 260. Odroczenia służby wojskowej nie mogą być udzielane poborowym, którym udowodniono przestępstwo, przewidziane w art. 97 — 108 i w art. 112, względnie przeciwko którym wdrożono dochodzenie w celu udowodnienia jednego z tych przestępstw. Rozstrzygnięcie podania poborowego o odroczenie, przeciwko któremu wdrożono takie dochodzenie, może nastąpić dopiero z chwilą jego umorzenia lub po uprawomocnieniu się wyroku uwalniającego.

§ 261. Z pośród wniesionych podań o odroczenie służby wojskowej powinny być natychmiast po wniesieniu indywidualnie załatwione podania o odroczenie z tytułu studjów, wymienionych w art. 61 pkt 2 lub 3. O każdym udzielonem odroczeniu z art. 61 pkt 2 lub 3 należy natychmiast po powzięciu decyzji zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień.

O odroczeniach z art. 57 pkt 1 i 2 oraz 61 pkt 1 i 4, tudzież o ulgach z art. 60 ustęp 2, udzielonych osobom, które stanęły do poboru głównego, powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są zawiadomić powiatową komendę uzupełnień ogólnym imiennym wykazem, najdalej w przeciągu 2-ch miesięcy od chwili zakończenia poboru głównego. O udzieleniu odroczenia lub ulgi po tym terminie, powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są zawiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień każdorazowo bezzwłocznie po powzięciu decyzji, przyznającej odroczenie lub ulgę.

Zarówno indywidualne zawiadomienia o udzielonych odroczeniach, jak też ogólne imienne wykazy udzielonych odroczeń powinny zawierać dane, wyszczególnione we wzorze Nr 19.

§ 262. Pod pojęciem „syna” z art. 58 należy rozumieć również synów legitymowanych przez następne małżeństwo lub przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis), jak niemniej synów przysposobionych (adoptowanych).

§ 263. Niezdolność do pracy zawodowej, o której mowa w art. 58, może być spowodowana wiekiem, ułomnością fizyczną lub umysłową.

Osoby, wymienione w art. 58 pkt 2, które odbywają czynną służbę wojskową lub naukę szkolną, mają być traktowane przy rozpatrywaniu podań o odroczenie służby wojskowej za niezdolne do pracy zawodowej.

§ 264. Niezdolność do pracy mężczyzn — członków rodziny poborowego, z wyjątkiem tych, którzy z mocy samej ustawy powinni być uważani za niezdolnych do pracy zawodowej oraz wymienionych w § 263 ustęp 2, stwierdza komisja poborowa, zaś niezdolność kobiet — powiatowa władza administracji ogólnej przez lekarza powiatowego (rządowego).

Stan niezdolności do pracy należy określać procentowo, biorąc pod uwagę rodzaj pracy zawodowej badanej osoby.

W razie obłożnej choroby członka rodziny poborowego, grożącej utratą życia na wypadek odbycia jakiegokolwiek podróży, badanie zdolności jego do pracy zawodowej może przeprowadzić na zarządzenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej najbliższy lekarz rządowy po stwierdzeniu w jego obecności tożsamości chorej osoby przez organ samorządowy.

W tych wypadkach fakt obłożnej choroby członka rodziny musi być uprzednio stwierdzony w drodze dochodzeń administracyjnych.

§ 265. Osoby, u których stwierdzono mniej niż 35% utraty zdolności do pracy, uważa się za zdolne

do pracy zawodowej, osoby zaś, które zdolność tę utraciły ponad 55%, należy uważać za zupełnie niezdolne do pracy zawodowej.

W wypadku określenia niezdolności w granicach od 35 do 55% rozstrzyga władza udzielająca odroczenia, czy ze względu na zachodzące warunki należy daną osobę uważać za zdolną lub niezdolną do pracy.

§ 266. Stwierdzona niezdolność do pracy członków rodziny poborowego może być trwała lub czasowa. W orzeczeniu, określającym stan niezdolności do pracy badanej osoby należy każdorazowo zaznaczyć, do której z tych dwóch kategorii zalicza się dany wypadek, przyczem w odniesieniu do czasowej niezdolności należy, o ile możliwości, określić przypuszczalny czas jej trwania. Osoby, u których stwierdzono trwałą niezdolność do pracy zawodowej, nie podlegają przy ponownem ubieganiu się poborowego o odroczenie służby wojskowej powtórному badaniu pod względem niezdolności do pracy zawodowej.

§ 267. Siostry poborowych po 18-tym roku życia mogą być brane pod uwagę jako członkowie rodziny wspierający lub zarobkujący tylko w tym wypadku, o ile zostanie stwierdzone przez powiatowe władze administracji ogólnej, że mogą one zastąpić poborowych w charakterze jedyne go żywiciela rodziny i w tych tylko wypadkach należy je poddać badaniu co do ich zdolności do pracy zawodowej.

Bracia poborowych, którzy wyemigrowali i przebywają stale zagranicą, względnie zamieszkują oddzielnie od rodziny, której utrzymanie zależne jest od pracy poborowego, a nie posiadają majątku ani też dochodu, by mogli dostatecznie pomagać w utrzymaniu tej rodziny, nie mogą być brani pod uwagę przy ocenie warunków, na podstawie których poborowy ubiega się o odroczenie jako jedyny żywiciel.

§ 268. Ponowne badanie niezdolności do pracy zawodowej członków rodziny poborowego może nastąpić tylko na zarządzenie kierownika wojewódzkiej władzy administracji ogólnej w razie wniesienia przez osoby wymienione w § 242 odwołania od orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej, odmawiającego udzielenia odroczenia z art. 57 pkt 1 z powodu uznania tych członków przez komisję poborową za zdolnych do pracy zawodowej.

W tych wypadkach badanie stopnia niezdolności do pracy zawodowej mężczyzn — członków rodziny poborowego przeprowadza komisja rozpoznawcza.

Ponowne badanie kobiety — członka rodziny poborowego zarządza kierownik wojewódzkiej władzy administracji ogólnej tylko wtedy, gdy orzeczenie lekarza powiatowego wydaje się niejasne lub nieuzasadnione ze stanowiska wiedzy lekarskiej.

Badanie to przeprowadza na zarządzenie kierownika wojewódzkiej władzy administracji ogólnej:

a) delegowany przez wydział zdrowia wojewódzkiej władzy administracji ogólnej lekarz rządowy lub

b) cywilny szpital publiczny komisyjnie przy współudziale lekarza rządowego, delegowanego przez wojewódzki wydział zdrowia.

§ 269. Odroczenie terminu czynnej służby wojskowej z tytułu odziedziczenia w linii zstępnej gospodarstwa rolnego może być udzielone właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych, których obszar użytków rolnych (ogrody, grunty orne, łąki i pastwiska) nie przekracza 24 ha:

a) na obszarze województw: pomorskiego i poznańskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — jeżeli podlegający podatkowi gruntowemu czysty dochód katastralny z tego gospodarstwa wynosi od 35 do 105 złotych rocznie;

b) na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz części cieszyńskiej województwa śląskiego — jeżeli podlegający podatkowi gruntowemu czysty dochód katastralny z tego gospodarstwa wynosi od 25 do 75 złotych rocznie.

c) na obszarze województw: kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego oraz powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, łomżyńskiego, ostrowskiego, ostrołęckiego, szczuczyńskiego, suwalskiego i wysokomazowieckiego województwa białostockiego — jeżeli według obowiązujących obecnie przepisów podatek gruntowy z tego gospodarstwa wynosi od 10 do 30 złotych rocznie;

d) na obszarze województw: nowogrodzkiego, poleskiego, wołyńskiego i wileńskiego oraz powiatów: białostockiego, bielskiego, grodzieńskiego, sokólskiego, wołkowyskiego województwa białostockiego — jeżeli według obowiązujących obecnie przepisów podatek gruntowy z tego gospodarstwa wynosi od 8 do 24 złotych rocznie.

§ 270. Właścicielom odziedziczonych gospodarstw rolnych, z których czysty dochód katastralny lub podatek gruntowy będzie mniejszy od minimalnych norm, wskazanych w § 269 pkt a), b), c), d) — może być udzielone odroczenie terminu odbycia czynnej służby wojskowej, o ile obszar użytków rolnych w odziedziczonych przez nich gospodarstwach (ogrody, grunty orne, łąki i pastwiska) wynosi przynajmniej 8 ha.

Wskazane powyżej kwoty dochodu lub podatku powinny być udowodnione wyciągami z arkuszy katastralnych względnie zaświadczeniami władz skarbowych.

§ 271. Za gospodarstwo rolne odziedziczone uważać należy to, które poborowy obejmuje w posiadanie po śmierci spadkodawcy tytułem dziedzictwa ustawowego, testamentowego, zapisu lub darowizny na wypadek śmierci.

Przez linię zstępną należy rozumieć dzieci ślubne, nieslubne, legitymowane przez następne małżeństwo względnie legitymowane przez decyzję właściwej władzy (per rescriptum principis) oraz przysposobieńców wraz z ich potomstwem.

§ 272. Władzami właściwymi do rozstrzygania podań o odroczenia czynnej służby wojskowej są powiatowe władze administracji ogólnej, w których

listach poborowych wpisana jest osoba, ubiegająca się o odroczenie.

§ 273. Jeżeli miejsce stałego zamieszkania lub pobytu poborowego starającego się o odroczenie służby wojskowej albo członków jego rodziny jest położone na obszarze innej powiatowej władzy administracji ogólnej, aniżeli tej, w której listach poborowych jest on wpisany, może władza wskazana w § 272 odnieść się w drodze delegacji do powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla miejsca stałego zamieszkania względnie pobytu poborowego lub członków jego rodziny o przeprowadzenie wywiadu w sprawie stosunków rodzinnych i majątkowych danych osób, jak również o stwierdzenie zdolności do pracy zawodowej członków rodziny poborowego.

§ 274. O przyznaniu lub odmowie poborowemu odroczenia z jednego z tytułów, przewidzianych w art. 57 względnie ulgi z art. 60 ustęp 2, właściwa powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia poborowego pisemnym orzeczeniem. Pisemne orzeczenie powinno być stronie zainteresowanej przesłane najdalej w ciągu 2-ch tygodni od powzięcia decyzji.

Jeżeli poborowemu przyznane zostało odroczenie z art. 57 pkt. 1 lub 2 względnie ulga z art. 60 ustęp 2 w czasie pełnienia czynnej służby wojskowej, powiatowa władza administracji ogólnej przesyła pisemne zawiadomienie o udzieleniu odroczenia za pośrednictwem powiatowej komendy uzupełnień do właściwej formacji, celem doręczenia szeregowemu.

Zwolnienie takiego szeregowego z czynnej służby wojskowej powinno nastąpić najdalej w ciągu 3-ch dni po otrzymaniu przez formację wojskową zawiadomienia o udzielonym odroczeniu lub po upływie 5-ciu miesięcy od chwili wcielenia w razie udzielenia ulgi z art. 60 ustęp 2, — jeżeli w tym czasie nie przebywa w areszcie lub w szpitalu. W tych wypadkach zwolnienie ma nastąpić z dniem zwolnienia z aresztu lub szpitala.

Dowódca formacji wojskowej odsyła zwolnionego szeregowego do miejsca zamieszkania, zawiadamiając o tem właściwą powiatową komendę uzupełnień przy zwrocie jego dokumentów ewidencyjnych. Powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia o dokonaniu zwolnienia szeregowego właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

Przejazd szeregowego z formacji wojskowej do miejsca zamieszkania odbywa się na zasadzie ogólnych przepisów o przejazdach kolejami pojedynczych osób wojskowych.

Czas odbytej czynnej służby wojskowej zalicza się takim szeregowym na poczet ustawowego okresu czynnej służby wojskowej.

§ 275. Powiatowe władze administracji ogólnej mają prowadzić ewidencję osób, którym udzielono odroczenia czynnej służby wojskowej względnie ulgi z art. 60 ustęp 2 na wykazach według wzoru Nr 19.

Wykazy te mają być prowadzone iменные według roczników, a w obrębie każdego rocznika według kolejności przyznanych odroczeń (ulgi).

§ 276. Od odmownej decyzji w sprawie przyznania odroczenia służby wojskowej z art. 57 pkt 1, 2 i 3 względnie ulgi z art. 60 ustęp 2 przysługuje poborowemu prawo odwołania się na zasadach, ustalonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym z dnia 28 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 341).

§ 277. Odwołanie się od orzeczenia komisji poborowej względnie powiatowej władzy administracji ogólnej, dotyczącego stopnia niezdolności do pracy zawodowej członka rodziny poborowego, może nastąpić tylko w związku z odwołaniem się od orzeczenia odmawiającego przyznania odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej z art. 57 pkt 1. Do art. 66.

§ 278. Z chwilą wcielenia do szeregów celem odbycia czynnej służby wojskowej poborowego, który jest pracownikiem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa, umowa o pracę ulega rozwiązaniu.

Nie dotyczy to pracowników, powołanych do odbycia 5-cio miesięcznej czynnej służby wojskowej, przewidzianej w art. 60 ustęp 2, o ile stosunek pracy w chwili powołania pracownika do czynnej służby wojskowej trwał nieprzerwanie rok w danym przedsiębiorstwie.

Pracodawca nie może wypowiedzieć ani rozwiązać umowy o pracę zarówno z powodu powołania pracownika do 5-cio miesięcznej służby wojskowej, jako też podczas jej trwania.

Wszelkie umowy, zawierające zrzeczenie się przez pracownika uprawnień przysługujących mu na zasadzie niniejszego paragrafu są nieważne.

R o z d z i a ł VI.

Powszechny obowiązek wojskowy zagranicą.

Do art. 18, 22, 32, ustęp ostatni i 65 ustęp ostatni.

§ 279. Pod względem sposobu wykonania powszechnego obowiązku wojskowego zagranicą rozróżnia się trzy kategorie obywateli polskich:

- a) przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska,
- b) przebywających w krajach europejskich,
- c) przebywających w krajach poza Europą

Obywatele polscy, mający miejsce stałego zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, jako też ci obywatele polscy, którzy przebywając na obszarze wolnego miasta Gdańska nie mają miejsca stałego zamieszkania w kraju, lub których miejsce stałego zamieszkania w kraju nie jest znane, zgłaszają się do rejestrów i spisów poborowych u komisarza generalnego Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk. Obowiązek stawienia się do poboru powinny te osoby spełnić przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

§ 280. Obywatele polscy, przebywający na obszarze wolnego miasta Gdańska, którzy mają miejsce stałego zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych u władz, właściwych dla miejsca stałego zamieszkania. Obowiązek stawienia się do poboru mają osoby te wykonać przed właściwą dla nich komisją poborową. W uzasadnionych wypadkach osoby te mogą stanąć do poboru w drodze delegacji przed komisją poborową, właściwą dla powiatu starogardzkiego.

§ 281. Obywatele polscy, przebywający stale zagranicą w krajach europejskich obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych we właściwym urzędzie konsularnym. Obowiązek stawienia się do poboru mają osoby te spełnić przed właściwą konsularną komisją poborową, o ile pobór zagranicą został zarządzony, w przeciwnym razie osoby te korzystają z przesunięcia terminu stawienia się do poboru aż do odwołania. W razie przyjazdu ich na obszar wolnego miasta Gdańska lub Rzeczypospolitej Polskiej na czas dłuższy niż 6 miesięcy powinni stawić się po upływie tego czasu do poboru na ogólnych zasadach.

§ 282. Obywatele polscy, przebywający stale zagranicą w krajach poza Europą, obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych we właściwym urzędzie konsularnym.

Osoby te w czasie przebywania w krajach poza Europą nie podlegają obowiązkowi stawienia się do poboru.

W razie przyjazdu tych osób na czas dłuższy niż 6 miesięcy do krajów europejskich, na obszar wolnego miasta Gdańska lub na obszar Państwa Polskiego dotyczą ich po upływie tego czasu pod względem obowiązku stawienia się do poboru te same przepisy, jakie obowiązują obywateli przebywających zagranicą w krajach europejskich (§ 281).

§ 283. Obywatele polscy, przebywający czasowo zagranicą, obowiązani są zgłosić się do rejestrów i spisów poborowych u władz, właściwych dla ich stałego miejsca zamieszkania w kraju. Obowiązek stawienia się do poboru powinny osoby te spełnić przed właściwą dla nich komisją poborową w kraju.

§ 284. Zwołanie konsularnej komisji poborowej może nastąpić:

a) w razie dobrowolnego zgłoszenia się obywateli przebywających stale zagranicą celem uregulowania swego stosunku do służby wojskowej;

b) w razie zarządzenia poboru zagranicą.

Każdorazowe zwołanie konsularnej komisji poborowej w wypadku wyszczególnionym w pkt a) może nastąpić jedynie na podstawie upoważnienia, wydanego przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Zarządzenie poboru zagranicą należy do Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

Przygotowanie i przeprowadzenie poboru na podstawie dobrowolnych zgłoszeń, jako też w wypadku zarządzenia poboru obowiązkowego unormują każdorazowo zarządzenia Ministra Spraw Zagranicznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 285. Konsularne komisje poborowe mogą być zwołane przez urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej tylko w krajach europejskich.

§ 286. W skład konsularnej komisji poborowej wchodzi:

a) kierownik urzędu konsularnego względnie jego zastępca — jako przewodniczący;

b) attaché wojskowy poselstwa względnie jego zastępca lub urzędnik konsularny, o ile możliwości posiadający stopień oficera rezerwy;

c) lekarz, powołany przez urząd konsularny, o ile możliwości obywatel polski.

Do każdej konsularnej komisji poborowej powinien być przydzielony jeden urzędnik konsularny w charakterze referenta.

§ 287. Do zakresu działania konsularnej komisji poborowej należy:

a) orzekanie o fizycznej zdolności do służby wojskowej osób stojących przed komisją, w myśl art. 38 pkt A — E;

b) orzekanie o przyznaniu lub odmowie prawa do odroczeń służby wojskowej, przewidzianych w art. 61, tudzież do ulg, przewidzianych w art. 55.

§ 288. Konsularne komisje poborowe urzędują zasadniczo w lokalu urzędu konsularnego.

Przeprowadzenie wszelkich czynności przygotowawczych do poboru należy do obowiązków kierownika urzędu konsularnego.

§ 289. Tryb urzędowania konsularnej komisji poborowej, jak również obowiązki i prawa poszczególnych jej członków są takie same, jakie ustalono dla komisji poborowych w kraju (§§ 28 — 33, 35 — 51, 164 — 182).

Paragrafy 137 — 145 oraz 234 — 241 mają analogiczne zastosowanie w urzędach konsularnych

§ 290. Techniczne przeprowadzenie przeglądu lekarskiego przez konsularną komisję poborową ma odpowiadać w drodze analogii postanowieniom obowiązującym dla komisji poborowych w kraju (§§ 164 — 182) z tą różnicą, że:

a) obowiązki lekarzy komisji poborowej przechodzą całkowicie na lekarza konsularnej komisji poborowej;

b) nie mogą być zagranicą stosowane postanowienia o ekspertyzie lekarskiej (§§ 195 — 198) oraz o przymusowym leczeniu poborowych w szpitalach publicznych (§§ 205 — 209);

c) zastępujący wojskowego członka komisji poborowej attaché wojskowy poselstwa względnie urzędnik konsularny (§ 286 pkt b) nie prowadzi głównej księgi ewidencyjnej, natomiast sporządza wyciągi ewidencyjne, które służą powiatowemu komendantowi uzupełnień za podstawę do wypełnienia głównej księgi ewidencyjnej.

§ 291. Kierownik urzędu konsularnego powinien przed rozpoczęciem badania lekarskiego w obecności osób, podlegających badaniu, odebrać od lekarza w miejsce przysięgi przyrzeczenie przez podanie ręki, iż wyda orzeczenie według najlepszej wiedzy i sumienia.

§ 292. Niezwłocznie po zakończeniu poboru kierownik urzędu konsularnego przesyła wyciągi z list poborowych i wyciągi ewidencyjne na osoby, które stanęły przed konsularną komisją poborową, do tych powiatowych władz administracji ogólnej, do których przesłał wyciągi ze spisów poborowych na te same osoby. O ile do poboru stawały osoby, które nie były zamieszczone w spisach poborowych, wówczas wyciągi z list poborowych i wyciągi ewidencyjne należy przesłać do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla ich miejsca zamieszkania w kraju, a jeżeli takiego nie mają, do jednej z powiatowych władz administracji ogólnej wskazanych w § 105 ustęp 5.

Powiatowe władze administracji ogólnej po wpisaniu danych do list poborowych przesyłają wyciągi z tych list i wyciągi ewidencyjne do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, celem wypełnienia głównych ksiąg ewidencyjnych.

§ 293. Osoby, które stawily się przed konsularną komisją poborową otrzymują takie same poświadczenia lub dokumenty, stwierdzające stosunek do służby wojskowej jak poborowi w kraju.

§ 294. Osoby, przebywające stale zagranicą w krajach europejskich, powinny stawic się zasadniczo do poboru w urzędzie konsularnym, właściwym dla ich miejsca zamieszkania, tylko w razie zwołania konsularnej komisji poborowej. Jeżeli jednak poboru nie zarządzono, kierownik urzędu konsularnego udziela im po ukończeniu spisu poborowych (31 grudnia) przesunięcia terminu stawienia się do poboru aż do odwołania oraz przesyła im odpowiednie zawiadomienie o tem. Takie same zaświadczenia otrzymują każdorazowo osoby stale przebywające zagranicą w krajach poza Europą po ukończeniu spisu poborowych.

Osoby, przebywające czasowo zagranicą w krajach europejskich powinny zasadniczo stawic się do poboru w kraju z chwilą osiągnięcia wieku poborowego. Osoby takie mogą w uzasadnionych wypadkach (choroba, ubóstwo, praca zarobkowa, studia) otrzymać od kierownika urzędu konsularnego przesunięcie terminu stawienia się do poboru w kraju, o ile najdalej do dnia 1 maja wniosą do urzędu konsularnego odpowiednio umotywowane podania.

Przesunięć takich należy udzielać dla poborowych, posiadających warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) — najdalej do 1 lipca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia, dla wszystkich innych zaś poborowych — najdalej do 1 września tego roku kalendarzowego, w którym kończą 23 lat życia.

Osobom, które udowodnią zaświadczeniem załadu naukowego, że odbywają studia, dla których przewidziane jest przedłużenie odroczenia służby wojskowej do 25 roku życia (§ 255), kierownik urzędu konsularnego może udzielać przesunięcia terminu stawienia się przed komisją poborową w kraju do 1 lipca tego roku, w którym kończą 25 lat życia.

§ 295. Przesunięcia terminu stawienia się do poboru mogą być udzielane każdorazowo tylko na przeciąg jednego roku.

§ 296. Kierownik urzędu konsularnego przesyła osobom, którym przesunął termin stawienia się do poboru w kraju, odpowiednie zawiadomienie, w którym należy dokładnie wymienić datę, do której przesunięcia udzielono, oraz zaznaczyć, czy dana osoba może takie przesunięcie uzyskać jeszcze raz w następnym roku, czy też przesunięcie terminu jest udzielone po raz ostatni.

§ 297. Osoby, korzystające z przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju mogą, o ile przed upływem terminu przesunięcia zwołana będzie konsularna komisja poborowa, prosić o pozwolenie stawienia się przed tą komisją. Urzędy konsularne mogą zezwolić tych udzielać tylko w drodze wyjątku, stosownie do otrzymanych od Ministra Spraw Zagranicznych instrukcji.

§ 298. Osoby, które po upływie terminu przesunięcia stawienia się przed komisją poborową w kraju nie stawiają się przed właściwą komisją poborową, będą uważane za uchylające się od poboru i podlegają rygorom przewidzianym w § 322. Osoby takie nie mogą odbywać skróconej czynnej służby wojskowej w myśl art. 49. Na osobach tych ciąży nadal obowiązek stawienia się przed komisją poborową zgodnie z postanowieniami art. 35.

§ 299. O udzielonych przesunięciach terminu stawienia się do poboru kierownik urzędu konsularnego zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej do dnia 1 lipca jednym imiennym wykazem według wzoru Nr 20.

§ 300. Osoby, które stawały już przed komisją poborową w kraju i otrzymały kategorię B (czasowa niezdolność do czynnej służby wojskowej) mogą stanąć do ponownego przeglądu w przewidzianym terminie przed konsularną komisją poborową, jeżeli taka będzie zwołana. W przeciwnym razie osoby te mogą prosić i uzyskać przesunięcie terminu ponownego stawienia się do poboru na ogólnych zasadach.

§ 301. Osoby, które wyjechały z kraju nielegalnie w celu uchylecia się od powszechnego obowiązku wojskowego, nie mogą korzystać z przesunięcia terminu stawienia się do poboru w kraju.

§ 302. Urzędy konsularne mogą udzielać odroczeń służby wojskowej tylko w wypadkach, określonych w art. 61.

§ 303. Urzędy konsularne mogą udzielać odroczeń służby wojskowej z art. 61 jedynie tym osobom, które zostały przez komisję poborową (konsularną lub w kraju) uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej (kategoria A).

§ 304. Uprawnienia urzędów konsularnych do udzielania odroczeń z art. 61 w granicach wieku, ustawą przewidzianych, odnoszą się zarówno do osób, które starają się o odroczenie po raz pierwszy, jako też do tych, które ubiegają się o przedłużenie odroczeń udzielonych im poprzednio przez właściwe władze administracji ogólnej w kraju.

Terminy i sposób ubiegania się o odroczenia względnie o przedłużenie odroczenia, tudzież sposób udzielania tych odroczeń oraz prowadzenia ich ewidencji jest taki sam, jaki obowiązuje w kraju. Urzędy konsularne są również uprawnione do przedłużania odroczeń służby wojskowej w myśl art. 62 na warunkach, przewidzianych w § 255.

§ 305. Osoby, terminujące zagranicą w rzemiośle u majstrów oraz terminujące w handlu powinny do podania o odroczenie z art. 61 pkt 4 załączyć do wody, stwierdzające tę okoliczność, a wystawione przez kompetentne urzędy względnie instytucje przemysłowe lub handlowe zagranicą.

§ 306. W razie odmownego załatwienia przez urząd konsularny próśb o udzielenie odroczenia przysługuje proszącemu na ogólnych zasadach prawo odwołania się do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla miejsca jego stałego zamieszkania w kraju, a jeżeli takiego nie posiada — do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, właściwej dla tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która od urzędu konsularnego otrzymała wyciągi ze spisów i list poborowych.

Odwołania powinny być wniesione w drodze przez właściwy urząd konsularny.

§ 307. O udzielonych odroczeniach urząd konsularny zawiadamia niezwłocznie właściwą powiatową władzę administracji ogólnej imiennym wykazem według wzoru Nr 21.

§ 308. Osoby czasowo przebywające zagranicą są obowiązane po upływie terminu odroczenia lub w razie jego nieprzedłużenia stawić się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w kraju na wezwanie lub w terminie ogłoszonym przez urzędy konsularne, celem odbycia czynnej służby wojskowej.

Osoby, przebywające czasowo zagranicą w celach okolicznościowych, które podlegają powołaniu do czynnej służby wojskowej, są obowiązane stawieć się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień celem odbycia czynnej służby wojskowej niezwłocznie po upływie terminu ważności paszportu zagranicznego.

Osoby, które osiedliły się w sposób legalny na stałe zagranicą i zakwalifikowane zostały przez komisję poborową w kraju względnie przez konsularną komisję poborową do kategorii A, będą powołane do czynnej służby wojskowej lub też zaliczone do ponadkontyngentowych, zależnie od zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

§ 309. Osoby, które w nakazanym terminie do kraju nie powrócą, a okoliczności tej nie usprawiedliwią świadectwem lekarskim, stwierdzającym obłązną chorobę i niezdolność do podróży, będą uważane za uchylające się od powszechnego obowiązku wojskowego.

Nazwiska tych osób podaje powiatowy komendant uzupełnień do wiadomości właściwego urzędu konsularnego, celem zastosowania w stosunku do nich postanowień § 322.

W razie powrotu takiej osoby do kraju w okresie wieku, w którym podlega ona powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, powiatowy komendant uzupełnień wdraża przeciwko niej obowiązujące dochodzenia sądowo-karne, a niezależnie od tego powołuje ją niezwłocznie do odbycia czynnej służby wojskowej, o ile jest jeszcze w wieku, obowiązującym w myśl art. 35 do tej służby.

§ 310. Powołanie osób, przebywających stale zagranicą, do czynnej służby wojskowej następuje za pomocą kart powołania, doręczonych przez urzędy konsularne, tylko na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Przejazd od miejsca zamieszkania zagranicą do granicy Państwa Polskiego odbywa się na koszt Skarbu Państwa stosownie do zarządzeń urzędów konsularnych. Przejazd od granicy Państwa do miejsca postoju formacji odbywają powołane osoby na podstawie dołączonych do kart powołania biletów na przejazd.

§ 311. W razie obłąznej choroby powołany jest obowiązany zawiadomić o tem niezwłocznie właściwy urząd konsularny, zwracając otrzymaną kartę powołania oraz dołączając do zawiadomienia świadectwo lekarskie, stwierdzające rodzaj choroby tudzież niezdolność do podróży. Kierownik urzędu konsularnego jest obowiązany zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień o niemożności stawienia się powołanego do służby wojskowej z powodu choroby, przesyłając jednocześnie otrzymane świadectwo lekarskie. W tych wypadkach chorego nie należy ponownie powoływać w danym roku kalendarzowym.

Powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia na tej podstawie właściwego dowódcę formacji o nie-

przybyciu danej osoby, żądając zwrotu dokumentów ewidencyjnych.

§ 312. Konsularne komisje rozpoznawcze są zwoływane warunkowo tylko w wypadku przeprowadzania zagranicą poboru obowiązko-

§ 313. Zadaniem konsularnej komisji jest:

a) ponowne badanie stanu zdrowia i orzekanie o fizycznej zdolności do służby wojskowej osoby, co do której zaszła różnica zdań pomiędzy członkami konsularnej komisji poborowej;

b) ponowne badanie i orzekanie o stopniu zdolności do służby wojskowej w wypadku unieważnienia lub uchylecia w drodze nadzoru orzeczeń konsularnej komisji poborowej.

Uchwały powzięte przez konsularną komisję rozpoznawczą są ostateczne.

§ 314. W skład konsularnej komisji rozpoznawczej wchodzi:

a) kierownik generalnego urzędu konsularnego względnie jego zastępca;

b) attache wojskowy poselstwa względnie wyższy urzędnik konsularny, o ile możliwości posiadający stopień oficera rezerwy;

c) dwaj lekarze powołani przez generalny konsulat, o ile możliwości obywatele polscy.

Konsularne komisje rozpoznawcze urzędują w lokalu generalnego konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W krajach europejskich, w których Rzeczpospolita Polska nie utrzymuje generalnych konsulatów, Minister Spraw Zagranicznych może zwołać konsularną komisję rozpoznawczą przy którymkolwiek z urzędów konsularnych i na przewodniczącego wyznaczyć kierownika urzędu konsularnego. W tych wypadkach w skład konsularnej komisji rozpoznawczej nie mogą wchodzić osoby, które jako członkowie konsularnej komisji poborowej brały udział w wydaniu orzeczeń rozpatrywanych przez konsularną komisję rozpoznawczą.

Czynności, związane ze zwołaniem konsularnej komisji rozpoznawczej oraz z przygotowaniem i urządzeniem jej lokalu, tryb urzędowania tudzież prawa i obowiązki jej członków, są w drodze analogii takie same, jakie obowiązują komisje rozpoznawcze w kraju, z tą różnicą, że konsularna komisja rozpoznawcza nie może badanej osoby wysyłać na ekspertyzę szpitalną.

§ 315. W wypadkach przekazania orzecznictwa w sprawie ustalenia fizycznej zdolności do służby wojskowej osób, wymienionych w § 313, konsularnej komisji rozpoznawczej, urzędy konsularne, przesyłają wyciągi z listy poborowej odnoszące się do tych osób do właściwego generalnego urzędu konsularnego lub do urzędu konsularnego, przy którym będzie uruchomiona konsularna komisja rozpoznawcza w myśl § 314 ustęp 3.

Konsularna komisja rozpoznawcza prowadzi jedynie listę rozpoznawczą (wzór Nr 9), do której wpisuje dane, zawarte w otrzymanych od urzędów konsularnych wyciągach z list poborowych.

Powzięta przez konsularną komisję rozpoznawczą decyzja oraz nadane przez wojskowego członka tej komisji przeznaczenie do rodzaju służby wojskowej mają być wpisane do listy rozpoznawczej oraz do nadesłanego przez urzędy konsularne wyciągu z listy poborowej, który należy temu urzędowi następnie zwrócić.

Po otrzymaniu wyciągu z listy poborowej od konsularnej komisji rozpoznawczej, oraz w wypadku przewidzianym w § 313 pkt a) również założonego przez wojskowego członka konsularnej komisji poborowej wyciągu ewidencyjnego, urząd konsularny wpisuje decyzję do listy poborowej, poczem przesyła wyciąg z listy poborowej wraz z wyciągiem ewidencyjnym do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej w kraju, a danej osobie wysyła obowiązujący dokument, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego.

§ 316. Wezwanie osoby, podlegającej zbadaniu przez konsularną komisję rozpoznawczą, zarządza kierownik generalnego urzędu konsularnego względnie kierownik urzędu konsularnego, przy którym została uruchomiona konsularna komisja rozpoznawcza na podstawie wniosku otrzymanego z właściwego urzędu konsularnego względnie, o ile chodzi o wypadki, o których mowa w § 313 pkt b) — po zawiadomieniu o unieważnieniu względnie uchyleniu w drodze nadzoru orzeczenia konsularnej komisji poborowej.

§ 317. Koszty, związane ze sporządzeniem rejestrów, spisów i list poborowych oraz koszty przesyłania właściwym osobom poświadczeń o zgłoszeniu się do rejestrów i spisów poborowych, tudzież koszty związane z urzędowaniem konsularnej komisji rozpoznawczej pokrywa się z budżetu danego urzędu konsularnego.

§ 318. Osoby, zgłaszające się dobrowolnie do konsularnej komisji poborowej względnie wezwane do tej komisji na podstawie zarządzenia obowiązkowego poboru zagranicą powinny przejazd do komisji oraz zpowrotem do miejsca zamieszkania zagranicą pokryć z własnych funduszków.

W wypadku zarządzenia obowiązkowego poboru zagranicą może kierownik urzędu konsularnego zwrócić osobom wezwanym do poboru koszty przejazdu, o ile osoby te przedstawiają urzędowe świadectwa ubóstwa, wystawione przez właściwe władze zagraniczne lub instytucje społeczne.

§ 319. Osoby, przebywające zagranicą czasowo, które obowiązane są stawić się do poboru lub dla odbycia czynnej służby wojskowej w kraju, powinny koszty przejazdu do komisji poborowej w kraju lub do miejsca ich stałego zamieszkania w kraju pokryć z własnych funduszków.

§ 320. Koszty przejazdu od miejsca stałego zamieszkania zagranicą do miejsca urzędowania konsularnej komisji rozpoznawczej ponoszą wezwane osoby z tem, że po stawieniu się przed tą komisją będą one danej osobie zwrócone. Wydatki z tem związane mają być pokryte z budżetu danego urzędu konsularnego zwołującego te komisje.

§ 321. Osobom, przebywającym stale zagranicą w krajach europejskich i poza Europą, które nie uczyniły zadość obowiązkowi zgłoszenia się do rejestrów i spisów poborowych oraz meldunkowemu, urzędy konsularne nie powinny przyznawać ulg i ułatwień, wchodzących w zakres ich swobodnej oceny, a związanych z pobytem tych osób zagranicą.

W razie przyjazdu takich osób do kraju będą one karane przez władze administracji ogólnej, w wypadku zaś, przewidzianym w art. 100 — przez władze sądowe.

§ 322. Osobom, przebywającym zagranicą, obowiązanych lub wezwanym do powrotu do kraju celem spełnienia obowiązku wojskowego, o ile nie usprawiedliwiły niestawiennictwa w myśl obowiązujących przepisów po terminie wyznaczonym na powrót, urzędy konsularne nie powinny wydawać ani przedłużać paszportu na pobyt zagranicą, ani też dokonywać innych czynności konsularnych, mogących im ten pobyt ułatwić lub przedłużyć.

O każdym stwierdzonym wypadku uchylenia się danej osoby od poboru należy zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej w kraju, zaś właściwego powiatowego komendanta uzupełnień — jeżeli chodzi o stwierdzone wypadki uchylenia się od służby wojskowej.

W wypadkach wyjątkowych urzędy konsularne mogą za pośrednictwem Ministra Spraw Zagranicznych stawiać wnioski na pozbawienie obywatelstwa polskiego osób uchylających się od służby wojskowej.

W razie przyjazdu takich osób do kraju będą one pociągnięte do odpowiedzialności sądowo-karnej w myśl obowiązujących przepisów.

§ 323. Powiatowe władze administracji ogólnej zawiadamiają właściwe powiatowe komendy uzupełnień o wszelkich wpisach do list poborowych, uskutecznianych na podstawie zawiadomień, wykazów i wyciągów, otrzymanych od urzędów konsularnych.

Powiatowi komendanci uzupełnień zarządzają na tej podstawie odpowiednie uzupełnienie głównych ksiąg ewidencyjnych.

Rozdział VII.

Koszty stawienia się poborowych i członków rodzin.

Do art. 67.

§ 324. Koszty doprowadzenia uchylających się od poboru w tych wypadkach, gdy kosztów tych nie

można ściągnąć od danych osób z powodu ubóstwa, ponoszą urzędy gminne (magistraty).

§ 325. W wypadkach wezwania członków rodzin poborowych do badania specjalnego, koniecznego dla powzięcia decyzji w sprawie odroczenia służby wojskowej z art. 57 pkt 1, koszty przejazdów do badania specjalnego pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Rozdział VIII.

O służbie ochotniczej.

Do art. 68 — 70.

§ 326. Ochotnicy mogą być przyjmowani do tych rodzajów broni, które określi Minister Spraw Wojskowych w każdorazowym zarządzeniu o zaciągu ochotniczym, ponadto ochotnicy mogą być przyjmowani do szkół wojskowych.

Ochotnicy mają prawo wyboru jednego z tych rodzajów broni, o ile odpowiadają warunkom dla danego rodzaju broni ustalonym.

Prawo wyboru formacji ochotnikom nie przysługuje.

§ 327. Zaciąg ochotniczy zarządza corocznie Minister Spraw Wojskowych.

Dowódcy okręgów korpusów podają za pośrednictwem powiatowych komendantów uzupełnień do publicznej wiadomości, w jakim terminie i na jakich warunkach przeprowadzony będzie w danym roku zaciąg ochotniczy.

§ 328. Osoby, mające zamiar odbyć czynną służbę wojskową w charakterze ochotników powinny wnieść do powiatowej komendy uzupełnień, właściwej dla stałego miejsca zamieszkania, własnoręcznie pisane podanie, dołączając następujące dokumenty:

- a) poświadczenie obywatelstwa polskiego,
- b) metrykę urodzenia,
- c) świadectwo nienagannego prowadzenia się, zalegalizowane przez powiatową władzę administracji ogólnej,
- d) zezwolenie ojca względnie prawnego opiekuna na wstąpienie do wojska, o ile zgłaszający się jest niepełnoletni, spisane protokółarnie we właściwym urzędzie gminnym (magistracie), lub przedstawione w formie aktu notarialnego, bądź też w formie jakiegokolwiek aktu pisemnego, uwierzytelnionego przez właściwe władze względnie organa (sąd, notariusz).

§ 329. Prócz dokumentów, wymienionych w § 328 powinni do podania dołączyć:

- a) ochotnicy, mający warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) — świadectwa szkolne, uzasadniające powołanie ich do skróconej czyn-

nej służby wojskowej, oraz zobowiązanie do takiej służby, wystawione według wzoru Nr 22;

b) ochotnicy do marynarki wojennej bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — świadectwo szkolne z ukończenia co najmniej 2-ch klas szkoły powszechnej, świadectwa ewentualnej znajomości rzemiosła, a jeżeli pełnili służbę w marynarce wojennej innego państwa lub w marynarce handlowej również wszelkie dokumenty stwierdzające tę służbę, oraz zobowiązanie do pozostania po ukończeniu czynnej służby wojskowej jeszcze na przeciąg 2-ch lat w charakterze nadterminowego, wystawione według wzoru Nr 23;

c) ochotnicy do lotnictwa bez prawa do skróconej czynnej służby wojskowej — świadectwo szkolne z ukończenia co najmniej 7 klas szkoły powszechnej, świadectwa ewentualnej znajomości rzemiosła, a ponadto zobowiązanie do pozostania po ukończeniu dwuletniej czynnej służby wojskowej jeszcze na trzy lata jako szeregowi nadterminowi w charakterze mechanika względnie pilota lub strzelca samolotowego, wystawione według wzoru Nr 24;

d) wszyscy inni ochotnicy — zobowiązanie do odbycia czynnej służby wojskowej, wystawione według wzoru Nr 22.

§ 330. Podania o przyjęcie do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotnika mają być wniesione do właściwej powiatowej komendy uzupełnień zasadniczo w okresie od dnia ogłoszenia zaciągu ochotniczego do dnia 1 maja.

Osoby, które po dniu 1 maja kończą średnie zakłady naukowe i uzyskują warunki do skróconej czynnej służby wojskowej, mogą wносить podanie o przyjęcie na ochotnika najpóźniej do dnia 1 lipca.

Minister Spraw Wojskowych może w razie potrzeby wyznaczyć inne terminy końcowe dla przyjmowania podań ochotników.

§ 331. Podania osób, które nie odpowiadają wymogom art. 68 pkt 1, 2, 4 i 5 oraz §§ 328 — 330 powiatowy komendant uzupełnień załatwia odmownie, nie powołując takich osób przed komisję poborową.

§ 332. Nazwiska osób, których podania odpowiadają ustalonym w §§ 328 — 330 wymogom, wpisuje powiatowy komendant uzupełnień do listy ochotników, założonej według wzoru Nr 9.

Z chwilą zamknięcia zaciągu ochotniczego powiatowy komendant uzupełnień przesyła do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wykaz zgłoszonych ochotników (wzór Nr 25) wraz z podaniami i dokumentami, celem wypowiedzenia się w ciągu jednego tygodnia, czy nie zachodzą jakiegokolwiek przeszkody w przyjęciu ich do wojska.

Podania ochotników, wyszczególnione w § 330 ustęp 2 mają być przez powiatowe władze administracji ogólnej bezzwłocznie opinowane i zwrócone do powiatowych komend uzupełnień.

§ 333. Termin stawienia się ochotników przed komisją poborową będzie wskazany w obwieszczeniach o poborze lub też w imiennym wezwaniu przesłanym przez powiatowego komendanta uzupełnień.

Nieusprawiedliwionego niestawienia się ochotnika w wyznaczonym terminie do przeglądu lekarskiego nie należy uważać za uchylenie się od przeglądu, lecz jako cofnięcie zgłoszonego zamiaru wstąpienia do czynnej służby wojskowej w charakterze ochotnika.

Przymusowe dostawianie takich ochotników do komisji poborowej jest niedopuszczalne.

§ 334. Przegląd lekarski ochotników odbywa się na ogólnych zasadach.

§ 335. Do czynnej służby wojskowej mogą być przyjmowani zasadniczo tylko tacy ochotnicy, których stan zdrowia odpowiada bez zastrzeżeń kat. A.

Minister Spraw Wojskowych może zezwolić na przyjmowanie pewnych kategorii ochotników, którzy przez komisję poborową zostali zakwalifikowani do kat. A przy istnieniu drobnych wad fizycznych.

Wysyłanie ochotników na ekspertyzę do szpitali wojskowych jest niedopuszczalne.

Podczas przeglądu lekarskiego ochotników przez komisję poborową wojskowy członek komisji prowadzi listę ochotników, wypełniając poszczególne rubryki tej listy w sposób, obowiązujący przy wypełnianiu listy poborowej.

W rubryce „orzeczenie komisji poborowej” należy wpisywać:

a) o ile ochotnik zostanie zakwalifikowany do kat. A bez zastrzeżeń względnie przy istnieniu takich wad fizycznych, które na zasadzie § 335 ustęp 2 nie stoją na przeszkodzie w przyjęciu ochotnika do czynnej służby wojskowej — słowa: „zdolny do czynnej służby wojskowej”;

b) we wszystkich innych wypadkach — słowa: „niezdolny do czynnej służby wojskowej jako ochotnik”.

Dla ochotników uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej członek wojskowy komisji poborowej poleca sporządzać aneksy do głównych ksiąg ewidencyjnych.

Listy ochotników przechowuje powiatowy komendant uzupełnień.

§ 336. Po zbadaniu ochotników przez komisję poborową powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia:

a) uznanych za zdolnych do czynnej służby wojskowej — o przyjęciu zgłoszenia;

b) uznanych za niezdolnych do czynnej służby wojskowej jako ochotników — o nieprzyjęciu zgłoszenia, zwracając im jednocześnie za pokwitowaniem dokumenty osobiste.

§ 337. Ochotnicy uznani za zdolnych do czynnej służby wojskowej podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

§ 338. Ochotnicy powinni być powołani celem odbycia czynnej służby wojskowej do tego rodzaju broni, który został przez nich ostatecznie wybrany. Przeniesienie ich do innego rodzaju broni może nastąpić jedynie w wypadku, gdy w czasie czynnej służby okażą się nieodpowiadającymi warunkom, wymaganym w danym rodzaju broni, i to tylko za ich uprzednią zgodą.

W razie braku zgody na przeniesienie do innego rodzaju broni ze strony ochotnika powinien on być zwolniony ze służby ochotniczej.

§ 339. Jeżeli w czasie odbywania przez ochotnika czynnej służby wojskowej powstaną okoliczności, uzasadniające prawo do odroczeń służby wojskowej z art. 57 pkt 1 i 2, odroczenia takie mogą być udzielane na ogólnych zasadach, począwszy od dnia 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym ochotnik osiąga wiek poborowy.

Czasu czynnej służby wojskowej, pozostałego do odbycia po wygaśnięciu odroczenia, nie uważa się więcej za służbę ochotniczą, lecz za służbę obowiązkową.

§ 340. Ochotnik może być zwolniony przed ukończeniem ustawowego okresu służby ochotniczej tylko wówczas, gdy tego wymagają szczególnie ważne okoliczności. W tych wypadkach o zwolnieniu ochotnika decyduje właściwy dowódca okręgu korpusu względnie inna władza wojskowa, upoważniona do tego przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 341. Ochotnicy, którzy w czasie odbywania czynnej służby wojskowej uznani będą w drodze rewizji lekarskiej za nieodpowiadających warunkom kategorii A, powinni być zwolnieni z szeregów.

Ochotnicy tacy, jeżeli w chwili zwolnienia nie osiągnęli wieku poborowego, będą obowiązani stać się do poboru głównego z ich właściwym rocznikiem poborowym, celem ostatecznego ustalenia ich stosunku do służby wojskowej w myśl art. 38.

W wypadkach, gdy ochotnik w chwili wydania decyzji przez komisję rewizyjno-lekarską nie osiągnął jeszcze wieku poborowego, decyzja tej komisji powinna brzmieć: „czasowo niezdolny do czynnej służby wojskowej, aż do poboru właściwego rocznika”, bez względu na to, czy choroba lub cierpienie powodujące zwolnienie z wojska, wymagają kwalifikacji do jednej z kategorii B, C, D lub E.

§ 342. Postanowienia § 341 nie mają zastosowania do ochotników, zwolnionych z czynnej służby wojskowej w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego w tym roku, w którym kończą 21 lub więcej lat życia. W tych wypadkach stosują się do nich przepisy, obowiązujące przy zwalnianiu w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego szeregowych, którzy odbywają obowiązkową czynną służbę wojskową.

§ 343. Ochotnicy, zwolnieni ze służby ochotniczej z jakichkolwiek powodów przed ukończeniem

ustawowego jej okresu i przed osiągnięciem wieku poborowego, są obowiązani do stawienia się do poboru narówni z poborowymi ich rocznika.

Służbę odbytą w charakterze ochotnika zalicza się na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej w stosunku dzień za dzień.

§ 344. Ochotnicy, którzy odbyli ustalony dla nich okres czasu czynnej służby wojskowej przechodzą do rezerwy z rocznikiem z którym zostali wcieleni do szeregów, wolni są natomiast od obowiązku stawienia się do poboru z ich rocznikiem poborowym.

Ochotnicy pozostają w rezerwie i w pospolitem ruszeniu przez okres czasu, ustalony w art. 4 pkt 2 i 3.

§ 345. Dokumenty ewidencyjne ochotników, zwolnionych z czynnej służby wojskowej z jakichkolwiek powodów przed upływem ustawowego okresu czasu czynnej służby wojskowej, powinny być przechowywane w powiatowej komendzie uzupełnień do chwili uregulowania stosunku do służby wojskowej tych osób przy poborze ich rocznika.

§ 346. Kandydaci do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, składają podania o przyjęcie do komendanta danej szkoły.

Kandydaci, którzy na podstawie wstępnego badania lekarskiego w szkole oraz w wyniku egzaminu konkursowego zostaną uznani przez komendę szkoły jako posiadający warunki przyjęcia do szkoły, o ile do chwili przyjęcia nie mają jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej, powinni być przedstawieni komisji poborowej, właściwej dla miejsca postoju danej szkoły, celem ostatecznego ustalenia ich zdolności fizycznej do służby wojskowej.

Komisja poborowa, badająca kandydatów, urzęduje w składzie przewidzianym w art. 17; ponadto komenda danej szkoły powinna delegować do tej komisji lekarza szkoły w charakterze opiniodawczym i doradczym, który przedstawia jej orzeczenia z badania wstępnego w szkole jako dowody pomocnicze przy wydaniu orzeczenia przez komisję poborową.

§ 347. Czas urzędowania komisji poborowej dla badania kandydatów do wymienionych wyżej szkół ustala na podstawie wniosku komendanta danej szkoły właściwy dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewódzką władzą administracji ogólnej.

Kandydaci zakwalifikowani przez komisję poborową jako zdolni do czynnej służby wojskowej i przyjęci do szkoły, mają być prowadzeni w ewidencji powiatowej komendy uzupełnień, właściwej dla ich miejsca stałego zamieszkania.

W tym celu powiatowi komendanci uzupełnień, na których obszarze odbyło się badanie kandydatów do szkół, są obowiązani przysłać właściwym powiatowym komendantom uzupełnień wyciągi ewidencyjne kandydatów.

§ 348. Osoby, przyjęte do szkół wojskowych, kształcących na oficerów zawodowych, są traktowane narówni z ochotnikami, o ile nie osiągnęły wieku poborowego.

§ 349. Czasu, przebitego w szkole nie zalicza się szeregowym-uczniom na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej. Szeregowi tacy w razie opuszczenia szkoły przed jej ukończeniem (zwolnienie, wydalenie), są obowiązani odbyć czynną służbę wojskową, bądź to skróconą w myśl art. 49, bądź też ustaloną w art. 4, zależnie od powodów opuszczenia szkoły, co normuje ustawa o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego z dnia 18 lipca 1924 r., uzupełniona i zmieniona w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 39 poz. 347), a ogłoszona w jednolitym tekście obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 68 poz. 603).

W wyjątkowych wypadkach można takim szeregowym zaliczyć na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej czas przebyty w szkole częściowo lub w całości.

§ 350. Powiatowy komendant uzupełnień przysła co roku do dnia 1 kwietnia powiatowej władzy administracji ogólnej wykaz wszystkich ochotników, którzy zostali wcieleni do szeregów lub przyjęci do szkół wojskowych. O zwolnieniu ochotników z wojska przed odsłużeniem ustawowego okresu czynnej służby wojskowej powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia każdorazowo powiatową władzę administracji ogólnej.

Wykazy oraz zawiadomienia, o których wyżej mowa, służą powiatowej władzy administracji ogólnej za podstawę do uzupełnienia list poborowych.

§ 351. Obywatele państw obcych, proszący o przyjęcie ich do czynnej służby w wojsku polskim, powinni wnieść podania do powiatowych komend uzupełnień w tym samym terminie, jaki jest przewidziany dla ochotników — obywateli polskich.

Podania tych osób przysła powiatowy komendant uzupełnień do powiatowej władzy administracji ogólnej celem oświadczenia się co do zachowania się petenta i jego prawomyslności względem Państwa Polskiego.

Po uzyskaniu odpowiedzi powiatowa komenda uzupełnień przedstawia podanie wraz z opinią powiatowej władzy administracji ogólnej w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych, celem uzyskania zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

O decyzji Prezydenta Rzeczypospolitej powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia zainteresowaną osobę pisemnie.

W razie przychylnego rozstrzygnięcia podania powiatowy komendant uzupełnień wyznacza termin stawienia się tych osób przed komisją poborową (główną lub dodatkową) i zawiadamia o tem osobę zainteresowaną.

Powołanie takich osób do czynnej służby wojskowej może nastąpić tylko w razie zakwalifikowania ich do kategorii A bez zastrzeżeń.

§ 352. Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Spraw Wewnętrznych zarządzić zaciąg ochotniczy obywateli polskich, zamieszkałych za granicą.

Rozdział IX.

O kontyngensie.

Do art. 72 i 73.

§ 353. Osoby, urlopowane w myśl art. 72, mogą być w czasie trwania urlopu powołane do odbycia dalszego okresu czynnej służby wojskowej w granicach, przewidzianych w art. 4 pkt 1 a), b), c), jednak najdalej do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 25 lat życia.

Minister Spraw Wojskowych może zarządzić przeniesienie do rezerwy szeregowych, którym na podstawie art. 72 skrócony został czas czynnej służby wojskowej, przewidziany w art. 4 pkt 1 a), b), c).

§ 354. Zaliczenie do ponadkontyngentowych może nastąpić najpóźniej w następnym roku kalendarzowym po zakwalifikowaniu poborowego do kategorii A, a jeżeli korzystał z odroczenia służby wojskowej — w następnym roku po wygaśnięciu odroczenia.

§ 355. Ponadkontyngentowych, którzy zostali powołani do czynnej służby wojskowej, przenosi się do rezerwy po upływie ustawowego czasu służby czynnej, licząc od dnia ich wcielenia, albo w terminie wcześniejszym ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Ponadkontyngentowi, niepowołani do czynnej służby wojskowej zostają przeniesieni do rezerwy zasadniczo z ich właściwym rocznikiem poborowym.

Poborowi, którzy zostali zakwalifikowani do kategorii A w okresie poboru innego rocznika i zaliczeni będą do ponadkontyngentowych, o ile nie mogli być powołani do czynnej służby wojskowej, przechodzą do rezerwy bez wyszkolenia z tym rocznikiem, z którym stawali do poboru.

Zaliczenia do ponadkontyngentowych dokonują powiatowi komendanci uzupełnień w sposób i w terminie, ustalonym przez Ministra Spraw Wojskowych.

Zaliczonym do ponadkontyngentowych powiatowy komendant uzupełnień wydaje dokument, stwierdzający ich stosunek do służby wojskowej.

Rozdział X.

Czynna służba wojskowa, służba w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

A. Czynna służba wojskowa.

Do art. 74 i 75.

§ 356. Rozkaz o wcieleniu rekruta wydaje Minister Spraw Wojskowych corocznie po ustaleniu wy-

ników poboru i zapotrzebowania rekruta na uzupełnienie poszczególnych formacji wojska.

Wcielenie osób, podlegających obowiązkowi czynnej służby wojskowej w myśl art. 4, 49, 60 ustęp 2 i 73 ustęp 1 oraz ochotników dokonują powiatowe komendy uzupełnień na podstawie corocznych rozkazów Ministra Spraw Wojskowych, ustalających terminy wcielenia i rozdzielnik rekruta.

Poborowi, którzy stają do poboru po okresie wcielenia osób, uprawnionych do skróconej czynnej służby wojskowej i mają warunki do odbycia tej służby, podlegają wcieleniu w terminach, które Minister Spraw Wojskowych uzna za stosowne dla interesów wojska.

Poborowi obowiązani do czynnej służby wojskowej w myśl art. 4, podlegają wcieleniu do szeregów w tym samym roku kalendarzowym, w którym uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej, a najpóźniej w następnym roku kalendarzowym.

Poborowi, którzy w tym czasie nie zostaną wcieleni do szeregów, powinni być zaliczeni do ponadkontyngentowych.

Osób, wybranych na posłów lub senatorów nie powołuje się do czynnej służby wojskowej przez czas piastowania mandatu.

§ 357. Poborowych i ochotników, podlegających wcieleniu do szeregów, powołuje powiatowy komendant uzupełnień do odbycia czynnej służby wojskowej zapomocą kart powołania.

Karty powołania przesyłają powiatowi komendanci uzupełnień co najmniej na 14 dni przed terminem stawienia się powołanych w formacji wojskowej do właściwych władz (urzędów gminnych, magistratów) listem poleconym lub za pokwitowaniem, załączając przytem wykaz numerów bieżących przesłanych kart powołania.

§ 358. Urzędy gminne (magistraty) doręczają karty powołania niezwłocznie, względnie w terminie oznaczonym przez władze wojskowe.

W razie chwilowej nieobecności powołanego w domu, kartę powołania należy doręczyć głowie rodziny lub obecnemu w domu pełnoletniemu członkowi rodziny, a w razie ich nieobecności w domu — gospodarzowi domu (mieszkania), administratorowi względnie dozorczy domu, którzy są obowiązani ją przyjąć i doręczyć powołanemu niezwłocznie po jego powrocie do domu.

§ 359. Jeżeli powołany wyjechał z miejsca zamieszkania na dłuższy przeciąg czasu (w celach zarobkowych lub na studia) albo zmienił miejsce stałego zamieszkania, urząd gminny (magistrat) zwraca kartę powołania właściwej powiatowej komendzie uzupełnień natychmiast po ustaleniu tych faktów, z podaniem nowego dokładnego adresu powołanego względnie, o ile miejsce pobytu powołanego nie jest zarządowi gminy (magistratu) znane pomimo poszukiwań — z odpowiednim wyjaśnieniem, uzasadniającem nieznaledzenie adresu.

§ 360. Potwierdzenia odbioru doręczonych kart powołania powinny urzędy gminne (magistraty) zwrócić powiatowym komendantom uzupełnień w jak-najkrótszym czasie, a najpóźniej w przeciągu 10-ciu dni od chwili ich otrzymania z powiatowej komendy uzupełnień.

§ 361. Powiatowy komendant uzupełnień po otrzymaniu od urzędów gminnych (magistratów) kart powołania, niedoręczonych z powodu zmiany miejsca zamieszkania powołanych względnie wyjazdu ich na dłuższy przeciąg czasu w celach zarobkowych lub na studia, przesyła dla powołanych nowe karty powołania za pośrednictwem urzędu gminnego (magistratu) nowego miejsca zamieszkania (pobytu).

§ 362. Po otrzymaniu kart powołania, niedoręczonych z powodu niemożności ustalenia miejsca pobytu powołanego, powiatowy komendant uzupełnień zestawia imienne wykazy tych osób i przesyła te wykazy do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, celem niezwłocznego ich poszukiwania.

§ 363. W razie odmowy przyjęcia karty powołania, powołanie uważa się mimo to za dokonane i wezwany obowiązany jest stawić się w oznaczonym dniu w formacji wojskowej dla odbycia czynnej służby wojskowej pod odpowiedzialnością karną. Fakt odmowy przyjęcia karty powołania organ doręczający powinien stwierdzić protokółarnie w obecności jednego świadka i zwrócić ją wraz z protokołem za pośrednictwem właściwego urzędu gminnego (magistratu) powiatowemu komendantowi uzupełnień. W tych wypadkach powiatowy komendant uzupełnień obowiązany jest sporządzić niezwłocznie doniesienie karne.

§ 364. Poborowi (ochotnicy) są obowiązani stawić się w formacjach wojskowych w dniu, oznaczonym w karcie powołania.

Zagubienie lub zniszczenie karty powołania nie zwalnia powołanego od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie, oznaczonym w karcie powołania.

§ 365. Niestawienie się poborowego (ochotnika) w oznaczonym terminie w formacji wojskowej, celem odbycia czynnej służby wojskowej, może być usprawiedliwione tylko w razie jego obłożnej choroby, uniemożliwiającej mu przejazd do formacji.

W tych wypadkach poborowy (ochotnik) jest obowiązany najdalej na 5 dni przed upływem terminu wskazanego w karcie powołania zawiadomić o tem powiatowego komendanta uzupełnień za pośrednictwem właściwego urzędu gminnego, dołączając do zawiadomienia otrzymaną kartę powołania oraz świadectwo lekarskie, stwierdzające obłożną chorobę i niezdolność do podróży.

§ 366. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego) według wzoru Nr 26.

W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którym naczelnik gminy powinien stwierdzić powody niemożności uzyskania świadectwa lekarza powiatowego (rządowego).

W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, naczelnik gminy (magistrat) powinien stwierdzić, że poborowy (ochotnik) jest obłożnie chory i podać powody, dla których nie można było uzyskać świadectwa lekarskiego. Poborowi (ochotnicy), którzy przesłali do powiatowej komendy uzupełnień takie zaświadczenia są obowiązani przesłać do P. K. U. najdalej w ciągu 14-dni obowiązujące świadectwo lekarskie.

Jeżeli we wskazanym 14-to dniowym terminie nie będzie przesłane do P. K. U. świadectwo lekarskie, poborowy (ochotnik) otrzymuje nową kartę powołania. Jeżeli stawienie się poborowego (ochotnika) w terminie, wyznaczonym w ponownej karcie powołania z powodu trwającej obłożnej choroby jest jeszcze niemożliwe, powinien on przesłać do P. K. U. obowiązujące świadectwo lekarskie. Ponowne usprawiedliwienie niemożności stawienia się z powodu obłożnej choroby zaświadczeniem naczelnika gminy (magistratu) jest niedopuszczalne.

Koszty wezwania lekarza powiatowego (rządowego) w celu wydania świadectwa o niemożności stawienia się w formacji wojskowej ponosi poborowy (ochotnik).

§ 367. Świadectwa lekarzy prywatnych, o których mowa w ustępie 2-gim § 366 powinny być o ile możliwości wystawione według wzoru Nr 26. W razie niemożności przestrzegania tego wzoru świadectwo takie musi w sposób wyraźny stwierdzić:

- a) że poborowy (ochotnik) jest obłożnie chory (z dokładnem podaniem rodzaju choroby);
- b) że stwierdzona obłożna choroba czyni go niezdolnym do przejazdu do formacji wojskowej;
- c) przypuszczalny okres trwania obłożnej choroby.

§ 368. Pod pojęcie obłożnej choroby w rozumieniu § 365 ustęp 1 podpadają wszelkie stany gorączkowe poczynając od 38° wzwyż, wszystkie choroby zakaźne oraz ciężkie uszkodzenia cielesne (utrata ręki, nogi, złamanie ręki, nogi i t. p.).

§ 369. Powiatowy komendant uzupełnień po otrzymaniu świadectwa lekarza powiatowego (rządowego) lub prywatnego obowiązany jest sprawdzić, czy świadectwa te pod względem treści odpowiadają przepisom § 336 i § 367.

W razie potwierdzającym, jak również w wypadku przedstawienia przez poborowego (ochotnika) po raz pierwszy zaświadczenia naczelnika gminy (magistratu) o obłożnej chorobie, powiatowy komendant uzupełnień udziela choremu przesunięcia terminu wcielenia — w pierwszym wypadku na okres uwidoczniiony w świadectwie lekarskiem, zaś w drugim wypadku na okres 14 dni. Udzielone przesunięcie terminu wcielenia zapisuje powiatowy komendant uzupeł-

nień w specjalnym terminarzu według wzoru Nr 27, poborowemu zaś wysyła przez urząd gminny kartę urlopową (wzór Nr 28) wraz z nową kartą powołania i ewentualnie z biletem na przejazd. O udzielonym przesunięciu terminu wcielenia powiatowy komendant uzupełnień zawiadamia formację, do której taki poborowy (ochotnik) jest przeznaczony.

Jeżeli poborowy (ochotnik) nadal nie będzie mógł stawić się w formacji w powtórnie wyznaczonym terminie, z powodu trwającej obłożnej choroby, powinien przedstawić ponownie świadectwo lekarskie, lecz wystawione już tylko przez lekarza powiatowego (rządowego). W tych wypadkach powiatowy komendant uzupełnień udziela mu dalszego urlopu i przesyła mu ponownie dokument urlopowy wraz z nową kartą powołania.

Gdyby stan zdrowia poborowego (ochotnika) wymagał leczenia dłuższego niż trzy miesiące, licząc od terminu wyznaczonego dla stawienia się w formacji wojskowej w pierwszej karcie powołania, wówczas powiatowy komendant uzupełnień przesuwa poborowemu (ochotnikowi) termin powołania do czynnej służby wojskowej aż do terminu najbliższego wcielenia do szeregów (wzór Nr 29).

Jeżeli poborowy (ochotnik) również i w tym terminie nie może wskutek trwającej obłożnej choroby stawić się do odbycia czynnej służby wojskowej, jest on obowiązany przedstawić właściwej P. K. U. świadectwo lekarza powiatowego (rządowego), jak wskazano w §§ 366 i 367.

Po otrzymaniu takiego świadectwa powiatowy komendant uzupełnień występuje do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej z wnioskiem na ponowne zbadanie przez komisję poborową zdolności danej osoby do służby wojskowej w myśl art. 39.

§ 370. Osoby, obowiązane do czynnej służby wojskowej, a pozostające pod śledztwem w dochodzeniu sądowo-karnem wciela się do wojska w zwyczajnych, ustawą i niniejszem rozporządzeniem przewidzianych terminach, o ile przebywają na wolnej stopie, natomiast osadzonych w areszcie śledczym wciela się dopiero po uchyleniu aresztu śledczego w najbliższym terminie wcielenia.

Osoby, obowiązane do odbywania czynnej służby wojskowej, a skazane prawomocnym wyrokiem sądowym na karę pozbawienia wolności, wciela się do wojska, o ile nie zastosowano postanowień art. 9, dopiero po odbyciu (darowaniu) kary, w najbliższym terminie wcielenia.

§ 371. W razie stwierdzenia, że poborowy (ochotnik) mimo doręczenia mu karty powołania nie wyjechał we właściwym czasie do wyznaczonej formacji wojskowej, celem zgłoszenia się do czynnej służby wojskowej, naczelnik gminy (magistrat) jest obowiązany odstawić go za pośrednictwem swych organów lub też przy pomocy organów policji państwowej niezwłocznie do powiatowej władzy administracji ogólnej, która zarządza odesłanie go do właściwej terytorjalnie P. K. U.

Naczelnik gminy (magistrat) ma prowadzić ewidencję osób urlopowanych, z powodu obłożnej choroby oraz czuwać, ażeby osoby te wyjeżdżały z gminy w terminie, wskazanym w kartach powołania.

§ 372. Po upływie 7 dni od daty wyznaczonej dla ukończenia wcielań formacje wojskowe powinny podać powiatowym komendantom uzupełnień nazwiska tych poborowych (ochotników) którzy nie stawili się w formacji, zwracając jednocześnie ich dokumenty ewidencyjne.

Powiatowy komendant uzupełnień sporządza na tej zasadzie niezwłocznie wykazy uchylających się od wcielenia do szeregów, które przesyła powiatowym władzom administracji ogólnej celem ich ścigania.

Jednocześnie sporządza on doniesienie karne na tych poborowych, którym karty powołania zostały należycie doręczone, a którzy nie usprawiedliwili niestawienia się w formacji wojskowej. Doniesienia karne powinny być przesłane właściwemu prokuratorowi wojskowemu z przytoczeniem w nich daty doręczenia karty powołania, nazwy władzy, która doręczania dokonała oraz faktu nieusprawiedliwienia niestawienia się danego poborowego w formacji wojskowej.

Ujętych uchylających się dostawia powiatowa władza administracji ogólnej do właściwej terytorjalnie P. K. U., która odstawia ich pod eskortą najbliższej komendy garnizonu do wyznaczonej formacji wojskowej, zawiadamiając o tem prokuratora wojskowego.

§ 373. Na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej, odbywanej w myśl art. 4 pkt 1, i 69 zalicza się również czas urlopu, udzielanego szeregowym na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych w myśl art. 72.

Przeniesienie do rezerwy następuje każdorazowo na zarządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

§ 374. Kary pozbawienia wolności, przenoszącej okres trzech tygodni, nie wlicza się do czasu czynnej służby wojskowej (art. 151 kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 328).

Na okres trzech tygodni składać się może jedna kara lub też kilka kar razem wziętych.

B. Zawiadamiania władz poborowych przez powszechne władze wymiaru sprawiedliwości.

§ 375. Powszechne władze wymiaru sprawiedliwości zawiadamiają:

A. Właściwą władzę administracji ogólnej:

a) o każdym wdrożonym postępowaniu karnem przeciw mężczyznom, będącym w wieku poborowym od 21 do 23 lat włącznie, o ile postępowanie to połączone jest z zastosowaniem aresztu prewencyjnego;

b) o uchyleniu aresztu prewencyjnego, określonego w punkcie a);

c) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym mężczyzn w wieku od 18 do 23 lat na kary wymienione w art. 9, bądź za przestępstwa przewidziane w art. 97 — 108; należy też podać miejsce wyznaczone skazanemu dla odbycia kary, dzień rozpoczęcia kary i jej ewentualne późniejsze skrócenie;

d) o każdym prawomocnym wyroku skazującym mężczyzn w wieku od 23 do 50 lat, którzy podlegają powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a nie mają jeszcze ustalonego do niego stosunku, jeśli skazanie nastąpiło bądź na kary, wymienione w art. 9, bądź za przestępstwa, przewidziane w art. 97 — 108; należy też podać dane, określone w pkt. c);

e) o darowaniu w drodze łaski kary lub skutków karno-sądowego skazania w wypadkach, wyszczególnionych w pkt c) i d).

B. Powiatowych komendantów uzupełnień właściwych ze względu na zamieszkanie oskarżonego lub skazanego:

a) o każdym wdrożeniu i o wyniku postępowania karnego przeciw oficerom rezerwy lub pospolitego ruszenia;

b) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym podoficerów rezerwy lub pospolitego ruszenia na kary lub za przestępstwa, określone w części A pkt d) niniejszego paragrafu, a nadto za przestępstwa, popełnione z chęci zysku lub pobudek, wskazujących na nieprzyjemne usposobienie dla Państwa Polskiego. Należy też podać dane określone w części A pkt c);

c) o każdym prawomocnym wyroku, skazującym osoby wyszczególnione w art. 126 ustęp 1, a będące w wieku 23 — 50 lat, na kary lub za przestępstwa, określone w części A pkt d) niniejszego paragrafu, przyczem należy podać dane wymienione w części A pkt c);

d) o darowaniu w drodze łaski kary, lub skutków karno-sądowego skazania w wypadkach wymienionych w pkt a) — c) części B niniejszego paragrafu.

Władzami wymiaru sprawiedliwości, właściwymi do powyższych zawiadomień są w wypadkach wymienionych:

w części A pkt a) i b), o ile chodzi o dochodzenia, — właściwe władze prokuratorskie, w innych wypadkach sędziowie śledczy, a jeśli sędzia śledczy nie jest powołany do czynności — właściwe sądy, w postępowaniu zaś w sądach powiatowych — te sądy;

w części A pkt c) i d) i w części B pkt b) i c) — władze powołane do wykonania wyroku;

w części B pkt a) i d) — właściwe władze sądowe względnie prokuratorskie.

Zawiadomienia, o których mowa w niniejszym paragrafie, można skutecznie w formie miesięcznych wykazów.

Jeżeli postępowanie karne lub wyrok, o którym mowa w części B niniejszego paragrafu obejmuje kilka osób, przynależnych do różnych powiatowych komend uzupełnień, powszechne władze wymiaru sprawiedliwości przesyłają zawiadomienia do wszyst-

kich powiatowych komend uzupełnień, właściwych dla danych osób ze względu na ich miejsce zamieszkania.

§ 376. Powiatowe władze administracji ogólnej postępują z otrzymanymi zawiadomieniami władz wymiaru sprawiedliwości jak następuje:

a) zawiadomienia, dotyczące osób w wieku przedpoborowym przechowują u siebie do czasu założenia list poborowych dla roczników, do których dane osoby należą, poczem kary wpisują do tych list, a zawiadomienia, dotyczące kar wymienionych w art. 9 przesyłają właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień;

b) zawiadomienia odnoszące się do osób, które są w wieku poborowym lub które wyszły z tego wieku, a nie mają jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej przez komisję poborową, jak również dotyczące osób, które mają już uregulowany stosunek do służby wojskowej przez komisję poborową, — przesyłają do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień po uprzednim wpisaniu do list poborowych kar nałożonych na osoby w wieku poborowym.

§ 377. Władze administracji ogólnej zawiadamiają w ten sam sposób powiatowych komendantów uzupełnień o karach aresztu względnie grzywny nałożonych przez nie na osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu w wypadkach, wymienionych w art. 118.

§ 378. Władze sądowe prześlą do wglądu władzom wojskowym na ich żądanie akta sądowe po zakończeniu postępowania karnego, o ile zachodzą warunki, przewidziane w ustępach A pkt c) oraz d) i B.

C. Służba w rezerwie.

Do art. 76 — 81.

§ 379. Oficerom i szeregowym rezerwy w czasie przebywania w rezerwie nie wolno nosić munduru wojskowego ani też odznak wojskowych. Wypadki, w których oficerowie i szeregowi rezerwy mogą wyjątkowo występować w mundurze wojskowym, określają rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 380. Oficerowie i podchorążowie rezerwy, zamieszkali w kraju, wnoszą prośby względnie zażalenia w sprawach przebiegu służby, ćwiczeń wojskowych, przydziałów, wyszkolenia awansów i odznaczeń picemnie lub ustnie do dowódców swoich formacji ewidencyjnych.

We wszystkich innych sprawach, związanych ze służbą w rezerwie, zwracają się oficerowie i podchorążowie rezerwy do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Oficerowie i podchorążowie rezerwy, których przynależność do formacji ewidencyjnej nie jest ustalona, wnoszą wszelkie prośby i zażalenia w sprawach wojskowych pisemnie lub ustnie do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Szeregowi rezerwy wnoszą wszelkie prośby i zażalenia do władz wojskowych pisemnie lub ustnie do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Oficerowie, podchorążowie i szeregowi rezerwy, zamieszkali zagranicą, wnoszą powyższe prośby i zażalenia do władz wojskowych za pośrednictwem urzędów konsularnych.

§ 381. Dowodem osobistym, stwierdzającym służbę w rezerwie, jest dla szeregowych książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowe, zaś dla oficerów rezerwy książeczka stanu służby oficerskiej.

§ 382. Oficerowie i szeregowi rezerwy mogą otrzymać już w czasie pokoju dokumenty wojskowe, wzywające ich do służby wojskowej na wypadek mobilizacji (karty mobilizacyjne).

Treść kart mobilizacyjnych stanowi dla powołanych rozkaz wojskowy, który ma być wykonany w terminie, określonym w tych kartach.

§ 383. Zagubienie lub zniszczenie dokumentu wojskowego, wzywającego oficera i szeregowego rezerwy do służby wojskowej nie zwalnia danej osoby od stawienia się we właściwej formacji wojskowej w terminie ustalonym w tym dokumencie.

§ 384. Oficerów i szeregowych rezerwy obowiązanych do służby wojskowej można pozostawiać na stanowiskach cywilnych na warunkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 385. Terminy powołania do ćwiczeń wojskowych oraz czas trwania każdego ćwiczenia ustala każdorazowo Minister Spraw Wojskowych.

§ 386. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy odbyli obowiązkową czynną służbę wojskową nie ze swym rocznikiem poborowym lub byli powołani do tej służby po wyjściu z wieku poborowego, odbywają przepisane ćwiczenia wojskowe zasadniczo ze swoimi rocznikami rezerwy. Jeżeli to jednak nie odpowiadało potrzebom wojska, osoby te mogą być powołane do ćwiczeń wojskowych poza ich rocznikiem.

§ 387. Z tytułu powołania do ćwiczeń wojskowych nie przysługuje oficerom i szeregowym rezerwy nawet w wypadku odwołania ćwiczeń prawo do roszczenia jakichkolwiek pretensyj do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania bądź to z powodu zaniedbania pracy, bądź też z powodu poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym skutkiem stawienia się do ćwiczeń wojskowych.

§ 388. Oficerowie i szeregowi rezerwy wybrani na posłów do Sejmu lub na senatorów nie mogą być w czasie sprawowania mandatu powołani do służby wojskowej.

Wolni od wszelkiej służby wojskowej są również ministrowie i podsekretarze stanu.

W stosunku do oficerów i szeregowych rezerwy, którzy poświęcili się stanowi duchownemu (art. 55) i złożyli odpowiednie zaświadczenie w P. K. U., obowiązują postanowienia § 238.

§ 389. Oficerom i szeregowym rezerwy, którzy pełnią funkcję instruktorów w obozach letnich przysposobienia wojskowego zalicza się czas służby instruktorskiej w tych obozach na poczet czasu, ustalonego dla ćwiczeń w rezerwie według specjalnych zarządzeń Ministra Spraw Wojskowych.

§ 390. Profesorów wyższych zakładów naukowych, pomocnicze siły naukowe oraz osoby, którym zlecone zostały wykłady i ćwiczenia w tych uczelniach, nauczycieli średnich zakładów naukowych z prawem publiczności, nauczycieli szkół zawodowych państwowych lub prywatnych, uznanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne z państwowymi, nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz studentów i uczniów zakładów naukowych z prawem publiczności, powołuje się do ćwiczeń w rezerwie w okresie letnim, wolnym od nauki szkolnej.

Rektorzy oraz dyrektorzy wyższych zakładów naukowych obowiązani są z początkiem każdego roku szkolnego powiadamiać właściwych powiatowych komendantów uzupełnień o powierzeniu oficerom (szeregowym) rezerwy obowiązków pomocniczych sił naukowych oraz o zleceniu im wykładów i ćwiczeń w wyższych zakładach naukowych, jak również o każdorazowym zwolnieniu tych osób z ich obowiązków.

Taki sam obowiązek powiadamiania właściwych powiatowych komendantów uzupełnień mają dyrektorzy średnich zakładów naukowych z prawem publiczności w stosunku do nauczycieli tych zakładów oraz inspektorowie szkolni w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

§ 391. Powołaniu na ćwiczenia wojskowe w danym terminie nie podlegają oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy:

a) odbywają karę pozbawienia wolności, nałożoną przez powszechne sądy karne lub władze administracji ogólnej, względnie przebywają w areszcie śledczym;

b) podlegają postępowaniu rewizyjno-lekarskiemu na skutek zgłoszonego ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, czyniącego ich zupełnie niezdolnymi do służby wojskowej.

Osoby wymienione w pkt. a) podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych po przywróceniu im wolności w najbliższym okresie ćwiczeń, o ile nie zachodzą okoliczności wymienione w art. 9.

Osoby wymienione w pkt. b), którym postępowanie rewizyjno-lekarskie nie zmieniło poprzednio otrzymanej kategorii zdolności do służby wojskowej (kat. A), podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych w najbliższym okresie ćwiczeń po ukończeniu postępowania rewizyjno-lekarskiego.

§ 392. Niestawienie się oficera lub szeregowego rezerwy do służby wojskowej we właściwym terminie może być usprawiedliwione:

a) w razie obłożnej choroby, uniemożliwiającej mu odbycie podróży do właściwej formacji wojskowej;

b) w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, czyniącego go zupełnie niezdolnym do służby wojskowej.

Jeżeli zgłoszenie się powołanego rezerwisty nie może nastąpić we właściwym terminie z powodu obłożnej choroby (pkt a) powołany powinien udowodnić to właściwej władzy wojskowej świadectwem lekarskim, określającym wyraźnie stan chorobowy oraz stwierdzającym, że chory jest niezdolny do podróży. Równocześnie powinien on zwrócić kartę powołania. Świadectwo lekarskie powinno być wystawione przez lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania takiego świadectwa, należy przedstawić świadectwo lekarza prywatnego, na którym naczelnik gminy powinien potwierdzić, że nie można było uzyskać świadectwa lekarza powiatowego (rządowego). W razie niemożności uzyskania wogóle świadectwa lekarskiego, okoliczność ta powinna być stwierdzona przez gminę. Osoby te mają być powołane do służby wojskowej ponownie w najbliższym okresie powoływania rezerwistów do służby wojskowej.

Osoby wymienione w pkt. b) niniejszego paragrafu powinny właściwej władzy wojskowej przedłożyć świadectwo lekarza wojskowego lub rządowego, stwierdzające ciężkie uszkodzenie zdrowia względnie kalectwa i niemożność stawienia się do służby wojskowej. Dowódcy formacji wojskowych otrzymujący takie świadectwa od oficerów (podchorążych) rezerwy powinni je przesłać niezwłocznie właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień. Powiatowi komendanci uzupełnień po otrzymaniu powyższych świadectw w drodze bezpośredniej lub od dowódców formacji wojskowych wdrażają postępowanie rewizyjno-lekarskie w myśl obowiązujących przepisów.

§ 393. Oficerowie i szeregowi rezerwy, którzy w okresie przebywania w rezerwie odnieśli takie uszkodzenie zdrowia lub takie pogorszenie poprzednio istniejącego uszkodzenia, które czyni ich nieodpowiadającym warunkom kategorii A (art. 38 pkt A), mogą składać do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień lub w czasie zebrań (raportów) kontrolnych pisemne prośby o zmianę poprzednio nadanej im kategorii zdolności do służby wojskowej. Do podania należy dołączyć świadectwo lekarza wojskowego lub rządowego, stwierdzające wyżej wspomniane okoliczności. Na tej podstawie powiatowy komendant uzupełnień wdraża postępowanie rewizyjno-lekarskie w myśl wojskowych przepisów rewizyjnych.

§ 394. Powołanie oficerów i szeregowych rezerwy do służby wojskowej skuteczniają władze wojskowe na podstawie imiennych kart powołania, przesyłanych tym osobom za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej lub bezpośrednio w drodze przez właściwe urzędy gminne (magistraty), albo na podstawie obwieszczeń, względnie zapomocą obu tych sposobów.

§ 395. Karty powołania przesyłają władze wojskowe do właściwych władz (urzędów) za pokwito-

waniem odbioru, załączając przytem wykaz numerów bieżących przesłanych kart powołania. Władze te obowiązane są doręczyć je adresatom niezwłocznie względnie w terminie, oznaczonym przez władze wojskowe. Postępowanie w wypadkach niemożności doręczenia kart powołania jest takie same, jak wskazano w §§ 358 — 360.

§ 396. Powołanie do służby wojskowej może być również zarządzone zapomocą publicznie ogłoszonych i rozplakatowanych obwieszczeń.

W tym wypadku władze wojskowe przesyłają odpowiednie obwieszczenia władzom administracji ogólnej, które zarządzają urzędem gminnym (magistratom) należyte ich ogłoszenie i rozplakatowanie.

Obwieszczenia o powołaniu do służby wojskowej powinny być rozplakatowane przez urzędy gminne na widocznym miejscu na głównych ulicach, placach targowych, stacjach kolejowych, przy kościołach, szkołach, czytelnich, hotelach i gospodach, oraz w takich miejscach gdzie ludność zazwyczaj się gromadzi.

Niezależnie od rozplakatowania obwieszczeń urzędy gminne (magistraty) powinny podać treść tych obwieszczeń do wiadomości ogółu ludności, w sposób, w danej gminie przyjęty.

Przedwczesne zrywanie obwieszczeń, niszczenie lub zaklejanie ich innymi ogłoszeniami jest niedopuszczalne.

§ 397. Bez względu na zarządzony sposób powołania do służby wojskowej urzędy gminne (magistraty) obowiązane są roztoczyć należytą i skuteczną kontrolę nad terminowym wyjazdem z miejsc zamieszkania względnie pobytu powołanych do służby wojskowej.

W razie stwierdzenia nieusprawiedliwionego niedopełnienia obowiązku stawiennictwa do służby wojskowej przez powołanego, urzędy gminne (magistraty) powinny postąpić w sposób, przewidziany w § 371.

§ 398. Powołani są obowiązani stawić się bezpośrednio w miejscu i w dniu, oznaczonym w karcie powołania, w karcie mobilizacyjnej względnie w obwieszczeniach władz wojskowych. Jeżeli oficera lub szeregowego rezerwy wezwano do natychmiastowego stawienia się, wolno mu korzystać ze zwłoki dwugodzinnej w celu uregulowania swych spraw osobistych oraz wymeldowania się u naczelnika gminy.

Powołani do służby wojskowej mają zgłosić się w miejscu ich powołania we własnej odzieży oraz z temi przedmiotami lub przyborami, które władze ewentualnie poleciły przynieść ze sobą.

Oficerowie rezerwy, którzy otrzymali dodatek na wykwapowanie powinni zgłosić się do służby wojskowej w mundurze i z ryszunkiem. Powołani oficerowie i szeregowi rezerwy powinni zabrać ze sobą dokumenty, wzywające ich do służby wojskowej (kartę powołania, kartę mobilizacyjną), jak również posiadane wojskowe dokumenty osobiste (książeczkę stanu służby oficerskiej, książeczkę wojskową).

§ 399. Odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego względnie przesunięcie okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku kalendarzowym może nastąpić:

a) w razie stwierdzonej obłożnej choroby powołanego względnie w razie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub kalectwa, o ile ono nie zostało już zgłoszone wcześniej (§§ 392 i 393);

b) w wypadkach konieczności wyjazdu zagranicę w celach naukowych, przemysłowych lub kuracyjnych;

c) w wypadku, gdy powołany do ćwiczeń wojskowych jest jedynym lekarzem w gminie;

d) w ważnych sprawach, które zaszły w rodzinie powołanego na ćwiczenia, a wymagają jego obecności;

e) w innych nadzwyczajnych wypadkach, określonych przez Ministra Spraw Wojskowych corocznie w zarządzeniach o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

Prośby o odroczenie terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do następnego roku względnie o przesunięcie okresu ćwiczeń na inny termin w tym samym roku kalendarzowym wnoszą:

1) oficerowie i podchorążowie rezerwy — do dowódcy swojej formacji ewidencyjnej;

2) szeregowi rezerwy, jak również oficerowie i podchorążowie rezerwy o nieustalonej przynależności ewidencyjnej — do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

Prośby te powinny być wnoszone do wskazanych władz wojskowych przynajmniej na 4 tygodnie przed terminem, wyznaczonym dla stawienia się powołanego na ćwiczenia.

Późniejsze wniesienie podania może nastąpić tylko w tym wypadku, gdy powody, uzasadniające konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcia powstały po wyżej określonym terminie.

Do podania należy dołączyć:

w wypadkach wymienionych w pkt. a) — świadectwo lekarskie względnie zaświadczenie o chorobie, wystawione w sposób podany w § 392 ustęp 2;

w wypadkach wymienionych w pkt. b) — zaświadczenie stwierdzające konieczność wyjazdu zagranicę, wydane przez właściwe władze państwowe (wojewódzkie, względnie centralne);

w wypadkach wymienionych w pkt. c) i d) — zaświadczenie, wydane przez właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, stwierdzające istnienie okoliczności, powodujących konieczność odroczenia ćwiczeń lub ich przesunięcie;

w wypadkach wymienionych w pkt. e) zaświadczenia i dokumenty, jakie będą przewidziane w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych o powołaniu rezerwistów na ćwiczenia wojskowe.

Kart powołania nie należy dołączać do podań za wyjątkiem wypadku przewidzianego w pkt. a) niniejszego paragrafu.

§ 400. Odroczeń terminu odbycia ćwiczeń wojskowych do roku następnego względnie przesunięcia okresu ćwiczeń na termin późniejszy w tym samym roku kalendarzowym udziela dowódca właściwej formacji wojskowej względnie powiatowy komendant uzupełnień (§ 399 ustęp 2).

W razie odmownego załatwienia prośby powołany może odwołać się w terminie siedmiodniowym, licząc od dnia doręczenia odmownego załatwienia do dowódcy okręgu korpusu, właściwego dla władzy wojskowej, która powołanie uskuteczniła. Dowódca okręgu korpusu rozstrzyga ostatecznie.

Wniesienie prośby o odroczenie ćwiczeń względnie ich przesunięcie lub też odwołanie się od odmownej decyzji do dowódcy okręgu korpusu nie zwalnia powołanego od stawienia się do ćwiczeń w terminie, oznaczonym w karcie powołania względnie w obwieszczeniach, jeżeli do tego terminu prośba względnie odwołanie nie zostanie ostatecznie załatwione.

§ 401. Osoby, korzystające z odroczeń ćwiczeń wojskowych muszą ćwiczenia te odbyć w roku następnym.

Oficerowie względnie szeregowi rezerwy, którzy korzystali z odroczeń ćwiczeń wojskowych już w roku poprzednim, mogą uzyskać ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych tylko w drodze wyjątku przez dowódcę okręgu korpusu.

Prośby o ponowne odroczenie ćwiczeń wojskowych wnoszą oficerowie (podchorążowie) i szeregowi rezerwy w drodze służbowej przez właściwe władze wojskowe, wskazane w § 399 ustęp 2.

§ 402. Odwołanie się od odmownej decyzji (§ 400 ustęp 2) nie zwalnia rezerwisty w żadnym wypadku od stawienia się do ćwiczeń w terminie określonym w karcie powołania.

Jeżeli na podanie, wniesione do władz wojskowych, udzielona będzie odpowiedź przychylna, a dany rezerwista odbywa już ćwiczenia wojskowe, należy go niezwłocznie zwolnić.

§ 403. Władze państwowe i samorządowe mogą, jednak nie później jak na 4 tygodnie przed rozpoczęciem ćwiczeń, występować z urzędu o odroczenie względnie przesunięcie terminu ćwiczeń podległym im funkcjonariuszom, jeżeli powołanie takiej osoby byłoby połączone z istotną szkodą dla działalności danej władzy, podając wszystkie dane ewidencyjne powołanego.

Z analogicznych uprawnień mogą korzystać instytucje społeczne, pracujące dla wojska.

Indywidualne wnioski wnoszą władze państwowe I i II instancji, samorządowe oraz instytucje społeczne bezpośrednio do właściwego dowódcy okręgu korpusu, który decyduje ostatecznie.

Naczelne władze państwowe odnoszą się w tych sprawach bezpośrednio do Ministra Spraw Wojskowych.

W razie odmownego załatwienia wniosków przez dowódców okręgów korpusów przysługuje wymienionym wyżej władzom państwowym I i II instancji, władzom samorządowym oraz instytucjom społecz-

nym prawo odwołania się do Ministra Spraw Wojskowych.

Odwołania do Ministra Spraw Wojskowych mogą być wnoszone przez te władze tylko za pośrednictwem fachowych ministerstw.

§ 404. Oficerowie i szeregowi rezerwy, zamieszkali stale zagranicą, tak w krajach europejskich jak i w krajach poza Europą nie podlegają powołaniu na ćwiczenia wojskowe.

§ 405. Oficerowie i szeregowi rezerwy, zamieszkali stale zagranicą, którzy przyjeżdżają na obszar Państwa Polskiego lub wolnego miasta Gdańska na czas dłuższy niż 6 miesięcy, podlegają dopiero po upływie tego czasu powołaniu do ćwiczeń wojskowych na ogólnych zasadach.

§ 406. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający chwilowo zagranicą, którzy wyjechali z kraju legalnie, nie podlegają powołaniu do ćwiczeń wojskowych przez okres czasu, na jaki udzielono im paszportu zagranicznego.

Osoby te są jednak obowiązane do odbycia ćwiczeń wojskowych z chwilą powrotu do kraju, przyczem powołanie ich do ćwiczeń powinno nastąpić jeszcze w tym samym roku kalendarzowym, a jeżeli okres ćwiczeń w tym samym roku już minął — w roku następnym przy najbliższym powołaniu rezerwistów na ćwiczenia.

§ 407. Każde nieusprawiedliwione opóźnienie się oficera względnie szeregowego rezerwy do służby wojskowej będzie karane przez sądy wojskowe (art. 76 k. k. w.) względnie dyscyplinarnie przez władze wojskowe.

Oficerów i szeregowych rezerwy, którzy spóźnili się do służby wojskowej z własnej winy więcej niż 3 dni, można zwolnić i powołać ponownie na najbliższy okres ćwiczeń wojskowych w tym samym roku kalendarzowym. Jeżeli zostali oni ukarani za spóźnienie dyscyplinarnie, zwolnienie to następuje po odbyciu kary dyscyplinarnej.

Gdyby w razie zwolnienia rezerwistów od ćwiczeń wojskowych powołanie do ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym nie mogło więcej nastąpić, należy osoby takie mimo opóźnienia ponad 3 dni zatrzymać w służbie celem odbycia ćwiczeń.

Opóźnieni będą wówczas obowiązani odsłużyć pełny okres ćwiczeń, a nałożone na nich kary odbyć w sposób, wskazany w § 414.

§ 408. Dowódcy formacji są obowiązani po upływie trzech dni od daty wyznaczonej dla rozpoczęcia ćwiczeń przesłać właściwym powiatowym komendantom uzupełnień wykazy oficerów i szeregowych rezerwy, którzy do ćwiczeń się nie stawili.

Powiatowi komendanci uzupełnień sporządzają na tej podstawie wykazy uchylających się, zestawione według gmin, które przesyłają powiatowym władzom administracji ogólnej, celem ścigania danych osób.

Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane zarządzić natychmiast wyśledzenie uchyla-

jącego się od ćwiczeń i dostawienie go do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Władze te są obowiązane ponadto przysyłać każdego 1-go i 15-go dnia miesiąca do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wyniki poszukiwań za uchylającymi się od ćwiczeń rezerwistami.

Oficerów i podchorążych rezerwy, uchylających się od ćwiczeń, a dostawionych do powiatowej komendy uzupełnień, należy odesłać natychmiast do właściwej formacji wojskowej, celem odbycia ćwiczeń.

Szeregowych rezerwy, uchylających się od ćwiczeń, a dostawionych do powiatowej komendy uzupełnień, należy odesłać natychmiast do formacji wojskowej względnie powołać na najbliższy okres ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym.

Jeżeli w chwili doprowadzenia uchylającego się od ćwiczeń szeregowego rezerwy okres ćwiczeń w danym roku kalendarzowym już minął, należy odesłać go do miejsca zamieszkania i powołać do odbycia ćwiczeń w następnym roku kalendarzowym.

Uchylających się od ćwiczeń szeregowych rezerwy powiatowy komendant uzupełnień pociąga do odpowiedzialności karnej przysyłając odpowiednie doniesienie karne do właściwego sądu wojskowego, a jeżeli następuje natychmiastowe odstawienie go do formacji, przekazuje go do ukarania właściwemu dowódcy formacji.

Oficerów i podchorążych rezerwy, dostawionych do formacji jako uchylających się od ćwiczeń, pociąga właściwy dowódca formacji do odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej, przysyłając w tym ostatnim wypadku odpowiednie doniesienie karne do właściwego sądu wojskowego.

§ 409. Szeregowi rezerwy, powołani na ćwiczenia wojskowe, podlegają bezpośrednio po zgłoszeniu się w formacji wojskowej oględzinom lekarskim, przyczem:

a) szeregowych rezerwy, uznanych za zdolnych do odbycia ćwiczeń wojskowych należy odesłać do poszczególnych pododdziałów;

b) szeregowych rezerwy chorych, u których można spodziewać się zupełnego wyzdrowienia w ciągu kilku dni, należy oddać pod opiekę lekarską (izba chorych), a jeżeli na taki okres czasu wymagają leczenia i opieki w szpitalu, należy ich odesłać do szpitali wojskowych, znajdujących się najbliżej miejsca postoju danej formacji lub zakładu wojskowego;

c) w razie stwierdzenia przez lekarza formacji, że szeregowy rezerwy jest czasowo niezdolny do odbycia ćwiczeń, dowódca formacji zwalnia go niezwłocznie i przysyła właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień orzeczenie lekarskie z wnioskiem na przesunięcie ćwiczeń do późniejszego okresu w tym samym roku lub na odroczenie ich do roku następnego. Jeżeli zwolniony od ćwiczeń wskutek choroby jest niezdolny do odbycia podróży powrotnej do miejsca zamieszkania, powinien on być oddany na leczenie zasadniczo do szpitala cywilnego, a gdy to jest z jakichkolwiek powodów niemożliwe — do szpitala wojskowego. Koszty leczenia i żywienia za cały

czas pobytu w szpitalu wojskowym ponosi chory względnie cywilne władze i instytucje, wymienione w § 412 ustęp 4;

d) w razie stwierdzenia przez lekarza formacji, że szeregowy rezerwy nie odpowiada wymogom kat. A według wojskowych przepisów o badaniu i ocenie fizycznej zdolności do służby wojskowej, powinien on być na podstawie orzeczenia i wniosku lekarskiego niezwłocznie zwolniony z ćwiczeń i odesłany do miejsca zamieszkania. Równocześnie dowódca formacji przesyła do właściwej powiatowej komendy uzupełnień wnioski o zmianę kategorii zdolności do służby wojskowej danego szeregowego rezerwy, celem wdrożenia postępowania rewizyjnego w myśl instrukcyj, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 410. Szeregowych rezerwy, których niezdolność do służby wojskowej została stwierdzona w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych, należy przedstawić wojskowo-lekarskiej komisji szpitalnej.

Orzeczenie tej komisji stanowi podstawę dla ustalenia dalszego stosunku tej osoby do służby wojskowej.

§ 411. Jeżeli oficer rezerwy w chwili zgłoszenia się do ćwiczeń wojskowych lub w czasie ich odbywania okaże się niezdolnym do czynnej służby wojskowej, dowódca formacji zwalnia takiego oficera z ćwiczeń i przesyła świadectwo lekarskie do właściwej powiatowej komendy uzupełnień, celem wdrożenia postępowania rewizyjno-lekarskiego na ogólnych zasadach.

§ 412. Czas spędzony przez powołanego do ćwiczeń wojskowych w izbie chorych (szpitalu) nie dłuższy niż 7 dni, należy zaliczać na poczet ćwiczeń.

Okresów choroby, trwających u powołanych do ćwiczeń wojskowych ponad 7 dni, nie można zaliczać na poczet ćwiczeń wojskowych. Takich oficerów i szeregowych rezerwy należy po wyleczeniu niezwłocznie zwolnić i powołać na najbliższy okres ćwiczeń w tym samym roku kalendarzowym lub w roku następnym.

Na okres 7 dni składać się może czas trwania jednego zachorowania lub też kilku zachorowań razem wziętych.

Oficerowie i szeregowi rezerwy w razie zachorowania w czasie odbywania ćwiczeń na skutek właściwości służby wojskowej i oddania ich z tego tytułu do wojskowych zakładów leczniczych, powinni być leczeni na warunkach, przysługujących osobom wojskowym w służbie czynnej. W wypadkach, kiedy cierpienie lub choroba powstały niezależnie od właściwości pełnionej służby, a wypisanie ze szpitala względnie przekazanie szpitalom cywilnym ze względu na rodzaj lub stan choroby nie może nastąpić po 7-dniowym leczeniu, — koszty leczenia i żywienia w szpitalu wojskowym, poczynając od dnia niepoliczonoego już na poczet ćwiczeń ponosi chory względnie właściwa gmina w razie jego ubóstwa lub właściwy wojewódzki urząd zdrowia, jeżeli chory jest funkcjonariuszem państwowym w rozumieniu ustawy

o państwowej służbie cywilnej lub wreszcie instytucja, obowiązana do leczenia chorego, jeżeli on w tym celu był jej członkiem.

§ 413. O zwolnieniu szeregowych rezerwy od ćwiczeń z powodu choroby, trwającej ponad 7 dni, powinien dowódca formacji zawiadomić niezwłocznie właściwego powiatowego komendanta uzupełnień.

§ 414. Kary aresztu, które nakłada się na powołanych do ćwiczeń oficerów i szeregowych rezerwy, należy wykonać dopiero po upływie czasu, przeznaczonego na ćwiczenia wojskowe, o ile pozwalają na to względy karności wojskowej; w przeciwnym razie kara musi być niezwłocznie odcierpiana, a czas kary dyscyplinarnej ma być bezpośrednio odsłużony.

W razie uchylenia orzeczenia kary dyscyplinarnej czas kary należy zaliczyć bądź na bieżący, bądź na najbliższy okres ćwiczeń.

Nie należy wliczać do okresu ćwiczeń czasu, który oficer lub szeregowy rezerwy powołany na ćwiczenia wojskowe wskutek wyroku sądowego przepędzi w areszcie śledczym lub w zakładzie karnym.

Opuszczony czas ćwiczeń powinien taki oficer względnie szeregowy rezerwy niezwłocznie odsłużyć po zwolnieniu z aresztu (zakładu karnego).

§ 415. Odbycie ćwiczeń wojskowych należy oficerom i szeregowym rezerwy wpisać do ich dokumentów wojskowych.

Jeżeli ćwiczenia wojskowe będą odwołane lub zarządzona ogólna mobilizacja, należy niezwłocznie zwolnić tych oficerów i szeregowych rezerwy, którzy są na wypadek mobilizacji zwolnieni od służby wojskowej (reklamowani).

Jeżeli ćwiczenia wojskowe będą odwołane lub zawieszone z jakiegokolwiek powodów Minister Spraw Wojskowych ustali każdorazowo, czy i w jakim rozmiarze oficerom i szeregowym rezerwy należy stawienie się w formacji wojskowej zaliczyć jako odbyte ćwiczenie wojskowe.

§ 416. Powołanie oficerów względnie szeregowych rezerwy do dodatkowych ćwiczeń wojskowych następuje według ogólnych przepisów o powoływaniu do odbycia ćwiczeń wojskowych, o ile Minister Spraw Wojskowych nie wyda w tym względzie odrębnych zarządzeń.

§ 417. Oficerowie i szeregowi rezerwy, przebywający zagranicą, są w razie mobilizacji obowiązani do najszybszego powrotu do kraju i zgłoszenia się we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień, o ile nie będą wydane przez Ministra Spraw Wojskowych inne zarządzenia w chwili ogłoszenia mobilizacji lub wojny.

Kierownicy urzędów konsularnych obowiązani są ułatwić takim oficerom i szeregowym rezerwy jak najszybszy powrót do kraju.

Do art. 82.

§ 418. W czasie odbywania ćwiczeń wojskowych (art. 77) przez pracownika jakiegokolwiek przedsię-

biorstwa, jak również z powodu powołania na te ćwiczenia, pracodawca nie może wypowiedzieć, ani rozwiązać umowy o pracę, bez względu na czas trwania stosunku pracy, o ile ćwiczenia wojskowe nie trwają dłużej niż 6 względnie 8 tygodni.

W wypadku trwania ćwiczeń wojskowych dłużej niż 6 względnie 8 tygodni, postanowienia ustępu pierwszego mają zastosowanie do tych pracowników, których stosunek pracy w danym przedsiębiorstwie trwał nieprzerwanie co najmniej rok.

Wszelkie umowy, zawierające zrzeczenie się przez pracownika przysługujących mu na zasadzie niniejszego paragrafu uprawnień, są nieważne.

Przepisy art. 82 nie ograniczają postanowień zabraniających wypowiedzania umów o pracę podczas ćwiczeń wojskowych, zawartych w przepisach prawnych, normujących umowę o pracę, a w szczególności w art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr 35 poz. 324) i w art. 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35 poz. 323), zakazujących wypowiedzania i rozwiązywania umowy o pracę po powołaniu na ćwiczenia wojskowe i w czasie odbywania przez pracownika tych ćwiczeń, bez względu na czas poprzedniej pracy i bez względu na czas trwania ćwiczeń wojskowych.

D. Służba w pospolitem poruszeniu.

Do art. 83 — 85.

§ 419. Wojskowym dokumentem osobistym, stwierdzającym służbę w pospolitem ruszeniu, jest dla oficerów książeczka stanu służby oficerskiej, zaś dla szeregowych — książeczka wojskowa lub zaświadczenie wojskowe, wydawane przez właściwe władze wojskowe.

Oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia mogą otrzymać już w czasie pokoju dokumenty wojskowe, wzywające ich do służby wojskowej na wypadek mobilizacji.

Powołanie oficerów i szeregowych pospolitego ruszenia do służby wojskowej odbywa się w taki sam sposób jak powołanie oficerów i szeregowych rezerwy.

§ 420. Ponowny przegląd szeregowych pospolitego ruszenia bez broni przez komisje poborowe w myśl art. 85 ustęp 2 może się odbywać w razie mobilizacji tylko na rozkaz Ministra Spraw Wojskowych i ma być uskuteczny przez komisje poborowe na ogólnych zasadach.

§ 421. Oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia, którzy przeniesieni zostali z rezerwy do pospolitego ruszenia wskutek osiągnięcia ustalonej dla rezerwy granicy wieku (art. 4 pkt 2), zaliczeni zostają do pospolitego ruszenia z bronią.

§ 422. Poborowi, którzy przy poborze uznani zostali za zdolnych do czynnej służby wojskowej

(kat. A), a którzy wskutek ukończenia w chwili poboru 38 lat życia zaliczeni zostali do pospolitego ruszenia (art. 7 ustęp 4, art. 35 ustęp 2 i art. 43 ustęp 3) należą do pospolitego ruszenia z bronią.

Do art. 87.

§ 423. Osoby powołane do służby wojskowej mają prawo do przejazdu koleją na koszt Skarbu Państwa wówczas, gdy odległość od stacji kolejowej, właściwej dla miejsca zamieszkania, do miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, wynosi 25 klm lub więcej. W tym celu otrzymują one bilet (upoważnienie) na przejazd.

Osoby, powołane do służby wojskowej, których prawo do bezpłatnego przejazdu koleją wskutek usprawiedliwionego niedotrzymania terminu wygaśnię, mogą zgłaszać się do P. K. U., celem przedłużenia tego prawa.

Rezerwiści, powołani na ćwiczenia wojskowe obwieszczeniami, są obowiązani odbyć podróż od miejsca zamieszkania do miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, na własny koszt, przyczem koszty przejazdu koleją będą im zwrócone:

a) jeżeli odległość od miejsca zamieszkania do miejsca wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby wynosi 25 klm lub więcej;

b) jeżeli przedstawia zaświadczenie urzędu gminnego (magistratu) tej miejscowości, z której się do ćwiczeń udali, stwierdzające fakt zamieszkiwania lub pobytu w tej miejscowości w chwili powołania ich do ćwiczeń wojskowych oraz, że miejscowość ta jest odległa od miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do ćwiczeń, o 25 klm lub więcej.

Rezerwiści, powołani na ćwiczenia wojskowe obwieszczeniami, którzy z powodu ubóstwa nie mogą pokryć kosztów przejazdu koleją wówczas, gdy miejsce zamieszkania (pobytu) jest odległe od miejsca, wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby, o 25 klm lub więcej, powinni zwrócić się niezwłocznie do właściwego zarządu gminy, który w porozumieniu z powiatową władzą administracji ogólnej względnie z powiatowym komendantem uzupełnień wyda im dokument, uprawniający do kredytowanego przejazdu koleją.

Osoby, powołane do służby wojskowej, których miejsce zamieszkania jest odległe od najbliższej stacji kolejowej o 25 klm lub więcej, powinny być do tej stacji kolejowej zbiorowo dostarczone przez urząd gminny (magistrat) najtańszymi środkami przewozowymi. Jeżeli między miejscem zamieszkania powołanego, a miejscem wyznaczonym dla zgłoszenia się do służby, niema komunikacji kolejowej, a odległość pomiędzy temi miejscowościami wynosi 25 klm lub więcej, urząd gminny (magistrat) powinien powołanych względnie powołanego dostarczyć do miejsca wyznaczonego dla zgłoszenia się do służby najtańszym środkiem przewozowym.

W obu wypadkach koszty przewozu powołanych osób będą wypłacone urzędowi gminnym (magistrom), zwrócone ze Skarbu Państwa (z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych) na podstawie odpowiednich dowodów.

Przejazdy do odbycia służby wojskowej na wezwanie władz wojskowych osób, zamieszkałych stale zagranicą, odbywają się w trybie ustalonym w § 310.

§ 424. Koszty wszelkiego rodzaju ogłoszeń lub obwieszczeń o powołaniu do jakiejkolwiek służby wojskowej osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, tak zamieszkałych w kraju jak też zagranicą pokrywa się z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Z budżetu tego Ministerstwa pokrywa się również koszty, związane z przejazdami osób, powołanych do służby wojskowej, a zamieszkałych zagranicą.

R o z d z i a ł X I.

Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 88 ustęp 3 i art. 89.

§ 425. Za całkowicie zwolnioną od powszechnego obowiązku wojskowego należy uważać osobę, na której nie ciąży ani obowiązek zgłoszenia się do rejestrów i spisów poborowych, ani obowiązek stawienia się do poboru, ani obowiązek czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub w pospolitem ruszeniu, ani też obowiązek meldowania się.

§ 426. W razie darowania w drodze łaski skutków karno-sądowego skazania, osoby wydalone z wojska tudzież wydalone z korpusu oficerskiego prawomocnym wyrokiem sądowym, podlegają ponownie powszechnemu obowiązkowi wojskowemu jako szeregowcy według zasad § 10.

§ 427. Stwierdzenie faktu posiadania lub uzyskania obcego obywatelstwa (art. 88 ustęp 3) następuje z urzędu lub na prośbę strony, wniesioną do wojewódzkiej władzy administracji ogólnej za pośrednictwem powiatowej władzy administracji ogólnej, w której listach poborowych proszący został wpisany.

W razie wniesienia takiej prośby, powinien proszący dołączyć dowody, wskazujące na posiadanie obywatelstwa obcego państwa, lub przedstawić te faktyczne i prawne podstawy, na których opiera swe twierdzenie, że posiada obywatelstwo obce.

Osoba, odbywająca czynną służbę wojskową, powinna w razie wniesienia takiego podania dołączyć dowody, stwierdzające, że posiadała obce obywatelstwo jeszcze przed terminem wcielenia do szeregów, względnie, że przed tym terminem utraciła obywatelstwo polskie.

Powiatowa władza administracji ogólnej ustala, czy prośba jest poparta wszystkimi potrzebnymi dowodami i w razie konieczności przeprowadza potrzebne dochodzenia, poczem przedstawia akta sprawy wraz ze swą opinią wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

§ 428. Zwolnienie danej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu posiadania obcego

obywatelstwa następuje po stwierdzeniu tego faktu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

W razie uzyskania natomiast obcej przynależności państwowej przez obywateli polskich, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którzy nie byli uprzednio zwolnieni od tego obowiązku z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo, stwierdzenie faktu posiadania obcej przynależności może nastąpić jedynie w porozumieniu z właściwym dowódcą okręgu korpusu.

§ 429. O zwolnieniu danej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu stwierdzenia obywatelstwa obcego, wojewódzka władza administracji ogólnej zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, która obowiązana jest wydać proszącemu poświadczenie według obowiązujących przepisów.

W razie posiadania przez daną osobę dokumentu wojskowego, w zawiadomieniu władzy administracji ogólnej zawarty będzie nakaz do zwrócenia go pod rygorem zastosowania środków przymusowych, wyszczególnionych w rozdziale VI rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 342). W wypadku niewykonania żądania zwrotu dokumentu wojskowego w określonym terminie, nakaz władzy administracji ogólnej będzie uważany, jako tytuł egzekucyjny (art. 14 pkt c) rozporządzenia o postępowaniu przymusowym w administracji), a w stosunku do opornych będą zastosowane środki przymusowe, wymienione w art. 45 i następnych powołanego rozporządzenia.

Powiatowe władze administracji ogólnej powinny skreślić osoby, zwolnione od powszechnego obowiązku wojskowego z list poborowych lub zarządzić skreślenie ich z rejestrów względnie ze spisów poborowych. O skreśleniach z list poborowych powiatowa władza administracji ogólnej powinna zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który na tej podstawie skreśla daną osobę z ewidencji wojskowej niezwłocznie, a jeżeli osoba ta odbywa czynną służbę wojskową — dopiero po zwolnieniu jej z wojska. Zwrócony lub odebrany dokument wojskowy będzie powiatowemu komendantowi uzupełnień przesłany łącznie z zawiadomieniem o skreśleniu z listy poborowej.

§ 430. W wypadkach, gdy wojewódzka władza administracji ogólnej stwierdzi posiadanie lub uzyskanie obcego obywatelstwa u osoby, odbywającej czynną służbę wojskową, powiatowa władza administracji ogólnej obowiązana jest zawiadomić o zwolnieniu takiej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, dołączając do zawiadomienia poświadczenie, o którym mowa w § 429. Powiatowy komendant uzupełnień odnosi się niezwłocznie do właściwego dowódcy formacji o zwolnienie danej osoby z czynnej służby wojskowej i doręczenie jej przesłanego poświadczenia.

Dowódca formacji jest obowiązany zwolnić takiego szeregowego najdalej, w przeciągu 3 dni od chwili

otrzymania dotyczącego zawiadomienia, wydając mu dokument uprawniający do bezpłatnego przejazdu do miejsca stałego zamieszkania.

Jeżeli zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego odbywa karę dyscyplinarną, zwolnienie z szeregów powinno nastąpić z dniem odbycia tej kary.

Okoliczność, że zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego przebywa w wojskowym więzieniu śledczym z powodu zawieszenia nad nim aresztu śledczego lub zarządzenia tymczasowego przytrzymania, tudzież okoliczność, że przebywa w wojskowym więzieniu karnym z powodu odbywania kary na podstawie wyroku sądowego — nie stoi na przeszkodzie w wydawaniu zarządzenia zwolnienia go z czynnej służby wojskowej.

W tych wypadkach dowódca formacji przedstawia sprawę dowódcy okręgu korpusu, który zawiadamia właściwego prokuratora wojskowego o konieczności zwolnienia takiej osoby od powszechnego obowiązku wojskowego.

Jako datę zwolnienia takiej osoby z wojska przyjąć należy dzień odstawienia jej z więzienia wojskowego do dyspozycji władz sądowych cywilnych, które powinno nastąpić w ciągu trzech dni od dnia doręczenia prokuratorowi wojskowemu zawiadomienia dowódcy okręgu korpusu. Termin odstawienia takiej osoby do władz sądowych cywilnych prokurator wojskowy podaje do wiadomości właściwego dowódcy formacji.

Jeżeli zwolniony od powszechnego obowiązku wojskowego przebywa w szpitalu wojskowym, nie można go przetrzymywać w szpitalu wbrew jego woli. Gdy jednak zwolniony zgłosi dobrowolnie chęć pozostania w szpitalu do czasu wyleczenia, należy zwolnić go dopiero po powrocie do zdrowia.

W wypadkach choroby zwolnionego, zagrażającej bezpieczeństwu publicznemu (choroba zakaźna, lub ostra choroba umysłowa) należy zwolnionego przetrzymać w szpitalu nawet wbrew jego woli do czasu, kiedy zwolnienie odbyć się może z zupełnym bezpieczeństwem dla otoczenia, lub też umysłowo chory zostanie oddany pod opiekę rodziny.

O zwolnieniu z szeregów osoby, zwolnionej od powszechnego obowiązku wojskowego dowódca formacji zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu równocześnie dokumenty ewidencyjne zwolnionego. W dokumentach tych należy wpisać datę zwolnienia z szeregów, z podaniem powodu i podstawy zwolnienia.

Powiatowy komendant uzupełnień na podstawie otrzymanych dokumentów ewidencyjnych skreśla daną osobę z ewidencji wojskowej i zawiadamia o zwolnieniu jej z szeregów właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 431. Osoby wyszczególnione w art. 89 ustęp 2 i 3 są obowiązane w razie ubiegania się o obce obywatelstwo uzyskać zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Prośby o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tego tytułu należy wnieść do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

Do prośby powinien proszący dołączyć w oryginale lub wiarogodnym odpisie metrykę urodzenia (w braku tejże inny wiarogodny dokument zastępczy), tak swoją, jako też osób, które z nim mają na zasadzie art. 13 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 7 poz. 44) utracić obywatelstwo polskie, metrykę ślubu, jeśli pozostaje w związku małżeńskim i dowód obywatelstwa polskiego.

W razie ubiegania się o obce obywatelstwo należy przedłożyć przyrzeczenie przyjęcia do związku obcego państwa, o ile to w myśl przepisów obowiązujących w innym państwie jest możliwe.

Osoby małoletnie oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, powinny wykazać zgodę swego ustawowego zastępcy.

Powiatowe władze administracji ogólnej przesyłają otrzymane prośby po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń, jakie uznają za potrzebne, do właściwych powiatowych komendantów uzupełnień.

§ 432. Powiatowi komendanci uzupełnień powinni otrzymane prośby o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo uzupełnić wyciągiem ewidencyjnym (o ile taka osoba w ewidencji powiatowej komendy uzupełnień figuruje), poczem należy je przedłożyć właściwemu dowódcy okręgu korpusu do rozstrzygnięcia.

Jeżeli proszący podlega wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia, względnie jeżeli mu już została wysłana karta powołania, lub gdy nastąpiło już wcielenie jego do szeregów, powiatowy komendant uzupełnień jest obowiązany okoliczności te w aktach wymienić.

§ 433. Dowódca okręgu korpusu po porozumieniu się z właściwą wojewódzką władzą administracji ogólnej, a na obszarze m. st. Warszawy — z Komisarzem Rządu na m. st. Warszawę — będzie udzielać zwolnień od powszechnego obowiązku wojskowego zasadniczo we wszystkich wypadkach, gdy wojewódzka władza administracji ogólnej taki wniosek stawia, z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w ustępie 4 art. 89 oraz wypadków istnienia innych ważnych względów natury wojskowej (np. zamierzone powołanie petenta do czynnej służby wojskowej w najbliższym terminie wcielenia).

§ 434. Dowódca okręgu korpusu będzie decyzje przychylne przysyłał wraz z aktami sprawy bezpośrednio do tej powiatowej władzy administracji ogólnej, która dane akta przesyła do władz wojskowych.

§ 435. Zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo jest ważne na przeciąg jednego roku.

Jeżeli zainteresowany dostarczy dowodów, że z przyczyn od niego niezależnych nie mógł uzyskać obcego obywatelstwa w terminie ważności zwolnienia, właściwa władza wojskowa w porozumieniu z właściwą władzą administracji ogólnej może zwolnienie przedłużyć na okres jeszcze jednego roku.

§ 436. Powiatowa władza administracji ogólnej po zawiadomieniu jej o zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego, w wypadku gdy proszący ubiega się o uzyskanie obywatelstwa obcego, wydaje mu obowiązujące poświadczenie.

W poświadczeniu należy wymienić żonę ubiegającego się o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego, jeżeli ten pozostaje w związku małżeńskim, oraz dzieci, przyczem synów tylko do lat 17.

§ 437. Fakt zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo powiatowa, władza administracji ogólnej poleca wpisać do rubryki „uwagi” rejestrów lub spisów poborowych, jeżeli zwolnienie dotyczy osoby w wieku przedpoborowym, zaś w stosunku do osób, które są ujęte - do list poborowych — do rubryki „uwagi” listy poborowej, zawiadamiając o tem właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który uzupełnia odpowiednio główną księgę ewidencyjną. Dokumenty wojskowe zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego, powiatowa władza administracji ogólnej ma im odebrać i przesłać do powiatowej komendy uzupełnień łącznie z powyższem zawiadomieniem.

§ 438. W czasie trwania zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo stosunek do służby wojskowej danych osób nie może ulegać żadnym zmianom, jak również nie mogą one otrzymywać kart mobilizacyjnych, ani być powołane do ćwiczeń wojskowych lub do zebrań kontrolnych.

Skreślenie tych osób z dokumentów wojskowych następuje dopiero po stwierdzeniu przez powiatowe władze administracji ogólnej nabycia przez te osoby obcego obywatelstwa.

§ 439. Jeżeli władze administracji ogólnej wypowiedziały się przeciwko uwzględnieniu prośby względnie, jeżeli powiatowy komendant uzupełnień stwierdzi, że dana osoba podlega wcieleniu do szeregów w najbliższym terminie wcielenia, albo że osobie tej została wysłana karta powołania, albo że nastąpiło już wcielenie jej do szeregów (§ 432 ustęp 2), — dowódca okręgu korpusu powinien prośbę o zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego załatwić odmownie.

§ 440. Jeżeli dowódca okręgu korpusu nie mógł wydać decyzji zgodnej z wnioskiem władzy administracji ogólnej w myśl § 433 względnie 439, należy akta sprawy wskutek nieosiągniętego porozumienia przedłożyć Ministrowi Spraw Wojskowych, celem wydania ostatecznej decyzji w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Stanowisko dowódcy okręgu korpusu, odmienne od wniosku władzy administracji ogólnej, należy w aktach szczegółowo uzasadnić.

§ 441. O decyzji odmownej dowódca okręgu korpusu zawiadamia właściwą powiatową władzę administracji ogólnej, zwracając jej akta sprawy.

Powiatowa władza administracji ogólnej zawiadamia o odmownej decyzji proszącego, któremu przysługuje prawo odwołania się od tej decyzji do Ministra Spraw Wojskowych w ciągu 14 dni od dnia jej doręczenia. Odwołanie powinno być wniesione przez powiatową władzę administracji ogólnej, która sprawę skieruje do tego dowódcy okręgu korpusu, który decyzję odmowną wydał.

Po otrzymaniu odwołania dowódca okręgu korpusu przedkłada sprawę Ministrowi Spraw Wojskowych, który decyduje ostatecznie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Decyzje Ministra Spraw Wojskowych będą wraz z aktami sprawy przesłane do właściwego dowódcy okręgu korpusu, który je skieruje do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.

§ 442. Poświadczenia, wydane w myśl § 436 będą powiatowe władze administracji ogólnej zapisywały do rejestru poświadczeń, przewidzianego w art. 15 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 52 poz. 320).

W wypadku wydania poświadczenia o utracie obywatelstwa polskiego należy zarządzić jednocześnie wykreślenie proszącego oraz członków jego rodziny z rejestru obywateli polskich (z ksiąg stałej ludności, z rejestrów osób posiadających przynależność gminną i t. p.).

Powiatowe władze administracji ogólnej są obowiązane ponadto prowadzić i utrzymywać w aktualności ewidencję osób zwolnionych od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo.

Po wygaśnięciu ważności wydanego poświadczenia o zwolnieniu od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo powinna powiatowa władza administracji ogólnej zbadać, czy dana osoba (dane osoby) uzyskała (uzyskały) obce obywatelstwo, o ile władza ta nie została o tem zawiadomiona przez zainteresowanego. W wypadku stwierdzenia nabycia obywatelstwa obcego należy zawiadomić o tem właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, o ile dana osoba jest prowadzona w ewidencji wojskowej.

Jeżeli dochodzenia wykażą, że dana osoba nie uzyskała w przewidzianym terminie obcego obywatelstwa, lecz wyjechała zagranicę, należy okoliczność tę podać również do wiadomości właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 443. Osoby, które z tytułu zwolnienia od powszechnego obowiązku wojskowego nie zgłosiły się do rejestru lub do spisów poborowych, powinny być wpisane z urzędu do rejestrów względnie spisów poborowych właściwych roczników, przyczem w rubryce „uwagi” należy wpisać fakt zwolnienia tych osób od powszechnego obowiązku wojskowego z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo. Nazwiska tych osób podają urzędem gminnym (magistratom) powiatowe władze administracji ogólnej na podstawie rejestru poświadczeń, przewidzianego w § 442, ustęp 1.

§ 444. Osoby, które w okresach, przewidzianych dla powyższych zwolnień nie nabyły obywatelstwa obcego, podlegają po upływie tych okresów ponownie powszechnemu obowiązowi wojskowemu na ogólnych zasadach. Osoby, obowiązane do poboru, powinny być przez powiatowe władze administracji ogólnej przedstawione komisji poborowej w najbliższym terminie jej urzędowania.

Osoby, obowiązane do odbycia czynnej służby wojskowej, podlegają wcieleniu do szeregów na ogólnych zasadach.

Osobom, należącym do rezerwy lub do pospolitego ruszenia powiatowy komendant uzupełnień wydaje obowiązujący wojskowy dokument osobisty.

§ 445. Osoby, które uzyskały zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego, przewidziane w art. 89, tracą obywatelstwo polskie na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 11 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr 7 poz. 44) z chwilą nabycia obywatelstwa obcego. Osoby, które uzyskały obce obywatelstwo bez otrzymania wspomnianego zwolnienia, tracą obywatelstwo polskie tylko wówczas, gdy będzie im udzielone zwolnienie od powszechnego obowiązku wojskowego.

Do art. 91.

§ 446. Podstawą do zastosowania skutków z art. 91 jest prawomocny wyrok sądowy, stwierdzający uchylenie się od czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie lub pospolitem ruszeniu (art. 111).

R o z d z i a ł XII.

O zawieraniu małżeństw przez osoby obowiązane do służby wojskowej.

Do art. 92.

§ 447. Na zawarcie związku małżeńskiego przed odbyciem obowiązkowej czynnej służby wojskowej nie jest wymagane zezwolenie władz wojskowych.

§ 448. Przepis § 447 nie dotyczy osób, odbywających obowiązkową czynną służbę wojskową lub urlopowanych w myśl art. 72 względnie urlopowanych na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej. Osoby te muszą dla zawarcia związku małżeńskiego uzyskać zezwolenie władz wojskowych w trybie ustalonym w art. 21 ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego z dnia 18 lipca 1924 r., uzupełnionej i zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 39 poz. 347), a ogłoszonej w jednolitym tekście obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr 68 poz. 603).

R o z d z i a ł XIII.

Wyjazdy zagranicę osób podlegających powszechnemu obowiązowi wojskowemu.

Do art. 93.

§ 449. Z pośród osób, podlegających powszechnemu obowiązowi wojskowemu, muszą w razie zamierzonego wyjazdu zagranicę uzyskać zezwolenie władz wojskowych na otrzymanie paszportu zagranicznego następujące osoby:

- a) mężczyźni uznani przez komisję poborową za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kategoria A) — od chwili wydania takiego orzeczenia do czasu powołania do czynnej służby wojskowej;
- b) zaliczeni do ponadkontyngentowych (art. 73);
- c) szeregowi urlopowani wskutek czasowej niezdolności do służby wojskowej, stwierdzonej w drodze rewizji lekarskiej, oraz szeregowi urlopowani w myśl art. 72;
- d) oficerowie rezerwy.

§ 450. Osobom wyszczególnionym w § 449 pkt a), b), c) zezwoleń na wyjazdy zagranicę udzielają:

a) powiatowi komendanci uzupełnień — bez ograniczeń osobom korzystającym z odroczeń służby wojskowej w myśl art. 57 pkt. 1 i 2, jeżeli wyjazd ma charakter okolicznościowy, oraz osobom korzystającym z odroczeń na podstawie art. 57 pkt 3, jeżeli wyjazd ma charakter okolicznościowy lub następuje celem kształcenia się w zagranicznych zakładach naukowych — we wszystkich tych wypadkach, o ile w okresie zamierzonego przebywania zagranicą nie jest przewidziane powołanie danej osoby do czynnej służby wojskowej;

b) dowódcy okręgów korpusów:

- 1) osobom, wymienionym w § 449 pkt a) niekorzystającym z odroczeń służby wojskowej oraz wymienionym w § 449 pkt b) i c) — bez ograniczeń, jeżeli wyjazd ma charakter okolicznościowy i jeżeli w okresie zamierzonego przebywania zagranicą wskazane osoby nie podlegają powołaniu do czynnej służby wojskowej;
- 2) osobom, wymienionym w § 449 pkt a) — (również korzystającym z odroczeń służby wojskowej) — oraz wymienionym w § 449 pkt b) i c) — w drodze wyjątku, jeżeli wyjazd ma charakter stały (emigracja, cele zarobkowe), a konieczność wyjazdu stwierdzona będzie przez właściwy urząd emigracyjny, pośrednictwa pracy względnie przez powiatową władzę administracji ogólnej.

§ 451. Za wyjazdy okolicznościowe należy uważać: wyjazdy spowodowane śmiercią lub chorobą w rodzinie, na leczenie lub operację, w sprawach spadkowych, handlowych, przemysłowych, w celach sportowych, naukowych, wycieczkowych, na waka-

cje, kongresy lub zjazdy, dla zwiedzenia krajów obcych oraz wyjazd na roboty sezonowe.

§ 452. Oficerowie rezerwy (§ 449 pkt d) otrzymują od dowódców okręgów korpusów zezwolenia na wyjazdy zagranicę w każdym wypadku bez ograniczeń, o ile termin wyjazdu oraz okres pobytu zagranicą nie będzie stał na przeszkodzie do wypełnienia przez proszącego w należyтым terminie obowiązku zgłoszenia się do służby wojskowej.

§ 453. Szeregowi, odbywający czynną służbę wojskową, mogą otrzymać zezwolenie na wyjazd zagranicę jedynie na warunkach i w sposób, przewidzianych w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych wojska polskiego z dnia 15 maja 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 71 poz. 643).

§ 454. Osoby, ubiegające się o paszport zagraniczny, które w myśl § 449 muszą na to uzyskać zezwolenie od władz wojskowych, powinny wnieść podania o zezwolenie do właściwej powiatowej komendy uzupełnień.

Podania, których rozstrzygnięcie zastrzeżone jest kompetencji dowódcy okręgu korpusu, przedkłada powiatowy komendant uzupełnień właściwemu dowódcy okręgu korpusu.

§ 455. Do podania o zezwolenie na otrzymanie paszportu zagranicznego należy dołączyć w oryginale wojskowy dokument osobisty lub inny dokument, stwierdzający stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego, jak również dowody, stwierdzające konieczność wyjazdu (§ 450 pkt b 2), względnie zaświadczenia właściwych władz, uczelni, instytucji, związków sportowych lub społecznych, stwierdzające cel zamierzonego wyjazdu.

Osoby, wyjeżdżające zagranicę w celu kształcenia się mają do podania dołączyć dowód, stwierdzający uczęszczanie do zagranicznego zakładu naukowego lub zawiadomienie takiego zakładu naukowego, że proszący może być do niego przyjęty względnie, że dla zapisania się do danego zakładu naukowego musi osobiście przyjechać.

§ 456. W uwzględnieniu wyjątkowych okoliczności, zniewalających petentów do natychmiastowego koniecznego wyjazdu zagranicę w tych wypadkach, gdy miejsce chwilowego pobytu petenta jest znacznie oddalone od siedziby przynależnej (właściwej) powiatowej komendy uzupełnień lub właściwego dowództwa okręgu korpusu, mogą udzielić zezwoleń na wyjazd zagranicę najbliższe powiatowe komendy uzupełnień względnie dowództwa okręgów korpusów (zależnie od kompetencji). W takich wypadkach proszący musi udowodnić konieczność natychmiastowego wyjazdu oraz przedstawić oryginalny dokument, stwierdzający jego stosunek do służby wojskowej. Władza udzielająca zezwoleń powinna o tem natychmiast powiadomić właściwą powiatową komendę uzupełnień, względnie właściwego dowódcę okręgu korpusu.

§ 457. O wyjazdach zagranicę oficerów rezerwy powinni być zawiadomieni także dowódcy właściwych formacji ewidencyjnych.

§ 458. Zezwolenia władz wojskowych (wzór Nr 31) będą zainteresowanym osobom wydawane do rąk lub przesyłane pocztą, przyczem dowódca okręgu korpusu zawiadamia właściwego powiatowego komendanta uzupełnień o każdym wydanym przez siebie zezwoleniu.

§ 459. Osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, które w myśl § 449 nie potrzebują na wyjazd zagranicę zezwoleń władz wojskowych, wydają powiatowe władze administracji ogólnej paszporty zagraniczne na następujących zasadach:

a) osobom w wieku przedpoborowym (od 1 stycznia tego roku kalendarzowego, w którym kończą 18 lat życia do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończą 20 lat życia), jak również osobom zakwalifikowanym do kategorii B — w razie wyjazdu o charakterze stałym (emigracja, w celach zarobkowych), tylko w drodze wyjątku i po przedstawieniu dowodów, stwierdzających bezwzględną konieczność wyjazdu, zaś w wypadkach okolicznościowych (§ 451) — bez ograniczeń;

b) osobom w wieku poborowym do chwili stawienia się przed komisją poborową — tylko w ważnych wypadkach okolicznościowych (§ 451), wymagających bezwzględnej konieczności wyjazdu oraz w wypadkach wyjazdów emigracyjnych z rodziną, o ile we wszystkich wypadkach termin wyjazdu nie przypada na okres obowiązkowego stawienia się danej osoby do poboru;

c) szeregowym rezerwy i pospolitego ruszenia (również korzystającym z ulgi w myśl art. 55) tudzież oficerom pospolitego ruszenia — we wszystkich wypadkach bez ograniczeń.

Wymienione wyżej osoby w razie ubiegania się o paszport zagraniczny są obowiązane przedstawić właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej wojskowy dokument osobisty lub inny dokument w oryginale, stwierdzający ich stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego, o ile obowiązane są dokumenty takie posiadać. W razie nieprzedłożenia takiego dokumentu powiatowa władza administracji ogólnej przed wydaniem paszportu zagranicznego obowiązana jest ewentualnie w porozumieniu z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień wyjaśnić względnie uregulować stosunek danej osoby do służby wojskowej.

§ 460. Władze administracji ogólnej mogą osobom, które w myśl § 449 obowiązane są na wyjazd zagranicę uzyskać zezwolenie władz wojskowych, wydać paszporty zagraniczne bez zezwoleń władz wojskowych jedynie wówczas, gdy osoby te wyjeżdżają służbowo na mocy polecenia przełożonej władzy państwowej, potwierdzonego na piśmie.

§ 461. Obywatele polscy, podlegający powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, mający miejsce zamieszkania na obszarze wolnego miasta Gdańska, w razie wyjazdu zagranicę otrzymują paszporty zagraniczne w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk. Jeżeli osoby te zgodnie z § 449 uzyskać muszą na wyjazd zezwolenie władz wojskowych, powinny zwracać się o nie do powiatowej komendy uzupełnień w Starogardzie, która będzie załatwiać podania na ogólnych zasadach.

Osoby, przebywające na obszarze wolnego miasta Gdańska czasowo, o ile pragną stamtąd wyjechać zagranicę powinny zwracać się o zezwolenie do powiatowego komendanta uzupełnień, właściwego dla miejsca stałego zamieszkania w kraju, jeżeli w myśl § 449 wymagane jest od nich zezwolenie władz wojskowych na wyjazd zagranicę.

§ 462. Jeżeli właściciel paszportu zagranicznego, przebywający w kraju, chciałby ważność jego przedłużyć, a musi na to uzyskać zezwolenie władz wojskowych (§ 449), powinien złożyć we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień podanie o takie zezwolenie na ogólnych zasadach.

§ 463. Osobom, przebywającym zagranicą, a podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu wydają i przedłużają paszporty zagraniczne urzędy konsularne stosownie do instrukcji Ministra Spraw Zagranicznych.

Osobom tym, o ile podlegają obowiązkowi stawienia się do poboru lub odbycia jakiejkolwiek służby wojskowej, nie należy wydawać ani przedłużać paszportów na czas dłuższy niż do terminu wyznaczonego dla danej powinności.

§ 464. Przedłużenie przez urzędy konsularne paszportów zagranicznych, wydanych w kraju na podstawie zezwolenia władz wojskowych w celach wyjazdów okolicznościowych (§ 451), może nastąpić tylko po porozumieniu się z władzą wojskową w kraju, o ile zachodzi konieczność przedłużenia paszportu na okres dłuższy niż 14 dni.

§ 465. Jeżeli obywatele polscy, przebywający zagranicą w krajach europejskich, chcą wyjechać do krajów położonych poza Europą, to o ile są w wieku od 18 do 23 lat włącznie, a nie są zwolnieni od powrotu do kraju lub korzystają z przedłużenia odroczeń służby wojskowej do lat 25-ciu na podstawie art. 62 — zezwolenie na taki wyjazd wydaje im właściwy dowódca okręgu korpusu.

§ 466. Powiatowe władze administracji ogólnej obowiązane są prowadzić rocznikami ewidencję osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, którym wydane zostały paszporty zagraniczne. Ewidencję tę w odniesieniu do osób w wieku od 18 do 21 lat wykorzystują wspomniane władze przy corocznym zestawieniu list poborowych.

§ 467. Powiatowe władze administracji ogólnej mają co miesiąc przysyłać do właściwej powiatowej

komendy uzupełnień wykaz osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, poczynwszy od 21 roku życia, które zgodnie z niniejszymi przepisami otrzymały paszporty zagraniczne bez zezwoleń władz wojskowych.

Wykazy te powinny zawierać:

- a) nazwisko i imię oraz narodowość,
- b) rok urodzenia,
- c) numer listy poborowej lub głównej księgi ewidencyjnej, a u oficerów pospolitego ruszenia — stopień oficerski,
- d) imiona rodziców,
- e) miejsce zamieszkania,
- f) datę wydania paszportu,
- g) cel wyjazdu, do jakiego kraju i na jaki okres czasu, a w razie udzielenia zezwolenia na wyjazd zagranicę w myśl § 460 — także liczbę i datę pisma władzy państwowej, która delegowała daną osobę zagranicę.

§ 468. Wydane zezwolenie na wyjazd zagranicę przez władze wojskowe wpisuje powiatowy komendant uzupełnień do wojskowych dokumentów ewidencyjnych danej osoby.

Analogicznie powiatowy komendant uzupełnień wpisuje do tych dokumentów fakt wydania przez władze administracji ogólnej paszportu zagranicznego bez zezwoleń władz wojskowych, opierając się na wykazach, otrzymanych od tych władz w myśl § 467.

§ 469. Fakt wyjazdu zagranicę danej osoby wpisuje powiatowy komendant uzupełnień do wojskowych dokumentów ewidencyjnych po otrzymaniu z urzędu gminnego (meldunkowego) karty meldunkowej, stwierdzającej wymeldowanie się na wyjazd zagranicę.

§ 470. Wydanie zezwoleń na wyjazd zagranicę, jak również paszportów zagranicznych wstrzymują upoważnione niniejszymi przepisami władze (dowódcy okręgów korpusów, powiatowi komendanci uzupełnień, powiatowe władze administracji ogólnej, urzędy konsularne) z chwilą zarządzenia poboru, powołania do jakiejkolwiek służby wojskowej lub do zebrań kontrolnych, lecz jedynie w stosunku do osób, objętych danem wezwaniem. Wstrzymanie to trwa do czasu zadośćuczynienia danemu obowiązkowi wojskowemu.

Postanowienia ustępu 1-go nie wykluczają możliwości stosowania postanowień § 459 pkt b).

Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych także w czasie pokoju zarządzić czasowe zupełne wstrzymanie wydawania zezwoleń na wyjazdy zagranicę, jak również paszportów obywatelom polskim płci męskiej, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, w zakresie i na czas, który uzna za potrzebny w interesie Państwa.

Minister Spraw Wojskowych może w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych oraz Pracy

i Opieki Społecznej ustalić inne warunki wyjazdu zagranicę dla osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a wyjeżdżających zagranicę na roboty sezonowe.

§ 471. Przeciwno odmownemu załatwieniu prośby o zezwolenie na wyjazd zagranicę przez władze wojskowe przysługuje proszącemu w ciągu 14 dni prawo odwołania się do bezpośrednio przełożonej władzy wojskowej, która decyduje ostatecznie.

§ 472. Z chwilą ogłoszenia mobilizacji następuje ogólne wstrzymanie zezwoleń na wyjazd zagranicę i paszportów zagranicznych wszystkim obywatelom płci męskiej podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Jeżeli te osoby przed ogłoszeniem mobilizacji już otrzymały zezwolenie na wyjazd zagranicę lub paszporty zagraniczne, nie należy dopuścić do wyjazdu ich z granic Państwa.

Z chwilą ogłoszenia mobilizacji otrzymanie paszportu zagranicznego przez osoby podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu może nastąpić wyłącznie na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wojskowych.

§ 473. Przepustki graniczne wydają wszystkim osobom, podlegającym powszechnemu obowiązkowi wojskowemu właściwe władze bez specjalnego zezwolenia władz wojskowych.

O wydaniu przepustek granicznych władze te nie zawiadamiają powiatowych komend uzupełnień.

R o z d z i a ł XIV.

O obowiązku meldunkowym i o zebraniach kontrolnych.

Do art. 94.

§ 474. Osoby, wyszczególnione w art. 94 tudzież oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia (art. 3) podlegają obowiązkowi zameldowania i wymeldowania w następujących wypadkach:

1. w razie zmiany miejsca zamieszkania,
2. w wypadkach wyjazdu zagranicę oraz przyjazdu z zagranicy do kraju,
3. w razie zmiany adresu w obrębie tej samej miejscowości,
4. w wypadkach wyjazdu z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i powrotu z tego wyjazdu.

Sposób wykonania obowiązków wyżej przewidzianych i tryb postępowania urzędów meldunkowych określa rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności, art. 14 pkt 2 i art. 23 pkt 2 i 3 (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 309) oraz przewidziane w niem rozporządzenie wykonawcze.

§ 475. Niezależnie od obowiązku, określonego w § 474, osoby wyżej wymienione obowiązane są w wypadkach:

- a) zmiany miejsca zamieszkania lub
- b) przyjazdu z zagranicy

zgłaszać się osobiście do właściwych urzędów meldunkowych w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania lub od chwili przyjazdu z zagranicy do jednej z miejscowości na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli ważne okoliczności uniemożliwiają dopełnienie obowiązku osobistego zgłoszenia się we właściwym urzędzie meldunkowym w wypadkach przewidzianych w poprzednim ustępie, obowiązek ten może być wykonany w określonym terminie w formie pisemnej.

Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania.

§ 476. Od obowiązku, określonego w § 475 są zwolnieni funkcjonariusze państwowi mianowani na stałe.

§ 477. Osoby wyszczególnione w § 474, które odbywają częste podróże zagranicę, a są znane właściwym władzom administracji ogólnej, mogą być przez te władze zwolnione od obowiązku każdorazowego zgłaszania się w urzędzie meldunkowym (§ 475) po przyjeździe z zagranicy, o ile zabezpieczą możliwość należytego i niezwłocznego doręczania im wszelkich rozkazów wojskowych, a możliwość tę udowodnią wymienionym władzom.

Zwolnień tych udzielają powiatowe władze administracji ogólnej, właściwe dla miejsca zamieszkania danej osoby.

§ 478. Dopełnienie obowiązku, przewidzianego w § 475, potwierdza urząd meldunkowy na wojskowym dokumencie osobistym. W wypadku, gdyby osoba meldująca się, dokumentu takiego nie mogła przedstawić, potwierdzenie o dokonaniu obowiązku meldunkowego udziela właściwy urząd w formie ustalonej ogólnymi przepisami meldunkowymi.

§ 479. Urzędy meldunkowe mają podawać do wiadomości właściwych powiatowych komendantów uzupełnień zapomocą kart meldunkowych zawiadomienia meldunkowe, skuteczne w wypadkach przewidzianych w §§ 474 i 475 przez:

- 1) oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia,
- 2) szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia,
- 3) osoby zakwalifikowane do kategorii A, które nie odbyły jeszcze czynnej służby wojskowej,
- 4) osoby urlopowane w myśl art. 72,
- 5) osoby urlopowane z powodu czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej,
- 6) osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Jako właściwą należy uważać tę P. K. U., do której meldujący się należy ewidencyjnie według wojskowego dokumentu osobistego.

§ 480. Osoby, wyszczególnione w art. 94 oraz oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia (art. 3), które wyjeżdżają zagranicę do krajów europejskich lub położonych poza Europą względnie które wyjeżdżają na obszar wolnego miasta Gdańska, są obowiązane zgłosić swój przyjazd do miejscowości zagranicznej we właściwym urzędzie konsularnym, zaś przyjazd do Gdańska — w Komisarjacie Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk, ustnie lub pisemnie w terminie do 14 dni od daty przyjazdu.

Jeżeli w danym państwie zagranicznym niema przedstawicieli dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej, należy zawiadomienie o przybyciu przesłać w powyższym terminie listem poleconym do urzędu gminnego (meldunkowego) tej miejscowości, z której dana osoba wyjechała zagranicę.

§ 481. Osoby, przebywające zagranicą względnie na obszarze wolnego miasta Gdańska stale lub czasowo obowiązane są zawiadamiać właściwy urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej, a na obszarze wolnego miasta Gdańska — Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk, o każdej zmianie miejsca zamieszkania (pobytu, adresu) w przeciągu 14 dni.

Osoby przebywające zagranicą i na obszarze wolnego miasta Gdańska podlegają za przekroczenie przepisów meldunkowych postanowieniom, wymienionym w § 321.

§ 482. Urzędy Konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny na wolne miasto Gdańsk) obowiązane są prowadzić księgi meldunkowe dla wpisywania zgłoszeń o zmianach miejsca zamieszkania (pobytu, adresu). Potwierdzenia o dokonaniu obowiązku meldunkowego mają być skuteczne w taki sam sposób, jaki przewidziany jest dla urzędów meldunkowych w kraju w § 478.

O dokonanych zgłoszeniach urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny na wolne miasto Gdańsk) zawiadamiają:

a) właściwe powiatowe władze administracji ogólnej, jeżeli zgłoszenia dokonały osoby czasowo przebywające zagranicą (na obszarze w. m. Gdańska), będące w wieku przedpoborowym, wieku poborowym, które jeszcze nie stawały do poboru, osoby uznane przy poborze za czasowo niezdolne do służby wojskowej (kat. B) oraz osoby w wieku pozapoborowym, które nie mają jeszcze ustalonego stosunku do powszechnego obowiązku wojskowego;

b) właściwe powiatowe komendy uzupełnień — jeżeli zgłoszenia skuteczne zostały przez oficerów i szeregowych rezerwy lub pospolitego ruszenia, albo przez osoby zakwalifikowane do kategorii A, które nie odbyły jeszcze obowiązkowej czynnej służby wojskowej lub też przez osoby urlopowane w myśl art. 72 względnie urlopowane z powodu czasowej

niezdolności do czynnej służby wojskowej tudzież przez osoby, wykluczone w myśl art. 9 od służby wojskowej.

Zawiadomienia powyższe mają być skuteczne zapomocą kart meldunkowych.

Karty meldunkowe mają być przez urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarza Generalnego R. P. na wolne miasto Gdańsk) przesyłane do wskazanych wyżej pod a) i b) władz zbiorowo w ostatnim dniu miesiąca za okres każdego miesiąca.

§ 483. Sposób prowadzenia przez urzędy konsularne ksiąg meldunkowych, wypełniania i wysyłania kart meldunkowych, prowadzenia potrzebnych skorowidzów tudzież wzory ksiąg i kart meldunkowych ustali Instrukcja Ministra Spraw Zagranicznych, wydana w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 484. Zgłoszenia meldunkowe wojskowe, dotyczące osób w wieku przedpoborowym wykorzystują urzędy gminne (magistraty), dla uzupełnienia rejestrów i spisów poborowych. W ten sam sposób wykorzystują urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej (Komisarz Generalny na w. m. Gdańsk) zgłoszenia meldunkowe wojskowe osób w wieku przedpoborowym, zamieszkałych stale zagranicą względnie przebywających stale na obszarze wolnego miasta Gdańska.

Zgłoszenia meldunkowe dotyczące osób w wieku poborowym, które nie stawały jeszcze do poboru, względnie które przy poborze zakwalifikowane zostały do kategorii B, wykorzystują powiatowe władze administracji ogólnej dla uzupełnienia list poborowych.

Sposób wykorzystania kart meldunkowych przez władze wojskowe ustali instrukcja Ministra Spraw Wojskowych.

Do art. 95.

§ 485. Oficerowie i szeregowi rezerwy oraz pospolitego ruszenia, którzy nie uczynią zadość obowiązkowi osobistego zgłoszenia się w sprawach wojskowych na wezwanie władz wojskowych, pociągani będą do odpowiedzialności karnej za niewykonanie rozkazu w sprawach służbowych (art. 76 — 78 k. k. w.), a w wypadkach mniejszej wagi — do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Pozatem przysługuje powiatowemu komendantowi uzupełnień prawo przymusowego doprowadzenia powyżej wymienionych osób do władz wojskowych przez powiatowe władze administracji ogólnej.

Do art. 96.

§ 486. Zebrania kontrolne oficerów i szeregowych rezerwy oraz pospolitego ruszenia są wojskowymi czynnościami urzędowymi, których celem jest sprawdzenie ewidencji tudzież kontrola wojskowa nad oficerami i szeregowymi rezerwy oraz pospolitego ruszenia.

Zebrania kontrolne oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia nazywają się raportami kontrolnymi.

§ 487. Minister Spraw Wojskowych ustala co-rocennie terminy zebrań (raportów) kontrolnych i określa kategorie oficerów oraz szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, które tym zebraniom (raportom) podlegają.

Szczegółowe terminy rozpoczęcia i trwania zebrań kontrolnych wyznacza dowódca okręgu korpusu w porozumieniu z wojewodą przy jednoczesnem uwzględnieniu warunków miejscowych.

W niedziele i święta rzymsko-katolickie, jako też w czasie świąt narodowych, zebrań kontrolnych urządzić nie należy. W okolicach zamieszkałych w większości przez obywateli wyznań grecko-katolickich, niekatolickich, lub niechrześcijańskich przez Państwo uznanych, zebrań kontrolnych nie należy dokonywać w najuroczystsze ich święta.

§ 488. Zebrania kontrolne odbywają się zasadniczo w siedzibach powiatowych władz administracji ogólnej.

Zebrania kontrolne mogą być przeprowadzone na wniosek właściwej władzy administracji ogólnej również w miejscowościach znajdujących się poza siedzibą tych władz pod warunkiem jednak, że władze administracji ogólnej zapewnią władzom wojskowym:

a) bezpłatne przejazdy członków komisji kontrolnych do miejsc położonych poza siedzibą powiatowych władz administracji ogólnej;

b) odpowiedni bezpłatny lokal na zebrania kontrolne wraz z opałem, światłem i niezbędnym sprzętem biurowym;

c) przejściowe kwatery dla członków komisji.

§ 489. Zebrania kontrolne należy przeprowadzać zasadniczo w budynkach wojskowych, a w razie niemożności — w budynkach rządowych lub samorządowych, wyznaczonych przez powiatowe władze administracji ogólnej.

W razie niemożności uzyskania lokali w takich budynkach, mogą być dla zebrań kontrolnych użyte lokale w budynkach prywatnych, w pierwszym rzędzie takie, których przejściowe zajęcie dla powyższych celów nie pociągnie za sobą świadczeń ze strony Skarbu Państwa.

W wypadku przeznaczenia na zebrania kontrolne budynków rządowych lub prywatnych, przygotowanie odpowiednich lokali z potrzebnym sprzętem biurowym, opałem i światłem jest obowiązkiem powiatowej władzy administracji ogólnej, z którą porozumiewa się w tej sprawie powiatowy komendant uzupełnień. Koszty zaopatrzenia tych lokali w opał i światło, jak również koszty ewentualnego najmu lokalu prywatnego ponoszą władze wojskowe.

§ 490. Powiatowy komendant uzupełnień sporządza co roku na mocy rozkazu, otrzymanego od dowódcy okręgu korpusu, plan zebrań kontrolnych na obszarze danej powiatowej komendy uzupełnień w porozumieniu z właściwą władzą administracji ogólnej i przedkłada go do zatwierdzenia dowódcy okręgu korpusu.

§ 491. Do zebrań kontrolnych przedstawiają szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia ich właściwi naczelnicy gmin.

§ 492. Sposób i miejsce odbywania raportów kontrolnych ustala każdorazowo Minister Spraw Wojskowych.

§ 493. Powołanie do zebrań kontrolnych (także dodatkowych) następuje zapomocą publicznych obwieszczeń władz wojskowych. Powołanie do raportów kontrolnych następuje zapomocą obwieszczeń lub imiennych kart powołania.

Powołanie do zebrań i raportów kontrolnych osób, zamieszkałych względnie przebywających na obszarze wolnego miasta Gdańska następuje zapomocą kart powołania, doręczanych przez Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej na wolne miasto Gdańsk.

§ 494. Powołani do zebrań (raportów) kontrolnych mają zgłosić się w oznaczonym terminie i miejscu na koszt własny. Czynności związane z zebraniemi (raportami) kontrolnemi mają być w stosunku do wezwanych osób ukończone w tym samym dniu, w którym się one stawiły.

Do zebrań i raportów kontrolnych należy zgłosić się z książeczką wojskową (książeczką stanu służby oficerskiej) kartą mobilizacyjną i innemi posiadanymi dokumentami wojskowemi oraz z dowodami, uzasadniającemi konieczność poprawek w dokumentach wojskowych.

Oficerowie, powołani do raportów kontrolnych obowiązani są zgłosić się w umundurowaniu wojskowem (strój służbowy), z bronią boczną oraz oporządzeniem polowem (lornetką polową, torbą oficerską).

Osoby, które bez uzasadnionych przyczyn nie stawią się do zebrań (raportów) kontrolnych w oznaczonym terminie i miejscu, pociągnięte będą do odpowiedzialności karnej przed sądami wojskowemi (art. 76 k. k. w.), a w wypadkach mniejszej wagi do odpowiedzialności dyscyplinarnej w myśl wojskowych przepisów karnych (dyscyplinarnych).

§ 495. Powołani do zebrań (raportów) kontrolnych nie mogą rościć żadnej pretensji do Skarbu Państwa tytułem odszkodowania, bądź to z powodu zaniedbania pracy, bądź też poniesienia pewnego uszczerbku w zarobku dziennym, skutkiem stawienia się na zebrania (raporty) kontrolne.

§ 496. Szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, przebywający w czasie odbywania zebrań kontrolnych czasowo na terenie innej powiatowej komendy uzupełnień w celach zarobkowych, lub na studiach, mogą się zgłosić do zebrań kontrolnych w miejscu odbywania tych zebrań, właściwem dla ich pobytu.

§ 497. Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia w stopniu generała nie zgłaszają się osobiście do raportów kontrolnych, lecz zawiadamiają powiatowego komendanta uzupełnień o swym pobycie w obrębie danej powiatowej komendy uzupełnień.

§ 498. Od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych są zwolnieni z urzędu:

a) posłowie do sejmiku i senatorowie oraz ministrowie i wiceministrowie (podsekretarze stanu);

b) zaliczeni do pospolitego ruszenia w myśl art. 55 oraz osoby należące do stanu duchownego (§ 238);

c) oficerowie i szeregowi, którzy w danym roku odbywali czynną służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe;

d) oficerowie i szeregowi, którzy w danym roku zgłosili się do służby w wojsku lub ćwiczeń wojskowych, jednak z powodu choroby lub wdrożenia postępowania rewizyjno-lekarskiego zostali z tej służby zwolnieni;

e) znajdujący się w więzieniu śledczym lub karnym oraz umieszczeni w karnych zakładach poprawczych;

f) oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, którzy wyjechali zagranicę, o ile wyjazd nie nastąpił z naruszeniem obowiązujących przepisów.

§ 499. Osoby, wymienione w § 498 pkt. a), b), f) — są całkowicie zwolnione od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych w czasie pozostawiania ich na właściwych stanowiskach służbowych względnie przebywania zagranicą, zaś wymienione w § 498 pkt. e) — na czas pozostawiania w areszcie lub odbywania kary pozbawienia wolności.

Osoby, powracające z zagranicy, których roczniki obowiązywane były zgłosić się do zebrań kontrolnych, powinny obowiązek ten wykonać we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w ciągu miesiąca po terminie powrotu do kraju.

§ 500. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia mogą być zwolnieni od stawienia się w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych:

a) w razie obłożnej choroby uniemożliwiającej stawienie się do zebrań (raportów) kontrolnych stwierdzonej świadectwem lekarza powiatowego, a w razie niemożności uzyskania takiego świadectwa — świadectwem lekarza prywatnego, na którym naczelnik gminy powinien stwierdzić, że uzyskanie świadectwa lekarza powiatowego było niemożliwe;

b) w razie ciężkiej choroby lub śmierci w rodzinie lub też z powodu innych nagłych niecierpiących zwłoki spraw rodzinnych lub osobistych, udowodnionych wiarygodnymi dokumentami oraz potwierdzeniem naczelnika gminy o prawdziwości motywów;

c) w razie konieczności odbycia podróży w okresie zebrań (raportów) kontrolnych, celem załatwienia spraw osobistych lub zawodowych, nie dających się odłożyć na inny termin, o ile okoliczność ta będzie udowodniona wiarygodnymi dokumentami oraz potwierdzeniem właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej o prawdziwości podanych motywów.

Prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych z dołączeniem wskazanych wyżej dokumentów należy wносить do właściwej powiatowej komendy uzupełnień. Zwolnień tych udziela właściwy powiatowy komendant uzupełnień.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia, powołani do raportów kontrolnych zapomocą imiennych kart powołania przez formacje wojskowe, wnoszą powyższe prośby do dowódcy formacji, który ich powołał. Dowódca tej formacji załatwia te podania we własnym zakresie.

§ 501. W wypadkach, wymienionych w § 500 pkt. a), b), c) — o ile szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia z powodu krótkiego czasu nie mogli w porę wnieść prośby o zwolnienie od obowiązku stawienia się na zebrania kontrolne, powinien naczelnik gminy, przedstawiający szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia, przedłożyć oficerowi prowadzącemu zebrania kontrolne świadectwo względnie urzędowo potwierdzone dowody, usprawiedliwiające niemożność osobistego stawienia się danego szeregowego na zebrania kontrolne.

Oficer, prowadzący zebrania kontrolne, zatrzymuje przedłożone mu dowody, usprawiedliwiające niestawienie i udziela zwolnienia.

Oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia składają w takich wypadkach najpóźniej w dniu raportu kontrolnego pisemny udokumentowany meldunek właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień, a jeżeli powołani byli imiennymi kartami powołania do formacji wojskowej — dowódcy tej formacji.

§ 502. Zwolnieni od obowiązku stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych z przyczyn, wymienionych w § 500 pkt. a), b), c), są obowiązani zgłosić się do zebrań (raportów) kontrolnych we właściwej powiatowej komendzie uzupełnień w najbliższym czasie po ustaniu przyczyn, uniemożliwiających stawienie się we właściwym terminie.

§ 503. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia podlegają przez cały czas brania udziału w zebraniach (raportach) kontrolnych dyscyplinie wojskowej.

§ 504. Zebrania kontrolne mają być przeprowadzone gminami, przy zachowaniu kolejności zgłoszenia się poszczególnych gmin.

Stawienie się oficerów i szeregowych rezerwy lub pospolitego ruszenia do zebrań (raportów) kontrolnych należy wpisać do osobistych dokumentów wojskowych.

Oficer, prowadzący zebrania kontrolne, może w razie potrzeby zatrzymać osobiste dokumenty wojskowe szeregowych powołanych do zebrań kontrolnych, celem uskutecznienia odpowiednich uzupełnień przez powiatową komendę uzupełnień. W razie zatrzymania tych dokumentów lub też w wypadkach, gdy szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia stawili się do zebrań kontrolnych bez osobistego dokumentu wojskowego, oficer prowadzący zebranie

kontrolne wydaje danej osobie odpowiednie poświadczenie.

§ 505. Jeżeli obowiązani do zebrań kontrolnych nie byli obecni przy rozpoczęciu urzędowania i stawili się na nie dopiero w czasie jego trwania lub też po terminie im wyznaczonym, oficer prowadzący zebranie powinien ich mimo to podać kontroli w dniu zgłoszenia się.

Osoby, które swego opóźnienia na zebrania kontrolne nie usprawiedliwią względnie których usprawiedliwienia oficer przeprowadzający zebranie kontrolne uzna za niewystarczające, mają być przez niego ukarane w myśl obowiązujących wojskowych przepisów dyscyplinarnych.

§ 506. Z oficerami i szeregowymi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, którzy na zebraniach (raportach) kontrolnych zgłaszają ułomności fizyczne, powodujące niezdolność do służby w rezerwie względnie w pospolitem ruszeniu, należy postąpić w myśl § 393.

§ 507. Prośby i zażalenia wniesione przez oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia podczas raportów kontrolnych załatwia osobiście oficer, prowadzący raporty kontrolne, o ile to leży w jego kompetencji, w przeciwnym razie przedkłada je właściwym władzom przełożonym.

Prośby lub zażalenia szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia tak ustne jak i pisemne, które mają związek ze służbą wojskową, przyjmuje osobiście oficer, prowadzący zebrania kontrolne i przedkłada je do rozpatrzenia właściwemu powiatowemu komendantowi uzupełnień.

§ 508. Oficer prowadzący zebrania kontrolne ma w stosunku do szeregowych, wezwanych do zebrań kontrolnych, a obecnych na zebraniach, prawa dyscyplinarne dowódcy pododdziału.

Jeżeli jednak przysługujące mu prawa dyscyplinarne przyznaje za niski wymiar kary w stosunku do przewinienia popełnionego przez szeregowego podczas zebrania kontrolnego, wówczas oficer prowadzący zebrania sporządza odpowiedni raport i przesyła go wraz z obwinionym do właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, który wymierza mu karę dyscyplinarną wyższą, w granicach swych uprawnień dyscyplinarnych.

§ 509. Kary dyscyplinarne, nałożone na szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia za nieusprawiedliwione opóźnienie się na zebrania kontrolne oraz przewinienia popełnione w czasie trwania zebrań kontrolnych, należy wykonywać bezzwłocznie:

- a) w areszcie wojskowym, jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w siedzibie garnizonu wojskowego;
- b) w areszcie cywilnym sądowym, jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w miejscowościach, w których nie ma żadnego garnizonu wojskowego, w porozumieniu z miejscowymi władzami sądowymi;
- c) w areszcie wojskowym najbliższego garnizonu wojskowego, jeżeli wykonanie kary w areszcie cywil-

nym napotyka na trudności, lub też jeżeli zebrania kontrolne odbywają się w miejscowościach, w których nie ma ani aresztu wojskowego, ani też cywilno-sądowego.

Koszt przejazdów oraz wyżywienia aresztantów ponosi władza wojskowa.

§ 510. Powiatowy komendant uzupełnień posiada w stosunku do oficerów, obowiązanych do raportów kontrolnych, prawa dyscyplinarne dowódcy pułku.

§ 511. Na osoby, które dopuściły się w czasie zebrań (raportów) kontrolnych przestępstw karnych, oficer prowadzący zebrania (raporty) kontrolne względnie powiatowy komendant uzupełnień, przesyła doniesienie karne do właściwego prokuratora, zarządzając zależnie od okoliczności tymczasowe przytrzymanie obwinionego i odstawienie go wraz z doniesieniem do prokuratora.

§ 512. W razie aresztowania podczas zebrań (raportów) kontrolnych oficera lub szeregowego rezerwy (pospolitego ruszenia), który zatrudniony jest w służbie publicznej, w służbie kolei żelaznej i statków parowych, w państwowej lub innej służbie zdrowia, w publicznej albo prywatnej służbie leśnej, względnie który jest robotnikiem kopalń, kuźnic i walcowni — należy o aresztowaniach zawiadomić niezwłocznie bezpośredniego przełożonego danej osoby.

§ 513. Pracodawca nie może odmówić zwolnienia od zajęć pracownika, obowiązane do stawienia się do zebrań (raportów) kontrolnych, ani nie może rozwiązać umowy o pracę z powodu niestawienia się pracownika do zajęć wskutek udania się na zebrania (raporty) kontrolne.

§ 514. Oficerowie i szeregowi rezerwy względnie pospolitego ruszenia, obowiązani w danym roku do zebrań (raportów) kontrolnych, którzy do tych zebrań (raportów) nie stawili się i od stawienia się nie byli zwolnieni, powinni się stawić na dodatkowe zebrania (raporty) kontrolne.

§ 515. Dodatkowe zebrania kontrolne odbywają się zawsze w siedzibie powiatowej komendy uzupełnień, w ten sam sposób, jak zasadnicze zebrania.

Obecność przedstawiciela gminy przy dodatkowych zebraniach kontrolnych jest konieczna tylko wtedy, jeżeli do tych zebrań staje z jednej gminy więcej niż 10 osób.

§ 516. Po ukończeniu zebrań kontrolnych powiatowy komendant uzupełnień sporządza imienne wykazy szeregowych rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy nie zgłosili się do zebrań (zasadniczych i dodatkowych). Wykazy te, sporządzone według gmin, przesyła powiatowy komendant uzupełnień niezwłocznie po ukończeniu akcji zebrań kontrolnych do powiatowych władz administracji ogólnej. Władze te są obowiązane zarządzić na tej podstawie natychmiastowe poszukiwanie wymienionych osób, wysłedzo-

nych dostawić do powiatowej komendy uzupełnień, zaś co do innych — nadesłać wyczerpujące wyjaśnienia z dołączeniem odpowiednich dowodów (np. metryka śmierci i t. d.).

Nazwiska oficerów rezerwy i pospolitego ruszenia, którzy nie zgłosili się do raportów kontrolnych w formacji wojskowej, podaje dowódca formacji do wiadomości powiatowego komendanta uzupełnień, celem przymusowego dostawienia tych oficerów za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej i pociągnięcia ich do odpowiedzialności w myśl § 494 ustęp ostatni.

R o z d z i a ł XV.

Przepisy końcowe i przejściowe.

Do art. 120.

§ 517. Zaliczeniu na poczet obowiązkowej czynnej służby wojskowej podlega czas czynnej służby wojskowej, odbytej:

- a) w wojsku polskim,
- b) w polskich formacjach wojskowych (ochotniczych), uznanych przez Państwo Polskie, a to: w legionach polskich, w polskim korpusie posiłkowym, w polskiej sile zbrojnej, w I, II i III korpusie wschodnim, w wojskach polskich we Francji i we Włoszech, w dywizji gen. Żeligowskiego, formacjach polskich na Syberji, na Murmanie, w Odesie i w Finlandji, w polskiej organizacji wojskowej (P. O. W.) oraz w formacjach powstańczych wielkopolskich i śląskich.
- c) w armjach państw zaborczych, a mianowicie: w armji rosyjskiej — przed 1 listopada 1917 r., w armji austro-węgierskiej — przed 1 listopada 1918 r., w armji niemieckiej — przed 27 grudnia 1918 r.

Służba odbyta w polskich formacjach wojskowych, nie wyszczególnionych w pkt. b) oraz w oddziałach byłej armji rosyjskiej w czasie od 1 listopada 1917 r. do 1 listopada 1918 r. może być zaliczana jedynie po wydaniu indywidualnej decyzji przez Ministra Spraw Wojskowych.

§ 518. Służbę w szeregach względnie w formacjach, wymienionych w § 517, zalicza się w stosunku dzień za dzień, jeżeli stosunek zainteresowanych osób do powszechnego obowiązku wojskowego nie został już ostatecznie ustalony w myśl art. 119 i 120 „tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 27 października 1918 r.” (Dz. P. K. P. Nr 13 poz. 28).

§ 519. Poborowym (ochotnikom), mającym warunki do skróconej czynnej służby wojskowej (art. 49) zalicza się za poprzednio odbytą służbę wojskową najwyżej 3 miesiące.

§ 520. Zaliczenie służby wojskowej skutecznia powiatowy komendant uzupełnień z urzędu względ-

nie na skutek udowodnionych pisemnych lub ustnych próśb zainteresowanych.

Do art. 122 i 123.

§ 521. Obywatele polscy, którzy wykazą wiarygodnie nadanie im stopnia oficerskiego w armjach obcych lub formacjach polskich, uznanych przez Państwo Polskie, a nie zostaną uznani za oficerów wojska polskiego, otrzymują z urzędu zaświadczenie o zwolnieniu od wszelkiej służby wojskowej.

W zaświadczeniu należy stwierdzić, że proszący wykazał wiarygodnie posiadanie stopnia oficerskiego, że stopień ten nie został mu zatwierdzony w wojsku polskim oraz że w myśl art. 122 jest zarówno na czas pokoju jak i na czas wojny zwolniony od obowiązkowej czynnej służby wojskowej, służby w rezerwie i pospolitem ruszeniu.

Zaświadczenia te wydaje właściwy powiatowy komendant uzupełnień na podstawie decyzji Ministra Spraw Wojskowych o nieuznaniu danej osoby za oficera wojska polskiego.

§ 522. Osoby wymienione w § 521, które w razie wojny pragną być przyjęte do służby wojskowej w charakterze szeregowców ochotników, wnoszą prośby do Ministra Spraw Wojskowych za pośrednictwem powiatowych władz administracji ogólnej, właściwych dla ich miejsca zamieszkania, które je opiniują i przekazują właściwym powiatowym komendantom uzupełnień.

W razie przychylniej decyzji Ministra Spraw Wojskowych osoby te zostaną przyjęte do czynnej służby w wojsku na zasadach obowiązujących ochotników w czasie wojny.

§ 523. Wnioski o ewentualne nadanie stopnia oficerskiego w myśl art. 123 ustęp 2 przedkłada właściwy dowódca formacji w drodze służbowej Ministrowi Spraw Wojskowych.

§ 524. Osoby które otrzymały zezwolenie na odbycie służby jako ochotnicy w myśl art. 123 oraz osoby, którym w myśl tego artykułu nadano stopień oficerski, powinny przed powołaniem do służby wojskowej zwrócić zaświadczenie wydane w myśl § 521.

§ 525. Zaświadczenia wyszczególnione w § 521 tracą moc obowiązującą z chwilą powołania takich osób do służby wojskowej w charakterze ochotników. Osoby te, o ile nie będzie im nadany stopień oficerski w myśl art. 123 ustęp 2, mogą na własną prośbę otrzymać takie zaświadczenie ponownie z chwilą zwolnienia ich ze służby wojskowej.

Jeżeli osoby te nie wniosą prośby o ponowne wydanie zaświadczenia, będą one po zwolnieniu ze służby wojskowej zaliczone do rezerwy lub pospolitego ruszenia, zależnie od wieku, jaki osiągnęły w chwili zwolnienia z szeregu.

Do art. 126.

§ 526. Do stanu urlopowanych należą:

a) poborowi (ochotnicy), od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych do czynnej służby wojskowej (kat. A), do chwili rzeczywistego wcielenia ich do wojska;

b) zaliczeni do ponadkontyngentowych w myśl art. 73;

c) szeregowi urlopowani w myśl art. 72;

d) szeregowi urlopowani z powodu czasowej niezdolności do służby wojskowej, stwierdzonej w drodze postępowania rewizyjno-lekarskiego;

e) oficerowie i szeregowi rezerwy w czasie, gdy nie pełnią służby wojskowej;

f) oficerowie i szeregowi pospolitego ruszenia w czasie, gdy nie pełnią służby wojskowej.

§ 527. Powołanie do wszelkiego rodzaju ćwiczeń wojskowych należy uważać za powołanie do służby wojskowej.

§ 528. Poszczególne paragrafy dawnego kodeksu karnego wojskowego, wymienione w art. 126, odpowiadają następującym artykułom nowego kodeksu karnego wojskowego z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 328):

§ 6 dawnego kodeksu odpowiada art. 6 nowego kodeksu;

§ 68 dawnego kodeksu odpowiada art. 52 nowego kodeksu;

§ 92 dawnego kodeksu odpowiada art. 76 nowego kodeksu;

§ 101 dawnego kodeksu odpowiada art. 85 nowego kodeksu;

§ 113 dawnego kodeksu odpowiada art. 98 nowego kodeksu.

§ 529. Poza przestępstwami, wymienionymi w art. 126, odpowiadają osoby stanu urlopowanych również za przestępstwa, wskazane w art. 98 i 110 kodeksu karnego wojskowego i wśród warunków, w tych artykułach podanych.

W drodze dyscyplinarnej można karać osoby stanu urlopowanych tylko za następujące przestępstwa: z art. 73 część I, 74, 75 część I, 76, 77, 78, 105 i 106 część I kodeksu karnego, o ile chodzi o wypadki mniejszej wagi (art. 45 k. k. w.).

Przełożonym dyscyplinarnym względem osób stanu urlopowanych jest powiatowy komendant uzupełnień z prawami dowódcy pułku.

W wypadkach, w których ukaranie dyscyplinarne za przestępstwa wojskowe nie jest dopuszczalne lub w których powiatowy komendant uzupełnień uważa je za niewystarczające, sporządza on doniesienie, zawierające wyczerpujący opis stanu faktycznego czynu karygodnego i towarzyszących mu okoliczności oraz kieruje je wraz z protokołem przesłuchania sprawcy do prokuratora przy wojskowym sądzie okręgowym.

Kary dyscyplinarne, nałożone na osoby stanu urlopowanych podczas raportu karnego, należy wykonać niezwłocznie po raporcie karnym.

Jeżeli nastąpi aresztowanie osoby stanu urlopowanych, piastującej urząd publiczny lub zatrudnionej w służbie publicznej, w służbie kolei żelaznych i statków parowych, w państwowej lub gminnej służbie zdrowia lub w publicznej albo prywatnej służbie leśnej, względnie będącej robotnikiem kopalni, hut, kuźnic i walcowni, powiatowy komendant uzupełnień jest obowiązany zawiadomić o aresztowaniu niezwłocznie bezpośredniego przełożonego danej osoby.

Do art. 127.

§ 530. Podstawą zwolnienia szeregowego z czynnej służby wojskowej w wypadkach określonych w art. 127 jest zawiadomienie właściwej władzy sądowej o zawieszeniu nad daną osobą aresztu śledczego za czyn, popełniony przed wcieleniem do szeregów.

Na zasadzie tego zawiadomienia dowódca formacji zwalnia szeregowego z czynnej służby wojskowej natychmiast i oddaje go do dyspozycji władz cywilnych, wskazanych przez sąd.

O zwolnieniu szeregowego dowódca formacji powinien zawiadomić właściwego powiatowego komendanta uzupełnień, przesyłając mu równocześnie dokumenty ewidencyjne zwolnionego.

§ 531. Osoby, zwolnione z czynnej służby wojskowej na podstawie art. 127, podlegają ponownie powołaniu do tej służby po zwolnieniu z aresztu śledczego lub po odbyciu kary orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym, o ile wyrok lub pobudki czynu karygodnego nie pociągają za sobą wykluczenia, od służby wojskowej. Ponownego powołania takich osób do odbycia czynnej służby wojskowej dokonuje właściwy powiatowy komendant uzupełnień, o ile nie ukończyły 38 lat życia (art. 35).

Czas czynnej służby wojskowej, odbytej przed zwolnieniem z szeregów na podstawie art. 127 zalicza się takim osobom na poczet ustawowego okresu czynnej służby wojskowej.

R o z d z i a ł XVI.

Postanowienia przejściowe do niniejszego rozporządzenia.

§ 532. Zgodnie z art. 35 obowiązane są do stawienia się przed komisją poborową wszystkie osoby w wieku, ustalonym dla powszechnego obowiązku wojskowego, które od dnia 1 listopada 1918 r. podlegały poborowi, lecz do poboru się nie zgłosiły, a ponadto osoby, które wprowadzie poborowi nie podlegały, jednak nie mają dotychczas uregulowanego stosunku do służby wojskowej.

Obowiązek stawienia się do poboru na zasadzie art. 35 nie dotyczy osób, których stosunek do obowiązku służby wojskowej był uregulowany w ostateczny sposób przy akcji zebrania kontrolnych, zarządzonej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 764):

Obywatele polscy, którzy przebywając stale zagranicą, zostali zarejestrowani na podstawie obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 29 stycznia 1921 r. (Monitor Polski z dnia 8 lutego 1921 r. Nr 30) przez fakt zarejestrowania się nie są zwolnione od obowiązku stawienia się do poboru. Na wszystkich tych osobach ciąży obowiązek stawienia się przed komisją poborową zgodnie z art. 35, jak długo znajdują się w wieku, ustalonym dla powszechnego obowiązku wojskowego, jeżeli przyjadą na obszar wolnego miasta Gdańska lub Państwa Polskiego na czas dłuższy niż 6 miesięcy.

Nie dotyczy to obywateli polskich, którzy opuścili granice Państwa nielegalnie. Osoby te w razie przyjazdu na obszar wolnego miasta Gdańska lub Państwa Polskiego są obowiązane do niezwłocznego wykonania powszechnego obowiązku wojskowego na ogólnych zasadach.

§ 533. Nauczyciele publicznych szkół powszechnych zaliczeni do rezerwy na podstawie art. 111 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 61 poz. 609) bez odbycia czynnej służby wojskowej powinni zasadniczo odbyć wyszkolenie wojskowe, wynikające z § 641 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 21 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 37 poz. 252), jakie Minister Spraw Wojskowych uzna dla nich za stosowne.

Nauczyciele publicznych szkół powszechnych wymienieni w poprzednim ustępie, którzy w okresie pierwszych trzech lat następujących po roku kalendarzowym, w którym zostali zaliczeni do rezerwy, nie odbyli z jakichkolwiek powodów obowiązującego pełnego wyszkolenia wojskowego, powinni być powołani na wyszkolenie wojskowe, trwające nie dłużej niż 8 tygodni w czwartym roku zaliczenia do rezerwy.

Po tym terminie nauczyciele publicznych szkół powszechnych wymienieni w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, podlegają jedynie przepisom, normującym ogólnie służbę w rezerwie.

W stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych, podlegających jeszcze powołaniu na wyszkolenie wojskowe, obowiązują postanowienia § 642, 643 i 644 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 21 marca 1925 r. o wykonaniu ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 37 poz. 252).

§ 534. Czas trwania czynnej służby wojskowej, przewidziany w art. 4 pkt. 1 c) dla marynarki wojennej ma zastosowanie również do szeregowych, którzy z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 stycznia 1928 r. w sprawie zmian i uzupełnień niektórych postanowień ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 4 poz. 26) pełnili już obowiązkową czynną służbę wojskową w marynarce wojennej.

Ochotnicy marynarki wojennej, którzy zostali powołani do czynnej służby wojskowej przed wejściem w życie wyżej wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, t. j. przed 1 maja 1928 r., odbywają czynną służbę wojskową według złożonego zobowiązania.

Postanowienia art. 4 pkt 1 c) mają zastosowanie do tych ochotników, którzy zostali przyjęci do czynnej służby wojskowej w marynarce wojennej po dniu 1 maja 1928 r.

§ 535. Wyłączenia od służby wojskowej, orzeczone na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 61 poz. 609), pozostają nadal w mocy z tem, że wyłączenie orzeczone na zawsze, kończy się po upływie 10 lat od chwili odcierpienia (prze-dawnienia, darowanej) kary.

Do osób skazanych na jedną z kar, wymienionych w art. 8 wspomnianej ustawy, w stosunku do których nie została w swoim czasie powzięta żadna decyzja o wyłączeniu od służby wojskowej, zastosowanie mają postanowienia art. 9 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 46 poz. 458).

§ 536. Do czasu ustalenia sposobu wykonania obowiązku meldunkowego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr 32 poz. 309), wykonanie obowiązku meldunkowego w kraju (rozdział XIV) uskutecznia się na zasadach i w sposób, określony w rozporządzeniu wykonawczem z dnia 21 marca 1925 r. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr 37 poz. 252).

§ 537. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie rozporządzenia i przepisy, wydane w sprawach, unormowanych niniejszem rozporządzeniem, a z niem sprzeczne.

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *H. Józewski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: *Ignacy Matuszewski*

Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości: *Dutkiewicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *St. Czerwiński*

Minister Rolnictwa: *Leon J. Połczyński*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Kühn*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *A. Prystor*

Załącznik Nr. 1 do rozp. Ministra
Spraw Wojskowych z dnia 16 marca
1930 r. (poz. 270).

W Y K A Z
Powiatowych Komend Uzupelnień

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr I Warszawa.		
1	Warszawa-Miasto Nr I	miasto Warszawa, komisariaty policji państwowej Nr I, II, III, IV, V, XII i XXVI
2	Warszawa-Miasto Nr II	miasto Warszawa, komisariaty policji państwowej Nr IX, XI, XIII, XVI, XX, XXI i XXIII
3	Warszawa-Miasto Nr III	miasto Warszawa, komisariaty policji państwowej Nr XIV, XV, XVII, XVIII, XXIV i XXV
4	Warszawa-Miasto Nr IV	miasto Warszawa, komisariaty policji państwowej Nr VI, VII, VIII, X, XIX i XXII
5	Warszawa-Powiat	warszawski, grójecki
6	Ciechanów	ciechanowski, mławski, działowski, przasnyski
7	Grodzisk Mazowiecki	sochaczewski, błoński
8	Łomża	łomżyński, kolneński, ostrołęcki
9	Mińsk Mazowiecki	mińsko-mazowiecki, radzyński
10	Modlin	płoński, sierpecki
11	Małkinia	ostrowski, węgrowski, sokołowski
12	Płock	płocki, gostyniński
13	Puławy	puławski, garwoliński
14	Pułtusk	pułtusk, makowski
15	Radom	radomski, kozienicki
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr II Lublin		
16	Lublin	miasto Lublin, lubelski
17	Chełm	chełmski, lubartowski
18	Dubno	dubieński
19	Hrubieszów	hrubieszowski, tomaszowski
20	Kowel	kowelski, lubomelski, kamień-koszyński
21	Kraśnik	janowski
22	Krzemień	krzemieniecki
23	Łuck	łucki
24	Równe	rówieński, zdołbunowski
25	Sarny	sarneński, kostopolski
26	Włodzimierz	włodzimierski, horochowski
27	Zamość	zamojski, krasnostawski, biłgorajski
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr III Grodno		
28	Grodno	grodzieński, sokółski
29	Białystok	białostocki, wysokomazowiecki, szczuczyński (wojew. białostockiego)
30	Lida	lidzki, wołożyński, szczuczyński (wojew. nowogrodzkiego)
31	Postawy	postawski, dziśnieński
32	Suwałki	suwalski, augustowski
33	Święciany	święciański, brasławski
34	Wilno-Miasto	miasto Wilno
35	Wilno-Powiat	wileńsko-trocki, oszmiański
36	Wilejka	wilejski, mołodeczański
37	Wołkowysk	wołkowyski

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr IV Łódź.		
38	Łódź-Miasto Nr I	miasto Łódź, komisariaty policji państwowej Nr II, III, V, VIII, IX i XI
39	Łódź-Miasto Nr II	miasto Łódź, komisariaty policji państwowej Nr I, IV, VI, VII, X, XII, XIII i XIV
40	Łódź-Powiat	łódzki, brzeziński
41	Częstochowa	częstochowski, włoszczowski
42	Końskie	opoczyński, koński
43	Kutno	kutnowski, łączycki
44	Piotrków	piotrkowski
45	Radomsko	radomskowski
46	Sieradz	sieradzki
47	Skierniewice	skierniewicki, łowicki, rawski
48	Wieluń	wieluński
49	Łask	łaski
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr V Kraków.		
50	Kraków-Miasto	miasto Kraków
51	Kraków-Powiat	krakowski, myślenicki, wielicki
52	Bielsko	bielski, cieszyński
53	Bochnia	bocheński, brzeski
54	Dębica	ropczycki, mielecki, pilzneński
55	Jasło	jasielski, gorlicki
56	Katowice	miasto Katowice, powiat katowicki
57	Królewska Huta	miasto Królewska Huta, świętochłowicki
58	Miechów	miechowski, olkuski
59	Nowy Sącz	nowosądecki, grybowski
60	Nowy Targ	nowotarski, makowski, limanowski
61	Pszczyna	pszczyński, rybnicki
62	Sosnowiec	będziński
63	Tarnów	tarnowski, dąbrowski
64	Tarnowskie Góry	tarnowskie-góry, lubliniecki
65	Wadowice	wadowicki, chrzanowski, oświęcimski
66	Zawiercie	zawierciański
67	Żywiec	żywiecki, bialski
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VI Lwów.		
68	Lwów-Miasto	miasto Lwów
69	Lwów-Powiat	lwowski, bobrecki
70	Brzeżany	brzeżański, rohatyński, podhajecki
71	Buczacz	buczacki, tłumacki
72	Czortków	czortkowski, borszczowski, zaleszczycki, kopyczyński
73	Kałusz	kałuski, dolinieński
74	Kamionka Strumiłowa	kamionka-strumiłowa, radziechowski, brodzki
75	Kołomyja I	kołomyjski, horodeński
76	Kołomyja II	kossowski, śniatyński
77	Rawa-Ruska	raworowski, sokalski, żółkiewski
78	Stanisławów	stanisławowski, bohorodczański, nadworniański
79	Stryj	stryjski, skólski, żydaczowski
80	Tarnopol	tarnopolski, trembowelski, skałacki, zbaraski
81	Złoczów	złoczowski, zborowski, przemysłański

Zarządzam utworzenie z dn.1.września 1931r. P.K.U. Będzin, którą administrować będzie powiatem będzińskim, z wyjątkiem obszaru miasta Sosnowiec, stanowiącego odrębny powiat miejski w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dn.19. marca 1928r. (Dz.U.R.P. Nr.45 poz.426).

Do P.K.U. Będzin należeć będą zatem następujące miasta (gminy)

Będzin, Dąbrowa Górnicza, Bobrowniki, Grodziec Łagisza, Łosień, Ulkuszko, Siewierska, Ożarówko, wojkowice Kościelne, Czeladź, Nivka, Zagórze.

Obszarem administracyjnym P.K.U.Sosnowiec, z której wydzielone zostały wspomniane miasta (gminy), będzie wyłącznie obszar powiatu miejskiego Sosnowiec. -

Nową P.K.U. Będzin zaliczam do I. typu P.K.U. Sosnowiec - do IV. typu składów osobowych według organizacji służby poborowej na stopie pobojowej (rozk.MSwojsk. Biuro Og.Org.L.3737/Org.

Wszystkim formacjom i urzędom wojskowym polecam uwzględnić powyższą zmianę w załączniku Nr.1. rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku wojsk. (Dz.R.Nr.23/30), oraz w aktualnym wykazie P.K.U. z podziałem na typy składów osobowych, ogłoszonym w Dz.R. Nr.40/30 poz.471.

Dz.R.Nr.27/31.p.350.

L. p.	Nazwa i miejsce postoju	Powiaty wchodzące w skład powiatowych komend uzupełnień
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VII Poznań.		
82	Poznań-Miasto	miasto Poznań
83	Poznań-Powiat	poznański, grodziski, nowotomyski
84	Gniezno	miasto Gniezno, gnieźnieński, wrzesiński, średzki
85	Jarocin	jarociński, pleszewski, gostyński, koźmiński, krotoszyński, rawicki
86	Kalisz	kaliski, turecki
87	Konin	koniński, słupecki, kolski
88	Kościan	kościański, śmigelski, leszczyński, śremski
89	Ostrów Poznański	ostrowski, odolanowski, ostrzeszowski, kępiński (sycowski).
90	Szamotuły	szamotulski, międzychocki, obornicki, czarnkowski
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VIII Toruń.		
91	Toruń	miasto Toruń, toruński, wąbrzeski, chełmiński, rypiński
92	Bydgoszcz	miasto Bydgoszcz, wyżyski (Nakło), szubiński, chodzieski, sępoliński
93	Grudziądz	miasto Grudziądz, grudziądzki, świecki, tucholski, brodnicki, lubawski
94	Inowrocław	miasto Inowrocław, inowrocławski, strzeliński, mogileński, żniński, wągrowiecki
95	Kościerzyna	kościerzynski, morski, kartuski
96	Starogard	starogardzki, chojnicki, tczewski, gniewski
97	Włocławek	włocławski, nieszawski, lipnowski
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr IX Brześć n/Bugiem.		
98	Brześć n/Bugiem	brzeski, kobryński, prużański
99	Baranowicze	baranowicki, nieświeski, stołpecki
100	Biała Podlaska	białski, włodawski
101	Bielsk	bielski
102	Łuków	lukowski, radzyński
103	Łuniniec	łuniniecki, kossowski, stoliński
104	Pińsk	piński, drohiczyński
105	Siedlce	siedlecki, janowski
106	Słonim	słonimski, nowogródzki
Dowództwo Okręgu Korpusu Nr X Przemyśl.		
107	Przemyśl	przemyski, brzozowski, dobromilski
108	Drohobycz	drohobycki
109	Gródek Jagielloński	gródecki, rudecki, mościcki, jaworowski
110	Jarosław	jarosławski, lubaczowski
111	Kielce	kielecki
112	Łańcut	łańcucki, przeworski
113	Nisko	tarnobrzeski, niżański
114	Ostrowiec	opatowski, sandomierski
115	Pińczów	stopnicki, pińczowski, jędrzejewski
116	Rzeszów	rzeszowski, strzyżowski, kolbuszowski
117	Sambor	samborski, st. samborski, turczański
118	Sanok	sanocki, krośnieński, liski
119	Wierzbnik	ilżecki

Załącznik Nr 2 do rozp. Ministra
Spraw Wojskowych z dnia 16 marca
1930 r. (poz. 270).

W Y K A Z

zakładów, których świadectwa w myśl § 124 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych zwalniają poborowych od obowiązku osobistego stawienia się do poboru.

A. Zakłady dla głuchoniemych.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Poznaniu.
3. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Kościanie (woj. Poznańskie).
4. Krajowy Zakład dla Głuchoniemych w Wejherowie (woj. Pomorskie).
5. Zakład dla Głuchoniemych we Lwowie.
6. Szkoła dla Głuchoniemych Nr registr. 97 w Łodzi.

B. Zakłady dla ociemniałych.

1. Państwowy Instytut Głuchoniemych i Ociemniałych w Warszawie.
2. Krajowy Zakład dla ociemniałych w Bydgoszczy.
3. Zakład ciemnych we Lwowie.

C. Zakłady dla umysłowo-upośledzonych.

1. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Warszawie.
2. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Łodzi.
3. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Poznaniu.
4. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) we Lwowie.
5. Szkoła specjalna (dla umysłowo-upośledzonych) w Wilnie.
6. Szkoła specjalna (Zakład Krajowy) w Świeciu nad Wisłą woj. Pomorskie.

7. Szpital Państwowy dla chorych psychicznie w Tworkach.

8. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kobierzynie.

9. Państwowy Zakład dla umysłowo i nerwowo chorych w Kulparkowie.

10. Klinika Psychiatryczna Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

11. Klinika Psychiatryczna Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie.

12 — 21. Szpitale Psychiatryczne: Św. Jana Bożego w Warszawie, w Kochorowie, w Warcie, w Kochanówce, w Kościanie, w Dziekance, w Owińskach, w Rybniku w Lublińcu i krajowy zakład psychiatryczny w Świeciu.

22 — 23. Oddziały psychiatryczno-neurologiczne przy szpitalach powszechn. w Krakowie i Lwowie.

24. Szkoła dla umysłowo-upośledzonych Nr registr. 82 w Łodzi.

25. Szkoła dla umysłowo-upośledzonych Nr registr. 88 w Łodzi.

Załącznik Nr 3 do rozp. Ministra
Spraw Wojskowych z dnia 16 marca
1930 r. (poz. 270).

I. DUCHOWNI KATOLICCY.

1) Zaświadczenie

dla biskupów, członków kapituł, rektorów seminarjów duchownych, przełożonych klasztorów, proboszczów, wikariuszów i innych duchownych katolickich, posiadających święcenia i nieobjętych wzorami zaświadczeń pod L.L. 2, 3, 4.

Kurja Biskupia (nazwa Kurji) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest (stanowisko duchownego: sufraganiem, rektorem seminarjum, przełożonym klasztoru, proboszczem, wikariuszem, lub innym duchownym katolickim), posiadającym święcenia, w (dokładna nazwa biskupstwa, klasztoru, probostwa).

Niniejsze zaświadczenie Kurja Biskupia wydaje
 (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości)
 dnia roku Nr
 (bieżący wydany zaświadczenia).

Pieczęć Kurji Biskupiej

Podpis Biskupa lub zastępcy

Uwaga: Biskupom diecezjalnym wystawia zaświadczenia właściwy metropolita, względnie ten biskup, który dla niego stanowi wyższą instancję, biskupom sufraganom — biskup diecezjalny.

2) Zaświadczenie.

dla profesorów seminarjów duchownych i innych funkcjonariuszów oraz uczniów tych zakładów.

Rektor Seminarjum (dokładna nazwa seminarjum, adres) zaświadcza, że
 (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia
 roku w (miejsce urodzenia)
 obecnie jest (profesorem, lub innym funkcjonariuszem albo też uczniem) seminarjum
 (nazwa seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze Seminarjum wydaje
 (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku
 Nr (bieżący wydany zaświadczenia).

Pieczęć Seminarjum

Podpis rektora lub jego zastępcy

3) Zaświadczenie

dla nowicjuszków zakonów i zgromadzeń, jako też zakonników, którzy złożyli śluby.

Przełożony zakonu (dokładna nazwa zakonu, zgromadzenia, adres) zaświadcza, że
 (imię i nazwisko zakonnika) urodzony dnia
 roku w (miejsce urodzenia) jest nowicjuszem zakonu (zgromadzenia), zakonnikiem, który złożył śluby.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się
 (imię i nazwisko) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku
 Nr (bieżący zaświadczenia).

Pieczęć zakonu

Podpis przełożonego

4) Zaświadczenie

dla profesorów rzymsko-katolickich wydziałów teologicznych na uniwersytetach.

Uniwersytet zaświadcza, że ksiądz (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia
 roku w (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym Uniwersytecie.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się
 (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Uniwersytetu

Podpis Rektora Uniwersytetu

II. DUCHOWNI EWANGELICCY.

1) Zaświadczenie

dla superintendentów generalnych i superintendentów kościoła augsburskiego reformowanego, unijnego i staroluterańskiego, tudzież superintendentów kościoła ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego.

Urząd Wojewódzki

w

(Komisarz Rządu na m. st. Warszawę)

dnia . . . 19 . . . r.

Nr

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia
 roku w (miejsce urodzenia) jest (superintendentem generalnym lub superintendentem kościoła)
 (jakiego) w (gdzie).

Niniejsze zaświadczenie Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) wydaje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego

(Komisarjatu Rządu na m. st.
Warszawę)

Podpis Wojewody lub jego zastępcy

(Komisarza Rządu lub jego zastępcy)

2) Zaświadczenie

dla seniorów, proboszczów, wikariuszów.

Konsystorz (Superintendentura Kościoła Ewangelickiego wyznania augsburskiego i helweckiego w Stanisławowie) w i (dokładna nazwa Konsystorza, adres) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest (stanowisko duchownego) jako to: (senjorem, proboszczem, wikariuszem) w (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie Konsystorz (Superintendentura w Stanisławowie) wydaje (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo - lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

. (nazwa miejscowości) dnia roku

Nr (bieżący wydany zaświadczenia).

Pieczęć Konsystorza
(Superintendentury
w Stanisławowie)

Podpis Prezesa, wiceprezesa lub członka Konsystorza

(Superintendentury w Stanisławowie)

Podpis Naczelnika Kancelarii
Konsystorza

3) Zaświadczenie

dla profesorów wydziałów teologii ewangelickiej, ewangelickich seminarjów kaznodziejskich i nauczycielskich.

Uniwersytet (Seminarjum) zaświadcza, że ksiądz (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest profesorem w tutejszym Uniwersytecie (Seminarjum).

Zaświadczenie niniejsze wydaje się (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Uniwersytetu
(Seminarjum)

Podpis Rektora Uniwersytetu
(albo Dyrektora Seminarjum)

4) Zaświadczenie

dla duchownych przełożonych, ewangelickich związków religijnych (sekt) przez Państwo uznanych, a nie objętych poprzednimi wzorami.

Urząd Wojewódzki

w
(Komisarz Rządu
na m. st. Warszawę)
dnia . . . 19 . . . r.
Nr

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) w zaświadcza, że (imię i nazwisko) urodzony dnia roku w (miejsce urodzenia) jest duchownym przełożonym (kaznodzieją, prezbiterem, adjunktem) zboru związku religijnego (nazwa związku) w (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu) wydaje L (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczęć Urzędu Wojewódzkiego
(Komisarjat Rządu na m. st.
Warszawę).

Podpis Wojewody lub jego zastępcy
(Komisarza Rządu lub jego zastępcy).

III. Duchowni prawosławni, marjawiccy, wschodniego kościoła staroobrzędowego, nie posiadającego hierarchji duchownej, oraz duchowni wyznań mahometańskiego i karaïmskiego.

Urząd Wojewódzki
w
(Komisarjat Rządu
na m. st. Warszawę)
dnia . . . 19... r.
Nr

Zaświadczenie.

Urząd Wojewódzki (Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę) zaświadcza, że (imię i nazwisko duchownego) urodzony dnia roku . . . w (miejsce urodzenia) jest (Metropolitą, biskupem, proboszczem, wikariuszem, diakonem, zakonnikiem, który złożył uroczyste śluby zakonne, prawosławnym, marjawickim duchownym staroobrzędowym, muftim lub muftą mahometańskim, hachamem lub hazanem karaïmskim) w (nazwa miejscowości).

Niniejsze zaświadczenie wydaje się
. (imię i nazwisko duchownego) celem zaliczenia go do pospolitego ruszenia bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 55 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

Pieczczę Urzędu Wojewódzkiego
(Komisarjatu Rządu na m. st.
Warszawę)

Podpis Wojewody lub jego zastępcy
(Komisarza Rządu lub jego zastępcy)

IV. Zawiadomienie

gminy wyznaniowej żydowskiej o opuszczeniu stanowiska rabina lub podrabina przez poborowego.

Zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej w
(w pow. wojew.)
. . . . dn. 19.. r.

Do

Pana Starosty

w

Zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej w
. zawiadamia niniejszem Pana Starostę, iż
rabin (podrabin) gminy (imię i nazwisko)
urodzony dnia roku
zatwierdzony na stanowisko rabina (podrabina) gminy
dnia 19.. r. przez (Ministerstwo W. R. i O. P., Starostwo), urzędujący stale
w miejscowości przynależnej pod
względem wyznaniowym do naszej gminy, pismem
swym z dnia 19.. r. zrzekł się stanowiska
i z dniem 19.. r. przestał być rabinem
(podrabinem) gminy naszej.

Pieczczę gminy wyzn. żyd.

Przewodniczący Zarządu

Członkowie Zarządu
(podpisy 2 członków).

Wzory do rozp. Min. Spr. Wojsk. z dn. 16 marca 1930 r. (poz. 270).

Wzór Nr 1.

Strona 1.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEN

w _____

K S I A Ż K A P R Z Y D Z I A Ł Ó W

poborowych i ochotników z poboru głównego i dodatkowego

w roku _____/_____

U w a g a: Książkę przydziałów zakłada się nową z dniem rozpoczęcia poboru głównego w danym roku kalendarzowym i prowadzi się do dnia rozpoczęcia poboru głównego (wyłącznie) w roku następnym.

Książka przydziałów ma być prowadzona dla każdego rodzaju służby wojskowej osobno. Dla poborowych (ochotników) z cenzusem należy prowadzić jedną oddzielną książkę przydziałów, wpisując przeznaczenie zasadnicze do rubr. 11, zaś przeznaczenie ewentualne do rubr. 17.

(Format papieru 297 × 420 mm)

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

Wzór Nr 2.

Województwo

Powiat

dnia 193 r.

Nazwa urzędu

Liczba

W Y C I A G

z metryk urodzin (chrztu) mężczyzn urodzonych w roku--

Nr porządkowy	Imię i nazwisko	Data i miejsce urodzenia	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panięńskie i imię matki	Zawód względnie zatrudnienie ojca	U w a g i
2	1	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa

Podpis prowadzącego metryki

Uwaga: W rubryce 6 należy zamieszczać wszelkie daty, które mogą posłużyć do ewentualnego odszukania zapisanego, a zwłaszcza podać gminę stałego zamieszkania, względnie pobytu, o ile jest znana.

(Format papieru 210×297 mm.).

Województwo

Powiat

Nazwa Urzędu

Liczba

W Y C I A G

z metryk śmierci mężczyzn urodzonych w roku

L. p.	Imię Nazwisko	Data i miejsce śmierci	Data i miejsce urodzenia	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panieńskie matki	U w a g i
1	2	3	4	5	6

Pieczęć

Podpis prowadzącego metryki

(Format papieru 210 × 297 mm).

Strona 1.

Wieś (miasto)

Gmina

Powiat

Województwo

Konsulat

R E J E S T R O Ś M N A S T O L E T N I C H

rocznika

(Format papieru 420 × 297 mm).

Strona 2.

[illegible]

Strona 3.

[illegible]

URZĄD GMINNY
(KONSULAT R. P.)

Strona 1.

Wzór Nr 5.

w
(powiat.....)
=====

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

..... urodzony
(imię i nazwisko) (dzień, miesiąc i rok)

w powiat syn
(imiona)

..... zamieszkały w
(rodziców i nazwisko rodowe matki) (dokładny)

....., dokonał zgłoszenia w myśl art. 24 ustawy
(adres)

o powszechnym obowiązku wojskowym i został wpisany do rejestru pod pozycją

Naczelnik gminy
(podpis)

(Pieczęć)

(Prezydent miasta, burmistrz,
kierownik urzędu konsularnego)

P O U C Z E N I E.

1. O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania. Od obowiązku osobistego meldunku wojskowego zwolnieni są funkcjonariusze państwowi mianowani na stałe.

2. W razie wezwania do osobistego zgłoszenia się w sprawach związanych z powszechnym obowiązkiem wojskowym, należy zgłosić się niezwłocznie.

3. Osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, obowiązane są w ciągu miesiąca października i listopada tego roku kalendarzowego, w którym ukończyły lub ukończą 20 lat życia, zgłosić się osobiście lub pisemnie w urzędzie gminnym (konsularnym) miejsca stałego zamieszkania względnie w urzędzie gminnym (konsularnym) miejsca pobytu z dokumentami, stwierdzającymi tożsamość osoby, jako to: z dowodem osobistym, metryką urodzenia, paszportem, świadectwami szkolnymi i t. p.

4. Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się względnie obowiązku meldunkowego, podlegają karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie, zgodne z art. 97 wspomnianej wyżej ustawy. Przebywający zagranicą będą ponadto pozbawieni opieki konsularnej.

5. Niezależnie od skutków skazania z prawomocnym ukaraniem osoby podlegającej powsz. obow. wojsk., łączy się w wypadkach przestępstw, wymienionych w art. 97 — 108 i w art. 112 ustawy utrata możliwości odbywania skróconej służby wojskowej (art. 49) i prawa do odroczeń sł. wojsk., przewidzianych w art. 57.

W Y K A Z

osób będących w wieku lat 20, 21, 22 i 23, które nie zgłosiły się jeszcze do spisów poborowych względnie nie uczyniły zadość stawieniu się przed komisją poborową, a pozostających w zakładach poprawczych, w zakładach dla umysłowo chorych, w aresztach lub więzieniach.

Nr porz.	Data i miejsce urodzenia	Imię i nazwisko	Imiona rodziców	Miejsce faktycznego zamieszkania	Stan chorobowy względnie podstawa przebywania w areszcie lub więzieniu	Od kiedy przebywają w zakładzie (areszcie lub więzieniu)	Uwagi

Pieczęć

Podpis Kierownika Zakładu

(Format papieru 297 × 210 mm)

Dziennik Rozkazów

299

URZĄD GMINNY
(KONSULAT R. P.)

Strona 1.

Wzór Nr 7.

w _____
(powiat _____)

Z A Ś W I A D C Z E N I E

_____ urodzony _____
(imię i nazwisko) (dzień, miesiąc i rok)

w _____ powiat _____

syn _____ zamieszkały w _____
(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki) (dokładny

_____, dokonał zgłoszenia w myśl art. 25 ustawy
adres)

o powszechnym obowiązku wojskowym i został wpisany do spisów poborowych

pod pozycją _____

Naczelnik gminy _____
(podpis)

(Pieczęć)

(Prezydent miasta, burmistrz,
kierownik urzędu konsularnego)

(Format papieru 210 × 148 mm)

POUCZENIE.

1) Spisy poborowych będą w czasie od 1 do 15 stycznia wyłożone do przejrzania w urzędach gminnych (konsularnych) w godzinach urzędowych. Każdy pominięty w pisie lub niewłaściwie wpisany może w tym czasie żądać uzupełnienia lub sprostowania mylnego wpisu.

2) O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu, należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto wrazie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we własnym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania. Od obowiązku osobistego meldunku wojskowego zwolnieni są funkcjonariusze państwowi mianowani na stałe.

3) Osoby wciągnięte do spisu poborowych danej gminy są obowiązane stawić się przed tą komisją poborową, która dla danej gminy będzie właściwą. Jeżeli z chwilą zarządzenia poboru gmina ta nie jest już miejscem zamieszkania danej osoby, może ona stanąć przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania o ile wniesie co najmniej na 1 miesiąc przed rozpoczęciem poboru głównego podanie do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej dla poprzedniego miejsca zamieszkania, o zezwolenie na dopełnienie obowiązku stawienia się przed komisją poborową nowego miejsca zamieszkania. Jeżeli osoba w okresie głównego poboru przebywa czasowo poza gminą miejsca stałego zamieszkania, lecz z uzasadnionych powodów nie może stanąć przed właściwą komisją poborową, może ona w wyżej wskazanym terminie prosić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej o pozwolenie na stawienie się w drodze delegacji przed komisją poborową właściwą dla miejsca jej pobytu.

4) Podania o odroczenia czynnej służby wojskowej na podstawie art. 57 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o powsz. obow. wojsk. należy wносить najpóźniej w 14 dni od chwili zakwalifikowania przez komisję poborową do kategorii A.

5) Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku zgłoszenia się do poboru lub obowiązku meldunkowego (pkt. 2), ulegną karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie zgodnie z art. 97 wspomnianej ustawy. Osoby przebywające zagranicą, niezależnie od powyższych kar, które ich czekają po powrocie do kraju, będą pozbawione opieki konsularnej.

6) Niezależnie od skutków skazania, z prawomocnem ukaraniem osoby, podlegającej powsz. obow. wojsk., łączy się w wypadkach przestępstw, wymienionych w art. 97 — 108 i w art. 112 ustawy utrata możliwości odbywania skróconej służby wojskowej (art. 49) i prawa do odroczeń sł. wojsk., przewidzianych w art. 57.

Gmina _____

Powiat _____

Województwo _____

Konsulat _____

S P I S P O B O R O W Y C H

rocznika _____

(Format papieru 420 × 297 mm).

Strona 2.

L. p.	Imię Nazwisko	Data i miejsce urodzenia	Imiona rodzi- ców i nazwisko panieńskie matki	a) czy żyją b) zawód ojca, a jeśli nie żyje, matki	Miejsce zamieszkania rodziców lub ich prawnych zastępców	Miejsce faktycznego zamieszkania wzgl. pobytu
1	2	3	4	5	6	7

Strona 3.

Narodowość	Wyznanie	Zawód wzgl. zatrudnienie	Wykształcenie: a) ogólne, b) szczegółowe	Stan cywilny	Ukara- nia sądowe	Wady fizyczne	Uwagi
8	9	10	11	12	13	14	15

Strona 1.

Starostwo w _____

Urząd Konsularny w _____

L I S T A P O B O R O W A

Rocznika _____

(Format papieru 420 × 297 mm).

1. Nr.	2. (G m i n a)	Orzeczenia Komisji Poborowej			Ewent. orzeczenia komisji rozpoznawczej względnie władz nadzorczych	Udzielone odroczenia lub ulgi z art. 60 ustęp 2		
3. IMIĘ I NAZWISKO	w roku (dzień, miesiąc, rok)	wzrost w cm	ciężar ciała w kg	Orzeczenie lekarskie (wnioski lekarzy)			Orzeczenie komisji poborowej	
		objętość piersi w cm	bystrość wzroku stan refrakcji oczu					
		15	16	17	18	19	20	21
4. data urodzony miejsce								
5. a) Nazwisko i imiona rodziców b) czy żyją c) ich zawód	ojca a) b) c) matki a) b) c)							
6. Miejsce zamieszkania rodziców względnie ich prawnych zastępców:								
7. Miejsce zamieszkania lub pobytu poborowego (ochotnika):								
8. Narodowość:								
9. Wyznanie:								
10. Zawód cywilny względnie zatrudnienie:								
11. Wykształcenie:								
12. Stan cywilny (rodzinny)—(wolny, żonaty, ilość dzieci, wdowiec i t. p.):								
13. Ukarania sądowe:								
14. UWAGI: (adnotacje o niestawieniu i t. p.):								

W Y K A Z

uchylających się od poboru w powiecie _____

Nr porządko- wy	Nr listy po- borowej	Imię Nazwisko	Rok urodzenia	U w a g i: (adnotacje o tem, co zrobiono w sprawie wyśledzenia uchylają- ceg się, z powołaniem liczby dziennika)
1	2	3	4	5

(Format papieru 210 × 297 mm).

KOMISJA POBOROWA

W _____

_____dnia_____193____r.
(Miejsce)

K A R T A I N D Y W I D U A L N A

Nazwisko i imię pobor. (ochotnika)

Imiona rodziców, nazwisko matki z domu: _____

Syn _____

Z

Miejsce zamieszkania pobor. (ochotn.) _____

(wieś, gmina, powiat — w mieście adres)

Rok urodz. _____ Nr listy pob. _____

Wyznanie _____

Narodowość

Wyszktałenie

Zawód cywilny _____

wzrost cm	waga kg	obwód piersi cm	bystrość wzroku	wysokość rozkrocza	typ budowy fizycznej	Znaki:
Orzeczenie i wniosek lekarzy: _____ _____					KAT.	Orzeczenie Komisji Poborowej:
§§ _____ według wojsk. przepisów sanit.						
Opis stanu chorobowego _____ _____ _____ _____						
(podpis lekarzy)						
Odcisk prawego wskaziciela	Rodzaj broni: _____ _____ (Podpis członka wojskowego)					(Podpis przewodniczącego)

(Format papieru 210 × 148 mm).

K S I Ę G A P R O T O K Ó Ł Ó W

k o m i s j i p o b o r o w e j

Format papieru 210 × 297 mm)

P R O T O K Ó Ł Nr _____

dnia _____ 193__ r.

Komisja Poborowa w _____

(Konsularna Komisja Poborowa) w _____

Skład Komisji: 1. Przewodniczący _____

2. Wojskowy członek komisji _____

(attaché wojsk. wzgl. urzędnik konsularny)

3. Przedstawiciel pow. samorządu _____

(lekarz konsularny komisji poborowej)

4. Lekarz wojskowy _____

5. Lekarz cywilny _____

Pobór rozpoczął się o godzinie _____ zakończył się o godzinie _____

Powinno było stawić się do poboru _____ stanęło _____ niestawiło się _____

z tego nieznanych z miejsca pobytu _____ niestawienie się usprawiedliwiło _____

nieusprawiedliwionych _____

L. p.	Nazwisko i imię poborowego	Nr listy poborowej	Rok urodzenia	Zakwalifikowano do kateg.					Wysłano na ekspertyzę	Wysłano na leczenie do szpitala	Zaliczono do posp. ruszenia z art. 55	Staje po raz (I, II lub III)	UWAGI
				A	B	C	D	E					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Zastrzeżenia członków komisji:

Podpis przewodniczącego i członków komisji:

Komisja poborowa w _____

Komisja poborowa dodatkowa w _____

Starostwo (magistrat, dyrekcja policji, komisariat rządu) w _____

Konsularna komisja poborowa w _____

Nr listy poborowej _____

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

(Nazwisko i imię) _____ syn _____

imię ojca) i _____ (imię matki), urodzony w roku _____ zamieszkały

w _____ (wieś, gmina) powiat _____

stanął dnia _____ 193__ r. przed komisją poborową (konsularną)

w _____ i został uznany za:

(wpisać orzeczenie komisji poborowej, wzgl. rozpoznawczej według a t. 38).

_____ dnia _____ 193__ r.

(Pieczęć)

Podpis przewodniczącego
komisji poborowej:

Strona 2.

POUCZENIE.

(dla kat. A).

1. Zaświadczenie należy przechowywać w porządku i w całości.
2. W razie zagubienia zaświadczenia należy niezwłocznie zawiadomić właściwą powiatową władzę administracji ogólnej.
3. Korzystający z odroczenia służby wojskowej na zasadzie art. 57 pkt 1, 2 lub 3, obowiązany jest stawić się z niniejszym zaświadczeniem lub przesłać je przy ubieganiu się o przedłużenie odroczenia służby wojskowej do właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej.
4. O każdej zmianie miejsca zamieszkania, o wyjazdach zagranicę oraz przyjazdach z zagranicy, o zmianie adresu w obrębie tej samej miejscowości, jak również o wyjeździe z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt, trwający ponad 2 miesiące i o powrocie z tego wyjazdu, należy zawiadomić właściwy urząd (organ) meldunkowy. Ponadto w razie zmiany miejsca zamieszkania lub przyjazdu z zagranicy do kraju należy zgłosić się osobiście we właściwym urzędzie meldunkowym w przeciągu 8 dni od chwili przybycia do nowego miejsca zamieszkania. Jako właściwy należy uważać urząd meldunkowy w nowym miejscu zamieszkania. Od obowiązku osobistego meldunku wojskowego są zwolnieni funkcjonariusze państwowi, mianowani na stałe oraz osoby, uznane za zupełnie niezdolne do służby wojskowej (kategoria E).
5. Z chwilą otrzymania karty powołania poborowy jest obowiązany stawić się do formacji w terminie wskazanym w karcie powołania. Nieusprawiedliwione nieprzestrzeganie tego terminu będzie karane w myśl art. 126 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym przez sądy wojskowe.
6. Osoby, które nie dopełniły bez uzasadnionego usprawiedliwienia obowiązku meldunkowego (pkt 4), ulegną karze grzywny do 500 złotych lub aresztu do 6 tygodni, albo obu tym karom łącznie zgodnie z art. 97 ustawy o powsz. obow. wojsk.
7. Niezależnie od skutków skazania, z prawomocnem ukaraniem osoby, podlegającej powsz. obow. wojsk., łączy się w wypadkach przestępstw, wymienionych w art. 97 — 108 i w art. 112 ustawy utrata możliwości odbywania skróconej służby wojskowej (art. 49) i prawa do odroczenia słu. wojsk. (art. 57).

W zaświadczeniu dla kat. B — opuścić pkt 3 i 5 powyższego pouczenia, a dodać:

„Uznany za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (kat. B) przez komisję poborową podczas poboru głównego jest obowiązany stawić się przed komisją poborową ponownie w następnym roku podczas poboru głównego.

Uznany za czasowo niezdolnego do służby wojskowej (kat. B) przez dodatkową komisję poborową jest obowiązany stawić się ponownie przed komisją poborową po upływie 12 miesięcy”.

W zaświadczeniu dla kat. E — podać tylko pkt 1 i 2 powyższego pouczenia.

Starostwo w _____

K S I Ę G A

protokółów badań mężczyzn członków rodzin poborowych.

(Format 210 × 297 mm.)

P R O T O K Ó Ł Nr _____

dnia _____ 193_____ r.

Komisja Poborowa w _____

Skład Komisji: 1. Przewodniczący _____

2. Wojskowy członek komisji _____

3. Przedstawiciel pow. samorz. _____

4. Lekarz wojskowy _____

5. Lekarz cywilny _____

L. p.	Imię i nazwisko badanego	Zawód	Wiek badanego	Orzeczenie lekarskie i wykazanie procentu trwałej lub czasowej niezdolności do pracy zawodowej	Decyzja Ko- misji Poborowej	U w a g i:
1	2	3	4	5	6	7

Podpis przewodniczącego

Podpisy członków komisji:

Strona 1.

Wzór Nr 16.

KOMISJA POBOROWA

ODCINEK I.

w _____ dnia _____ 193__ r.
L. dz. _____

Do

Pana Komendanta Szpitala _____

w _____

Na podstawie uchwały Komisji Poborowej w _____ odchodzi
(miejscowość)
do szpitala _____ w _____ poborowy _____
(imię i nazwisko)
Nr listy pob. _____ roczn. _____ w celu zbadania cierpienia _____
(rodzaj cierpienia)
i wystawienie orzeczenia lekarskiego.

(Pieczęć)

(podpis)

Przewodniczący Komisji

KOMISJA POBOROWA

ODCINEK II.

w _____ dnia _____ 193__ r.
L. dz. _____

Do

Pana Komendanta Szpitala _____

w _____

Na podstawie uchwały Komisji Poborowej z dnia _____ odsyłam poborowego
roczn. _____ Nr listy pob. _____ powiatu _____
(imię i nazwisko)
wyznania _____ narodowości _____ zawód _____
wykształc. _____ wzrost _____ waga _____ obwód klatki piersiowej _____ szczególne znaki
celem zbadania cierpienia _____
(o ile jakie będą)

ZASADA: Art. 41 ustawy o powsz. obow. wojsk.

Jednocześnie nadmieniam że lekarze kom. pob. stwierdzili u badanego poza tym następujące stany chorobowe _____

Po zbadaniu poborowego proszę orzeczenie, wpisać na odwrocie, odesłać jako poufne do tut. kom. pob., o ileby zaś orzeczenie zapadło po dniu _____ skierować je do _____

(nazwa pow.)

władzy adm. og.)

, zaś poborowego odesłać do _____

(wymienić miejsce zamieszkania)

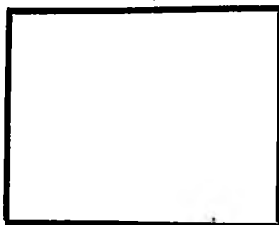
Pieczęć

(podpis)

Przewodniczący Komisji

RYSOPIS ODESŁANEGO NA ZBADANIE:

(Wypełnić w/g gł. ka. ewid.)

Odcisk palca
wskazującego

(Format papieru 210 × 298 mm).

Wzrost _____
Włosy _____
Brwi _____
Oczy _____
Nos _____
Usta _____
Broda _____
Twarz _____

Strona 2.

Odcinek ten pozostaje w szpitalu. Orzeczenie lekarskie (Odcinek II) odeślano dn. _____ pod L. dz. _____ do _____

ODCINEK I.

NOTATKI SZPITALNE.

Zbadany ambulatoryjnie dnia _____

Badanie potrwa dni _____

Podlega ponownemu zbadaniu dnia _____

" " " dnia _____

" " " dnia _____

Skierowany celem dodatkowego badania do _____

_____ dnia _____ (oddział

szpitala)

Podlega przyjęciu w stan chorych szpitala z dniem _____

(podpis lekarza)

NAZWA SZPITALA

ODCINEK II.

L. orzeczenia _____

ORZECZENIE WOJSKOWO-LEKARSKIE.

_____ roczn. _____ został zbadany ambulatoryjnie dnia _____ (imię i nazwisko poborowego) był na obserwacji (leczeniu szpitalnym) *) od dnia _____ do dnia _____, przyczem stwierdzono **) _____

1) ***) _____

2) _____

Wniosek szpitala: (wymienić kategorię zdolności do służby wojskowej z powołaniem ewentualnych §§ wojskowych przepisów sanitarnych).

Wyżej określone cierpienia czynią poborowego niezdolnym do służby wojskowej w następujących rodzajach służby wojskowej _____

(Pieczęć szpitala)

Widziałem:

Komendant szpitala

Ordynator _____

Ordynator _____

U W A G A: *) Niepotrzebne skreślić.

**) W orzeczeniu należy używać określeń podanych w wojskowych przepisach sanitarnych.

***) Wpisywać orzeczenia kolejno w razie badań z zakresu różnych specjalności.

KOMISJA POBOROWA

w _____

_____ dnia _____ 193 ____ r.

L. dz. _____

Do

Szpitala _____

w _____

Na zasadzie art. 41 ustęp 4 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, przesyłam poborowego _____ Nr listy poborowej _____ celem poddania go leczeniu szpitalnemu, które według opinii lekarzy biorących udział w komisji poborowej może być dokonane w przeciągu 4 miesięcy.

WADA: _____

Jednocześnie z odejściem poborowego ze szpitala, proszę o nadesłanie do starostwa w _____ orzeczenia szpitalnego, powołując się na liczbę niniejszego pisma, zaś poborowego skierować do _____ (miejsce zamieszkania).

O dniu odejścia poborowego ze szpitala proszę mię niezwłocznie powiadomić.

Starosta _____
(podpis)

(Nazwa zakładu naukowego)

Wzór Nr 18.

L. dz. _____

_____dnia _____ 193__ r.

W Y K A Z

uczniów i b. uczniów urodzonych w r. _____ którzy uzyskali świadectwa dojrzałości (końcowe) względnie ukończyli 6, 7 i 8 klasę zakładu naukowego bez uzyskania tych świadectw.

L. p.	Imię i nazwisko	Imiona rodziców	Miejsce i data urodzenia	Miejsce stałego zamieszkania	Zakres uzyskanego wykształcenia	UWAGI

(Pieczęć urzędowa szkoły)

(Podpis Dyrektora)
(Kierownika zakładu naukowego)

Do
Powiatowego Komendanta Uzupełnień

W _____

Format papieru 210 × 297 mm).

STAROSTWO _____
(KOMISARJAT RZĄDU)

Wzór Nr 19.

_____ dnia _____ 193_____ r.

W Y K A Z

udzielonych odroczeń służby wojskowej.

L. p.	Nr listy poborowej	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Udzielono odroczenia na podstawie art.	Okres czasu na jaki odroczenia udzielono	Liczba aktów w sprawie odroczenia	U w a g i

(Format papieru 210 × 297 mm).

KONSULAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wzór Nr 21.

w _____

Liczba _____

W Y K A Z

osób, którym kierownik urzędu konsularnego udzielił odroczeń na podstawie art. 61 ustawy.

Nr porządkowy	Nr listy pob. pow. władz. adm. ogólnej	Imię i nazwisko	Rok urodzenia	Imiona rodziców	Ostatnie miejsce za- mieszkania przed wyjazdem zagranicę	Miejsce zamieszka- nia zagranicą	Udzielono odrocze- nia z art.	Data do której udzielono odro- czenia	U w a g i

Pieczęć _____

Konsul _____
(podpis)

(Format papieru 210 × 297 mm).

Z O B O W I A Z A N I E
do służby ochotniczej w wojsku.

Podpisany zgłasza się dobrowolnie do pełnienia czynnej służby wojskowej na warunkach i zasadach określonych ustawą o powszechnym obowiązku wojskowym i przepisami wykonawczymi do niej, których treść jest mu znana.

_____ dnia _____ 193__ r.

(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika _____

stwierdzam:

_____ dnia _____ 193__ r.

Powiatowy Komendant Uzupełnień

(podpis)

(Format papieru 148 × 210 mm).

Z O B O W I A Z A N I E

do służby ochotniczej w marynarce wojennej.

Podpisany, wstępując do czynnej służby w marynarce wojennej, zobowiązuje się:

- 1) służyć nieprzerwanie w ciągu 2-ch lat i 3-ch miesięcy w charakterze ochotnika od chwili zaliczenia w stan marynarki wojennej rozkazem Kadry Marynarki Wojennej;
- 2) po odbyciu 27 miesięcznej służby wojskowej pozostać nadal w służbie czynnej w marynarce wojennej 2 lata w charakterze nadterminowego;
- 3) w razie zwolnienia ze służby w marynarce wojennej przed terminem zobowiązania nie mieć i nie zgłaszać z tego tytułu żadnych pretensyj.

_____ dnia _____ 193__ r.

(podpis ochotnika)

Autentyczność podpisu ochotnika _____

stwierdzam:

_____ dnia _____ 193__ r.

Powiatowy Komendant Uzupełnień _____
(podpis)

(Format papieru 148 × 210 mm).

Z O B O W I A Z A N I E

do służby ochotniczej w wojskach lotniczych.

Podpisany, wstępując do czynnej służby w wojskach lotniczych, zobowiązuje się:

- 1) służyć nieprzerwanie w ciągu 2-ch lat w wojskach lotniczych w charakterze ochotnika;
- 2) po odbyciu dwuletniej czynnej służby wojskowej pozostać nadal w służbie czynnej w wojskach lotniczych przez okres 3-ch lat w charakterze szeregowego nadterminowego, jako mechanik względnie pilot lub strzelec samolotowy;
- 3) w razie zwolnienia ze służby w wojskach lotniczych przed terminem zobowiązania — nie mieć i nie zgłaszać z tego tytułu żadnych pretensyj.

_____ dnia _____ 193__ r.

(podpis ochotnika)Autentyczność podpisu ochotnika _____
stwierdzam:

_____ dnia _____ 193__ r.

Powiatowy Komendant Uzupełnień _____
(podpis)

(Format papieru 148 × 210 mm).

Wzór Nr 26.

LEKARZ POWIATOWY
PRZY
STAROSTWIE

w _____

_____ dnia _____ 193__ r.

L. dz. _____

Ś W I A D E C T W O L E K A R S K I E.

Poborowy _____ (imię i nazwisko) _____
urodzony _____ (dzień, miesiąc i rok) syn _____
_____ (imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)
zamieszkały _____ (dokładny adres) został przezemnie
w dniu _____ 193__ r. poddany szczegółowemu zbadaniu w celu
ustalenia niemożności stawienia się we wskazanym w karcie powołania Nr _____
terminie do _____
(wymienić miejscowość, formację i t. p.).

1) Wyniki badania następujące: _____

2) Stan chorego czyni go niezdolnym do podróży i wymaga leczenia
w przeciągu _____
podać termin, jaki jest niezbędny do wyzdrowienia).

(podpis)

(Format papieru 210 × 148 mm).

Strona 1.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEN

w _____

T E R M I N A R Z

dla zapisywania chorych poborowych podlegających wcieleniu w roku_____ / _____

Format papieru 210 × 297 mm).

Nr porządkowy	Nr gł. ks. ewid.	Nr karty powołania	Imię i nazwisko	Przesunięcia terminu wcielenia poniżej 3-ch miesięcy:		Przesunięcia terminu wcielenia ponad 3 miesiące:		Przedstawiony do ponownego przeglądu:		Uwagi: (kiedy został wcielony)
				Zasada: (Podać Nr świadectwa lekarza powiatowego)	Data do jakiej P.K.U. wystawiła kartę urlopową oraz Nr nowej karty powołania	Zasada: (Podać Nr świadectwa lekarza powiatowego)	Data do jakiej P.K.U. wystawiła zaświadczenie o przesunięciu terminu	Zasada: (Podać Nr świadectwa lekarza powiatowego)	Data	

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

Wzór Nr 28.

w _____

L. dz. _____

dnia _____ 193__ r.

K A R T A U R L O P O W A

Na podstawie świadectwa lekarza powiatowego (rządowego) w _____

_____ z dnia _____ 193__ r.

poborowy _____ (imię i nazwisko) syn _____

_____ (imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

zamieszkały _____ (dokładny adres)

przydzielony do _____

(wymienić formację i miejsce postoju) uzyskał przesunięcie terminu wcielenia do
dnia _____ 193__ r.

W razie trwania choroby ponad termin wskazany w niniejszej karcie urlopowej,
należy tę kartę wraz z kartą powołania i biletem na przejazd oraz nowem świadectwem lekarza powiatowego nadesłać do powiatowej komendy uzupełnień.

Załączniki:

Pieczęć

karta powołania i bilet na przejazd

L.

Powiatowy Komendant Uzupełnień

(podpis)

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

w

L. dz.

dnia 193

Z A Ś W I A D C Z E N I E

o przesunięciu terminu wcielenia do szeregów

Wskutek przewlekłego stanu chorobowego poborowego

..... (imię i nazwisko) syna (imiona rodziców
i nazwisko rodowe matki) zamieszkałego w (dokładny adres
przeznaczony do (miejsce postoju), a stwierdzonej
świadectwami lekarza powiatowego (rządowego) L. (wymienić oba świadectwa
lekarza powiatowego) udzielam wymienionemu poborowemu przesunięcia
terminu wcielenia do
(wymienić słowami termin do jakiego udzielono przesunięcia).

O dniu ponownego stawienia się do odbycia czynnej służby wojskowej poborowy będzie powiadomiony oddzielną kartą powołania.

(Pieczęć)

Powiatowy Komendant Uzupełnień

.....
(podpis)

Nr porządkowy	Nr listy poborowej	Imię i nazwisko	Rocznik	Nazwa szpitala do którego poborowy został wysłany	Dzień powrotu z ekspertyzy	Dzień wydania ostatecznej decyzji przez komisję poborową	U w a g i

zbiory zdigitalizowane
CBW
www.cbw.pl

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

Wzór Nr 31.

w _____
(względnie Dowództwo Okręgu Korpusu Nr _____
w _____)
L. dz. _____

dnia _____ 193 ____ r.

ZEZWOLENIE NA OTRZYMANIE PASZPORTU ZAGRANICZNEGO.

Zazwalam panu _____
(nazwisko i imię)
synowi _____ i _____, urodzonemu w _____
_____ zamieszkałemu _____
na otrzymanie (przedłużenie) paszportu zagranicznego na wyjazd do _____

Zezwolenie niniejsze jest ważne, o ile zostanie przedstawione w _____
(wymienić)
_____ przed upływem 2 miesięcy od
władzę, która ma paszport wydać lub przedłużyć)
dnia dzisiejszego, w którym to terminie petent może się starać o paszport zagra-
niczny.

Specjalne zastrzeżenia _____
(o ile jakie będą)

(Pieczęć)

Powiatowy Komendant Uzupełnień
(Dowódca Okręgu Korpusu)

(podpis)

Format papieru 210 × 148 mm).

Warszawa, dnia 28 lipca 1930 r.

Kierownik ministerstwa spraw wojskowych
(—) D. Konarzewski,
generał dywizji.

Dz. Rozkaz. *M. P. 4 g. j. a k* Nr. *23/30.*

Major int. Schwarz:

Referat I.	Referat II.	Referat III.
Kpt. int. Nowak	por. Przybylski <i>Przybylski</i>	por. Rupiński
w.c. Katalski	w.c. Nowak <i>Nowak</i>	w.p. Smul <i>Smul</i>
" Nalewalski	" Piasiek <i>no 98.</i>	" Cwikliński <i>Cwikliński</i>
" Pluta	" Czajkówna <i>czajk</i>	" Pacholik <i>Pacholik</i>
" Ortliebowa	" Kaczor <i>Kaczor</i>	
	" Adamczak	